

Міжнародний стандарт фінансової звітності 9

Фінансові інструменти

Розділ 1 Мета

- 1.1 Мета цього МСФЗ – встановити принципи фінансової звітності про *фінансові активи* та *фінансові зобов'язання*, які надаватимуть доречну та корисну інформацію користувачам фінансової звітності для їхньої оцінки обсягів, часу та невизначеності майбутніх грошових потоків суб'єкта господарювання.

Розділ 2 Сфера застосування

- 2.1 Суб'єкт господарювання застосовує цей МСФЗ до всіх статей, на які поширюється сфера застосування МСБО 39 "*Фінансові інструменти: визнання та оцінка*".

Розділ 3 Визнання та припинення визнання

3.1 Первісне визнання

- 3.1.1 Суб'єкт господарювання визнає фінансовий актив або фінансове зобов'язання у звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли суб'єкт господарювання стає стороною контрактних положень щодо цього інструмента (див. параграфи Б3.1.1 та Б3.1.2). Коли суб'єкт господарювання вперше визнає фінансовий актив, він класифікує його відповідно до параграфів 4.1.1–4.1.5 та оцінює його відповідно до параграфів 5.1.1 та 5.1.2. Коли суб'єкт господарювання вперше визнає фінансове зобов'язання, він класифікує його відповідно до параграфів 4.2.1 та 4.2.2 та оцінює його відповідно до параграфа 5.1.1.

Звичайне придбання або продаж фінансових активів

- 3.1.2 Визнання та, у відповідних випадках, припинення визнання *звичайного придбання або продажу* фінансових активів здійснюється з використанням обліку за датою операції або обліку за датою розрахунків (див. Б3.1.3–Б3.1.6).

3.2 Припинення визнання фінансових активів

- 3.2.1 У консолідованих фінансових звітах параграфи 3.2.2–3.2.9, Б3.1.1, Б3.1.2 та Б3.2.1–Б3.2.17 застосовуються на консолідованому рівні. Отже, суб'єкт господарювання спочатку консолідує всі дочірні підприємства відповідно до МСФЗ 10 "*Консолідована фінансова звітність*", а потім застосовує вказані параграфи до отриманої внаслідок консолідації групи.

- 3.2.2 Перш ніж оцінювати, чи доцільно *припинити визнання* (і якщо так, то якою мірою) згідно з параграфами 3.2.3–3.2.9, суб'єкт господарювання визначає, чи слід застосовувати ці параграфи до частини фінансового активу (або частини групи подібних фінансових активів) або фінансового активу (чи групи подібних фінансових активів) повністю, як наведено далі:

- а) параграфи 3.2.3–3.2.9 застосовуються до частини фінансового активу (або частини групи подібних фінансових активів) тоді і лише тоді, коли частина, яку розглядають з метою припинення визнання, відповідає одній з трьох наведених далі умов:
 - i) частина складається лише з конкретно ідентифікованих грошових потоків від фінансового активу (або групи подібних фінансових активів). Наприклад, якщо суб'єкт господарювання укладає відсотковий "стрип", за яким контрагент отримує право на грошові потоки від відсотка (але не на грошові потоки від основної суми за борговим інструментом), то параграфи 3.2.3–3.2.9 застосовують до грошових потоків від відсотка;
 - ii) частина складається лише з повністю пропорційної частки грошових потоків від фінансового активу (або групи подібних фінансових активів). Наприклад, якщо суб'єкт господарювання укладає угоду, за якою контрагент одержує права на 90% усіх грошових потоків боргового інструмента, то параграфи 3.2.3–3.2.9 застосовують до 90% цих грошових потоків. Якщо є кілька контрагентів, то кожен контрагент не обов'язково повинен мати пропорційну частку грошових потоків, за умови, що суб'єкт господарювання, який передає, має повністю пропорційну частку;

- iii) частина складається лише з повністю пропорційної частки конкретно ідентифікованих грошових потоків від фінансового активу (або групи подібних фінансових активів). Наприклад, якщо суб'єкт господарювання укладає угоду, за якою контрагент отримує права на 90% грошових потоків від відсотка за фінансовим активом, то параграфи 3.2.3–3.2.9 застосовують до 90% цих грошових потоків від відсотка. Якщо є кілька контрагентів, то кожен контрагент не обов'язково повинен мати пропорційну частку конкретно ідентифікованих грошових потоків, за умови, що суб'єкт господарювання, який передає, має повністю пропорційну частку;
- б) в усіх інших випадках, параграфи 3.2.3–3.2.9 застосовують до фінансового активу повністю (або до групи подібних фінансових активів повністю). Наприклад, якщо суб'єкт господарювання передає і) права на перші чи останні 90% надходжень грошових коштів від фінансового активу (або групи фінансових активів) або ii) права на 90% грошових потоків від групи дебіторської заборгованості, але надає гарантію компенсувати покупцеві будь-які кредитні збитки до 8% основної суми дебіторської заборгованості, то параграфи 3.2.3–3.2.9 застосовують до фінансового активу (або групи подібних фінансових активів) повністю.

В параграфах 3.2.3–3.2.12 термін “фінансовий актив” означає або частину фінансового активу (чи частину групи подібних фінансових активів), як визначено в а) вище, або в інших випадках означає фінансовий актив (чи групу подібних фінансових активів) повністю.

3.2.3 Суб'єкт господарювання припиняє визнання фінансового активу тоді і лише тоді, коли:

- а) строк дії контрактних прав на грошові потоки від фінансового активу закінчується,
або
- б) він передає фінансовий актив (як зазначено в параграфах 3.2.4 і 3.2.5), і ця передача відповідає критеріям для припинення визнання відповідно до параграфа 3.2.6.

(Див. параграф 3.1.2 стосовно звичайних продажів фінансових активів).

3.2.4 Суб'єкт господарювання передає фінансовий актив тоді і лише тоді, коли він:

- а) передає контрактні права на одержання грошових потоків фінансового активу; або
- б) зберігає контрактні права на отримання грошових потоків фінансового активу, але бере на себе контрактне зобов'язання сплатити грошові потоки одному або кільком одержувачам за угодою, яка відповідає умовам, наведеним у параграфі 3.2.5.

3.2.5 Якщо суб'єкт господарювання зберігає контрактні права на одержання грошових потоків від фінансового активу (“первісний актив”), але бере на себе контрактне зобов'язання сплатити ці грошові потоки одному або кільком суб'єктам господарювання (“кінцевим одержувачам”), то суб'єкт господарювання розглядає операцію як передачу фінансового активу тоді і лише тоді, коли виконуються всі з наведених далі умов:

- а) суб'єкт господарювання не має зобов'язання сплатити суми кінцевим одержувачам, доки він не отримає еквівалентні суми від первісного активу. Короткострокові аванси суб'єкта господарювання із правом повного відшкодування позиченої суми плюс нараховані відсотки за ринковими ставками не порушують цієї умови;
- б) умови контракту про передачу забороняють суб'єктові господарювання продавати або надавати у заставу первісний актив, окрім надання кінцевим одержувачам як забезпечення зобов'язання сплатити грошові потоки;
- в) суб'єкт господарювання має зобов'язання передати будь-які грошові потоки, які він отримує від імені кінцевих одержувачів, без суттєвої затримки. Крім того, суб'єкт господарювання не має права повторно інвестувати такі грошові потоки, за винятком інвестицій у грошові кошти або еквіваленти грошових коштів (як визначено в МСБО 7 “Звіти про рух грошових коштів”) протягом короткого періоду розрахунків від дати отримання коштів до дати необхідного перерахування кінцевим одержувачам, причому відсоток, зароблений за такими інвестиціями, також перераховується кінцевим одержувачам.

3.2.6 Якщо суб'єкт господарювання передає фінансовий актив (див. параграф 3.2.4), від оцінює, якою мірою він зберігає ризики та винагороди від володіння фінансовим активом. У цьому випадку:

- а) якщо суб'єкт господарювання передає в основному всі ризики та винагороди від володіння фінансовим активом, то суб'єкт господарювання має припинити визнання фінансового активу і визнати окремо як активи або зобов'язання будь-які права та зобов'язання, створені або збережені при передачі;

- б) якщо суб'єкт господарювання зберігає в основному всі ризики та винагороди від володіння фінансовим активом, то суб'єкт господарювання продовжує визнавати фінансовий актив;
- в) якщо суб'єкт господарювання ні передає, ні зберігає в основному всі ризики та винагороди від володіння фінансовим активом, то суб'єкт господарювання визначає, чи зберігає він контроль за фінансовим активом. У цьому випадку:
 - i) якщо суб'єкт господарювання не зберіг контроль, він припиняє визнання фінансового активу і визнає окремо як активи чи зобов'язання будь-які права чи обов'язки, створені або збережені при передачі;
 - ii) якщо суб'єкт господарювання зберіг контроль, він продовжує визнавати фінансовий актив тією мірою, якою він бере подальшу участь у фінансовому активі (див. параграф 3.2.16).

3.2.7 Передачу ризиків та винагород (див. параграф 3.2.6) оцінюють, порівнюючи, якою мірою суб'єкт господарювання наражається на ризики (до і після передачі) змінюваності сум та строків чистих грошових потоків від переданого активу. Суб'єкт господарювання зберіг в основному всі ризики та винагороди від володіння фінансовим активом, якщо ризик змінюваності теперішньої вартості майбутніх чистих грошових потоків від фінансового активу, на який він наражається, не змінюється суттєво внаслідок передачі (наприклад, суб'єкт господарювання продав фінансовий актив за умовами угоди викупити його за фіксованою ціною або за ціною продажу плюс компенсація позикодавцю). Суб'єкт господарювання передав в основному всі ризики та винагороди від володіння фінансовим активом, якщо ризик такої змінюваності, на який він наражається, більше не є суттєвим стосовно загальної змінюваності теперішньої вартості майбутніх чистих грошових потоків, пов'язаних із фінансовим активом (наприклад, тому, що суб'єкт господарювання продав фінансовий актив лише за умови опціону на викуп за його справедливою вартістю на час викупу або передав повністю пропорційну частку грошових потоків від більшого фінансового активу в угоді, наприклад такій, як угода про додаткову участь у позиції, що відповідає умовам параграфа 3.2.5).

3.2.8 Часто буде очевидним, передає чи зберіг суб'єкт господарювання в основному всі ризики та винагороди від володіння і не буде потреби виконувати будь-які обчислення. В інших випадках треба буде обчислювати та порівнювати рівень ризику для суб'єкта господарювання від змінюваності теперішньої вартості майбутніх чистих грошових потоків до і після передачі. Обчислюють та порівнюють із застосуванням відповідної поточної ринкової ставки відсотка як ставки дисконту. Розглядається вся обґрунтована можлива змінюваність чистих грошових потоків, причому більша вага надається тим кінцевим результатам, імовірність яких є вищою

3.2.9 Чи зберіг суб'єкт господарювання контроль (див. параграф 3.2.6(в)) за переданим активом, залежить від здатності сторони, якій передається актив, продати його. Якщо сторона, якій передають актив, має практичну можливість продати актив повністю незв'язаній третій стороні і спроможна здійснити цю можливість односторонньо і без необхідності висувати додаткові обмеження щодо передачі, то суб'єкт господарювання не зберіг контроль. У всіх інших випадках суб'єкт господарювання зберіг контроль

Передачі, які відповідають критеріям для припинення визнання

3.2.10 Якщо суб'єкт господарювання передає фінансовий актив у передачі, яка відповідає критеріям для припинення визнання повністю та зберігає право обслуговувати фінансовий актив за плату, то він визнає або актив, пов'язаний з обслуговуванням, або зобов'язання, пов'язане з обслуговуванням, для такого контракту на обслуговування. Якщо не очікується, що плата, яка підлягає отриманню, адекватно компенсуватиме суб'єктові господарювання виконання обслуговування, то зобов'язання, пов'язане з обслуговуванням, за прийнятими обов'язками з обслуговування, визнається за його справедливою вартістю. Якщо очікується, що плата, яка підлягає отриманню, перевищуватиме адекватну компенсацію за обслуговування, то актив, пов'язаний з обслуговуванням, визнається для права обслуговування за сумою, визначеною на основі розподілу балансової вартості більшого фінансового активу відповідно до параграфа 3.2.13.

3.2.11 Якщо внаслідок передачі, визнання фінансового активу припиняється повністю, але передача приводить до отримання суб'єктом господарювання нового фінансового активу або прийняття нового фінансового зобов'язання чи зобов'язання, пов'язаного з обслуговуванням, тоді суб'єкт господарювання визнає за справедливою вартістю новий фінансовий актив, фінансове зобов'язання або зобов'язання, пов'язане з обслуговуванням.

3.2.12 При припиненні визнання фінансового активу повністю різниця між:

- а) балансовою вартістю (оціненою на дату припинення визнання) та
- б) отриманою компенсацією (включаючи будь-який новий отриманий актив мінус будь-яке нове взятє зобов'язання)

визнають у прибутку або збитку.

3.2.13 Якщо переданий актив становить частину більшого фінансового активу (наприклад, якщо суб'єкт господарювання передає грошові потоки від відсотків, що є частиною боргового інструмента, див. параграф 3.2.2а)) і передана частина відповідає критеріям для припинення визнання повністю, то

попередню балансову вартість більшого фінансового активу розподіляють між частиною, визнання якої продовжується, та частиною, визнання якої припиняється, на основі відносної справедливої вартості цих частин на дату передачі. З цією метою збережений актив, пов'язаний з обслуговуванням, розглядають як частину, визнання якої продовжується. Різницю між

- а) балансовою вартістю (оціненою на дату припинення визнання), розподіленою на частину, визнання якої припиняється, та
- б) компенсацією, отриманою за частину, визнання якої припиняється (включаючи будь-який новий отриманий актив мінус будь-яке нове взятє зобов'язання)

визнають у прибутку або збитку.

- 3.2.14 Якщо суб'єкт господарювання розподіляє попередню балансову вартість більшого фінансового активу між частиною, визнання якої продовжується, та частиною, визнання якої припиняється, треба визначити справедливую вартість частини, визнання якої продовжується. Якщо суб'єкт господарювання у минулому продавав частини, подібні до частини, визнання якої продовжується (або є інші ринкові операції для таких частин), то останні ціни фактичних операцій надають найкращу оцінку її справедливої вартості. Якщо немає котирувань цін або останніх ринкових операцій для підтвердження справедливої вартості частини, визнання якої продовжується, то найкращою оцінкою справедливої вартості є різниця між справедливою вартістю більшого фінансового активу в цілому та компенсацією, отриманою від сторони, якій передається частина, визнання якої припиняється.

Передачі, які не відповідають критеріям для припинення визнання

- 3.2.15 Якщо передача не приводить до припинення визнання, оскільки суб'єкт господарювання зберіг в основному всі ризики та винагороди від володіння переданим активом, то суб'єкт господарювання продовжує визнавати переданий актив повністю та визнає фінансове зобов'язання за отриману компенсацію. У подальших періодах суб'єкт господарювання визнає будь-який дохід від переданого активу та будь-які витрати, понесені за фінансовим зобов'язанням.

Подальша участь у переданих активах

- 3.2.16 Якщо суб'єкт господарювання не передає і не зберігає в основному всі ризики та винагороди від володіння переданим активом, і зберігає контроль за переданим активом, то суб'єкт господарювання продовжує визнавати переданий актив у межах його подальшої участі. Ступінь подальшої участі суб'єкта господарювання в переданому активі – це те, якою мірою він наражається на ризики змін вартості переданого активу. Наприклад,

- а) якщо подальша участь суб'єкта господарювання набирає форми гарантії на переданий актив, тоді ступінь подальшої участі суб'єкта господарювання є меншою з двох оцінок: і) суми активу або ii) максимальної суми отриманої компенсації, яку суб'єкт господарювання може бути вимушений повернути ("суми гарантії");
- б) якщо подальша участь суб'єкта господарювання набирає форми проданого чи придбаного опціону (або обох) на переданий актив, то ступінь подальшої участі суб'єкта господарювання є сумою переданого активу, яку суб'єкт господарювання може викупити. Проте у випадку проданого опціону "пут" на актив, який оцінюється за справедливою вартістю, обсяг подальшої участі суб'єкта господарювання обмежується меншою з двох оцінок: справедливої вартості переданого активу або ціни виконання опціону (див. параграф Б3.2.13);
- в) якщо подальша участь суб'єкта господарювання набирає форми опціону, який погашається грошовими коштами, або подібного забезпечення на переданий актив, то обсяг подальшої участі суб'єкта господарювання оцінюється таким способом, як і для участі, що є результатом опціонів, які не погашаються грошовими коштами, як зазначено в б) вище.

- 3.2.17 Якщо суб'єкт господарювання продовжує визнавати актив тією мірою, якою він бере подальшу участь у ньому, то суб'єкт господарювання також визнає і відповідне зобов'язання. Не зважаючи на інші вимоги до оцінки в цьому МСФЗ, переданий актив і відповідне зобов'язання оцінюються на основі, що відображає права та обов'язки, збережені суб'єктом господарювання. Відповідне зобов'язання оцінюється у такий спосіб, що чиста балансова вартість переданого активу та відповідного зобов'язання є:

- а) амортизованою собівартістю прав та обов'язків, збережених суб'єктом господарювання, якщо переданий актив оцінюється за амортизованою собівартістю,
- або
- б) рівною справедливій вартості прав та обов'язків, збережених суб'єктом господарювання, коли їх оцінювати окремо, якщо переданий актив оцінюється за справедливою вартістю.

- 3.2.18 Суб'єкт господарювання продовжує визнавати будь-який дохід, що виникає від переданого активу тією мірою, якою він бере подальшу участь у цьому активі, та визнає будь-які витрати, понесені за відповідним зобов'язанням.
- 3.2.19 З метою подальшої оцінки визнані зміни справедливої вартості переданого активу та відповідного зобов'язання обліковують узгоджено одна до одної відповідно до параграфа 5.7.1, і їх не згортають.
- 3.2.20 Якщо подальша участь суб'єкта господарювання полягає лише в частині фінансового активу (наприклад, коли суб'єкт господарювання зберігає опціон на викуп частини переданого активу або зберігає залишкову частку, яка не веде до збереження в основному всіх ризиків та винагород від володіння, і суб'єкт господарювання зберігає контроль), то суб'єкт господарювання розподіляє попередню балансову вартість фінансового активу між тією частиною, яку він продовжує визнавати згідно з подальшою участю, та частиною, яку він більше не визнає, на основі відповідної справедливої вартості цих частин на дату передачі. З цією метою застосовують вимоги параграфа 3.2.14. Різниця між
- а) балансовою вартістю (оціненою на дату припинення визнання), розподіленою на частину, яка більше не визнається,
- та
- б) компенсацією, отриманою за частину, яка більше не визнається,
- визнається у прибутку або збитку.
- 3.2.21 Якщо переданий актив оцінюється за амортизованою собівартістю, то право вибору (описане у цьому МСФЗ) призначити фінансове зобов'язання як таке, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, не застосовується до відповідного зобов'язання.

Всі передачі

- 3.2.22 Якщо визнання переданого активу продовжується, актив та відповідне зобов'язання не згортають. Подібно до цього, суб'єкт господарювання не згортає будь-який дохід, що виникає від переданого активу, із будь-якими витратами, понесеними за відповідним зобов'язанням (див. МСБО 32 "*Фінансові інструменти*", параграф 42).
- 3.2.23 Якщо сторона, яка передає, надає заставу негрошовими коштами (наприклад, борговими інструментами або інструментами капіталу) стороні, якій передається, то облік застави стороною, яка передає, та стороною, якій передається, залежить від того, чи має сторона, якій передають, право продати або перезаставити заставу, а також від того, чи не виконала зобов'язання сторона, яка передає. Сторона, яка передає, та сторона, якій передають, повинні обліковувати застави так:
- а) якщо сторона, якій передають, має право за контрактом або за звичаєм продавати чи перезаставляти заставу, тоді сторона, яка передає, повинна перекласифікувати цей актив у своєму звіті про фінансовий стан (наприклад, як позичений актив, заставлені інструменти капіталу або дебіторську заборгованість за викупом) окремо від інших активів;
 - б) якщо сторона, якій передають, продає надану їй заставу, то вона має визнавати надходження від продажу та зобов'язання, оцінене за справедливою вартістю, щодо її заборгованості повернути заставу;
 - в) якщо сторона, яка передає, не виконує зобов'язання згідно з умовами контракту та більше не має права викупити заставу, то вона повинна припинити визнання застави, а сторона, якій передають, має визнавати заставу як актив, первісно оцінений за справедливою вартістю (або якщо вона вже продала заставу, припинити визнання заборгованості повернути заставу);
 - г) за винятком наведеного у в), сторона, яка передає, має подовжувати облік застави як свого активу, а сторона, якій передають, не повинна визнавати заставу як актив.

3.3 Припинення визнання фінансових зобов'язань

- 3.3.1 Суб'єкт господарювання вилучає фінансове зобов'язання (або частину фінансового зобов'язання) зі свого звіту про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли його погашають, тобто коли зобов'язання, визначене у контракті, виконано, анульовано або строк його дії закінчується.
- 3.3.2 Обмін борговими інструментами між існуючим позичальником та позикодавцем на суттєво відмінних умовах обліковують як погашення первісного фінансового зобов'язання та визнання нового фінансового зобов'язання. Подібно до цього, значну зміну умов існуючого фінансового зобов'язання або його частини (незалежно від того, чи відбувається вона внаслідок фінансових труднощів боржника) обліковують як погашення первісного фінансового зобов'язання та визнання нового фінансового зобов'язання.

- 3.3.3** Різницю між балансовою вартістю фінансового зобов'язання (або частини фінансового зобов'язання), погашеного або переданого іншій стороні, та сплаченою компенсацією (включаючи будь-які передані негрошові активи та прийняті зобов'язання) визнають у прибутку чи збитку.
- 3.3.4** Якщо суб'єкт господарювання викуповує частину фінансового зобов'язання, то суб'єкт господарювання розподіляє попередню балансову вартість фінансового зобов'язання між частиною, визнання якої продовжується, та частиною, визнання якої припиняється, на основі відповідної справедливої вартості цих частин на дату викупу. Різницю між а) балансовою вартістю, розподіленою на частину, визнання якої припинено, та б) сплаченою компенсацією, включаючи будь-які передані негрошові активи або прийняті зобов'язання, щодо частини, визнання якої припинено, визнають у прибутку чи збитку.

Розділ 4 Класифікація

4.1 Класифікація фінансових активів

- 4.1.1** Окрім випадків, коли застосовується параграф 4.1.5, суб'єкт господарювання класифікує фінансові активи як такі, що оцінюються у подальшому або за амортизованою собівартістю, або за справедливою вартістю на основі обох таких чинників:
- а) моделі бізнесу суб'єкта господарювання для управління фінансовими активами; та
 - б) характеристик контрактних грошових потоків фінансового активу.
- 4.1.2** Фінансовий актив оцінюють за амортизованою собівартістю, якщо виконуються обидві такі умови:
- а) актив утримують в моделі бізнесу, мета якої – утримання активів задля збирання контрактних грошових потоків;
 - б) контрактні умови фінансового активу передбачають у певні дати надходження грошових потоків, які є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму.

Параграфи Б4.1.1–Б4.1.26 містять настанови щодо застосовування цих умов.

- 4.1.3** Для цілей застосування параграфа 4.1.2б) відсоток – це компенсація часової вартості грошей і кредитного ризику, пов'язаного з непогашеною основною сумою, протягом певного періоду часу.
- 4.1.4** Фінансовий актив оцінюють за справедливою вартістю, окрім випадків, коли його оцінюють за амортизованою собівартістю відповідно до параграфа 4.1.2.

Можливість призначення фінансового активу за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку чи збитку

- 4.1.5** Незважаючи на параграфи 4.1.1–4.1.4, суб'єкт господарювання може при первісному визнанні нескасовно призначити фінансовий актив як такий, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо таке призначення усуває або значно зменшує невідповідність оцінки чи визнання (яку інколи називають “неузгодженістю обліку”), що інакше виникне внаслідок оцінювання активів або зобов'язань чи визнання прибутків або збитків за ними на різних підставах (див. параграфи Б4.1.29–Б4.1.32).
- 4.1.6** МСФЗ 7 “Фінансові інструменти: розкриття інформації” вимагає від суб'єкта господарювання розкривати інформацію про фінансові активи, які він призначив як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку.

4.2 Класифікація фінансових зобов'язань

- 4.2.1** Суб'єкт господарювання класифікує всі фінансові зобов'язання як такі, що у подальшому оцінюються за амортизованою собівартістю, користуючись *методом ефективного відсотка*, за винятком таких:
- а) фінансові зобов'язання за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку. Такі зобов'язання, в тому числі похідні фінансові інструменти, які є зобов'язаннями, у подальшому оцінюються за справедливою вартістю;
 - б) фінансові зобов'язання, що виникають, коли передача фінансового активу не відповідає критеріям для припинення визнання або коли застосовується підхід подальшої участі. Параграфи 3.2.15 та 3.2.17 застосовуються до оцінки таких фінансових зобов'язань;

- в) *контракти фінансової гарантії*, як визначено у Додатку А. Після первісного визнання емітент такого контракту (окрім випадків, коли застосовуються параграф 4.2.1а) або б)) у подальшому оцінює його за більшою з таких двох величин:
- i) сума, визначена відповідно до МСБО 37 “Забезпечення, умовні зобов’язання та умовні активи”; та
 - ii) сума, визнана первісно (див. параграф 5.1.1), мінус, у відповідних випадках, кумулятивна амортизація, визнана відповідно до МСБО 18 “Дохід”.
- г) зобов’язання надати позику за відсотковою ставкою, нижчою ніж ринкова. Після первісного визнання емітент такого зобов’язання (окрім випадків, коли застосовується параграф 4.2.1а)) у подальшому оцінює його за більшою з таких двох величин:
- i) сума, визначена відповідно до МСБО 37; та
 - ii) сума, визнана первісно (див. параграф 5.1.1), мінус, у відповідних випадках, кумулятивна амортизація, визнана відповідно до МСБО 18.

Можливість призначати фінансове зобов’язання за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку

- 4.2.2 Суб’єкт господарювання може при первісному визнанні нескасовно призначити фінансове зобов’язання як таке, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо це дозволяє параграф 4.3.5, або якщо результатом такого призначення є доречніша інформація, оскільки або:
- а) воно усуває чи значно зменшує неузгодженість оцінки чи визнання (які іноді називають “неузгодженістю обліку”), що в іншому випадку виникає внаслідок оцінювання активів або зобов’язань чи визнання прибутків або збитків за ними на різних основах; або
 - б) управління групою фінансових зобов’язань або фінансових активів та фінансових зобов’язань та оцінка їх показників здійснюється на основі справедливої вартості, відповідно до задокументованої стратегії управління ризиками або інвестиційною стратегією, і інформація про таку групу надається для внутрішнього використання на цій основі вищому управлінському персоналові суб’єкта господарювання (як визначено в МСБО 24 “Розкриття інформації про зв’язані сторони”), наприклад, раді директорів суб’єкта господарювання або його виконавчому директоріві.
- 4.2.3 МСФЗ 7 вимагає від суб’єкта господарювання розкривати інформацію про фінансові зобов’язання, які він призначив як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку.

4.3 Вбудовані похідні інструменти

- 4.3.1 Вбудований похідний інструмент – це компонент гібридного контракту, який також включає основний контракт про непохідний інструмент – результатом чого є варіювання деяких грошових потоків від комбінованого інструмента, подібне до автономного похідного інструмента. Вбудований похідний інструмент спричиняє те, що деякі (або всі) грошові потоки (які у протилежному випадку були б потрібні за контрактом) модифікуються на основі визначеної ставки відсотка, ціни фінансового інструмента, цін на товари, курсу обміну валют, індексу цін чи ставок, показника кредитного рейтингу чи кредитного індексу, або іншої змінної (за умови, що у випадку нефінансової змінної, ця змінна не є специфічною для сторони контракту). Похідний інструмент, що додається до *фінансового інструмента*, але може передаватися за контрактом незалежно від цього інструмента, або має іншого контрагента, являє собою не вбудований похідний інструмент, а окремий фінансовий інструмент.

Гібридні контракти, основними контрактами яких є фінансові активи

- 4.3.2 Якщо гібридний контракт включає основний контракт, який є активом, що належить до сфери застосування цього МСФЗ, то суб’єкт господарювання застосовує вимоги, викладені у параграфі 4.1.1–4.1.5 до всього гібридного контракту.

Інші гібридні контракти

- 4.3.3** Якщо гібридний контракт включає основний контракт, який не є активом, що належить до сфери застосування цього МСФЗ, то вбудований похідний інструмент відокремлюють від основного та обліковують як похідний інструмент відповідно до цього МСФЗ тоді і лише тоді, коли:
- а) економічні характеристики та ризики вбудованого похідного інструмента не пов'язані тісно з економічними характеристиками та ризиками основного контракту (див. параграфи Б4.3.5 та Б4.3.8);
 - б) окремий інструмент із такими самими умовами, як і вбудований похідний інструмент, відповідатиме визначенню похідного інструмента;
 - в) гібридний контракт не оцінюють за справедливою вартістю з відображенням змін справедливої вартості у прибутку чи збитку (тобто похідний інструмент, вбудований у фінансове зобов'язання за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, не відокремлюється).
- 4.3.4** Якщо вбудований похідний інструмент відокремлюється, то основний контракт обліковують згідно з відповідними МСФЗ. Цей Стандарт не розглядає, чи слід подавати вбудований похідний інструмент окремо у звіті про фінансовий стан.
- 4.3.5** Незважаючи на параграфи 4.3.3 та 4.3.4, якщо контракт містить один або кілька вбудованих похідних інструментів і основний контракт не є активом, що належить до сфери застосування цього МСФЗ, то суб'єкт господарювання може призначати весь гібридний контракт як такий, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, за винятком випадків, коли:
- а) вбудований похідний інструмент (інструменти) значно не змінює грошові потоки, які інакше були би потрібними за контрактом,
- або
- б) під час першого розгляду подібного гібридного інструмента шляхом незначного аналізу чи без застосування аналізу ясно, що відокремлення вбудованого похідного інструмента (інструментів) забороняється, наприклад, опціон на дострокове погашення, вбудований в позику, який дозволяє утримувачеві достроково погасити позику приблизно за її амортизованою собівартістю.
- 4.3.6** Якщо за цим МСФЗ від суб'єкта господарювання вимагається відокремлювати похідний фінансовий інструмент від його основного контракту, але він не може оцінити вбудований похідний інструмент окремо або при придбанні або на кінець наступного фінансового звітного періоду, то він призначає весь гібридний контракт як такий, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку.
- 4.3.7** Якщо суб'єкт господарювання не може достовірно визначити справедливую вартість вбудованого похідного інструмента на основі його строків та умов, то справедливою вартістю вбудованого похідного інструмента є різниця між справедливою вартістю гібридного контракту та справедливою вартістю основного контракту, якщо ці суми можна визначити згідно із цим МСФЗ. Якщо суб'єкт господарювання, застосовуючи цей метод, не може визначити справедливую вартість вбудованого похідного інструмента, то застосовується параграф 4.3.6 і гібридний контракт призначається як такий, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку.

4.4 Перекласифікація

- 4.4.1** Якщо і лише якщо суб'єкт господарювання змінює свою модель бізнесу для управління фінансовими активами, він перекласифікує всі фінансові активи, яких торкнулась ця зміна, відповідно до параграфів 4.1.1–4.1.4.
- 4.4.2** Суб'єкт господарювання не може перекласифікувати жодне фінансове зобов'язання.
- 4.4.3** Для цілей параграфів 4.4.1 та 4.4.2 вказані далі зміни обставин не є перекласифікаціями:
- а) похідний інструмент, який раніше був призначеним і діючим інструментом хеджування у хеджуванні грошового потоку або хеджуванні чистої інвестиції, більше не кваліфікується як такий;
 - б) похідний інструмент стає призначеним і діючим інструментом хеджування у хеджуванні грошового потоку або хеджуванні чистої інвестиції.

Розділ 5 Оцінка

5.1 Первісна оцінка

- 5.1.1 Під час первісного визнання фінансового активу або фінансового зобов'язання суб'єкт господарювання оцінює їх за їхньою справедливою вартістю (див. параграфи 5.4.1–5.4.3 та Б5.4.1–Б5.4.17) плюс або мінус, у випадку фінансового активу або фінансового зобов'язання, що оцінюється не за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, *витрати на операцію*, які прямо відносяться до придбання або випуску фінансового активу чи фінансового зобов'язання.
- 5.1.1A Однак якщо справедлива вартість фінансового активу чи фінансового зобов'язання у момент первісного визнання відрізняється від ціни операції, то суб'єкт господарювання застосовує параграф Б5.1.2.A.
- 5.1.2 Якщо суб'єкт господарювання використовує облік за датою розрахунку для активу, який у подальшому оцінюють за собівартістю або амортизованою собівартістю, актив первісно визнається за його справедливою вартістю на дату операції (див. параграфи Б3.1.3–Б3.1.6).

5.2 Подальша оцінка фінансових активів

- 5.2.1 Після первісного визнання суб'єкт господарювання оцінює фінансовий актив відповідно до параграфів 4.1.1–4.1.5 за справедливою вартістю (див. параграфи 5.4.1, 5.4.2 та Б5.4.1–Б5.4.17) або амортизованою собівартістю (див. параграфи 9 та К35–К38 МСБО 39).
- 5.2.2 Суб'єкт господарювання застосовує вимоги до зменшення корисності, викладені в параграфах 58–65 та К384–К393 МСБО 39, до фінансових активів, що оцінюються за амортизованою собівартістю.
- 5.2.3 Суб'єкт господарювання застосовує вимоги до обліку хеджування, викладені в параграфах 89–102 МСБО 39, до фінансових активів, призначених як об'єкти хеджування (див. параграфи 78–84 та К398–К3101 МСБО 39).

5.3 Подальша оцінка фінансових зобов'язань

- 5.3.1 Після первісного визнання суб'єкт господарювання оцінює фінансове зобов'язання відповідно до параграфів 4.2.1–4.2.2 (див. параграфи 5.4.1–5.4.3 та Б5.4.1–Б5.4.17 та параграфи 9 та К35–К38 МСБО 39).
- 5.3.2 Суб'єкт господарювання застосовує вимоги до обліку хеджування, викладені в параграфах 89–102 МСБО 39, до фінансового зобов'язання, призначеного як об'єкт хеджування (див. параграфи 78–84 та К398–К3101 МСБО 39).

5.4.1–5.4.3 [Вилучено]

5.5 Оцінка за амортизованою собівартістю – не використовується

5.6 Перекласифікація фінансових активів

- 5.6.1 Якщо суб'єкт господарювання перекласифікує фінансові активи відповідно до параграфа 4.4.1, він застосовує перекласифікацію перспективно з *дати перекласифікації*. Суб'єкт господарювання не перераховує жодні раніше визнані прибутки, збитки або відсоток.
- 5.6.2 Якщо, відповідно до параграфа 4.4.1, суб'єкт господарювання перекласифікує фінансовий актив так, що він оцінюється за справедливою вартістю, то його справедлива вартість визначається на дату перекласифікації. Будь-який прибуток або збиток, що виникає внаслідок різниці між попередньою балансовою вартістю та справедливою вартістю, визнається у прибутку або збитку.

- 5.6.3 Якщо, відповідно до параграфу 4.4.1, суб'єкт господарювання перекласифікує фінансовий актив так, що він оцінюється за амортизованою собівартістю, то його справедлива вартість на дату перекласифікації стає його новою балансовою вартістю.

5.7 Прибутки або збитки

- 5.7.1 Прибуток або збиток за фінансовим активом або фінансовим зобов'язанням, що оцінюється за справедливою вартістю, визнається у прибутку або збитку, за винятком випадків, коли:
- а) він є частиною відносин хеджування (див. параграфи 89–102 МСБО 39);
 - б) він є інвестицією в *інструмент капіталу* і суб'єкт господарювання вирішив скористатися можливістю подавати прибутки і збитки за таким інструментом в іншому сукупному доході відповідно до параграфу 5.7.5;
 - в) не є фінансовим зобов'язанням, призначеним як таке, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, і від суб'єкта господарювання вимагається подавати впливи змін *кредитного ризику* зобов'язання у складі іншого сукупного доходу відповідно до параграфу 5.7.7.
- 5.7.2 Для фінансового активу, який оцінюється за амортизованою собівартістю і не є частиною відносин хеджування (див. параграфи 89–102 МСБО 39), прибуток або збиток визнається у прибутку чи збитку, коли припиняється визнання або зменшується корисність фінансового активу чи відбувається його перекласифікація відповідно до параграфу 5.6.2, а також у процесі амортизації. Для фінансового зобов'язання, яке оцінюється за амортизованою собівартістю і не є частиною відносин хеджування (див. параграфи 89–102 МСБО 39), прибуток або збиток визнається у прибутку чи збитку, коли припиняється визнання фінансового зобов'язання, а також у процесі амортизації.
- 5.7.3 Для фінансових активів або фінансових зобов'язань, які є об'єктами хеджування (див. параграфи 78–84 та КЗ98–КЗ101 МСБО 39), прибуток або збиток визнається відповідно до параграфів 89–102 МСБО 39.
- 5.7.4 Якщо суб'єкт господарювання визнає фінансові активи, застосовуючи облік за датою розрахунку (див. параграф 3.1.2 та параграфи БЗ.1.3 та БЗ.1.6), то будь-яку зміну справедливої вартості активу, що його мають отримати протягом періоду з дати операції до дати розрахунку, не визнають для активів, що оцінюються за амортизованою собівартістю (крім збитків від зменшення корисності). Проте для активів, що оцінюються за справедливою вартістю, зміну справедливої вартості визнають у прибутку чи збитку або в іншому сукупному доході, відповідно до параграфу 5.7.1.

Інвестиції в інструменти капіталу

- 5.7.5 При первісному визнанні суб'єкт господарювання може прийняти нескасовне рішення подавати в іншому сукупному доході подальші зміни справедливої вартості інвестиції в інструмент капіталу, що належить до сфери застосування цього МСФЗ, який не *утримується для торгівлі*.
- 5.7.6 Якщо суб'єкт господарювання приймає рішення, про яке йдеться в параграфі 5.7.5, то він визнає у прибутку або збитку дивіденди від такої інвестиції, якщо право суб'єкта господарювання на отримання виплати дивідендів встановлене відповідно до МСБО 18.

Зобов'язання, призначені як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку

- 5.7.7 Для фінансового зобов'язання, призначеного як таке, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, суб'єкт господарювання подає прибуток або збиток таким чином:
- а) величина зміни справедливої вартості фінансового зобов'язання, що відноситься на зміни кредитного ризику такого зобов'язання, подається в іншому сукупному доході (див. параграфи Б5.7.13–Б5.7.20),
 - б) а решта величини зміни справедливої вартості зобов'язання подається у прибутку або збитку,

якщо підхід до впливів змін кредитного ризику зобов'язання, описаний в а), не створюватиме чи не збільшуватиме облікову невідповідність у прибутку або збитку (у цьому випадку застосовують параграф 5.7.8). В параграфах Б5.7.5–Б5.7.7 та Б5.7.10–Б5.7.12 наведено керівництво із визначення того, чи створюється або збільшується облікова невідповідність.

- 5.7.8 Якщо вимоги, наведені в параграфі 5.7.7, створюватимуть або збільшуватимуть невідповідність у прибутку або збитку, то суб'єкт господарювання подає всі прибутки або збитки за таким зобов'язанням (включаючи впливи змін кредитного ризику такого зобов'язання) у прибутку або збитку.
- 5.7.9 Незважаючи на вимоги, наведені в параграфах 5.7.7 та 5.7.8, суб'єкт господарювання подає у прибутку або збитку всі прибутки та збитки за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії, які призначені як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку.

Розділ 6 Облік хеджування

6.1 Мета та сфера застосування обліку хеджування

- 6.1.1 Мета обліку хеджування – подати у фінансовій звітності результат здійснюваної суб'єктом господарювання діяльності з управління ризиками, у якій використовуються фінансові інструменти задля управління чутливістю до окремих ризиків, які можуть вплинути на прибуток або збиток (чи інший сукупний дохід, у випадку інвестицій в інструменти власного капіталу, для яких суб'єкт господарювання обрав можливість подавати зміни справедливої вартості в іншому сукупному доході відповідно до параграфа 5.7.5). Такий підхід має на меті передати контекст використання інструментів хеджування, до яких застосовується облік хеджування, аби можна було зрозуміти мету їх використання та результат.
- 6.1.2 Суб'єкт господарювання може вибрати можливість призначити відносини хеджування між інструментом хеджування та об'єктом хеджування відповідно до параграфів 6.2.1–6.3.7 та Б6.2.1–Б6.3.25. Для відносин хеджування, які відповідають кваліфікаційним критеріям, суб'єкт господарювання обліковує прибуток або збиток за інструментом хеджування та об'єктом хеджування відповідно до параграфів 6.5.1–6.5.14 та Б6.5.1–Б6.5.28. Якщо об'єктом хеджування є група об'єктів, то суб'єкт господарювання повинен виконувати додаткові вимоги, викладені в параграфах 6.6.1–6.6.6 та Б6.6.1–Б6.6.16.
- 6.1.3 При хеджуванні справедливої вартості, у випадку хеджування ризику відсоткової ставки портфеля фінансових активів або фінансових зобов'язань (і тільки при такому хеджуванні) суб'єкт господарювання може застосовувати вимоги щодо обліку хеджування, викладені в МСБО 39, замість вимог, викладених у цьому стандарті. У такому випадку суб'єкт господарювання повинен також застосовувати конкретні вимоги щодо обліку хеджування справедливої вартості для портфельного хеджування ризику відсоткової ставки та призначати об'єктом хеджування частину, яка є сумою у валюті (див. параграфи 81А, 89А та К3114–К3132 МСБО 39).

6.2 Інструменти хеджування

Інструменти, що відповідають визначеним критеріям

- 6.2.1 Похідний фінансовий інструмент, який оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, може бути призначений інструментом хеджування, за винятком деяких проданих опціонів (див. параграф Б6.2.4).
- 6.2.2 Непохідний фінансовий актив або непохідне фінансове зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, можуть бути призначені інструментом хеджування, окрім випадків, коли це фінансове зобов'язання призначене як таке, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, для якого величина його зміни у справедливій вартості, що відноситься до змін кредитного ризику такого зобов'язання, подається в іншому сукупному доході відповідно до параграфа 5.7.7. При хеджуванні валютного ризику, компонент валютного ризику непохідного фінансового активу або непохідного фінансового зобов'язання може бути призначений інструментом хеджування за умови, що це не є інвестиція в інструмент власного капіталу, для

якого суб'єкт господарювання обрав можливість подавати зміни справедливої вартості в іншому сукупному доході відповідно до параграфа 5.7.5.

- 6.2.3 Для цілей обліку хеджування, інструментами хеджування можуть бути призначені лише контракти зі стороною, яка є зовнішньою щодо суб'єкта господарювання, який звітує, (тобто зовнішньою щодо групи або окремого суб'єкта господарювання, стосовно якого складається звітність).

Призначення інструментів хеджування

- 6.2.4 Інструмент, який відповідає кваліфікаційним критеріям, повинен призначатися інструментом хеджування у всій своїй цілісності. Єдині дозволені винятки такі:
- а) відокремлення внутрішньої вартості та часової вартості контракту на опціон та призначення інструментом хеджування лише зміни внутрішньої вартості опціону, а не зміни його часової вартості (див. параграфи 6.5.15 та Б6.5.29–Б6.5.33);
 - б) відокремлення форвардного елемента та спотового елемента форвардного контракту та призначення інструментом хеджування лише зміни справедливої вартості спотового елемента форвардного контракту, а не форвардного елемента; аналогічно, валютний спред може бути відокремлений та вилучений з призначення фінансового інструмента інструментом хеджування (див. параграфи 6.5.16 та Б6.5.34–Б6.5.39); та
 - в) інструментом хеджування у відносинах хеджування може бути призначена частка всього інструмента хеджування, наприклад, 50 відсотків номінальної вартості. Проте інструмент хеджування не може бути призначений для частини його зміни справедливої вартості, яка є результатом лише частини часового періоду, протягом якого інструмент хеджування лишається непогашеним.
- 6.2.5 Суб'єкт господарювання може розглядати комбінації інструментів та спільно призначати інструментом хеджування будь-яку комбінацію з вказаного далі (в тому числі і за обставин, коли ризик чи ризики, що виникають внаслідок використання одних інструментів хеджування, перекривають ризики, що виникають внаслідок використання інших інструментів):
- а) похідні фінансові інструменти або їх частка; та
 - б) непохідні фінансові інструменти або їх частка.
- 6.2.6 Проте, похідний інструмент, який поєднує проданий опціон і придбаний опціон (наприклад, фіксований мінімум та максимум відсоткової ставки) не відповідає критеріям інструмента хеджування, якщо він є фактично чистим проданим опціоном на дату призначення (окрім випадків, коли він відповідає критеріям згідно з параграфом Б6.2.4). Аналогічно, два або більше інструментів (або їх часток) можуть бути спільно призначені інструментом хеджування лише якщо вони, поєднані разом, фактично не є чистим проданим опціоном на дату призначення (окрім випадків, коли він відповідає критеріям згідно з параграфом Б6.2.4).

6.3 Об'єкти хеджування

Об'єкти хеджування, що відповідають визначеним критеріям

- 6.3.1 Об'єктом хеджування може бути визнаний актив або зобов'язання, невизнане *тверде зобов'язання, прогнозна операція або чиста інвестиція в закордонну господарську одиницю*. Об'єктом хеджування може бути
- а) один об'єкт; або
 - б) група об'єктів (залежно від умов, викладених в параграфах 6.6.1–6.6.6 та Б6.6.1–Б6.6.16).
- Об'єктом хеджування може також бути компонент такого об'єкта або групи об'єктів (див. параграфи 6.3.7 та Б6.3.7–Б6.3.25).
- 6.3.2 Об'єкт хеджування повинен бути достовірно вимірюваним.
- 6.3.3 Якщо об'єктом хеджування є прогнозна операція (або її компонент), то така операція повинна бути високоймовірною.

- 6.3.4 Сукупність ризику, що є комбінацією ризику, яку можна кваліфікувати як об'єкт хеджування відповідно до параграфу 6.3.1, та похідного фінансового інструмента, може бути призначена об'єктом хеджування (див. параграфи Б6.3.3–Б6.3.4). Сюди належить прогнозна операція, яка наражається на деякий сукупний ризик (тобто майбутні операції, щодо яких зобов'язання не взяті, але які очікуються, які спричинять чутливість до ризику та появу похідного фінансового інструмента), якщо ймовірність такого сукупного ризику висока і ця операція (коли вона відбудеться і, отже, вже не буде прогноною) є правомірною для призначення об'єктом хеджування.
- 6.3.5 Для цілей обліку хеджування лише активи, зобов'язання, тверді зобов'язання або високоїмовірні прогнози операції зі стороною, яка є зовнішньою щодо суб'єкта господарювання, що звітує, можуть бути призначені об'єктами хеджування. Облік хеджування може застосовуватись до операцій між суб'єктами господарювання, що належать до однієї групи, лише в індивідуальній або окремій фінансовій звітності таких суб'єктів господарювання, але не в консолідованій фінансовій звітності групи, за винятком консолідованої фінансової звітності інвестиційного суб'єкта господарювання, як визначено в МСФЗ 10, коли операції між інвестиційним суб'єктом господарювання та його дочірніми підприємствами, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, не будуть вилучені у консолідованій фінансовій звітності.
- 6.3.6 Однак, як виняток до параграфу 6.3.5, валютний ризик внутрішньогрупової монетарної статті (наприклад, кредиторської/ дебіторської заборгованості між двома дочірніми підприємствами) можна кваліфікувати як об'єкт хеджування у консолідованій фінансовій звітності, якщо він спричиняє наявність ризику для прибутків або збитків, що виникають внаслідок зміни валютного курсу, які повністю не виключаються при консолідації відповідно до МСБО 21 *"Вплив змін валютних курсів"*. Відповідно до МСБО 21, прибутки або збитки внаслідок зміни валютних курсів за внутрішньогруповими монетарними статтями повністю не вилучаються при консолідації, якщо внутрішньогрупова монетарна стаття є операцією між двома суб'єктами господарювання групи, які мають різні функціональні валюти. Крім того, валютний ризик високоїмовірної прогнозової внутрішньогрупової операції може бути кваліфікований як об'єкт хеджування у консолідованій фінансовій звітності за умови, що операція деномінована у валюті, іншій, ніж функціональна валюта суб'єкта господарювання, який здійснює таку операцію, і цей валютний ризик вплине на консолідований прибуток або збиток.

Призначення об'єктів хеджування

- 6.3.7 Суб'єкт господарювання може призначити весь об'єкт повністю або його компонент об'єктом хеджування у відносинах хеджування. Весь об'єкт охоплює всі зміни грошових потоків або зміну його справедливої вартості. Компонент охоплює менше ніж всю зміну справедливої вартості або коливання грошового потоку, пов'язаного з цим об'єктом. У такому випадку суб'єкт господарювання може призначити об'єктами хеджування лише такі типи компонентів (у тому числі їх комбінації):
- а) лише зміни грошових потоків або справедливої вартості об'єкта, що відносяться до конкретного ризику або ризиків (компонент ризику), за умови, що на основі оцінки у контексті структури конкретного ринку, компонент ризику можна окремо ідентифікувати та достовірно оцінити (див. параграфи Б6.3.8–Б6.3.15). Компоненти ризику включають призначення лише зміни грошових потоків або справедливої вартості об'єкта хеджування вище або нижче визначеної ціни чи іншої змінної (односторонній ризик);
 - б) один або більше грошових потоків за контрактами;
 - в) компоненти номінальної вартості, тобто визначена частина вартості об'єкта (див. параграфи Б6.3.16–Б6.3.20).

6.4 Кваліфікаційні критерії для обліку хеджування

- 6.4.1 Відносини хеджування кваліфікуються для обліку хеджування тоді і лише тоді, коли виконуються всі наведені далі критерії:
- а) відносини хеджування містять лише правомірні інструменти хеджування та правомірні об'єкти хеджування;
 - б) з самого початку відносин хеджування є формальне призначення та документальне оформлення відносин хеджування, а також мета суб'єкта господарювання щодо управління ризиком та стратегія здійснення хеджування. Таке документальне оформлення має включати ідентифікацію інструмента хеджування, об'єкта хеджування,

- природу ризику, що хеджується, та спосіб, у який суб'єкт господарювання оцінюватиме, чи відповідають відносини хеджування вимогам ефективності хеджування (в тому числі його аналіз джерел неефективності хеджування та як він визначає *показник хеджування*);
- в) відносини хеджування відповідають всім наведеним далі вимогам ефективності хеджування:
- (i) між об'єктом хеджування та інструментом хеджування є економічні відносини (див. параграфи Б6.4.4–Б6.4.6);
 - (ii) вплив кредитного ризику не домінує над змінами вартості, що виникли внаслідок таких економічних відносин (див. параграф Б6.4.7–Б6.4.8); та
 - (iii) *показник хеджування* відносин хеджування є той самий, що і показник, який отримано виходячи з кількості об'єкта хеджування, яку суб'єкт господарювання фактично хеджує, та кількості інструмента хеджування, яку суб'єкт господарювання фактично використовує для хеджування такої кількості об'єкта хеджування. Проте, таке призначення не повинно відображати дисбаланс між вагою об'єкта хеджування та інструмента хеджування, який може призвести до неефективності хеджування (байдуже, визнаної чи ні), наслідком якої може бути обліковий результат, який не відповідатиме меті обліку хеджування (див. параграфи Б6.4.9–Б6.4.11).

6.5 Облік відносин хеджування, що відповідають визначеним критеріям

- 6.5.1 Суб'єкт господарювання застосовує облік хеджування до відносин хеджування, які відповідають кваліфікаційним критеріям, зазначеним в параграфі 6.4.1 (до яких належить і рішення суб'єкта господарювання призначити відносини хеджування).
- 6.5.2 Є три типи відносин хеджування:
- а) хеджування справедливої вартості: хеджування чутливості до ризику змін справедливої вартості визнаного активу або зобов'язання або невизнаного твердого зобов'язання, чи компонента будь-якої такої статті, які можна віднести до конкретного ризику та які можуть вплинути на прибуток або збиток;
 - б) хеджування грошових потоків: хеджування чутливості до ризику змінності грошових потоків, яку можна віднести до конкретного ризику, пов'язаного з усім визнаним активом чи зобов'язанням або його частиною, (наприклад, всі або деякі майбутні платежі відсотків за заборгованістю зі змінною ставкою) або високоймовірна прогнозна операція, та яка може вплинути на прибуток або збиток;
 - в) хеджування чистої інвестиції в закордонну господарську одиницю, як визначено в МСБО 21.
- 6.5.3 Якщо об'єктом хеджування є інструмент власного капіталу, для якого суб'єкт господарювання вибрав можливість подавати зміни справедливої вартості в іншому сукупному доході відповідно до параграфа 5.7.5, то ризик, що хеджується, про який ідеться в параграфі 6.5.2а), повинен бути ризиком, який може вплинути на інший сукупний дохід. В такому випадку – і лише в такому випадку – визнана неефективність хеджування подається в іншому сукупному доході.
- 6.5.4 Хеджування валютного ризику твердого зобов'язання можна обліковувати як хеджування справедливої вартості або як хеджування грошових потоків.
- 6.5.5 Якщо відносини хеджування припиняють відповідати вимозі ефективності хеджування, пов'язаній з показником хеджування, (див. параграф 6.4.1в)iii)), але мета управління ризиком для таких призначених відносин хеджування лишається тією самою, то суб'єкт господарювання коригує показник хеджування відносин хеджування так, щоб він знову відповідав кваліфікаційним критеріям (у цьому Стандарті це має назву "відновлення балансу" – див. параграфи Б6.5.7–Б6.5.21).
- 6.5.6 Суб'єкт господарювання припиняє облік хеджування перспективно лише якщо відносини хеджування (або частина відносин хеджування) припиняє відповідати кваліфікаційним критеріям (після врахування будь-якого відновлення балансу відносин хеджування, якщо це доречно). Сюди входять випадки, коли строк дії інструмента хеджування закінчується або його продають, ліквідовують чи використовують право на нього. З цією метою заміна одного інструмента хеджування іншим чи переведення його в інший інструмент хеджування не вважається закінченням його строку дії або ліквідацією, якщо такі заміни чи переведення є частиною задокументованої мети суб'єкта господарювання щодо управління ризиком чи відповідають їй.

Крім того, з цією метою не вважається, що строк дії інструмента хеджування закінчився чи що його ліквідують, якщо

- а) внаслідок дії законів чи нормативно-правових актів або внаслідок запровадження законів чи нормативно-правових актів сторони інструмента хеджування погоджуються, що один або кілька клірингових контрагентів замінять їхнього початкового контрагента, щоб стати новим контрагентом для кожної зі сторін. У цьому контексті, кліринговий контрагент – це центральний контрагент (його іноді називають "клірингова організація" або "клірингове агентство") або суб'єкт чи суб'єкти господарювання, наприклад, кліринговий член клірингової організації або клієнт клірингового члена клірингової організації, які діють як контрагент з метою здійснення клірингу центральним контрагентом. Проте, якщо сторони інструмента хеджування замінюють своїх початкових контрагентів різними контрагентами, то цей параграф застосовується лише якщо кожна з цих сторін здійснює кліринг з одним і тим самим центральним контрагентом;
- б) інші зміни інструмента хеджування (якщо вони є) обмежуються змінами, необхідними для здійснення такої заміни контрагента. Це лише ті зміни, які відповідають умовам, на які можна було б очікувати, якби кліринг інструмента хеджування з самого початку здійснювався цим кліринговим контрагентом. До цих змін належать зміни вимог застави, права на згортання дебіторської та кредиторської заборгованості, а також накладені стягнення.

Припинення обліку хеджування може вплинути на відносини хеджування або в цілому, або лише на їх частину (і в такому випадку облік хеджування продовжується для відносин хеджування, які залишилися).

6.5.7 Суб'єкт господарювання застосовує

- а) параграф 6.5.10, якщо він припиняє облік хеджування справедливої вартості хеджування, для якого об'єктом хеджування є фінансовий інструмент (або його компонент), що оцінюється за амортизованою собівартістю; та
- б) параграф 6.5.12, якщо він припиняє облік хеджування грошових потоків хеджування.

Хеджування справедливої вартості

6.5.8 Доки хеджування справедливої вартості відповідає кваліфікаційним критеріям, викладеним в параграфі 6.4.1, відносини хеджування обліковують таким чином:

- а) прибуток або збиток за інструментом хеджування відображають у прибутку або збитку (чи іншому сукупному доході, якщо інструмент хеджування хеджує інструмент власного капіталу, для якого суб'єкт господарювання вибрав можливість подавати зміни справедливої вартості в іншому сукупному доході відповідно до параграфа 5.7.5);
- б) прибуток або збиток хеджування за об'єктом хеджування коригує балансову вартість об'єкта хеджування (якщо це доречно) та визнається у прибутку або збитку. Проте, якщо об'єктом хеджування є інструмент власного капіталу, для якого суб'єкт господарювання вибрав можливість подавати зміни справедливої вартості в іншому сукупному доході відповідно до параграфа 5.7.5, то такі суми лишаються в іншому сукупному доході. Якщо об'єктом хеджування є невизнане тверде зобов'язання (або його компонент), то сукупна зміна справедливої вартості об'єкта хеджування після його призначення визнається як актив або зобов'язання з відповідним визнанням прибутку або збитку за ним у прибутку або збитку.

6.5.9 Якщо об'єктом хеджування при хеджуванні справедливої вартості є тверде зобов'язання (або його компонент) придбати актив або взяти зобов'язання, то початкова балансова вартість активу або зобов'язання, що випливає з виконання суб'єктом господарювання такого твердого зобов'язання, коригується так, щоб вона включала сукупну зміну справедливої вартості об'єкта хеджування, який був визнаний у звіті про фінансовий стан.

6.5.10 Будь-яке коригування, що виникає з параграфа 6.5.8б), амортизується до прибутку або збитку, якщо об'єктом хеджування є фінансовий інструмент (або його компонент), який оцінюється за амортизованою вартістю. Амортизація може розпочинатися, щойно буде здійснено коригування, і повинна розпочинатися не пізніше, ніж коли припиняється коригування об'єкта хеджування щодо прибутків та збитків внаслідок хеджування. Амортизація здійснюється на основі перерахованої ефективної ставки відсотка на дату початку амортизації.

Хеджування грошових потоків

6.5.11 Доки хеджування грошових потоків відповідає кваліфікаційним критеріям, викладеним в параграфі 6.4.1, відносини хеджування обліковують таким чином:

- а)** окремий компонент власного капіталу, пов'язаний з об'єктом хеджування (резерв хеджування грошових потоків), коригують до меншої з двох оцінок (в абсолютних величинах):
 - (і)** сукупного прибутку або збитку за інструментом хеджування з моменту початку хеджування,
або
 - (іі)** сукупної зміни справедливої вартості (теперішньої вартості) об'єкта хеджування (тобто теперішньої вартості сукупної зміни очікуваних майбутніх грошових потоків, які хеджуються), з моменту початку хеджування;
- б)** частина прибутку або збитку від інструмента хеджування, якщо хеджування визнано ефективним (тобто частина, яка перекривається зміною резерву хеджування грошових потоків, обчисленою відповідно до пункту а)), повинна бути визнана в іншому сукупному доході;
- в)** будь-яка решта прибутку або збитку від інструмента хеджування (або будь-який прибуток або збиток, необхідний, щоб збалансувати зміну резерву хеджування грошових потоків, обчислену відповідно до пункту (а)) є неефективним хеджуванням, яку визнають у прибутку або збитку;
- г)** суму, накопичену в резерві хеджування грошових потоків відповідно до пункту (а), обліковують таким чином:
 - (і)** якщо наслідком хеджованої прогнозованої операції у подальшому є визнання нефінансового активу або нефінансового зобов'язання, або якщо хеджована прогнозна операція для нефінансового активу чи нефінансового зобов'язання перетворюється у тверде зобов'язання, для якого застосовується облік хеджування справедливої вартості, то суб'єкт господарювання вилучає таку суму з резерву хеджування грошових потоків та включає її безпосередньо до початкової собівартості або іншої балансової вартості активу або зобов'язання. Це не є коригуванням внаслідок перекласифікації (див. МСБО 1 "Подання фінансової звітності") і, отже, не впливає на інший сукупний дохід;
 - (іі)** для хеджування грошових потоків, окрім тих, які охоплені у пункті і), таку суму перекласифікують з резерву хеджування грошових потоків у прибуток або збиток як коригування внаслідок перекласифікації (див. МСБО 1) у тому самому періоді або періодах, протягом яких хеджовані очікувані майбутні грошові потоки впливають на прибуток або збиток (наприклад, у періодах, у яких визнано відсотковий дохід або відсоткові витрати, або у коли відбувається прогнозований продаж);
 - (ііі)** проте, якщо така сума є збитком і суб'єкт господарювання очікує, що весь збиток (або його частина) не буде покритий протягом одного або кількох майбутніх періодів, то він повинен негайно перекласифікувати суму, що, як очікується, не буде покрита, у прибуток або збиток, як коригування внаслідок перекласифікації (див. МСБО 1).

6.5.12 Якщо суб'єкт господарювання припиняє облік хеджування грошових потоків (див. параграфи 6.5.6 та 6.5.7б)), то він обліковує суму, яка накопичена в резерві хеджування грошових потоків, відповідно до параграфа 6.5.11а), таким чином:

- а)** якщо все ще очікується, що хеджовані майбутні грошові потоки матимуть місце, то така сума лишається в резерві хеджування грошових потоків, доки не відбудеться надходження чи вибуття таких майбутніх грошових потоків або доки не буде застосовано параграф 6.5.11г)ііі). Коли відбувається надходження або вибуття таких майбутніх грошових потоків, застосовується параграф 6.5.11г);
- б)** якщо більше не очікується, що хеджовані майбутні грошові потоки матимуть місце, то таку суму негайно перекласифікують з резерву хеджування грошових потоків у прибуток або збиток як коригування внаслідок перекласифікації (див. МСБО 1). Хеджований майбутній грошовий потік, надходження чи вибуття якого більше не є високоймовірним, може лишатися бути очікуваним.

Хеджування чистої інвестиції у закордонну господарську одиницю

- 6.5.13** Хеджування чистої інвестиції у закордонну господарську одиницю, включаючи хеджування монетарної статті, яку обліковують як частину такої чистої інвестиції, (див. МСБО 21) слід обліковувати так само, як хеджування грошових потоків:
- а) частину прибутку або збитку від інструменту хеджування, визначену як ефективне хеджування, визнають в іншому сукупному доході (див. параграф 6.5.11); та
 - б) неефективну частину визнають у прибутку чи збитку.
- 6.5.14** Сукупний прибуток або збиток за інструментом хеджування, пов'язаний з ефективною часткою хеджування, який був накопичений у резерві переведення іноземної валюти, слід перекласифікувати з власного капіталу у прибуток чи збиток як коригування внаслідок перекласифікації (див. МСБО 1) відповідно до параграфів 48-49 МСБО 21 після вибуття або часткового вибуття закордонної господарської одиниці.

Облік часової вартості опціонів

- 6.5.15** Якщо суб'єкт господарювання відокремлює внутрішню вартість та часову вартість контракту на опціон та призначає інструментом хеджування лише зміну внутрішньої вартості опціону (див. параграф 6.2.4а)), то він обліковує часову вартість опціону таким чином (див. параграфи Б.5.29 – Б.6.5.33):
- а) суб'єкт господарювання розрізняє часову вартість опціонів за типом об'єкта хеджування, якого цей опціон хеджує (див. параграф Б6.5.29):
 - (i) об'єкт хеджування, пов'язаний з операцією; або
 - (ii) об'єкт хеджування, пов'язаний з періодом часу;
 - б) зміну справедливої вартості часової вартості опціону, який хеджує операцію, пов'язану з об'єктом хеджування, визнають в іншому сукупному доході, тією мірою, якою вона пов'язана з об'єктом хеджування, та накопичують в окремому компоненті власного капіталу. Сукупну зміну справедливої вартості, що виникає внаслідок часової вартості опціону, яка накопичена в окремому компоненті власного капіталу ("сума"), обліковують таким чином:
 - (i) якщо хеджування об'єкта хеджування у подальшому приводить до визнання нефінансового активу або нефінансового зобов'язання, чи твердого зобов'язання щодо нефінансового активу чи нефінансового зобов'язання, щодо якого застосовується облік хеджування справедливої вартості, то суб'єкт господарювання вилучає суму з окремого компонента власного капіталу і включає її безпосередньо у початкову собівартість або іншу балансову вартість активу чи зобов'язання. Це не є коригуванням внаслідок перекласифікації (див. МСБО 1) і, отже, не впливає на інший сукупний дохід;
 - (ii) для відносин хеджування, окрім тих, на які поширюється дія пункту i), суму перекласифікують з окремого компонента власного капіталу у прибуток або збиток як коригування внаслідок перекласифікації (див. МСБО 1) у тому самому періоді або періодах, протягом яких хеджовані очікувані майбутні грошові потоки впливають на прибуток або збиток (наприклад, коли відбувається прогнозна операція продажу);
 - (iii) проте, якщо не очікується, що вся така сума (або її частина) буде покрита протягом одного або кількох майбутніх періодів, то суму, що, за очікуванням, не буде покрита, слід негайно перекласифікувати у прибуток або збиток, як коригування внаслідок перекласифікації (див. МСБО 1).
 - в) зміну справедливої вартості часової вартості опціону, який хеджує об'єкт хеджування, пов'язаний з періодом часу, визнають в іншому сукупному доході, тією мірою, якою вона пов'язана з об'єктом хеджування, і накопичують в окремому компоненті власного капіталу. Часову вартість на дату призначення опціону інструментом хеджування, тією мірою, якою вона пов'язана з об'єктом хеджування, систематично амортизують на пропорційній основі протягом періоду, упродовж якого коригування внаслідок хеджування з метою відображення внутрішньої вартості опціону може вплинути на прибуток або збиток (чи інший сукупний дохід, якщо об'єктом хеджування є інструмент власного капіталу, для якого суб'єкт господарювання вибрав можливість подавати зміни справедливої вартості в іншому сукупному доході відповідно до параграфа 5.7.5). Отже, в кожному звітному періоді величину амортизації слід перекласифікувати з окремого компонента власного капіталу у прибуток або збиток як коригування внаслідок перекласифікації (див. МСБО 1). Проте, якщо облік хеджування для

відносин хеджування, які включають зміну внутрішньої вартості опціону як інструмента хеджування, припиняється, то чисту величину (тобто включаючи сукупну амортизацію), яка накопичена в окремому компоненті власного капіталу, слід негайно перекласифікувати у прибуток або збиток як коригування внаслідок перекласифікації (див. МСБО 1).

Облік форвардного елемента форвардних контрактів та валютних спредів фінансових інструментів

- 6.5.16 Якщо суб'єкт господарювання відокремлює форвардний елемент і спотовий елемент форвардного контракту та призначає інструментом хеджування лише зміну вартості спотового елемента форвардного контракту, або якщо суб'єкт господарювання відокремлює валютний спред від фінансового інструмента та вилучає його з призначення такого фінансового інструмента як інструменту хеджування (див. параграф 6.2.46)), то суб'єкт господарювання може застосовувати параграф 6.5.15 до такого форвардного елемента форвардного контракту або до валютного спреда у такий самий спосіб, у який він застосовується до часової вартості опціону. У такому випадку суб'єкт господарювання застосовує керівництво до застосування, викладене в параграфах Б6.5.34–Б6.5.39.

6.6 Хеджування групи об'єктів

Правомірність вважати групу об'єктів об'єктом хеджування

- 6.6.1 Група об'єктів (у тому числі група об'єктів, яка утворює чисту позицію; див. параграфи Б6.6.1–Б6.6.8) є правомірним об'єктом хеджування лише тоді, коли:
- а) вона складається з об'єктів (у тому числі компонентів об'єктів), які, кожний окремо, є правомірним об'єктом хеджування;
 - б) з метою управління ризиками, управління об'єктами групи здійснюється усіма об'єктами разом як групою; та
 - в) у випадку хеджування грошових потоків групи об'єктів, змінність грошових потоків яких, за очікуванням, не буде приблизно пропорційною загальній змінності грошових потоків групи так, що виникають позиції перекривання ризику:
 - (і) це є хеджування валютного ризику; та
 - (ii) у призначенні такої чистої позиції має визначатися звітний період, у якому прогнозні операції, за очікуванням, вплинуть на прибуток або збиток, а також на їхню природу та обсяг (див. параграфи Б6.6.7–Б6.6.8).

Призначення компонента номінальної вартості

- 6.6.2 Компонент, який становить пропорційну частку правомірної групи об'єктів, є правомірним об'єктом хеджування за умови, що це призначення відповідає меті здійснюваного суб'єктом господарювання управління ризиком.
- 6.6.3 Базисний компонент усієї групи об'єктів (наприклад, найнижчий базис) є правомірним для обліку хеджування, лише якщо
- а) його можна окремо ідентифікувати та достовірно оцінити;
 - б) мета управління ризиком полягає у тому, щоб хеджувати базисний компонент;
 - в) об'єкти усієї групи, для якої визначено цей базис, наражаються на той самий ризик, що хеджується, (так що на оцінку базису, який хеджується, не особливо впливає те, які конкретні об'єкти з усієї групи становлять частину базису, який хеджується);
 - г) для хеджування існуючих об'єктів (наприклад, невизнаного твердого зобов'язання або визнаного активу) суб'єкт господарювання може ідентифікувати та відстежити всю групу об'єктів, на основі яких визначено хеджований компонент (так, щоб суб'єкт господарювання міг відповідати вимогам щодо обліку кваліфікованих відносин хеджування); та
 - г) всі об'єкти в групі, що містять опціони на передоплату, відповідають вимогам щодо компонентів номінальної вартості (див. параграф Б6.3.20).

Подання

- 6.6.4 При хеджуванні групи об'єктів, позиції ризиків яких перекриваються, (тобто при хеджуванні чистої позиції), хеджований ризик якої впливає на різні статті у звіті про прибутки та збитки та інший сукупний дохід, будь-які прибутки або збитки внаслідок хеджування у такому звіті слід подавати окремим рядком, окремо від тих прибутків та збитків, на які вплинули об'єкти хеджування. Отже, у такому звіті величина статті, яка пов'язана власне з об'єктом хеджування (наприклад, дохід від продажу або вартість реалізації) лишається без змін.
- 6.6.5 Для активів та зобов'язань, які хеджуються разом як група при хеджуванні справедливої вартості, прибуток або збиток у звіті про фінансовий стан за окремими активами та зобов'язаннями слід визнавати як коригування балансової вартості відповідних окремих об'єктів, які становлять групу, відповідно до параграфа 6.5.8б).

Нульові чисті позиції

- 6.6.6 Якщо об'єктом хеджування є група з чистою нульовою позицією (тобто об'єкти хеджування між собою повністю перекривають ризик, управління яким здійснюється на основі групи), то суб'єктові господарювання дозволяється призначати її у відносинах хеджування, які не включають інструмент хеджування, за умови, що
- а) хеджування є частиною перманентної стратегії хеджування чистого ризику, за якою суб'єкт господарювання постійно, з плином часу хеджує нові позиції того самого типу (наприклад, коли операції переходять у часовий горизонт, для якого суб'єкт господарювання здійснює хеджування);
 - б) змінюється розмір чистої позиції, яка хеджується, протягом строку дії перманентної стратегії хеджування чистого ризику, і для хеджування чистого ризику (тобто коли чиста позиція не є нульовою) суб'єкт господарювання використовує правомірні інструменти хеджування;
 - в) облік хеджування застосовується до таких чистих позицій, як правило, тоді, коли чиста позиція не є нульовою та хеджується за допомогою правомірних інструментів хеджування; та
 - г) незастосування обліку хеджування до нульової чистої позиції спричинить неузгодженість результатів обліку, оскільки в обліку не визнаватимуться ті позиції ризику, які перекриватимуться, і які визнавалися б при хеджуванні чистої позиції.

6.7 Можливість призначати кредитні ризики як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку

Правомірність призначення чутливості до кредитних ризиків як такої, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку

- 6.7.1 Якщо суб'єкт господарювання використовує кредитний похідний інструмент, який оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, для управління кредитним ризиком усього фінансового інструмента або його частини (чутливість до кредитного ризику), то він може призначити такий фінансовий інструмент, тією мірою, якою здійснюється його управління, таким чином (тобто весь такий інструмент або його частину) – як такий, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо:
- а) назва джерела кредитного ризику (наприклад, позичальник або утримувач кредитного зобов'язання) збігається з назвою суб'єкта господарювання, вказаного у кредитному похідному інструменті ("узгодженість назв"); та
 - б) черговість погашення фінансового інструмента відповідає черговості погашення інструментів, які можуть бути надані відповідно до кредитного похідного інструмента.

Суб'єкт господарювання може зробити таке призначення незалежно від того, чи належить фінансовий інструмент, управління кредитним ризиком якого здійснюється, до сфери застосування цього Стандарту (наприклад, суб'єкт господарювання може призначити кредитні

зобов'язання, що не належать до сфери застосування цього Стандарту). Суб'єкт господарювання може призначити такий фінансовий інструмент при первісному визнанні або після первісного визнання, або коли він є невизнаним. Одночасно суб'єкт господарювання документує таке призначення.

Облік чутливості до кредитних ризиків, призначеної як такої, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку

- 6.7.2 Якщо фінансовий інструмент призначений відповідно до параграфа 6.7.1 як такий, що вимірюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, після його первісного визнання, або якщо він раніше не був визнаний, то різницю на час призначення між балансовою вартістю (якщо вона є) та справедливою вартістю, слід негайно визнати у прибутку або збитку.
- 6.7.3 Суб'єкт господарювання припиняє оцінювати фінансовий інструмент, який породжує кредитний ризик, або частину такого фінансового інструмента, за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо:
- а) кваліфікаційні критерії, викладені в параграфі 6.7.1, більше не виконуються, наприклад:
 - (i) закінчується строк дії кредитного похідного інструмента або пов'язаного фінансового інструмента, який породжує кредитний ризик, або його продають, ліквідують чи використовують право на нього; чи
 - (ii) управління кредитним ризиком фінансового інструмента більше не здійснюється за допомогою кредитних похідних фінансових інструментів. Наприклад, це може статися внаслідок поліпшення кредитної якості позичальника або утримувача кредитного зобов'язання чи зміни вимог щодо капіталу, обов'язкових для виконання суб'єктом господарювання; та
 - б) фінансовий інструмент, який породжує кредитний ризик, не вимагається з інших причин оцінювати за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку (тобто модель бізнесу суб'єкта господарювання не змінилася за цей час настільки, щоб необхідно було здійснювати перекласифікацію відповідно до параграфа 4.4.1).
- 6.7.4 Якщо суб'єкт господарювання припиняє оцінювати фінансовий інструмент, який породжує кредитний ризик, або частину такого фінансового інструмента за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, то справедлива вартість такого фінансового інструмента на дату припинення такої оцінки стає його новою балансовою вартістю. Тому в подальшому слід застосовувати ту саму оцінку, яка використовувалась до призначення фінансового інструмента як такого, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку (включаючи амортизацію, що є наслідком нової балансової вартості). Наприклад, фінансовий актив, який спочатку був класифікований як такий, що оцінюється за амортизованою собівартістю, повернеться до цієї оцінки, і його ефективна ставка відсотка буде перерахована на основі його нової балансової вартості на дату припинення оцінки за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку. Аналогічно, кредитне зобов'язання або контракт фінансової гарантії оцінюватиметься за більшою з таких двох величин:
- а) сума, визначена відповідно до МСБО 37; та
 - б) нова балансова вартість на дату припинення оцінки за вирахуванням кумулятивної амортизації. Амортизаційний період – це залишковий строк дії інструмента.

Розділ 7 Дата набрання чинності та перехід

7.1 Дата набрання чинності

- 7.1.1 Цей Стандарт дозволяється застосовувати. Якщо суб'єкт господарювання вирішив застосовувати цей Стандарт, то він повинен застосовувати одночасно всі вимоги, наведені у цьому Стандарті (проте див. також параграфи 7.1.2, 7.2.16) та 7.3.2), розкрити цей факт і одночасно застосовувати зміни у Додатку В.

- 7.1.2 Незважаючи на вимоги в параграфі 7.1.1, суб'єкт господарювання може вибрати можливість застосувати вимоги до подання прибутків та збитків за фінансовими зобов'язаннями, призначеними як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, в параграфах 5.7.1в), 5.7.7–5.7.9, 7.2.12 та Б5.7.5–Б5.7.20 без застосування інших вимог у цьому Стандарті. Якщо суб'єкт господарювання вибрав можливість застосовувати лише ці параграфи, то він розкриває цей факт та надає на постійній основі відповідні розкриття інформації, зазначені в параграфах 10–11 МСФЗ 7 (зміненого виданням у жовтні 2010 р. МСФЗ 9).

7.2 Перехід

- 7.2.1 Суб'єкт господарювання застосовує цей Стандарт ретроспективно, відповідно до МСБО 8 *“Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки”*, за винятком обставин, вказаних в параграфах 7.2.4–7.2.15 та 7.2.16–7.2.21. Цей Стандарт не застосовується до статей, визнання яких уже припинено на дату першого застосування.
- 7.2.2 Для цілей перехідних положень параграфів 7.2.1, 7.2.3–7.2.15 та 7.2.18 датою першого застосування є дата, коли суб'єкт господарювання вперше застосовує вимоги цього Стандарту. Датою першого застосування є початок першого звітного періоду, у якому суб'єкт господарювання застосовує ці вимоги. Залежно від вибраного суб'єктом господарювання підходу до застосування МСФЗ 9, перехід може включати одну або декілька дат першого застосування для різних вимог.
- 7.2.3 На дату першого застосування суб'єкт господарювання оцінює, чи відповідає фінансовий актив умові параграфа 4.1.2а) на основі фактів і обставин, що існують на таку дату. Отриману внаслідок такої оцінки класифікацію застосовують ретроспективно, незалежно від моделі бізнесу суб'єкта господарювання у попередні звітні періоди.
- 7.2.4 Якщо суб'єкт господарювання оцінює гібридний контракт за справедливою вартістю відповідно до параграфів 4.1.4 або 4.1.5, але справедлива вартість гібридного контракту у порівняльні попередні періоди не визначалась, то за справедливую вартість гібридного контракту у порівняльні звітні періоди беруть суму справедливих вартостей компонентів (тобто непохідного основного інструмента та вбудованого похідного інструмента) на кінець кожного порівняльного звітного періоду.
- 7.2.5 На дату першого застосування суб'єкт господарювання визнає будь-яку різницю між справедливою вартістю всього гібридного контракту на дату першого застосування та сумою справедливих вартостей компонентів гібридного контракту на дату першого застосування:
- а) у нерозподіленому прибутку на початок звітного періоду першого застосування, якщо суб'єкт господарювання вперше застосовує цей Стандарт на початку звітного періоду; або
 - б) у прибутку або збитку, якщо суб'єкт господарювання вперше застосовує цей Стандарт протягом звітного періоду.
- 7.2.6 На дату першого застосування суб'єкт господарювання може призначити:
- а) фінансовий актив як такий, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку відповідно до параграфа 4.1.5;
- або
- б) інвестицію в інструмент капіталу як таку, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у іншому сукупному доході відповідно до параграфа 5.7.5.
- Таке призначення здійснюється на підставі фактів та обставин, що існують на дату першого застосування. Цю класифікацію застосовують ретроспективно.
- 7.2.7 На дату першого застосування суб'єкт господарювання:
- а) скасовує своє попереднє призначення фінансового активу як такого, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо цей фінансовий актив не відповідає умові, наведеній у параграфі 4.1.5;

- б) може скасувати своє попереднє призначення фінансового активу як такого, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо цей фінансовий актив відповідає умові, наведеній у параграфі 4.1.5.

Таке скасування здійснюється на підставі фактів та обставин, що існують на дату першого застосування. Цю класифікацію застосовують ретроспективно.

7.2.8 На дату першого застосування суб'єкт господарювання

- а) може призначити фінансове зобов'язання як таке, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, відповідно до параграфу 4.2.2а);
- б) скасовує своє попереднє призначення фінансового зобов'язання як такого, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо таке призначення було здійснене при первісному визнанні відповідно до умови, наведеної зараз в параграфі 4.2.2а) і таке призначення не задовольняє цієї умови на дату першого застосування;
- в) може скасувати своє попереднє призначення фінансового зобов'язання як такого, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо таке призначення було здійснене при первісному визнанні відповідно до умови, наведеної зараз в параграфі 4.2.2а) і таке призначення задовольняє цю умову на дату першого застосування.

Таке призначення та скасування здійснюються на підставі фактів та обставин, що існують на дату першого застосування. Цю класифікацію застосовують ретроспективно.

7.2.9 Якщо ретроспективне застосування метода ефективного відсотка або вимог стосовно зменшення корисності, наведених у параграфах 58–65 та К384–К393 МСБУ 39, є для суб'єкта господарювання практично неможливим (як визначено в МСБО 8), то суб'єкт господарювання вважає

- а) справедливую вартість фінансового активу або фінансового зобов'язання на кінець кожного поданого порівняльного періоду його амортизованою собівартістю, якщо суб'єкт господарювання перераховує попередні періоди;
- б) справедливую вартість фінансового активу або фінансового зобов'язання на дату першого застосування новою амортизованою собівартістю такого фінансового активу на дату першого застосування цього Стандарту.

7.2.10 Якщо суб'єкт господарювання раніше обліковував за собівартістю, відповідно до МСБО 39, інвестицію в інструмент капіталу, що не має ціни котирування на активному ринку на ідентичний інструмент (тобто вхідні дані 1-го рівня) (або похідний актив, прив'язаний до інструмента капіталу, що не котирується, і повинен бути погашений шляхом виконання такого інструмента), то він оцінює цей інструмент за справедливою вартістю на дату першого застосування. Будь-яку різницю між попередньою балансовою вартістю та справедливою вартістю відображають у нерозподіленому прибутку на початок звітного періоду, що включає дату першого застосування.

7.2.11 Якщо суб'єкт господарювання раніше обліковував похідне зобов'язання, що прив'язане до інструмента капіталу, що не має ціни котирування на активному ринку на ідентичний інструмент (тобто вхідні дані 1-го рівня), і повинно бути погашене шляхом надання такого інструмента, за собівартістю відповідно до МСБО 39, то він оцінює таке похідне зобов'язання за справедливою вартістю на дату першого застосування. Будь-яку різницю між попередньою балансовою вартістю та справедливою вартістю відображають у нерозподіленому прибутку на початок звітного періоду, що включає дату першого застосування.

7.2.12 На дату першого застосування суб'єкт господарювання, на підставі фактів і обставин, що існують на дату першого застосування, визначає, чи не створюватиме або не збільшуватиме підхід, описаний в параграфі 5.7.7, облікову невідповідність у прибутку або збитку. Цей Стандарт застосовується ретроспективно на основі результату цього визначення.

7.2.13 Незважаючи на вимогу, наведену в параграфі 7.2.1, суб'єкт господарювання, який приймає вимоги щодо класифікації та оцінки, викладені у цьому Стандарті, повинен розкривати інформацію, якої вимагають параграфи 44О–44У МСФЗ 7, але не повинен обов'язково перераховувати суми попередніх періодів. Суб'єкт господарювання може перерахувати суми попередніх періодів тоді і лише тоді, коли це можливо без використання змін "заднім числом".

Якщо суб'єкт господарювання не перераховує попередні періоди, то він визнає будь-яку різницю між попередньою балансовою вартістю і балансовою вартістю на початок річного звітного періоду, що включає дату першого застосування, у нерозподіленому прибутку (або іншому компоненті власного капіталу, якщо доцільно) на початок звітного періоду, що включає дату першого застосування. Проте, якщо суб'єкт господарювання перераховує попередні періоди, то перераховані фінансові звіти повинні відображати всі вимоги, викладені у цьому Стандарті.

- 7.2.14 Якщо суб'єкт господарювання готує проміжну фінансову звітність відповідно до МСБО 34 *“Проміжна фінансова звітність”*, то йому не потрібно застосовувати вимоги цього Стандарту до проміжних періодів до дати першого застосування, якщо це практично неможливо (як визначено в МСБО 8).

Суб'єкти господарювання, що достроково застосовували МСФЗ 9 (2009 р.) або МСФЗ 9 (2010 р.)

- 7.2.15 Суб'єкт господарювання застосовує вимоги перехідного періоду, наведені в параграфах 7.2.1–7.2.14 на відповідну дату першого застосування. Суб'єкт господарювання застосовує кожне з перехідних положень в параграфах 7.2.3–7.2.12 лише один раз, якщо суб'єкт господарювання вибирає підхід застосування МСФЗ 9, який передбачає декілька дат першого застосування, він не може застосовувати будь-яке з цих положень ще раз, якщо вони вже застосовані на більш ранню дату).

Перехід до обліку хеджування (Розділ 6)

- 7.2.16 Коли суб'єкт господарювання вперше застосовує цей Стандарт, зі змінами, внесеними у листопаді 2013 р., він може вибрати – як свою облікову політику – можливість продовжувати застосування вимог щодо обліку хеджування, викладених в МСБО 39, замість застосування вимог, викладених в Розділі 6 цього Стандарту. Суб'єкт господарювання застосовує таку політику до всіх своїх відносин хеджування. Суб'єкт господарювання, який обирає таку політику, повинен також застосовувати КТМФЗ 16 *“Хеджування чистої інвестиції в закордонну господарську одиницю”* без змін, які узгоджують це Тлумачення з вимогами, викладеними в Розділі 6 цього Стандарту.
- 7.2.17 За винятком обставин, зазначених в параграфі 7.2.21, суб'єкт господарювання застосовує вимоги щодо обліку хеджування, викладені в цьому Стандарті, перспективно.
- 7.2.18 Для застосування обліку хеджування з дати першого застосування вимог обліку хеджування, викладених у цьому Стандарті, необхідно, щоб на таку дату виконувалися всі кваліфікаційні критерії.
- 7.2.19 Відносини хеджування, які кваліфікуються для обліку хеджування відповідно до МСБО 39 і які також кваліфікуються для обліку хеджування за критеріями, викладеними у цьому Стандарті (див. параграф 6.4.1), після врахування будь-якого урівноваження відносин хеджування після переходу (див. параграф 7.2.20б)) слід вважати безперервними відносинами хеджування.
- 7.2.20 При першому застосуванні вимог щодо обліку хеджування, викладених у цьому Стандарті, суб'єкт господарювання
- а) може розпочати застосовувати ці вимоги з того самого моменту часу, з якого він припинив застосовувати вимоги щодо обліку хеджування, викладені в МСБО 39; та
 - б) повинен розглянути показник хеджування відповідно до МСБО 39 як початкову точку для урівноваження показника хеджування безперервних відносин хеджування, якщо це доречно. Будь-який прибуток чи збиток внаслідок такого відновлення рівноваги слід визнавати у прибутку або збитку.
- 7.2.21 Як виняток з перспективного застосування вимог щодо обліку хеджування, викладених у цьому Стандарті, суб'єкт господарювання:
- а) застосовує облік часової вартості опціонів відповідно до параграфа 6.5.15 ретроспективно, якщо, відповідно до МСБО 39, лише зміна внутрішньої вартості опціона була призначена інструментом хеджування у відносинах хеджування. Таке ретроспективне застосування застосовується лише до тих відносин хеджування, які існували на початок найбільш раннього порівняльного періоду, або які були призначені після такого періоду;
 - б) може застосовувати такий облік до форвардного елемента форвардних контрактів відповідно до параграфа 6.5.16 ретроспективно, якщо, відповідно до МСБО 39, лише зміна спотового

елемента форвардного контракту була призначена інструментом хеджування у відносинах хеджування. Таке ретроспективне застосування застосовується лише до тих відносин хеджування, які існували на початок найбільш раннього порівняльного періоду або були призначені після такого періоду. Крім того, якщо суб'єкт господарювання обирає ретроспективне застосування цього обліку, то цей облік слід застосовувати до всіх відносин хеджування, які відповідають критеріям для цього вибору (тобто після переходу, цей вибір неможливий окремо для кожних відносин хеджування). Облік валютних спредів (див. параграф 6.5.16) може застосовуватися ретроспективно до тих відносин хеджування, які існували на початок найбільш раннього порівняльного періоду або були призначені після такого періоду;

- в) застосовує ретроспективно вимогу параграфа 6.5.6, за якою не вважається, що строк дії інструмента хеджування закінчився чи що його ліквідують, якщо:
 - i) внаслідок дії законів чи нормативно-правових актів або внаслідок запровадження законів чи нормативно-правових актів сторони інструмента хеджування погоджуються, що один або кілька клірингових контрагентів замінять їхнього початкового контрагента, щоб стати новим контрагентом для кожної зі сторін; та
 - ii) інші зміни інструмента хеджування (якщо вони є) обмежуються змінами, які необхідні для здійснення такої заміни контрагента.

7.3 Вилучення КТМФЗ 9, МСФЗ 9 (2009 р.) та МСФЗ 9 (2010 р.)

- 7.3.1 Цей Стандарт замінює КТМФЗ 9 *“Переоцінка вбудованих похідних фінансових інструментів”*. Вимоги, додані до МСФЗ 9 у жовтні 2010 р., включають вимоги, що раніше були наведені в параграфах 5 та 7 КТМФЗ 9. Внаслідок цього до МСФЗ 1 *“Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності”* були включені вимоги, які раніше були викладені в параграфі 8 КТМФЗ 9.
- 7.3.2 Цей Стандарт замінює МСФЗ 9, виданий у 2009 р., та МСФЗ 9, виданий у 2010 р. Проте суб'єкт господарювання може за власним вибором застосовувати МСФЗ 9, виданий у 2009 р., або МСФЗ 9, виданий у 2010 р., а не цей Стандарт.

Додаток А

Визначення термінів

Цей додаток є невід'ємною складовою цього МСФЗ.

припинення визнання (derecognition)	Виключення раніше визнаного фінансового активу або фінансового зобов'язання зі звіту про фінансовий стан суб'єкта господарювання.
похідний інструмент (derivative)	Фінансовий інструмент або інший контракт у межах сфери застосування цього Стандарту (див. параграф 2.1), який має всі три такі характеристики: а) його вартість змінюється у відповідь на зміни визначеної ставки відсотка, ціни фінансового інструмента, товарної ціни, валютного курсу, індексу цін чи ставок, показника кредитного рейтингу чи індексу кредитоспроможності, або іншої змінної величини, за умови, що у випадку нефінансової змінної величини, ця змінна величина не є специфічною для сторони контракту (що іноді називають базовою); б) який не вимагає початкових чистих інвестицій або початкових чистих інвестицій, менших ніж ті, що були б потрібні для інших типів контрактів, які, за очікуванням, мають подібну реакцію на зміни ринкових факторів; в) який погашається на майбутню дату.
справедлива вартість (fair value)	<i>Справедлива вартість</i> це ціна, яка була б отримана від продажу активу чи сплачена при передачі зобов'язання при проведенні звичайної операції між учасниками ринку на дату оцінки. (Див. МСФЗ 13).
контракт фінансової гарантії (financial guarantee contract)	Контракт, який вимагає від емітента робити визначені платежі для відшкодування утримувачеві збитку, якого він зазнає тому, що певний боржник не робить платежі, коли вони підлягають сплаті відповідно до первісних або модифікованих умов боргового інструмента
фінансове зобов'язання, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку (financial liability at fair value through profit or loss)	Фінансове зобов'язання, яке задовольняє одну з таких умов: а) воно відповідає визначенню утримуване для торгівлі; б) після первісного визнання воно призначається суб'єктом господарювання як таке, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку відповідно до параграфу 4.2.2 або 4.3.5; в) воно призначене або після первісного визнання, або у подальшому як таке, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, відповідно до параграфу 6.7.1.
тверде зобов'язання (firm commitment)	Обов'язкова до виконання угода про обмін визначеною кількістю ресурсів за визначеною ціною у визначену майбутню дату або дати.
прогнозна операція (forecast transaction)	Майбутня операція, щодо якої зобов'язання не взято, але яка очікується.
показник хеджування (hedge ratio)	Відношення кількості інструмента хеджування до кількості об'єкта хеджування в термінах їхньої відносної ваги.
утримуваний для торгівлі (held for trading)	Фінансовий актив або фінансове зобов'язання класифікуються як утримувані для торгівлі, якщо вони: а) придбані або створені в основному з метою продажу або викупу в близькому майбутньому; б) при первісному визнанні є частиною портфеля ідентифікованих фінансових інструментів, якими управляють разом та щодо яких існують свідчення нещодавніх фактичних прикладів отримання короткострокового прибутку, або

	в) є похідним інструментом (за винятком похідного інструмента, який є контрактом фінансової гарантії або призначеним та ефективним інструментом хеджування).
дата перекласифікації (reclassification date)	Перший день першого звітного періоду після зміни моделі бізнесу, яка спричиняє перекласифікацію фінансових активів суб'єкта господарювання.
звичайне придбання або продаж (regular way purchase or sale)	Придбання або продаж фінансового активу згідно з контрактом, умови якого вимагають передачі активу в межах часу, встановленого, як правило, регулюванням або конвенцією на відповідному ринку

Наведені далі терміни визначені в параграфі 11 МСБО 32, в параграфі 9 МСБО 39 або Додатку А до МСФЗ 7 та вживаються у цьому МСФЗ у значенні, визначеному в МСБО 32, МСБО 39 та МСФЗ 7.

- а) амортизована собівартість фінансового активу або фінансового зобов'язання;
- б) кредитний ризик;
- в) метод ефективного відсотка;
- г) ефективна ставка відсотка;
- г) інструмент капіталу;
- д) фінансовий актив;
- е) фінансовий інструмент;
- е) фінансове зобов'язання;
- ж) витрати на операцію.

Додаток Б

Керівництво до застосування

Цей додаток є невід'ємною складовою цього МСФЗ.

Визнання та припинення визнання (розділ 3)

Первісне визнання (пункт 3.1)

БЗ.1.1 Внаслідок принципу, викладеного у параграфі 3.1.1, суб'єкт господарювання визнає у звіті про фінансовий стан всі свої контрактні права та зобов'язання за похідними інструментами, відповідно, як активи або зобов'язання, за винятком похідних інструментів, які не допускають обліку передачі фінансових активів як продажу (див. параграф БЗ.2.14). Якщо передача фінансового активу не відповідає критеріям для припинення визнання, сторона, якій передають, не визнає переданий актив своїм активом (див. параграф БЗ.2.15).

БЗ.1.2 Приклади застосування принципу, викладеного у параграфі 3.1.1:

- а) безумовна дебіторська та кредиторська заборгованість визнається як актив чи зобов'язання, коли суб'єкт господарювання стає стороною контракту і внаслідок цього має юридичне право отримувати грошові кошти або юридичне зобов'язання сплатити їх;
- б) активи, які мають бути придбаними, та зобов'язання, які мають виникнути внаслідок твердої угоди придбати або продати товари чи послуги, як правило, не визнаються доти, доки хоча б одна зі сторін угоди не виконала дії згідно з угодою. Наприклад, суб'єкт господарювання, який отримує замовлення за твердою угодою, як правило, не визнає актив, (і суб'єкт господарювання, який розміщує замовлення, не визнає зобов'язання) під час угоди, а відстрочує визнання, доки замовлені товари чи послуги не будуть відвантажені, доставлені або надані. Якщо тверда угода на придбання або продаж нефінансових статей є в межах сфери застосування цього Стандарту (згідно з параграфами 5-7 МСБО 39), то її чиста справедлива вартість визнається як актив або зобов'язання на дату угоди (див. в) нижче). Крім того, якщо попередньо невизнана тверда угода призначається об'єктом хеджування при хеджуванні справедливої вартості, то будь-яка зміна чистої справедливої вартості, що розподіляється на хеджований ризик, визнається як актив або зобов'язання після початку хеджування (див. параграфи 93 та 94 МСБО 39);
- в) форвардний контракт у межах сфери застосування цього МСФЗ (див. параграф 2.1) визнається як актив чи зобов'язання на дату угоди, а не на дату, коли проводиться розрахунок. Коли суб'єкт господарювання стає стороною форвардного контракту, справедлива вартість права та зобов'язання часто є рівними, а отже, чиста справедлива вартість форвардного контракту дорівнює нулю. Якщо чиста справедлива вартість права та зобов'язання не дорівнює нулю, контракт визнається як актив або зобов'язання;
- г) опціонні контракти в межах сфери застосування цього МСФЗ (див. параграф 2.1) визнаються як активи або зобов'язання, коли утримувач чи продавець стає стороною контракту;
- г) заплановані майбутні операції, незалежно від ступеня їхньої ймовірності, не є активами та зобов'язаннями, оскільки суб'єкт господарювання не став стороною контракту.

Звичайне придбання або продаж фінансових активів

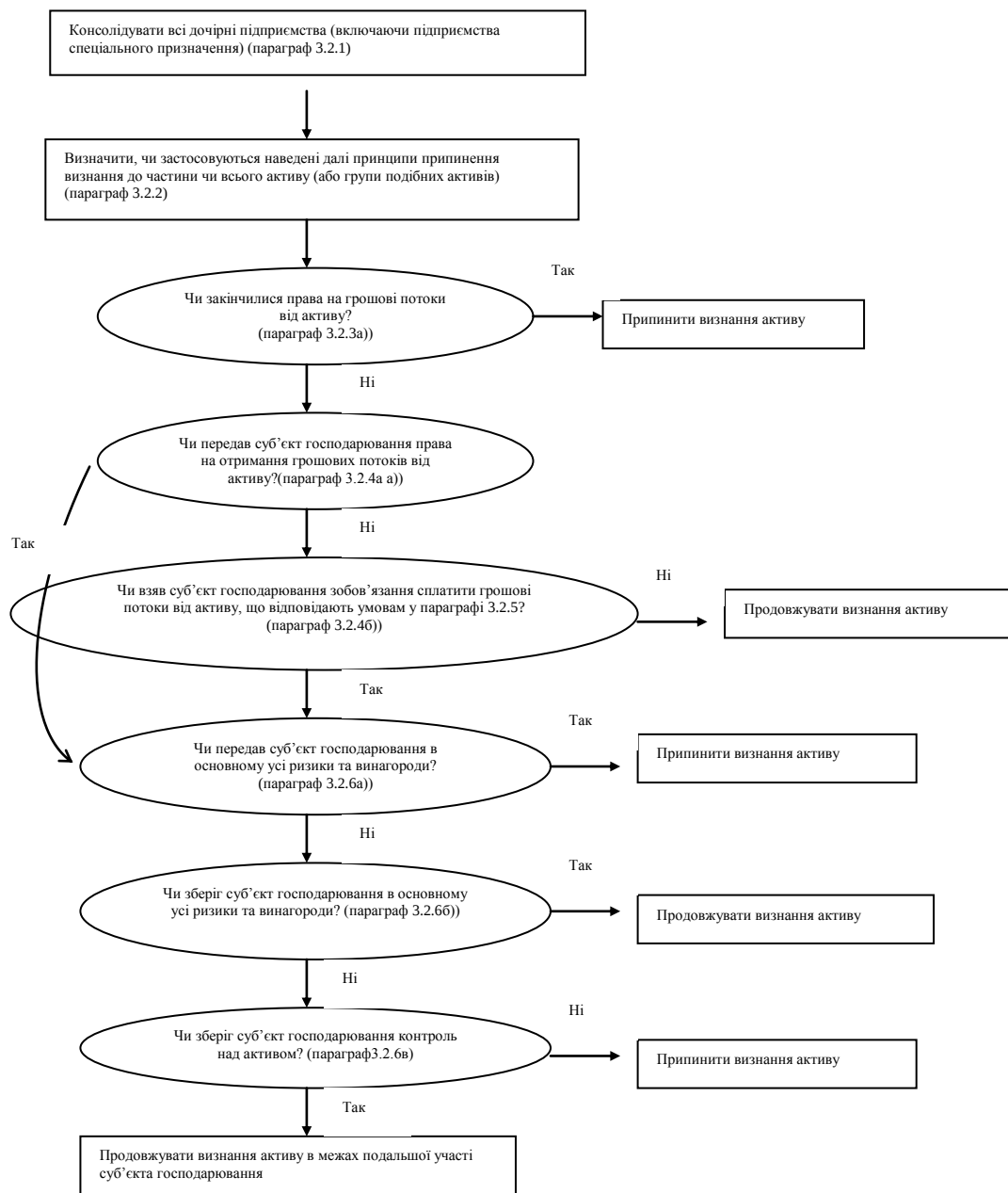
БЗ.1.3 Звичайне придбання або продаж фінансових активів визнається застосуванням обліку за датою операції або обліку за датою розрахунку, як описано у параграфах БЗ.1.5 та БЗ.1.6. Суб'єкт господарювання застосовує використаний метод послідовно до всіх придбань та продажів фінансових активів, класифікованих однаково відповідно до цього МСФЗ. З цією метою активи, які обов'язково оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, створюють категорію, окрему від активів, призначених як такі, що оцінюються за справедливою

вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку. Крім того, інвестиції в інструменти капіталу, які обліковуються з використанням можливості вибору, наданої в параграфі 5.7.5, утворюють окрему категорію.

- БЗ.1.4 Контракт, який вимагає чи дозволяє погашення на нетто-основі зміни вартості контракту, не є звичайним контрактом. Натомість, контракт обліковується як похідний інструмент у період від дати операції до дати розрахунку.
- БЗ.1.5 Дата операції – це дата, коли суб'єкт господарювання бере на себе зобов'язання придбати чи продати актив. Облік за датою операції стосується а) визнання активу, який мають отримати, та зобов'язання, яке треба сплатити за нього на дату операції, та б) припинення визнання активу, який продають, визнання будь-якого прибутку чи збитку від продажу та визнання дебіторської заборгованості покупця за платіж на дату операції. Як правило, відсоток не починають нараховувати на актив та відповідне зобов'язання до дати розрахунку, коли передається право власності.
- БЗ.1.6 Дата розрахунку – це дата, коли актив надається суб'єктові господарювання (або суб'єктом господарювання). Облік за датою розрахунку стосується а) визнання активу на дату його отримання суб'єктом господарювання та б) припинення визнання активу і визнання будь-якого прибутку чи збитку від продажу на дату, коли суб'єкт господарювання його надає. Якщо застосовується облік за датою розрахунку, то суб'єкт господарювання обліковує будь-яку зміну справедливої вартості активу, який має бути одержаний протягом періоду від дати операції до дати розрахунку так само, як він обліковує придбаний актив. Іншими словами, для активів, обліковуваних за амортизованою собівартістю, зміну вартості не визнають; її визнають у прибутку чи збитку для активів, класифікованих як фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку; її визнають в іншому сукупному доході для інвестицій в інструменти капіталу, які обліковують відповідно до параграфа 5.7.5.

Припинення визнання фінансових активів (пункт 3.2)

- БЗ.2.1 Наведена блок-схема ілюструє оцінку того, чи припиняється (і якою мірою припиняється) визнання фінансового активу.



Угоди, згідно з якими суб'єкт господарювання зберігає контрактні права отримувати грошові потоки від фінансового активу, але бере на себе контрактне зобов'язання сплатити грошові потоки одному або кільком одержувачам (параграф 3.2.4б))

Б3.2.2 Ситуація, зазначена в параграфі 3.2.4б) (коли суб'єкт господарювання зберігає контрактні права отримувати грошові потоки від фінансового активу, але бере на себе контрактне зобов'язання сплатити грошові потоки одному або кільком одержувачам), відбувається, наприклад, за умови, коли суб'єкт господарювання є підприємством спеціального призначення або трастом, і надає інвесторам право на винагороду від основних фінансових активів, якими він володіє, і забезпечує обслуговування цих фінансових активів. У цьому випадку фінансові активи відповідають критеріям для припинення визнання, якщо виконуються умови параграфів 3.2.5 та 3.2.6.

Б3.2.2 При застосуванні параграфа 3.2.5 суб'єкт господарювання може бути, наприклад, ініціатором фінансового активу або може бути групою, до складу якої входить консолідований суб'єкт господарювання спеціального призначення, що придбав фінансовий актив і передає грошові потоки інвесторам – незалежним третім сторонам.

<i>Оцінка передачі ризиків та винагород від володіння (параграф 3.2.6)</i>
--

Б3.2.4 Приклади, коли суб'єкт господарювання передає в основному всі ризики та винагороди від володіння:

- а) безумовний продаж фінансового активу;
- б) продаж фінансового активу разом з опціоном на подальший викуп фінансового активу за його справедливою вартістю на час викупу;
- в) продаж фінансового активу разом з опціоном “пут” або “кол”, внутрішня вартість яких набагато менша ціни контракту (тобто ціна виконання опціону настільки нижче ціни контракту, що мало ймовірно, щоб його внутрішня вартість стала вище ціни контракту до закінчення строку його дії).

Б3.2.5 Приклади, коли суб'єкт господарювання зберіг в основному всі ризики та винагороди від володіння:

- а) операція продажу з подальшим викупом, в якій ціна викупу є фіксованою або ціною продажу плюс дохід позикодавця;
- б) угода про надання цінних паперів у позику;
- в) продаж фінансового активу разом із “свопом” на загальний дохід, який повертає ринкові ризики до суб'єкта господарювання;
- г) продаж фінансового активу разом із опціоном “пут” або “кол”, внутрішня вартість якого значно перевищує ціну контракту (тобто опціон, виконання якого є настільки вигідним, що дуже мало ймовірно, щоб його внутрішня вартість впала нижче ціни контракту до закінчення строку його дії);
- г) продаж короткострокової дебіторської заборгованості, коли суб'єкт господарювання гарантує компенсувати одержувачу можливі кредитні збитки.

Б3.2.6 Якщо суб'єкт господарювання визначає, що внаслідок передачі він передає в основному всі ризики та винагороди від володіння переданим активом, тоді він не визнає переданий актив знову в майбутньому, якщо він не викупує переданий актив у новій операції.

<i>Оцінка передачі контролю</i>

Б3.2.7 Суб'єкт господарювання не зберіг контроль над переданим активом, якщо сторона, якій він передається, має реальну можливість продати переданий актив. Суб'єкт господарювання зберіг контроль над переданим активом, якщо сторона, якій він передається, не має реальної можливості продати переданий актив. Сторона, якій він передається, має реальну можливість продати переданий актив, якщо він вільно продається та купується на активному ринку, оскільки сторона може повторно придбати переданий актив на ринку, якщо їй буде потрібно повернути актив суб'єктові господарювання. Наприклад, сторона, якій він передається, може мати реальну можливість продати

переданий актив, якщо переданий актив підлягає дії опціону, який дає змогу суб'єктові господарювання викупити його, але сторона, якій він передається, може легко отримати переданий актив на ринку, якщо опціон здійснюється. Сторона, якій він передається, не має реальної можливості продати переданий актив, якщо суб'єкт господарювання залишає за собою такий опціон і сторона, якій він передається, не може легко отримати переданий актив на ринку, якщо суб'єкт господарювання здійснить свій опціон.

Б3.2.8 Сторона, якій передають актив, має реальну можливість продати переданий актив, тільки якщо сторона, якій він передається, може продати переданий актив у його сукупності незалежній третій стороні та здатна здійснити цю можливість одностронньо і без застосування додаткових обмежень до передачі. Досить важливим є питання, що реально здатна зробити сторона, якій він передається, а не контрактні права, які має сторона, стосовно того, що вона може робити з переданим активом або які контрактні заборони існують. Зокрема:

- а) контрактне право реалізувати переданий актив має незначний реальний вплив, якщо немає ринку для переданого активу; та
- б) можливість реалізувати переданий актив має незначний реальний вплив, якщо її не можна вільно здійснити. З цієї причини:
 - i) можливість сторони, якій він передається, реалізувати переданий актив незалежно дій інших сторін (тобто вона повинна бути одностронньою можливістю); та
 - ii) сторона, якій він передається, повинна бути здатною реалізувати переданий актив без необхідності додавати обмежувальні умови або “застереження” щодо передачі (наприклад, умови про те, як повинен обслуговуватись позиковий актив або опціон, що надає стороні, якій передається, право у подальшому викупити актив).

Б3.2.9 Відсутність імовірності того, що сторона, якій передають актив, продасть його, не означає сама по собі, що сторона, яка передає, зберегла контроль над переданим активом. Проте, якщо опціон “пут” або гарантія обмежує сторону, якій він передається, щодо продажу переданого активу, тоді сторона, яка передає, зберегла контроль над переданим активом. Наприклад, якщо опціон “пут” або гарантія є достатньо цінними, то вони обмежують сторону, якій він передається, щодо продажу переданого активу, оскільки сторона, якій він передається, на практиці не продавала б переданий актив третій стороні без додавання подібного опціону чи інших обмежувальних умов. Навпаки, сторона, якій він передається, утримувала б переданий актив з метою отримання платежів згідно з гарантією чи опціоном “пут”. За таких обставин сторона, яка передає, зберегла контроль над переданим активом.

Передачі, які відповідають критеріям для припинення визнання

Б3.2.10 Суб'єкт господарювання може зберігати право на частину платежів відсотків за передані активи як компенсацію за обслуговування цих активів. Частина платежів відсотків, від якої суб'єкт господарювання “відмовився б” після закінчення строку або передачі контракту на обслуговування, розподіляється на актив або зобов'язання з обслуговування. Частина платежів відсотків, від якої суб'єкт господарювання не відмовляється, є дебіторською заборгованістю лише щодо відсоткового “стріпу”. Наприклад, якщо суб'єкт господарювання не відмовляється від будь-якого відсотка після закінчення строку чи передачі контракту на обслуговування, весь відсотковий “спред” є дебіторською заборгованістю лише щодо відсоткового “стріпу”. З метою застосування параграфа 3.2.13, справедливую вартість активу з обслуговування, та дебіторської заборгованості лише щодо відсоткового “стріпу” використовують для розподілу балансової вартості дебіторської заборгованості між частиною активу, визнання якої припиняється, та частиною, визнання якої продовжується. Якщо немає встановленої плати за обслуговування (або не очікується, що плата, котра підлягає отриманню, компенсує суб'єктові господарювання адекватне виконання обслуговування), то зобов'язання за заборгованістю щодо обслуговування визнається за справедливою вартістю.

Б3.2.11 Оцінюючи справедливу вартість частини, визнання якої продовжується, та частини, визнання якої припиняється, з метою застосування параграфа 3.2.13, суб'єкт господарювання застосовує вимоги до оцінки за справедливою вартістю, наведені в параграфах 5.4.1–5.4.3 та Б5.4.1–Б5.4.13 додатково до параграфа 3.2.14.

Передачі, які не відповідають критеріям для припинення визнання

БЗ.2.12 Далі наведено застосування принципу, викладеного в параграфі 3.2.15. Якщо гарантія, надана суб'єктом господарювання щодо збитків за невиконання зобов'язань за переданим активом, запобігає припиненню визнання переданого активу, оскільки суб'єкт господарювання в основному зберіг усі ризики та винагороди від володіння переданим активом, то його продовжують визнавати у всій сукупності, а отримана компенсація визнається як зобов'язання.

Подальша участь у переданих активах

БЗ.2.13 Далі наведено приклади того, як суб'єкт господарювання оцінює переданий актив та відповідні зобов'язання згідно з параграфом 3.2.16.

Усі активи

- а) якщо гарантія сплати збитків, надана суб'єктом господарювання, за невиконання зобов'язань за переданим активом, запобігає припиненню визнання переданого активу тією мірою, якою продовжується участь, то переданий актив на дату передачі оцінюється за нижчою з двох оцінок: і) балансової вартості активу або ii) максимальної суми компенсації, отриманої при передачі, відшкодування якої можна вимагати від суб'єкта господарювання ("сума гарантії"). Відповідне зобов'язання первісно оцінюється за сумою гарантії плюс справедлива вартість гарантії (як правило, вона є компенсацією, отриманою за гарантію). У подальшому первісна справедлива вартість гарантії визнається у прибутку чи збитку на пропорційній часу основі (див. МСБО 18), а балансова вартість активу зменшується на будь-які збитки від зменшення корисності;

Активи, оцінені за амортизованою собівартістю

- б) якщо зобов'язання за опціоном "пут", проданим суб'єктом господарювання, або право на опціон "кол", утримуваний суб'єктом господарювання, запобігає припиненню визнання переданого активу і суб'єкт господарювання оцінює переданий актив за амортизованою собівартістю, то відповідне зобов'язання оцінюється за його собівартістю (тобто отриманою компенсацією), скоригованою на амортизацію будь-якої різниці між собівартістю та амортизованою собівартістю переданого активу при закінченні строку опціону. Наприклад, припустимо, що амортизована собівартість та балансова вартість активу на дату передачі становить 98 ВО і що отримана компенсація становить 95 ВО. Амортизована собівартість активу при здійсненні опціону становитиме 100 ВО. Первісна балансова вартість відповідного зобов'язання становить 95 ВО і різниця між 95 ВО та 100 ВО визнається у прибутку чи збитку із застосуванням методу ефективного відсотка. Якщо опціон виконується, будь-яка різниця між балансовою вартістю відповідного зобов'язання та ціною виконання визнається у прибутку чи збитку;

Активи, оцінені за справедливою вартістю

- в) якщо право на опціон "кол", збережене суб'єктом господарювання, запобігає припиненню визнання переданого активу і суб'єкт господарювання оцінює переданий актив за справедливою вартістю, то актив продовжують визнавати за його справедливою вартістю. Відповідне зобов'язання оцінюється за: і) ціною виконання опціону мінус вартість опціону в часі, якщо внутрішня вартість опціону перебуває в межах ціни контракту або дорівнює їй, або ii) справедливою вартістю переданого активу мінус вартість опціону в часі, якщо внутрішня вартість опціону нижча ціни контракту. Коригування оцінки відповідного зобов'язання забезпечує те, що чиста балансова вартість активу та відповідного зобов'язання є справедливою вартістю права на опціон "кол". Наприклад, якщо справедлива вартість основного активу становить 80 ВО, ціна виконання опціону дорівнює 95 ВО та вартість опціону в часі є 5 ВО, балансова вартість відповідного зобов'язання становить 75 ВО (80 ВО – 5 ВО), а балансова вартість переданого активу дорівнює 80 ВО (тобто, його справедливій вартості);
- г) якщо опціон "пут", проданий суб'єктом господарювання, запобігає припиненню визнання переданого активу і суб'єкт господарювання оцінює переданий актив за справедливою вартістю, то відповідне зобов'язання оцінюється за ціною виконання опціону плюс вартість опціону в часі.

Оцінка активу за справедливою вартістю обмежується нижчою з двох оцінок: справедливою вартістю або ціною виконання опціону, оскільки суб'єкт господарювання не має права збільшувати справедливую вартість переданого активу вище ціни виконання опціону. Це забезпечує те, що чиста балансова вартість активу та відповідного зобов'язання є справедливою вартістю зобов'язання за опціоном "пут". Наприклад, якщо справедлива вартість основного активу становить 120 ВО, ціна виконання опціону – 100 ВО, а вартість опціону в часі – 5 ВО, то балансова вартість відповідного зобов'язання дорівнює 105 ВО ($100 \text{ ВО} + 5 \text{ ВО}$), а балансова вартість активу становить 100 ВО (у цьому випадку ціна виконання опціону);

- г) якщо "комір" у формі придбаного опціону "кол" та проданого опціону "пут" запобігає припиненню визнання переданого активу і суб'єкт господарювання оцінює актив за справедливою вартістю, то він продовжує оцінювати актив за справедливою вартістю. Відповідне зобов'язання оцінюється за і) сумою ціни виконання опціону "кол" та справедливої вартості опціону "пут" мінус вартість опціону "кол" у часі, якщо внутрішня вартість опціону "кол" є в межах ціни контракту або нульовою, або ii) сумою справедливої вартості активу і справедливої вартості опціону "пут" мінус вартість опціону "кол" у часі, якщо внутрішня вартість опціону "кол" нижче ціни контракту. Коригування до відповідного зобов'язання забезпечує те, що чиста балансова вартість активу та відповідного зобов'язання є справедливою вартістю опціонів, утримуваних та проданих суб'єктом господарювання. Наприклад, припустимо, що суб'єкт господарювання передає фінансовий актив, який оцінюється за справедливою вартістю, причому одночасно купує опціон "кол" із ціною виконання 120 ВО і продає опціон "пут" із ціною виконання 80 ВО. Припустимо також, що справедлива вартість активу становить 100 ВО на дату передачі. Вартість у часі опціонів "пут" та "кол" дорівнює, відповідно, 1 ВО та 5 ВО. У цьому випадку суб'єкт господарювання визнає актив у 100 ВО (справедлива вартість активу) та зобов'язання в 96 ВО $[(100 \text{ ВО} + 1 \text{ ВО}) - 5 \text{ ВО}]$. Це дає чисту вартість активу в 4 ВО, що є справедливою вартістю опціонів, утримуваних та проданих суб'єктом господарювання.

Усі передачі

БЗ.2.14 Тією мірою, якою передача фінансового активу не відповідає критеріям для припинення визнання, контрактні права або зобов'язання сторони, яка передає, що пов'язані з передачею, не обліковують окремо як похідні інструменти, якщо визнання похідного інструмента і переданого активу або зобов'язання, що виникає внаслідок передачі, призведе до визнання однакових прав або зобов'язань двічі. Наприклад, опціон "кол", збережений стороною, яка передає, може запобігати обліковій передачі фінансових активів як продажу. У такому випадку опціон "кол" не визнається окремо як похідний актив.

БЗ.2.15 Тією мірою, якою передача фінансового активу не відповідає критеріям для припинення визнання, сторона, якій він передається, не визнає переданий актив як власний. Сторона, якій він передається, припиняє визнання грошових коштів або іншої сплаченої компенсації і визнає дебіторську заборгованість сторони, яка передає. Якщо сторона, яка передає, має як право, так і зобов'язання викупити контроль над усім переданим активом за фіксованою сумою (наприклад, згідно з угодою про продаж з наступним викупом), то сторона, якій він передається, може оцінити свою дебіторську заборгованість за амортизованою собівартістю, якщо вона відповідає критеріям, наведеним у параграфі 4.1.2.

Приклади

БЗ.2.16 Подальші приклади пояснюють застосування принципів припинення визнання в цьому МСФЗ:

- а) *угоди про продаж з наступним викупом та надання цінних паперів у позику*. Якщо фінансовий актив продають згідно з угодою про наступний викуп за фіксованою ціною або ціною продажу плюс дохід позикодавця, або якщо він надається у позику згідно з угодою про його повернення стороні, яка передає, його визнання не припиняють, оскільки сторона, яка передає, зберігає в основному всі ризики та винагороди від володіння. Якщо сторона, якій передають, отримує право продати або надати актив у заставу, то сторона, яка передає, перекласифіковує актив у

своєму звіті про фінансовий стан, наприклад, як позичений актив або як дебіторську заборгованість за викупом;

- б) *угоди про продаж з наступним викупом та надання цінних паперів у позику: активи, які в основному є однаковими.* Якщо фінансовий актив продають згідно з угодою про продаж із наступним викупом однакового або майже однакового активу за фіксованою ціною або за ціною продажу плюс дохід позикодавця, і якщо фінансовий актив є залученим або позиченим згідно з угодою про повернення такого самого або в основному такого самого активу стороні, яка передає, то його визнання не припиняють, адже сторона, яка передає, зберігає в основному всі ризики та винагороди від володіння;
- в) *угоди про продаж із наступним викупом і надання цінних паперів у позику: право заміни.* Якщо угода про продаж із наступним викупом за фіксованою ціною викупу або ціною, що дорівнює ціні продажу плюс дохід позикодавця, або надання подібних цінних паперів у позику надає стороні, якій передається, право замінити на активи, які подібні до переданого активу і мають однакову справедливую вартість із переданим активом на дату викупу, то визнання активу, проданого чи наданого у позику в операції продажу з наступним викупом або позики цінних паперів, не припиняється, адже сторона, яка передає, зберігає в основному всі ризики та винагороди від володіння;
- г) *право першої відмови від викупу за справедливою вартістю.* Якщо суб'єкт господарювання продає фінансовий актив і зберігає лише право першої відмови від викупу переданого активу за справедливою вартістю, якщо сторона, якій він передається, у подальшому продає його, то суб'єкт господарювання припиняє визнання активу, оскільки він передав в основному всі ризики та винагороди від володіння;
- г) *операція фіктивного продажу.* Викуп фінансового активу невдовзі після його продажу інколи називають фіктивним продажем. Такий викуп не виключає можливості припинення визнання, якщо первісна операція відповідає вимогам до припинення визнання. Проте, якщо угода про продаж фінансового активу укладається одночасно з угодою викупити такий самий актив за фіксованою ціною або ціною продажу плюс дохід позикодавця, тоді визнання активу не припиняється;
- д) *опціони "пут" та опціони "кол", внутрішня вартість яких значно вище ціни контракту.* Якщо переданий фінансовий актив може бути викуплений стороною, яка передає, а внутрішня вартість опціону є значно вищою ціни контракту, то передача не відповідає критеріям для припинення визнання, оскільки сторона, яка передає, зберегла в основному всі ризики та винагороди від володіння. Подібно до того, якщо фінансовий актив може бути повернутий стороною, якій він передається, а внутрішня вартість опціону "пут" є значно вищою ціни контракту, то передача не відповідає критеріям для припинення визнання, адже сторона, яка передає, зберегла в основному всі ризики та винагороди від володіння;
- е) *опціони "пут" та опціони "кол", внутрішня вартість яких значно нижче ціни контракту.* Визнання фінансового активу, що його передають лише за умовами опціону "пут", внутрішня вартість якого значно нижче ціни контракту, що його утримує сторона, якій передають, або опціону "кол", внутрішня вартість якого є значно нижче ціни контракту, що його утримує сторона, яка передає, припиняється. Причина полягає в тому, що сторона, яка передає, в основному передала всі ризики та винагороди від володіння;
- е) *легко доступні активи, що підлягають опціону "кол", внутрішня вартість якого не є значно вищою ціни контракту і не є значно нижчою ціни контракту.* Якщо суб'єкт господарювання утримує опціон "кол" на актив, який є легко доступним на ринку, а внутрішня вартість опціону не є вищою чи нижчою ціни контракту, то визнання активу припиняється. Причина полягає в тому, що суб'єкт господарювання: і) не зберіг та не передав в основному всі ризики та винагороди від володіння; та ii) не зберіг контроль. Проте, якщо актив не є легко доступним на ринку, то припинення визнання виключається в межах суми активу, що підлягає опціону "кол", оскільки суб'єкт господарювання зберіг контроль над активом;
- ж) *не легко доступний актив, що підлягає умовам опціону "пут", проданого суб'єктом господарювання, внутрішня вартість якого не є значно вищою чи нижчою ціни контракту.* Якщо суб'єкт господарювання передає фінансовий актив, який не є легко доступним на ринку, і продає опціон "пут", внутрішня вартість якого не є значно нижчою ціни контракту, то суб'єкт господарювання не зберігає і не передає в основному всі ризики та винагороди від володіння внаслідок проданого опціону "пут". Суб'єкт господарювання зберігає контроль над активом, якщо

опціон "пут" є достатньо цінним, щоб не допустити продаж активу стороною, якій він передається, – у цьому випадку актив продовжують визнавати в межах подальшої участі сторони, яка передає (див. параграф Б3.2.9). Суб'єкт господарювання передає контроль над активом, якщо опціон "пут" недостатньо цінний для того, щоб не допустити продаж активу стороною, якій він передається, – в цьому випадку визнання активу припиняється;

- з) *активи, що підлягають дії опціону "пут" чи "кол" на справедливую вартість або форвардної угоди про продаж із наступним викупом.* Передача фінансового активу, який підлягає дії лише опціону "пут" чи "кол" або форвардної угоди про продаж із наступним викупом і ціна виконання (або ціна викупу) яких дорівнює справедливій вартості фінансового активу під час викупу, призводить до припинення визнання внаслідок передачі в основному всіх ризиків та винагород від володіння;
- и) *опціони "кол" або "пут", за які розраховуються грошовими коштами.* Суб'єкт господарювання оцінює передачу фінансового активу, який підлягає дії опціону "пут" або "кол" чи форвардної угоди про продаж із наступним викупом, які погашатимуться на нетто-основі грошовими коштами, щоб визначити, чи він зберіг, чи передав в основному всі ризики та винагороди від володіння. Якщо суб'єкт господарювання не зберіг в основному всі ризики та винагороди від володіння переданим активом, тоді він визначає, чи збережено контроль над переданим активом. Той факт, що опціон "пут" або "кол" чи форвардна угода про продаж із наступним викупом погашаються на нетто-основі грошовими коштами, ще не означає, що суб'єкт господарювання передав контроль (див. параграфи Б3.2.9 та е), є) і ж) вище);
- і) *умова виключення рахунків.* Умова виключення рахунків – це опціон ("кол") на безумовний продаж із наступним викупом, який надає суб'єктові господарювання право вимагати повернення переданих активів з певними обмеженнями. Якщо такий опціон призводить до того, що суб'єкт господарювання не зберігає і не передає в основному всі ризики та винагороди від володіння, він виключає можливість припинення визнання лише в межах суми, яка підлягає викупу (допускається, що сторона, якій передаються активи, не може їх продати). Наприклад, якщо балансова вартість та надходження від передачі позикових активів становлять 100000 ВО і можна вимагати дострокового викупу окремої позики, але сукупна сума позик, які можна викупити, не перевищує 10000 ВО, то позики на суму 90000 ВО відповідатимуть критеріям для припинення визнання;
- ї) *опціон "кол" на «зачистку».* Суб'єкт господарювання, який може бути стороною, яка передає та обслуговує передані активи, може утримувати опціон "кол" на «зачистку» на придбання переданих активів, що залишаються, коли сума непогашених активів зменшується до визначеного рівня, на якому витрати на обслуговування цих активів стають обтяжливими порівняно з вигодами від обслуговування. Якщо такий опціон "кол" на «зачистку» призводить до того, що суб'єкт господарювання не зберігає і не передає в основному всі ризики та винагороди від володіння, а сторона, якій передаються активи, не може їх продати, то він виключає можливість припинення визнання лише в межах суми активів, які підлягають дії опціону "кол";
- й) *субординовані залишкові частки та кредитні гарантії.* Суб'єкт господарювання може надати стороні, якій передається актив, кредитне забезпечення шляхом субординовування деякої або всієї частки участі, збереженої у переданому активі. В інших випадках суб'єкт господарювання може надати стороні, якій передається актив, кредитне забезпечення у формі кредитної гарантії, яка може бути необмеженою або обмеженою певною сумою. Якщо суб'єкт господарювання зберігає в основному всі ризики та винагороди від володіння переданим активом, актив продовжують визнавати в його сукупності. Якщо суб'єкт господарювання зберігає лише деякі ризики та винагороди від володіння і зберігає контроль, то можливість припинення визнання виключається в межах суми грошових коштів або іншого активу, сплату яких можуть вимагати від суб'єкта господарювання;
- к) *"свопи" на сукупний дохід.* Суб'єкт господарювання може продати фінансовий актив стороні, якій передається, та укласти "своп" на сукупний загальний дохід зі стороною, якій передається, в якому всі грошові потоки від платежів відсотка основного активу переводяться суб'єктові господарювання в обмін на фіксований платіж або платіж за змінною ставкою, а будь-які збільшення чи зменшення справедливої вартості основного активу припадає на суб'єкт господарювання. У такому випадку забороняється припинення визнання всього активу;
- л) *відсоткові "свопи".* Суб'єкт господарювання може передавати стороні, якій передається, фінансовий актив із фіксованою ставкою відсотка та укладати з цією стороною відсотковий своп

на отримання фіксованої ставки відсотка та сплату змінної ставки відсотка, яка нараховується на умовну суму, що дорівнює основній сумі переданого фінансового активу. Відсотковий своп не виключає можливості припинення визнання переданого активу, якщо платежі за свопом не залежать від платежів, здійснюваних за переданий актив;

- м) *“амортизаційні” відсоткові “свопи”*. Суб’єкт господарювання може передати стороні, якій передається, фінансовий актив із фіксованою ставкою відсотка, що виплачується поступово, та укласти “амортизаційний” відсотковий “своп” з цією стороною на отримання фіксованої ставки відсотка і сплату змінної ставки відсотка на основі умовної суми. Якщо умовна сума “свопа” амортизується так, що вона буде дорівнювати основній сумі переданого фінансового активу до сплати у будь-який момент, то “своп” у такому випадку приведе до зберігання суб’єктом господарювання суттєвого ризику дострокового погашення, а отже, він буде або продовжувати визнавати весь переданий актив, або продовжувати визнавати переданий актив тільки в межах своєї подальшої участі. Навпаки, якщо амортизація умовної суми “свопу” не прив’язана до непогашеної основної суми переданого активу, то такий “своп” не приведе до зберігання суб’єктом господарювання ризику дострокового погашення активу. Отже, це не виключатиме можливості припинення визнання переданого активу за умови, що платежі за “свопом” не залежать від платежів відсотка, здійснюваних за переданий актив, і “своп” не призводить до зберігання суб’єктом господарювання будь-яких інших суттєвих ризиків та винагород від володіння переданим активом.

БЗ.2.17 Цей параграф пояснює застосування підходу подальшої участі суб’єкта господарювання, пов’язаної з частиною фінансового активу.

Припускається, що суб’єкт господарювання має портфель позик, котрі підлягають достроковому погашенню, купон та ефективна ставка відсотка за ними становить 10 відсотків, а основна сума та амортизована собівартість – 10000 ВО. Він здійснює операцію, у якій в обмін на сплату 9115 ВО сторона, якій передають, отримує право на 9000 ВО будь-яких сум надходжень за основною сумою плюс відсоток на цю суму за ставкою 9,5%. Суб’єкт господарювання зберігає права на 1000 ВО будь-яких сум надходжень за основною сумою плюс відсоток на цю суму за ставкою 10%, плюс “спред на перевищення” в 0,5% від 9000 ВО основної суми, що залишається. Надходження від дострокового погашення розподіляються між суб’єктом господарювання та стороною, якій передається, пропорційно у відношенні 1:9, але будь-які суми невиконаних зобов’язань вираховуються із частки суб’єкта господарювання у розмірі 1000 ВО, поки ця частка не вичерпається. Справедлива вартість позик на дату операції дорівнює 10100 ВО, а оцінена справедлива вартість “спреда на перевищення” в 0,5% становить 40 ВО.

Суб’єкт господарювання визначає, що він передав деякі суттєві ризики та винагороди від володіння (наприклад, суттєвий ризик дострокового погашення), але також зберіг деякі суттєві ризики та винагороди від володіння (внаслідок його залишкової збереженої частки та контролю). Тому він застосовує підхід подальшої участі.

Для застосування цього Стандарту суб’єкт господарювання аналізує операцію як а) збереження повністю пропорційної залишкової частки в 1000 ВО плюс б) субординування цієї залишкової частки для додаткового забезпечення кредиту стороні, якій передається, щодо збитків від кредиту.

Суб’єкт господарювання обчислює, що 9090 ВО ($90\% \times 10100$ ВО) з отриманої компенсації у розмірі 9115 ВО, являють собою компенсацію за повністю пропорційну 90% частку. Решта отриманої компенсації (25 ВО) являє собою компенсацію, отриману за субординування його залишкової частки для додаткового забезпечення кредиту стороні, якій передається, щодо збитків від кредиту. Крім того, “спред на перевищення” в 0,5 % являє собою компенсацію, отриману за додаткове забезпечення кредиту. Відповідно, сукупна компенсація, отримана за додаткове забезпечення кредиту, становить 65 ВО (25 ВО + 40 ВО).

Суб’єкт господарювання обчислює прибуток чи збиток від продажу 90% частки грошових потоків. Припускаючи, що окрема справедлива вартість переданої частини в 90% та збереженої частини у 10% є недоступною на дату передачі, суб’єкт господарювання розподіляє балансову вартість активу

відповідно до параграфа 3.2.14 таким чином:

	<i>Оцінена справедлива вартість</i>	<i>Відсоток</i>	<i>Розподілена балансова вартість</i>
Передана частина	9090	90%	9000
Збережена частина	1010	10%	1000
Усього	10100		10000

Суб'єкт господарювання обчислює свій прибуток або збиток від продажу частки в 90% грошових потоків шляхом вирахування розподіленої балансової вартості переданої частини з отриманої компенсації, тобто 90 ВО (9090 ВО – 9000 ВО). Балансова вартість частини, збереженої суб'єктом господарювання, 1000 ВО.

Крім того, суб'єкт господарювання визнає подальшу участь, котра є наслідком субординування його збереженої частки участі на збитки від кредиту. Відповідно, він визнає актив сумою 1000 ВО (максимальна сума грошових потоків, яку він не отримає згідно з субординуванням) та відповідне зобов'язання 1065 ВО (що є максимальною сумою грошових потоків, яку він не отримує згідно з субординуванням, тобто 1000 ВО плюс справедлива вартість субординування 65 ВО).

Суб'єкт господарювання використовує всю наведену вище інформацію для обліку операції таким чином:

	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>
Первісний актив	-	9000
Актив, визнаний для субординування або залишкова частка	1000	-
Актив за отриману компенсацію у формі “спреда на перевищення”	40	-
Прибуток або збиток (прибуток від передачі)	-	90
Зобов'язання	-	1065
Грошові кошти, отримані	9115	-
Усього	10155	10155

Відразу після операції балансова вартість активу становить 2040 ВО, що складається з 1000 ВО, які відображають розподілену собівартість збереженої частини, та 1040 ВО, що відображають додаткову подальшу участь суб'єкта господарювання від субординування збереженої частки участі на збитки від кредиту (що включає “спред на перевищення” в 40 ВО).

У подальших періодах суб'єкт господарювання визнає компенсацію, отриману за додаткове забезпечення кредиту (65 ВО) на пропорційній часу основі, нараховує відсоток на визнаний актив, використовуючи метод ефективного відсотка, та визнає будь-яке зменшення корисності за визнаними активами. Як приклад останнього, припустимо, що наступного року виникне збиток від зменшення корисності основних позик у 300 ВО. Суб'єкт господарювання зменшує свій визнаний актив на 600 ВО (300 ВО відносяться до його збереженої частки участі та 300 ВО належать до додаткової подальшої участі, яке виникає внаслідок субординування його збереженої участі на збитки від кредиту), а також зменшує своє визнане зобов'язання на 300 ВО. Чистим результатом є нарахування на прибуток або збиток від зменшення корисності кредиту в 300 ВО.

Припинення визнання фінансового зобов'язання (пункт 3.3)

Б3.3.1 Фінансове зобов'язання (або його частина) погашається, якщо боржник:

- а) виконує зобов'язання (або його частину), сплачуючи кредиторів, як правило, грошовими коштами, іншими фінансовими активами, товарами чи послугами,
- або

б) юридично звільняється від основної відповідальності за зобов'язання (чи його частину) або внаслідок судового процесу, або кредитором (якщо боржник надав гарантію, то ця умова ще може бути виконаною).

Б3.3.2 Якщо емітент боргового інструмента викуповує цей інструмент, то борг погашається, навіть якщо емітент є учасником ринку цього інструмента або має намір перепродати його у стислий термін.

Б3.3.3 Платіж третій стороні, включаючи платіж трасту (який іноді називають "анулюванням по суті"), сам по собі не звільняє боржника від основної заборгованості кредиторів, якщо немає юридичного звільнення.

Б3.3.4 Якщо боржник платить третій стороні, щоб вона взяла на себе зобов'язання, та повідомляє свого кредитора, що третя сторона взяла на себе його боргове зобов'язання, то боржник не припиняє визнання боргового зобов'язання, якщо не виконано умову в параграфі Б3.3.1б). Якщо боржник платить третій стороні, щоб вона взяла на себе зобов'язання, та отримує юридичне звільнення від свого кредитора, то боржник погасив борг. Проте, якщо боржник погоджується робити платежі за боргом третій стороні чи прямо своєму первісному кредиторів, то боржник визнає нове боргове зобов'язання перед третьою стороною.

Б3.3.5 Хоч юридичне звільнення (незалежно від того, здійснюється воно в судовому порядку чи кредитором) спричиняє припинення визнання зобов'язання, суб'єкт господарювання може визнавати нове зобов'язання, якщо не задовольняються умови припинення визнання, наведені у параграфах 3.2.1–3.2.23 щодо переданих фінансових активів. Якщо ці умови не задовольняються, визнання переданих активів не припиняється, і тоді суб'єкт господарювання визнає нове зобов'язання, пов'язане з переданими активами.

Б3.3.6 Для цілей параграфа 3.3.2, умови є суттєво відмінними, якщо дисконтована теперішня вартість грошових потоків за нових умов, включаючи будь-які сплачені гонорари за вирахуванням отриманих гонорарів та дисконтовані із застосуванням первісної ефективної ставки відсотка, відрізняються щонайменше на 10 відсотків від дисконтованої теперішньої вартості решти грошових потоків за первісним фінансовим зобов'язанням. Якщо обмін борговими інструментами або зміна умов обліковуються як погашення, то будь-які понесені витрати чи гонорари визнаються як частина прибутку або збитку від погашення. А коли обмін або зміну не обліковують як погашення, то будь-які понесені витрати чи гонорари визнають коригуванням балансової вартості зобов'язання й амортизують протягом решти строку зміненого зобов'язання.

Б3.3.7 У деяких випадках кредитор звільняє боржника від теперішньої заборгованості щодо здійснення платежів, але боржник бере на себе гарантійне зобов'язання сплатити їх, якщо сторона, яка взяла на себе основну відповідальність, не виконує зобов'язань. За таких обставин боржник:

а) визнає нове фінансове зобов'язання на основі справедливої вартості його зобов'язання за гарантією;

та

б) визнає прибуток або збиток на основі різниці між і) будь-якими сплаченими надходженнями та ii) балансовою вартістю первісного фінансового зобов'язання мінус справедлива вартість нового фінансового зобов'язання.

Класифікація (розділ 4)

Класифікація фінансових активів (пункт 4.1)

Модель бізнесу суб'єкта господарювання для управління фінансовими активами

Б4.1.1 Параграф 4.1.1а) вимагає від суб'єкта господарювання класифікувати фінансові активи як такі, що у подальшому оцінюються за амортизованою собівартістю або справедливою вартістю на основі моделі бізнесу суб'єкта господарювання для управління фінансовими активами. Суб'єкт господарювання оцінює, чи відповідають фінансові активи цій умові, з огляду на мету моделі бізнесу, як вона визначена вищим управлінським персоналом суб'єкта господарювання (як визначено в МСБО 24).

Б4.1.2 Модель бізнесу суб'єкта господарювання не залежить від намірів управлінського персоналу щодо окремих інструментів. Відповідно, ця умова не означає підходу до класифікації, який передбачає розгляд кожного інструменту окремо, а її слід визначати на вищому рівні агрегування. Однак певний окремий суб'єкт господарювання може мати більше ніж одну модель бізнесу для управління фінансовими інструментами. Тому класифікацію не потрібно визначати на рівні суб'єкта господарювання, що звітує. Наприклад, суб'єкт господарювання може утримувати портфель інвестицій, управління яким він здійснює з метою отримання контрактних грошових потоків, і ще один портфель інвестицій, управління яким він здійснює з метою торгівлі для реалізації змін справедливої вартості.

Б4.1.3 Хоча мета моделі бізнесу суб'єкта господарювання може полягати в тому, щоб утримувати фінансові активи з метою отримання контрактних грошових потоків, суб'єктові господарювання не потрібно утримувати всі ці інструменти до настання терміну погашення. Отже, модель бізнесу суб'єкта господарювання може полягати в тому, щоб утримувати фінансові активи для отримання контрактних грошових потоків навіть якщо відбувається продаж фінансових активів. Наприклад, суб'єкт господарювання може продати фінансовий актив, якщо:

- (а) фінансовий актив більше не відповідає інвестиційній політиці суб'єкта господарювання (наприклад, кредитний рейтинг активу упав нижче рівня, що вимагається інвестиційною політикою суб'єкта господарювання);
- (б) страхувальник коригує свій інвестиційний портфель, щоб відобразити зміну очікуваного терміну (тобто, очікуваного часу виплат); або
- (в) суб'єктові господарювання необхідно фінансувати капітальні витрати.

Однак, якщо продажі з портфелю не можна назвати нечастими, то суб'єктові господарювання необхідно оцінити, наскільки і яким чином такі продажі відповідають цілі збору контрактних грошових потоків.

Б4.1.4 Далі наведено приклади, у яких мета моделі бізнесу суб'єкта господарювання може полягати у тому, щоб утримувати фінансові активи для отримання контрактних грошових потоків. Цей перелік прикладів не є вичерпним.

Приклад	Аналіз
Приклад 1 Суб'єкт господарювання утримує інвестиції для отримання контрактних грошових коштів, але за певних обставин продасть інвестицію.	Хоча суб'єкт господарювання може розглядати, серед іншої інформації, справедливі вартості фінансових активів з погляду ліквідності (тобто, обсяг грошових коштів, який буде реалізований, якщо суб'єктові господарювання необхідно буде продати активи), мета суб'єкта господарювання – утримувати фінансові активи і отримувати контрактні грошові потоки. Кілька продажів не суперечитиме цій меті.
Приклад 2	Мета моделі бізнесу суб'єкта господарювання – утримувати фінансові активи та отримувати

Модель бізнесу суб'єкта господарювання полягає в тому, щоб купувати портфелі фінансових активів, такі як позики. Ці портфелі можуть включати, а можуть і не включати фінансові активи з понесеними збитками за позиками. Якщо платіж за позиками не здійснюється вчасно, суб'єкт господарювання намагається здобути контрактні грошові потоки різними способами, – наприклад, встановлюючи контакт з боржником електронною поштою, телефоном або застосовуючи інші методи. В деяких випадках суб'єкт господарювання укладає відсоткові свопи, щоб змінити ставку відсотка на окремі фінансові активи в портфелі зі змінної відсоткової ставки на фіксовану відсоткову ставку.	контрактні грошові потоки. Суб'єкт господарювання не купує портфель, щоб мати прибуток від його продажу. Той самий аналіз застосовуватиметься навіть тоді, коли суб'єкт господарювання не очікує отримати всі контрактні грошові потоки (наприклад, за деякими фінансовими активами понесені збитки за позиками). Більше того, той факт, що суб'єкт господарювання уклав угоди про похідні інструменти, щоб змінити грошові потоки портфеля, сам по собі не змінює модель бізнесу суб'єкта господарювання. Якщо управління портфелем не здійснюється на основі справедливої вартості, мета моделі бізнесу може полягати в тому, щоб утримувати активи для отримання контрактних грошових потоків.
Приклад 3 Суб'єкт господарювання має модель бізнесу, мета якої надання позик клієнтам з подальшим продажем цих позик установам секьюритизації. Суб'єкт господарювання, який надає позики, контролює устанovu секьюритизації, і отже, консолідує її. Установа секьюритизації збирає контрактні грошові потоки від позик і передає їх далі своїм інвесторам. В цьому прикладі зроблено припущення про те, що позики і надалі визнаються в консолідованому звіті про фінансовий стан, оскільки їх визнання установою секьюритизації не припинено.	Консолідована група надає позики з метою утримання їх для отримання контрактних грошових потоків. Однак мета суб'єкта господарювання, який надає позики, – реалізувати грошові потоки від портфеля позик шляхом продажу позик установі секьюритизації, тому для цілей його окремої фінансової звітності не вважатиметься, що він здійснює управління цим портфелем з метою збору контрактних грошових потоків.

Б4.1.5 Однією з моделей бізнесу, мета якої полягає не в тому, щоб утримувати інструменти задля отримання контрактних грошових потоків, – це коли суб'єкт господарювання здійснює управління показниками портфеля фінансових активів з метою реалізації грошових потоків шляхом продажу активів. Наприклад, якщо суб'єкт господарювання активно здійснює управління портфелем активів з метою реалізації змін справедливої вартості, що виникають внаслідок змін у кредитних спредах і кривих дохідності, то його модель бізнесу полягає не в тому, щоб утримувати ці активи задля отримання контрактних грошових потоків. Мета суб'єкта господарювання спонукає його до активної купівлі та продажу, і суб'єкт господарювання здійснює управління інструментами з метою реалізувати прибуток від справедливої вартості, а не з метою отримати контрактні грошові потоки.

Б4.1.6 Портфель фінансових активів, управління яким здійснюється і показники якого оцінюються на основі справедливої вартості (як описано в параграфі 4.2.26), утримується не для отримання контрактних грошових потоків. Крім того, портфель фінансових активів, який відповідає визначенню утримуваного для торгівлі, не утримується з метою отримання контрактних грошових потоків. Такі портфелі інструментів повинні оцінюватись за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку.

Контрактні грошові потоки, які є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму

Б4.1.7 Параграф 4.1.1 вимагає від суб'єкта господарювання (якщо не застосовується параграф 4.1.5) класифікувати фінансовий актив як такий, що оцінюється у подальшому за амортизованою собівартістю або за справедливою вартістю, на основі характеристик контрактних грошових потоків фінансового

активу, який належить до групи фінансових активів, управління якими здійснюється з метою отримання контрактних грошових потоків.

Б4.1.8 Суб'єкт господарювання оцінює, чи є контрактні грошові потоки лише виплатами основної суми та відсотків на непогашену основну суму для валюти, у якій фінансовий актив деномінований (див. також параграф Б5.7.2).

Б4.1.9 Леверидж – це характеристика контрактного грошового потоку деяких фінансових активів. Леверидж збільшує змінюваність контрактних грошових потоків, внаслідок чого вони не мають економічних характеристик відсотка. Окремо взяті контракти на опціон, форвард чи своп є прикладами фінансових активів, які включають леверидж. Такі контракти не відповідають умові параграфа 4.1.2б) і не можуть у подальшому оцінюватись за амортизованою собівартістю.

Б4.1.10 Наслідком контрактних положень, які дозволяють емітентові (тобто дебіторові) достроково погасити борговий інструмент (наприклад, позику чи облігацію) або дозволяють власникові (тобто кредиторів) повернути борговий інструмент емітентові до настання терміну погашення, є контрактні грошові потоки, що є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму, тільки якщо:

- (а) таке положення не є залежним від майбутніх подій і має на меті лише захистити:
 - (і) власника від погіршення кредитоспроможності емітента (наприклад, дефолтів, зниження кредитних оцінок або порушень кредитних умов), або зміни контролю над емітентом; або
 - (іі) власника чи емітента від змін у відповідному податковому чи іншому законодавстві; та
- (б) сума передоплати значною мірою являє собою несплачені основну суму та відсотки на непогашену основну суму, які можуть включати обґрунтовану додаткову компенсацію за дострокове припинення контракту.

Б4.1.11 Наслідком контрактних положень, які дозволяють емітентові або власникові продовжувати контрактний термін боргового інструмента (тобто опціон продовження), є контрактні грошові потоки, що є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму, тільки якщо:

- (а) таке положення не є залежним від майбутніх подій і має на меті лише захистити:
 - (і) власника від погіршення кредитоспроможності емітента (наприклад, дефолтів, зниження кредитних оцінок або порушень кредитних умов), або зміни контролю над емітентом; або
 - (іі) власника чи емітента від змін у відповідному податковому чи іншому законодавстві; та
- (б) наслідком умов опціону продовження є контрактні грошові потоки протягом періоду продовження, що є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму.

Б4.1.12 Наслідком контрактної умови, що змінює час або величину погашення основної суми або відсотків, не є контрактні грошові потоки, що є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму, окрім випадків, коли

- (а) саме змінна відсоткова ставка є компенсацією часової вартості грошей і кредитного ризику (який можна визначити лише при первісному визнанні і лише тоді можна зафіксувати), пов'язаного з непогашеною основною сумою; та
- (б) якщо контрактною умовою є опціон передоплати, і він відповідає умовам параграфа Б4.1.10; або
- (в) якщо контрактною умовою є опціон продовження, і він відповідає умовам параграфа Б4.1.11.

Б4.1.13 Наступні приклади ілюструють контрактні грошові потоки, що є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму. Цей перелік прикладів не є вичерпним.

Інструмент	Аналіз
Інструмент А Інструмент А – облігація із зазначеним терміном погашення. Виплати основної суми та відсотків на непогашену основну суму прив'язані до індексу інфляції валюти, у якій випущено інструмент. Леверидж зв'язка з інфляцією не здійснюється, і основна сума захищена.	Контрактні грошові потоки є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму. Те, що погашення основної суми та сплата відсотків на непогашену основну суму прив'язані до індексу інфляції, леверидж якого не здійснюється, приводить часову вартість грошей до поточного рівня. Іншими словами, ставка відсотка на цей інструмент відображає «реальний» відсоток. Отже, суми відсотків є компенсацією часової вартості грошей непогашеної основної суми. Однак якби відсоткові платежі індексувались щодо іншої змінної, такої як показники діяльності дебітора (наприклад, чистий дохід дебітора) або індексу акцій, то контрактні грошові потоки не були б погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму. Це тому, що виплати відсотків не є компенсацією часової вартості грошей і кредитного ризику, пов'язаного з непогашеною основною сумою. Таким контрактним відсотковим платежам властива мінливість, яка є несумісною з ринковими ставками відсотка.
Інструмент Б Інструмент Б – інструмент зі змінною ставкою відсотка із зазначеною датою погашення, що дозволяє позичальникові постійно вибирати ринкові ставки відсотка. Наприклад, на кожен дату встановлення відсоткової ставки позичальник може вибрати: сплачувати тримісячну ставку ЛІБОР за тримісячний термін, чи одномісячну ставку ЛІБОР за одномісячний термін.	Контрактні грошові потоки є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму, доки відсотки, що сплачуються протягом строку існування інструмента, відображають компенсацію часової вартості грошей і кредитного ризику, пов'язаного з цим інструментом. Той факт, що відсоткова ставка ЛІБОР переглядається кілька разів протягом строку існування інструмента, сам по собі не дискваліфікує цей інструмент. Однак якщо у позичальника буде можливість вибрати варіант, за яким він сплачуватиме одномісячну ставку ЛІБОР протягом трьох місяців, і така одномісячна ставка ЛІБОР не переглядатиметься щомісяця, то відповідні контрактні грошові потоки не будуть погашенням основної суми та сплатою відсотків. Той самий аналіз застосовується, якщо позичальник може вибирати між опублікованою одномісячною змінною ставкою відсотка кредитора і опублікованою тримісячною змінною ставкою відсотка кредитора. Однак, якщо контрактна відсоткова ставка інструмента базуватиметься на терміні, що перевищує його термін існування, що залишився, то його контрактні грошові потоки не будуть погашенням основної суми і сплатою відсотків на непогашену основну суму. Наприклад, облігація з постійним строком погашення на п'ять років, за якою сплачують змінну ставку відсотка, що періодично переглядається, але яка завжди відображає п'ятирічний термін погашення, не спричиняє контрактні грошові потоки, що є погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму. Це тому, що відсотки, що мають бути сплачені у кожному періоді, не пов'язані зі строком існування цього інструмента (окрім як на початку).
Інструмент В Інструмент В – облігація із зазначеним терміном погашення, за якою сплачують змінну ринкову ставку відсотка. Ця змінна ставка відсотка обмежена згори.	Контрактні грошові потоки як (а) інструмента з фіксованою ставкою відсотка, так і (б) інструмента зі змінною ставкою відсотка – це погашення основної суми та сплата відсотків на непогашену основну суму, доки відсотки відображають компенсацію часової вартості грошей і кредитного ризику, пов'язаного з цим інструментом, протягом терміну дії інструмента. Тому інструмент, що є комбінацією (а) та (б), (наприклад, облігація з обмеженою згори ставкою відсотка), може мати грошові потоки, що є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену

	основну суму. Завдяки цій особливості мінливість грошових потоків може зменшитись внаслідок встановлення обмеження на змінну ставку відсотка (наприклад, встановлення верхньої або нижньої межі відсоткової ставки) або збільшитись, оскільки фіксована ставка стає змінною.
Інструмент Г Інструмент Г – позика з правом регресу, забезпечена заставою.	Той факт, що позика з правом регресу забезпечена заставою, сам по собі не впливає на аналіз того, чи є контрактні грошові потоки лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму.

Б4.1.14 Наступні приклади ілюструють контрактні грошові потоки, що не є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму. Цей перелік прикладів не є вичерпним.

Інструмент	Аналіз
Інструмент Г Інструмент Г – облігація, що конвертується в інструмент власного капіталу емітента.	Власникові інструмента слід аналізувати конвертовану облігацію комплексно. Контрактні грошові потоки не є погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму, оскільки відсоткова ставка не відображає лише компенсацію часової вартості грошей і кредитного ризику. Дохідність також пов'язана з вартістю капіталу емітента.
Інструмент Д Інструмент Д – позика, за якою отримують інверсну змінну відсоткову ставку (тобто між ставкою відсотка та ринковими відсотковими ставками існує зворотна залежність).	Контрактні грошові потоки не є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму. Суми відсотків не є компенсацію часової вартості непогашеної основної суми.
Інструмент Е Інструмент Е – безстроковий інструмент, однак емітент може відкликати інструмент у будь-який момент і виплатити власникові номінальну вартість плюс нараховані відсотки. За Інструментом Е сплачують ринкову відсоткову ставку, проте виплата відсотків може бути здійснена лише у тому випадку, коли емітент лишатиметься платоспроможним відразу після їх виплати. На відстрочені відсотки додаткові відсотки не нараховуються.	Контрактні грошові потоки не є погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму. Це тому, що емітент може бути вимушений відстрочити виплату відсотків, а додаткові відсотки на такі відстрочені відсотки не нараховуються. В результаті, суми відсотків не є компенсацію часової вартості непогашеної основної суми. Якби на відстрочені суми нараховувались відсотки, то контрактні грошові потоки могли б бути погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму. Той факт, що Інструмент Е є безстроковим, сам по собі не означає, що контрактні грошові потоки не є погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму. Насправді, безстроковий інструмент має постійні (численні) опції продовження. Наслідком таких опцій може бути те, що контрактні грошові потоки будуть погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму, якщо виплата відсотків буде обов'язковою і вони повинні бути виплачені у віддаленому майбутньому. Крім того, той факт, що Інструмент Е може бути відкликаний, не означає, що контрактні грошові потоки не є погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму, окрім випадку, коли відкликання такого інструмента здійснюється за сумою, яка не є суттєвим відображенням непогашеної основної суми та відсотків на таку основну суму. Навіть якщо сума відкликання включає суму, що компенсує власникові дострокове припинення дії інструмента, контрактні грошові потоки можуть бути погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму.

- Б4.1.15 У деяких випадках фінансовий актив може мати контрактні грошові потоки, що описані як основна сума та відсотки, проте такі грошові потоки не є погашенням основної суми та виплатою відсотків на непогашену основну суму, як описано в параграфах 4.1.26) та 4.1.3 цього МСФЗ.
- Б4.1.16 Це може бути у випадку, коли фінансовий актив є інвестицією у певні активи або грошові потоки, і, отже, контрактні грошові потоки не є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму. Наприклад, контрактні грошові потоки можуть включати оплату чинників, які не є компенсацією часової вартості грошей та кредитного ризику, пов'язаного з непогашеною основною сумою протягом певного періоду часу. Тому такий інструмент не задовольнятиме умови параграфа 4.1.2(б). Це може бути у випадку, коли кредитор може претендувати лише на визначені активи боржника або на грошові потоки від визначених активів (наприклад, “безрегресного” фінансового активу).
- Б4.1.17 Однак той факт, що фінансовий актив є безрегресним, сам по собі зовсім не означає, що фінансовий актив не може відповідати умові параграфа 4.1.26). У таких ситуаціях кредитор повинен оцінити (“дійти до сутності”) конкретні базові активи або грошові потоки, щоб визначити, чи є контрактні грошові потоки такого фінансового активу, що класифікується, погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму. Якщо умови фінансового активу спричиняють будь-які інші грошові потоки або обмежують грошові потоки у такий спосіб, що вони не є погашенням основної суми та сплатою відсотків, то такий фінансовий актив не відповідає умові параграфа 4.1.26). Те, чи є базові активи фінансовими активами, чи нефінансовими активами, саме по собі не впливає на таку оцінку.
- Б4.1.18 Якщо характеристика контрактного грошового потоку не є реальною, то вона не впливає на класифікацію фінансового активу. Характеристика грошового потоку не є реальною, якщо вона впливає на контрактні грошові потоки інструмента лише за настання події, що є надзвичайно рідкісною, дуже нехарактерною та малоймовірною.
- Б4.1.19 Майже в усякій кредитній операції визначають ранг інструмента даного кредитора відносно інструментів інших кредиторів даного дебітора. Інструмент, що є субординованим щодо інших інструментів, може мати контрактні грошові потоки, що є погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму, якщо невиплата дебітором коштів є порушенням контракту і власник має контрактне право на несплачені основну суму і відсотки на непогашену основну суму навіть у випадку банкрутства дебітора. Наприклад, торговельна дебіторська заборгованість, що ставить її кредитора у ряд загальних кредиторів, кваліфікуватиметься як погашення основної суми та сплата відсотків на непогашену основну суму. Так буде навіть тоді, коли дебітор надає позики, що забезпечені заставою, що у разі банкрутства надасть надавачові такої позики пріоритет над претензіями загальних кредиторів щодо застави, але не впливає на контрактне право загального кредитора на несплачену основну суму та інші суми до сплати.

Контрактно зв'язані інструменти

- Б4.1.20 В операціях деяких типів суб'єкт господарювання може встановлювати першочерговість платежів власникам фінансових активів за допомогою множинних контрактно зв'язаних інструментів, що створює концентрації кредитного ризику (транші). Кожний транш має ранг підпорядкування, що визначає порядок, у якому будь-які грошові потоки, згенеровані емітентом, відносяться на цей транш. В таких ситуаціях власники траншу мають право на погашення основної суми та відсотків на непогашену основну суму лише якщо емітент генерує достатні грошові потоки для задоволення траншів вищих рангів.
- Б4.1.21 В таких операціях транш має характеристики грошового потоку, який є погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму, лише якщо:
- (а) контрактні умови траншу, що оцінюються для класифікації (без розгляду базового пулу фінансових інструментів), спричиняють грошові потоки, що є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму (наприклад, ставка відсотка на транш не прив'язана до індексу цін на товари);
 - (б) базовий пул фінансових інструментів має характеристики грошового потоку, викладені в параграфах Б4.1.23 і Б4.1.24; та

- (в) рівень кредитного ризику у базовому пулі фінансових інструментів, що притаманний траншеві, дорівнює або нижчий, ніж рівень кредитного ризику базового пулу фінансових інструментів (наприклад, ця умова виконувалася б, якби базовий пул інструментів втратив 50 відсотків внаслідок збитків за позиками і за будь-яких обставин транш втратив би 50 відсотків або менше).
- Б4.1.22 Суб'єкт господарювання повинен “проникати вглиб”, доки він не зможе ідентифікувати базовий пул інструментів, що створюють (а не «пропускають») грошові потоки. Це і є базовий пул фінансових інструментів.
- Б4.1.23 Базовий пул повинен містити один або більше інструментів, що мають контрактні грошові потоки, що є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму.
- Б4.1.24 Базовий пул інструментів може також містити інструменти, що
- (а) зменшують мінливість грошових потоків інструментів, зазначених у параграфі Б4.1.23, та, при поєднанні з інструментами, вказаними в параграфі Б4.1.23, спричиняють грошові потоки, що є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму (наприклад, обмеження відсоткової ставки згори або знизу або контракт, що зменшує кредитний ризик за деякими або усіма інструментами, вказаними в параграфі Б4.1.23); або
 - (б) узгоджують грошові потоки траншів з грошовими потоками пулу базових інструментів, зазначених в параграфі Б4.1.23, для нівелювання різниць лише у
 - (і) тому, чи є ставка відсотка фіксованою чи змінною;
 - (ii) валюті, у якій деноміновані грошові потоки, включаючи інфляцію цієї валюти; або
 - (iii) часі грошових потоків.
- Б4.1.25 Якщо жоден з інструментів пулу не відповідає умовам параграфа Б4.1.23 або параграфа Б4.1.24, то умова параграфа Б4.1.21б) не виконується.
- Б4.1.26 Якщо при первісному визнанні власник інструмента не може оцінити умови параграфа Б4.1.21, то транш потрібно оцінювати за справедливою вартістю. Якщо базовий пул інструментів може змінитися після первісного визнання таким чином, що пул може не відповідати умовам параграфів Б4.1.23 та Б4.1.24, то транш не відповідає умовам параграфа Б4.1.21, і його необхідно оцінювати за справедливою вартістю.

Можливість призначення фінансового активу або фінансового зобов'язання як таких, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку (пункти 4.1 та 4.2)

- Б4.1.27 Залежно від умов, наведених у параграфі 4.1.5 та 4.2.2, цей МСФЗ дозволяє суб'єктові господарювання призначати фінансовий актив, фінансове зобов'язання або групу фінансових інструментів (фінансові активи, фінансові зобов'язання або обидва) за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку за умови, що це приведе до доречнішої інформації.
- Б4.1.28 Рішення суб'єкта господарювання призначити фінансовий актив або фінансове зобов'язання за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку подібно до обрання облікової політики (хоча, на відміну від вибору облікової політики, не потрібно застосовувати його послідовно до всіх подібних операцій). Якщо суб'єкт господарювання має такий вибір, параграф 14 б) МСБО 8 вимагає, щоб обрана політика передбачала надання у фінансовій звітності достовірної та доречнішої інформації про вплив операцій, інших подій та умов на фінансовий стан, фінансові результати діяльності або грошові потоки суб'єкта господарювання. Наприклад, у випадку призначення фінансового зобов'язання за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, параграф 4.2.2 встановлює дві обставини, коли виконуватиметься вимога до доречнішої інформації. Відповідно, щоби обрати таке призначення відповідно до параграфу 4.2.2, суб'єктові господарювання необхідно довести, що він відповідає одній (або двом) із цих двох обставин.

Призначення усуває або значно зменшує неузгодженість обліку

- Б4.1.29 Оцінка фінансового активу або фінансового зобов'язання та класифікація визнаних змін у вартості визначаються класифікацією статей та також тим, чи є стаття частиною призначених відносин хеджування. Ці вимоги можуть обумовити непослідовність оцінки або визнання (що її іноді називають «неузгодженістю обліку»), якщо, наприклад, за відсутністю призначення за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, фінансовий актив класифікувався як такий, що у подальшому оцінюватиметься за справедливою вартістю, а зобов'язання, що його суб'єкт господарювання вважає пов'язаним з цим активом, оцінюватиметься за амортизованою собівартістю (причому зміни справедливої вартості не визнаються). За таких обставин, суб'єкт господарювання може дійти висновку, що його фінансова звітність надавала би доречнішу інформацію, якби і актив і зобов'язання оцінювались за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку.
- Б4.1.30 Наведені далі приклади показують, коли цю умову можна виконати. У всіх випадках суб'єкт господарювання може використовувати цю умову, щоби призначити фінансові активи чи фінансові зобов'язання за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, тільки якщо він відповідає принципу в параграфі 4.5.1 або 4.2.2а):
- а) суб'єкт господарювання має зобов'язання за страховими контрактами, оцінка яких містить поточну інформацію (як дозволяє МСФЗ 4, параграф 24), а фінансові активи, що їх він вважає пов'язаними, класифікували би в інших випадках як такі, що оцінюються за амортизованою собівартістю;
 - б) суб'єкт господарювання має фінансові активи, фінансові зобов'язання або обидва, що поділяють ризик, такий як відсотковий ризик, котрий обумовлює протилежні зміни справедливої вартості, які мають тенденцію згортатися. Проте, лише деякі з інструментів оцінюватимуться за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку (тобто, похідні фінансові інструменти або класифіковані як утримувані для торгівлі). Також може бути, що не виконуються вимоги до обліку хеджування, наприклад тому, що не виконуються вимоги щодо ефективності у параграфі 88 МСБО 39;
 - в) суб'єкт господарювання має фінансові активи, фінансові зобов'язання або обидва, що поділяють ризик, такий як відсотковий ризик, котрий обумовлює протилежні зміни справедливої вартості, які мають тенденцію згортатися і суб'єкт господарювання не кваліфікує їх для обліку хеджування, оскільки жоден із інструментів не є похідним фінансовим інструментом. Крім того, за відсутністю обліку хеджування існує значна непослідовність у визнанні прибутків та збитків. Наприклад, суб'єкт господарювання фінансував визначену групу позик шляхом випуску облігацій, що купуються та продаються і зміни справедливої вартості яких мають тенденцію згортатися. Якщо, на додаток, суб'єкт господарювання регулярно купує та продає облігації, але рідко, майже ніколи, купує та продає позики, наведення в звітності позик та облігацій за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку усуває непослідовність у визначенні часу визнання прибутків та збитків, які інакше привели би до оцінки обох за амортизованою собівартістю та визнанню прибутку або збитку кожного разу, коли облігацію викупають.
- Б4.1.31 У випадках таких, як наведені у попередньому параграфі, призначення, при первісному визнанні, фінансових активів та фінансових зобов'язань, які в інших випадках таким чином не оцінювали би, за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, може усунути або значно зменшити непослідовність оцінки чи визнання та надати доречнішу інформацію. Для практичних цілей суб'єктові господарювання не потрібно в один і той самий час укладати угоди щодо всіх активів та зобов'язань, що спричиняють непослідовність оцінки або визнання. Дозволяється обґрунтоване відстрочення за умови, що кожна операція призначена за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку при її первісному визнанні та на той час очікується, що відбудуться будь-які операції, що залишаються.
- Б4.1.32 Не є прийнятним призначення лише деяких фінансових активів і фінансових зобов'язань, що приводять до непослідовності, за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо це не усуне або значно не зменшить непослідовність і тому не приведе до доречнішої інформації. Однак, прийнятним було би призначення лише деяких із певної кількості подібних фінансових активів або подібних фінансових зобов'язань, якщо це досягає значного зменшення (та, можливо, набагато більшого зменшення, ніж інші дозволені призначення) непослідовності. Наприклад, припустимо, що суб'єкт господарювання має певну кількість подібних фінансових зобов'язань, сума яких становить 100 ВО та певну кількість подібних фінансових активів, сума яких становить 50 ВО, але

вони оцінюються за різною основою. Суб'єкт господарювання може значно зменшити непослідовність оцінки шляхом призначення при первісному визнанні всіх активів, але лише деяких із зобов'язань (наприклад, окремих зобов'язань загальною сумою 45 ВО) за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку. Проте, оскільки призначення за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку можна застосовувати лише до цілого фінансового інструмента, суб'єкт господарювання в цьому прикладі має призначити одне або кілька зобов'язань в їх сукупності. Він не може призначити або компонент зобов'язання (напр., зміну вартості, що відноситься лише до одного ризику, такого як зміна базової ставки відсотку) або пропорційну частку (наприклад, відсоток) зобов'язання.

Група фінансових зобов'язань або фінансових активів і фінансових зобов'язань, якою управляють та результати якої оцінюють на основі справедливої вартості

- Б4.1.33 Суб'єкт господарювання може управляти та оцінювати ефективність групи фінансових зобов'язань або фінансових активів і фінансових зобов'язань у такий спосіб, що оцінювання цієї групи за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку приводить до доречнішої інформації. Основна увага в цьому прикладі зосереджена на способі, в який суб'єкт господарювання управляє та оцінює ефективність, а не характері його фінансових інструментів.
- Б4.1.34 Наприклад, суб'єкт господарювання може використовувати цю умову для призначення фінансових зобов'язань як таких, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо воно відповідає принципів, наведеному в параграфі 4.2.26), і суб'єкт господарювання має фінансові активи та фінансові зобов'язання, які поділяють один або кілька ризиків, і управління цими ризиками та їх оцінка здійснюється на основі справедливої вартості відповідно до задокументованої політики управління активами та зобов'язаннями. Прикладом може бути суб'єкт господарювання, який випустив “структуровані продукти”, що містять кілька вбудованих похідних фінансових інструментів, та управляє ризиками, що виникають внаслідок цього, на основі справедливої вартості, використовуючи суміш похідних і непохідних фінансових інструментів.
- Б4.1.35 Як назначено вище, ця умова базується на способі, яким суб'єкт господарювання управляє та оцінює ефективність групи фінансових інструментів, що їх розглядають. Відповідно (за умови виконання вимоги призначення при первісному визнанні) суб'єктові господарювання, який призначає фінансові зобов'язання за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку на основі цієї умови, слід призначати таким чином усі прийнятні фінансові зобов'язання, якими управляють та які оцінюють разом.
- Б4.1.36 Документація про стратегію суб'єкта господарювання не повинна бути надто об'ємною, але має бути достатньою, щоби довести відповідність вимогам параграфа 4.2.26). Така документація не потрібна для кожної окремої статті, але може бути на портфельній основі. Наприклад, якщо система управління результатами діяльності відділу — затверджена провідним управлінським персоналом суб'єкта господарювання — чітко доводить, що результати діяльності оцінюються на основі загального доходу, подальше інформація, щоби довести відповідність параграфові 4.2.26) не потрібна.

Вбудовані похідні інструменти (пункт 4.3)

- Б4.3.1 Якщо суб'єкт господарювання стає частиною гібридного контракту з основним контрактом, який не є активом, що належить до сфери застосування цього МСФЗ, параграф 4.3.3 вимагає від суб'єкта господарювання ідентифікувати будь-який вбудований похідний інструмент, оцінити, чи необхідно відокремлювати його від основного контракту, та, для тих похідних інструментів, які необхідно відокремити, оцінити їх за справедливою вартістю при первісному визнанні та у подальшому.
- Б4.3.2 Якщо основний контракт не має оголошеного або попередньо визначеного строку погашення та являє собою залишкову частку в чистих активах суб'єкта господарювання, його економічні характеристики й ризики — це характеристики й ризики інструмента капіталу. Вбудований похідний інструмент повинен мати характеристики капіталу, пов'язані з тим самим суб'єктом господарювання, щоб вважати їх тісно пов'язаними. Якщо основний контракт не є інструментом капіталу та відповідає визначенню фінансового інструмента, тоді його економічні характеристики та ризики — це економічні характеристики та ризики боргового інструмента.

Б4.3.3 Вбудований похідний інструмент без права опціону (такий, як вбудований форвардний контракт або “своп”) відокремлюється від основного контракту на підставі його оголошених або допустимих суттєвих умов, які призводять до нульової справедливої вартості при первісному визнанні. Заснований на опціоні вбудований похідний інструмент (такий як вбудований опціон “пут”, “кол”, “кеп” або “свопціон” (комбінація свопу та опціону у формі опціону на укладення угоди своп на визначених умовах – *прим. ред.*) відокремлюється від основного контракту на основі оголошених умов характеристики опціону. Первісна балансова вартість основного інструмента – це залишкова вартість після відокремлення вбудованого похідного інструмента.

Б4.3.4 Як правило, кілька вбудованих похідних інструментів одного гібридного контракту розглядаються як один складний вбудований похідний інструмент. Проте вбудовані похідні інструменти, які класифікуються як інструменти капіталу (див. МСБО 32), обліковуються окремо від тих, що класифіковані як активи або зобов’язання. Крім того, якщо гібридний контракт має кілька вбудованих похідних інструментів, і ці похідні інструменти пов’язані з різними ризиками, легко відокремлюються і не залежать один від одного, то їх обліковують окремо.

Б4.3.5 У наведених далі прикладах економічні характеристики та ризики вбудованого похідного інструмента не вважаються взаємопов’язаними з основним контрактом (параграф 4.3.3а)). У цих прикладах (припускаючи, що умови параграфів 4.3.3б) та в) виконано) суб’єкт господарювання обліковує вбудований похідний інструмент окремо від основного контракту:

- а) опціон “пут”, вбудований в інструмент, який дозволяє утримувачеві вимагати від емітента викупу інструмента за певну суму грошових коштів, чи за інші активи, що змінюються на основі зміни ціни на інструмент капіталу, ціни чи індексу товарів, не є тісно пов’язаним із основним борговим інструментом;
- б) опціон або автоматична умова про продовження строку, що залишився до погашення боргового інструмента, не є тісно пов’язаними з основним контрактом про боргове зобов’язання, якщо немає одночасного коригування до приблизної ринкової ставки відсотка під час продовження. Коли суб’єкт господарювання випускає борговий інструмент, а утримувач цього боргового інструмента продає опціон “кол” за борговим інструментом третій стороні, то емітент розглядає опціон “кол” як продовження строку до погашення боргового інструмента, за умови можливої вимоги участі емітента або сприяння повторному розміщенню на ринку боргового інструмента внаслідок виконання опціону “кол”;
- в) індексовані до капіталу сплати відсотка або основної суми, вбудовані в основний борговий інструмент або страховий контракт, за яким сума відсотка або основна сума індексуються щодо вартості інструментів капіталу, не є тісно пов’язаними з основним інструментом, оскільки ризики, притаманні основному та вбудованому похідному інструментам, не є подібними;
- г) індексовані до вартості товару сплати відсотка або основної суми, вбудовані в основний борговий інструмент або страховий контракт, за яким сума відсотка або основна сума індексуються згідно ціни товару (наприклад, золота), не є тісно пов’язаними з основним інструментом, оскільки ризики, притаманні основному та вбудованому похідному інструментам, не є подібними;
- г) опціон “кол”, “пут” та на дострокове погашення, вбудовані в основний борговий контракт або основний страховий контракт, не є тісно пов’язаними з основним контрактом, за винятком випадків, коли:
 - і) ціна виконання опціону на кожен дату виконання є приблизно рівною амортизованій собівартості основного боргового інструмента або балансовій вартості основного страхового контракту;
 або
 - іі) ціна виконання опціону на дострокове погашення відшкодовує кредиторів суму, що не перевищує приблизну теперішню вартість втраченого відсотка за строк, що залишився до погашення боргового інструменту. Втрачений відсоток – це результат множення основної суми, сплаченої наперед, на диференціал відсоткової ставки. Диференціал відсоткової ставки – це надлишок ефективної ставки відсотка основного контракту над ефективною ставкою відсотка, що її суб’єкт господарювання отримав би на дату попередньої сплати, якби він реінвестував попередньо сплачену основну суму в подібний контракт на строк, що залишився до погашення основного контракту.

Оцінка того, чи є опціон "кол" або "пут" тісно пов'язаним з основним контрактом на борговий інструмент, здійснюється до відокремлення елемента капіталу боргового інструменту, який можна конвертувати, згідно з МСБО 32.

- д) кредитні похідні інструменти, які вбудовані в основний борговий інструмент і дозволяють одній стороні ("бенефіціару") передавати кредитний ризик щодо конкретного базового активу, яким вона може не володіти, іншій стороні ("гаранту"), не є тісно пов'язаними з основним борговим інструментом. Такі кредитні похідні інструменти дають гаранту змогу брати на себе кредитний ризик, пов'язаний з базовим активом, не володіючи ним безпосередньо.

Б4.3.6 Прикладом гібридного контракту є фінансовий інструмент, який надає утримувачеві право повернути фінансовий інструмент емітентові в обмін на суму грошових коштів або інші фінансові активи, що змінюється які змінюються на основі змін індексу інструментів капіталу або товарних індексів, що можуть збільшуватися чи зменшуватися ("інструмент з правом дострокового погашення"). Якщо емітент при первісному визнанні не призначає інструмент з правом дострокового погашення фінансовим зобов'язанням за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку чи збитку, то від нього вимагається відокремлювати вбудований похідний інструмент (тобто індексований платіж основної суми) згідно з параграфом 4.3.3, оскільки такий основний контракт є борговим інструментом згідно з параграфом Б4.3.2, а індексований платіж основної суми не є тісно пов'язаним із основним борговим інструментом згідно з параграфом Б4.3.5 а). Оскільки платіж основної суми може збільшитися чи зменшитися, вбудований похідний інструмент є похідним інструментом без опціону, вартість якого індексується до основної базової змінної.

Б4.3.7 У випадку інструмента з правом дострокового погашення, який можна повернути в будь-який час за грошові кошти, що дорівнюють пропорційній частці вартості чистих активів суб'єкта господарювання (наприклад, одиниці відкритого взаємного фонду або деяких індексованих до одиниць інвестиційних продуктів), вплив відокремлення вбудованого похідного інструмента та облік кожного компонента полягає в оцінюванні гібридного контракту за сумою викупу, яка підлягає сплаті на кінець звітного періоду, якщо утримувач здійснив своє право повернути інструмент емітентові.

Б4.3.8 У наступних прикладах економічні характеристики та ризики вбудованого похідного інструмента тісно пов'язані з економічними характеристиками та ризиками основного контракту. У цих прикладах суб'єкт господарювання не обліковує вбудований похідний інструмент окремо від основного контракту:

- а) вбудований похідний інструмент, в якому базовою змінною є ставка відсотка чи індекс ставок відсотка, і який може змінювати суму відсотка, яку в протилежному випадку сплатили б або отримали за основним борговим контрактом, що приносить відсотковий дохід, або страховим контрактом, є тісно пов'язаним з основним контрактом, за винятком випадків, коли гібридний контракт можна погасити так, що утримувач не відшкодує в основному всі його визначені інвестиції або вбудований похідний інструмент може принаймні подвоїти первісну норму доходу утримувача від основного контракту і спроможний привести до норми прибутку, яка принаймні вдвічі перевищувала б ринкову прибутковість для контракту з такими самими умовами, як і основний контракт;
- б) вбудовані угоди "флор" і "кеп" щодо ставки відсотка за борговим контрактом або страховим контрактом є тісно пов'язаними з основним контрактом, якщо "кеп" встановлено на рівні ринкової ставки відсотка або вище та якщо "флор" встановлено на рівні ринкової ставки відсотка або нижче під час випуску контракту; а також угоди "кеп" чи "флор" не мають левериджу по відношенню до основного інструменту. Подібно до цього, умови, включені в контракт на придбання чи продаж активу (наприклад, товару), які встановлюють "кеп" чи "флор" на ціну, що її слід сплатити чи отримати за актив, тісно пов'язані з основним контрактом, якщо внутрішня вартість угод "кеп" чи "флор" була нижче ціни контракту на початку і вони не мають левериджу по відношенню до основного інструменту;
- в) вбудований похідний інструмент в іноземній валюті, який забезпечує потік платежів основної суми або відсотків, визначених в іноземній валюті, та є вбудованим в основний борговий інструмент (наприклад, двовалютні облігації), є тісно пов'язаним з основним борговим інструментом. Такий похідний інструмент не відокремлюють від основного інструмента, оскільки МСБО 21 вимагає визнавати прибутки та збитки від монетарних статей в іноземній валюті у прибутку чи збитку;

- г) вбудований похідний інструмент в іноземній валюті в основному контракті, який є страховим контрактом або нефінансовим інструментом (такий, як контракт на придбання або продаж нефінансової статті, в якому ціна визначена в іноземній валюті), є тісно пов'язаним з основним контрактом, якщо він не має левериджу по відношенню до основного інструменту, не містить характеристики опціону та вимагає платежів, визначених в одній з наведених далі валют:
 - i) функціональній валюті будь-якої суттєвої сторони цього контракту;
 - ii) валюті, в якій звичайно визначають ціну відповідного товару чи послуги, що їх купують чи надають у комерційних операціях у всьому світі (наприклад, долари США в операціях із сировиною нафтою),
 або
 - iii) валюті, яку типово використовують у контрактах на придбання або продаж нефінансових статей у тому економічному середовищі, в якому відбувається операція (наприклад, відносна стабільна та ліквідна валюта, яку широко використовують у місцевих бізнесових операціях або зовнішній торгівлі);
- г) вбудований опціон на дострокову оплату в угодах "стрип" лише на платежі відсотка або лише на платежі основної суми є тісно пов'язаним з основним контрактом, якщо основний контракт: i) первісно є результатом відокремлення права отримувати контрактні грошові потоки від фінансового інструмента, що за своєю суттю не містив вбудованого похідного інструмента, та ii) не містить жодної умови, якої не було у первісному основному контракті про борговий інструмент;
- д) вбудований похідний інструмент основного контракту про оренду є тісно пов'язаним з основним контрактом, якщо вбудований похідний інструмент – це: i) індекс, пов'язаний з інфляцією, наприклад, індекс орендних платежів до індексу споживчих цін (за умови, що оренда не має левериджу, а індекс пов'язаний з інфляцією у власному економічному середовищі суб'єкта господарювання); ii) умовні орендні платежі які базуються на пов'язаному з ними продажу або iii) умовні орендні платежі, які пов'язані зі змінюваними ставками відсотка;
- е) характеристика індексації до одиниць, вбудована в основний фінансовий інструмент або основний страховий контракт, є тісно пов'язаною з основним інструментом або основним контрактом, якщо платежі, визначені в одиницях, оцінюються за поточною вартістю одиниць, яка відображає справедливую вартість активів фонду. Характеристика індексації до одиниць є контрактною умовою, яка вимагає платежів, визначених в одиницях внутрішнього або зовнішнього інвестиційного фонду;
- є) похідний інструмент, вбудований у страховий контракт, є тісно пов'язаним з основним страховим контрактом, якщо вбудований похідний інструмент та основний страховий контракт є настільки взаємозалежними, що суб'єкт господарювання не може оцінити вбудований похідний інструмент окремо (без розгляду основного контракту).

Інструменти, що містять вбудовані похідні інструменти

- Б4.3.9 Як зазначалось у параграфі Б4.3.1, коли суб'єкт господарювання стає стороною гібридного контракту з основним контрактом, який не є активом, що належить до сфери застосування цього МСФЗ, та з одним або кількома вбудованими похідними інструментами, параграф 4.3.3 вимагає від суб'єкта господарювання ідентифікувати будь-який такий вбудований похідний інструмент, оцінювати, чи потрібно відокремити його від основного контракту та, щодо тих, які потрібно відокремлювати, оцінювати похідні інструменти за справедливою вартістю при первісному визнанні та у подальшому. Ці вимоги можуть бути складнішими або приводити до менш достовірних оцінок, ніж оцінювання всього інструмента за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку. З цієї причини цей МСФЗ дозволяє призначити весь гібридний контракт за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку.
- Б4.3.10 Таке призначення можна використовувати незалежно від того, чи вимагає параграф 4.3.3 відокремлювати вбудовані похідні інструменти або забороняє таке відокремлення. Проте, параграф 4.3.5 не є підставою для призначення гібридного контракту як такого, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку у випадках, встановлених в параграфі 4.3.5а) та б), оскільки це не зменшить складність або не підвищить достовірність.

Перегляд вбудованих похідних фінансових інструментів

Б4.3.11 Відповідно до параграфу 4.3.3, суб'єкт господарювання оцінює, чи вимагається відокремлення вбудованого похідного фінансового інструмента від основного контракту та його облік як похідного інструмента, коли суб'єкт господарювання вперше стає стороною контракту. Подальший перегляд заборонений, якщо не відбулася зміна умов контракту, що значно змінює грошові потоки, які інакше вимагалися б за контрактом; і в такому випадку перегляд необхідний. Суб'єкт господарювання визначає, чи є зміна грошових потоків значною, розглядаючи, якою мірою змінилися очікувані майбутні грошові потоки, пов'язані з вбудованим похідним фінансовим інструментом, основним контрактом чи обома, а також чи є зміна значною порівняно з раніше очікуваними грошовими потоками за контрактом.

Б4.3.12 Параграф Б4.3.11 не застосовується до вбудованих похідних фінансових інструментів у контрактах, придбаних в

- i) об'єднанні бізнесу (як визначено в МСФЗ 3 “Об'єднання бізнесу”);
- ii) об'єднанні суб'єктів господарювання або бізнесу під спільним контролем, як описано в параграфах Б1–Б4 МСФЗ 3; або
- iii) формуванні спільного підприємства, як визначено в МСБО 31 “Частки в спільних підприємствах”

або їх можливої переоцінки на дату придбання.*

Перекласифікація фінансових активів (параграф 4.4)

Б4.4.1 Параграф 4.4.1 вимагає від суб'єкта господарювання перекласифікації фінансових активів, якщо змінилася мета моделі бізнесу суб'єкта господарювання для управління цими фінансовими активами. Передбачається, що такі зміни траплятимуться дуже нечасто. Визначати такі зміни повинен вищий управлінський персонал суб'єкта господарювання внаслідок зовнішніх і внутрішніх змін, і вони повинні бути істотними для діяльності суб'єкта господарювання та явними для зовнішніх сторін. Приклади змін у моделі бізнесу такі:

- (а) суб'єкт господарювання має портфель комерційних позик, який він утримує для торгівлі у короткостроковий термін. Суб'єкт господарювання купує компанію, що здійснює управління комерційними позиками і модель бізнесу якої передбачає утримання позик з метою отримання контрактних грошових потоків. Портфель комерційних позик більше не призначений для торгівлі, і тепер управління цим портфелем здійснюється разом з придбаними комерційними позиками, і всі вони утримуються з метою отримання контрактних грошових потоків.
- (б) фірма, що надає фінансові послуги, вирішила закрити свій бізнес роздрібної іпотеки. Цей бізнес більше не приймає нові справи, і фірма, що надає фінансові послуги, здійснює активні заходи з метою продажу свого портфеля іпотечних позик для торгівлі.

Б4.4.2 Зміна мети моделі бізнесу суб'єкта господарювання повинна відбутися до дати перекласифікації. Наприклад, якщо фірма, що надає фінансові послуги, вирішила закрити свій бізнес роздрібної іпотеки 15 лютого і, отже, повинна перекласифікувати всі відповідні фінансові активи 1 квітня (тобто у перший день наступного звітного періоду суб'єкта господарювання), то суб'єкт господарювання не повинен приймати нові справи бізнесу роздрібної іпотеки або іншим чином брати участь у діяльності, що відповідає її попередній моделі бізнесу, після 15 лютого.

Б4.4.3 Далі наведені приклади змін, що не є змінами в моделі бізнесу:

- (а) зміна намірів щодо конкретних фінансових активів (навіть за обставин, коли відбуваються значні зміни в умовах ринку).
- (б) тимчасове зникнення конкретного ринку для фінансових активів.

* МСФЗ 3 розглядає придбання контрактів з вбудованими похідними фінансовими інструментами в об'єднанні бізнесу.

- (в) передача фінансових активів між частинами суб'єкта господарювання з різними моделями бізнесу.

Оцінка (розділ 5)

Первісна оцінка (пункт 5.1)

- Б5.1.1** Справедливою вартістю фінансового інструмента при первісному визнанні є, як правило, ціна операції (тобто справедлива вартість наданої або отриманої компенсації, див. також параграф Б5.1.2А та МСФЗ 13). Проте, якщо частина компенсації надана або отримана не за фінансовий інструмент, а за щось інше, то справедливу вартість фінансового інструмента оцінюють, застосовуючи відповідний метод оцінювання. Наприклад, справедливу вартість довгострокової позики або дебіторської заборгованості, за якими не нараховуються відсотки, можна оцінити як теперішню вартість усіх майбутніх надходжень грошових коштів, дисконтованих із застосуванням переважної ринкової ставки (переважних ринкових ставок) відсотка на подібний інструмент (подібний за валютою, строком, типом ставки відсотка та іншими ознаками) з подібним показником кредитного рейтингу. Будь-яка позичена додаткова сума є витратами або зменшенням доходу, якщо вона не відповідає критеріям для визнання як деякий інший тип активу.
- Б5.1.2** Якщо суб'єкт господарювання ініціює позику, до якої застосовується неринкова ставка відсотка (наприклад, 5%, коли ринкова ставка для подібних позик становить 8%), та отримує гонорар авансом як компенсацію, то суб'єкт господарювання визнає позику за її справедливою вартістю (тобто за вирахуванням гонорару, який він одержує).
- Б5.1.2А** Найкращим свідченням справедливої вартості фінансового інструменту при первісному визнанні зазвичай є ціна операції (тобто справедлива вартість винагороди, наданої або отриманої, див. також МСФЗ 13). Якщо суб'єкт господарювання визначить, що справедлива вартість при первісному визнанні відрізняється від ціни операції, вказаної в пункті 5.1.1А то підприємство обліковує такий інструмент на цю дату таким чином:
- (а) за оцінкою, передбаченою пунктом 5.1.1, якщо така справедлива вартість підтверджується ціною котирування на активному ринку для ідентичного активу або зобов'язання (тобто вхідними даними 1 рівня), або побудована за методикою оцінювання, яка використовує тільки дані відкритих ринків. Суб'єкт господарювання визнає різницю між справедливою вартістю при первісному визнанні та ціною операції як прибуток або збиток;
 - (б) в усіх інших випадках, за оцінкою, передбаченою пунктом 5.1.1, з урахуванням коригування на відстрочення різниці між справедливою вартістю при первісному визнанні та ціною операції. Після первісного визнання суб'єкт господарювання визнає таку відстрочену різницю як прибуток або збиток лише якщо вона виникає внаслідок зміни чинника (у тому числі чинника часу), який учасники ринку враховували б при визначенні ціни активу або зобов'язання.

Подальша оцінка фінансових активів (параграф 5.2)

- Б5.2.1** Якщо фінансовий інструмент, який раніше був визнаний фінансовим активом, оцінюється за справедливою вартістю, і його справедлива вартість стає меншою нуля, то він є фінансовим зобов'язанням відповідно до параграфа 4.2.1. Проте гібридні контракти з основними контрактами, які є активами, що належать до сфери застосування цього МСФЗ, завжди оцінюються відповідно до параграфа 4.3.2.
- Б5.2.2** Наведений далі приклад ілюструє облік витрат на операцію при первісному та подальшому оцінюванні фінансового активу, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням змін в іншому сукупному доході відповідно до параграфа 5.7.5. Суб'єкт господарювання купує актив за 100 ВО плюс комісія за придбання 2 ВО. Первісно суб'єкт господарювання визнає актив за сумою 102 ВО. Звітний період закінчується на один день пізніше, коли ринкова ціна котирування активу становить 100 ВО. Якби актив продали, то сплатили б комісійні у 3 ВО. На цю дату суб'єкт

господарювання оцінює актив за сумою 100 ВО (без урахування можливої комісії від продажу), а збиток сумою 2 ВО визнає в іншому сукупному доході.

Б5.2.2А Подальша оцінка фінансового активу або фінансового зобов'язання та подальше визнання прибутків або збитків, зазначених у пункті Б5.1.2А повинні відповідати вимогам цього МСФЗ.

Б5.4.1-

Б5.4.13 (Вилучено)

Інвестиції в інструменти капіталу, що не котируються (та контракти на такі інвестиції, які повинні погашатися наданням інструментів капіталу, що не котируються)

Б5.4.14 Всі інвестиції в інструменти капіталу та контракти на такі інструменти повинні оцінюватись за справедливою вартістю. Проте за обмежених обставин наближеною оцінкою справедливої вартості може бути собівартість. Це може бути тоді, коли наявної останньої інформації недостатньо, щоб визначити справедливу вартість, або коли існує широкий діапазон можливих оцінок справедливої вартості, а собівартість є найкращою оцінкою справедливої вартості у цьому діапазоні.

Б5.4.15 Показниками того, що собівартість не може представляти справедливу вартість, є:

- а) значна зміна у показниках діяльності об'єкта інвестування порівняно з бюджетами, планами або контрольними показниками;
- б) зміни в очікуванні того, що будуть досягнуті контрольні технічні показники продукції об'єкта інвестування;
- в) значна зміна на ринку для акцій об'єкта інвестування або його продуктів чи потенційних продуктів;
- г) значна зміна в глобальній економіці або економічному середовищі, у якому функціонує об'єкт інвестування;
- г) значна зміна у показниках діяльності подібних суб'єктів господарювання або в оцінках, що їх надає ринок в цілому;
- д) внутрішні проблеми об'єкта інвестування, такі як шахрайство, комерційні спори, судові справи, зміни управління або стратегії;
- е) свідчення, отримані внаслідок здійснення зовнішніх операцій з інструментами капіталу об'єкта інвестування, як проведених самим об'єктом інвестування (як, наприклад, свіжий випуск акцій), так і передачі інструментів капіталу між третіми сторонами.

Б5.4.16 Перелік, наведений в параграфі Б5.4.15, не є вичерпним. Суб'єкт господарювання має скористатися усією інформацією про показники та діяльність суб'єкта інвестування, що стає наявною після дати первісного визнання. Існування таких доречних чинників може вказувати на те, що собівартість може не представляти справедливу вартість. У таких випадках суб'єкт господарювання повинен оцінити справедливу вартість.

Б5.4.17 Собівартість ніколи не є найкращою оцінкою справедливої вартості для інвестицій в інструменти капіталу, що котируються (або контрактів на інструменти капіталу, що котируються)

Прибутки та збитки (пункт 5.7)

Б5.7.1 Параграф 5.7.5 дозволяє суб'єктові господарювання прийняти нескасовне рішення подавати в іншому сукупному доході зміни справедливої вартості інвестиції в інструмент капіталу, який не утримується для торгівлі. Таке рішення приймається окремо по кожному інструменту (тобто по кожній акції). Суми, наведені в іншому сукупному доході, у подальшому не переносяться у прибуток або збиток. Однак суб'єкт господарювання може переносити кумулятивний прибуток або збиток у межах власного капіталу. Дивіденди на такі інвестиції визнаються у прибутку або збитку у відповідності з МСБО 18, якщо дивіденди не є очевидним відшкодуванням частини собівартості інвестиції.

- Б5.7.2 Суб'єкт господарювання застосовує МСБО 21 *“Вплив змін валютних курсів”* до фінансових активів та фінансових зобов'язань, які є монетарними статтями відповідно до МСБО 21 і деноміновані в іноземній валюті. МСБО 21 вимагає визнавати будь-які прибутки та збитки за монетарними активами та монетарними зобов'язаннями у прибутку або збитку. Винятком є монетарна стаття, що призначена інструментом хеджування або у хеджуванні грошових потоків (див. параграфи 95–101 МСБО 39), або у хеджуванні чистої інвестиції (див. параграф 102 МСБО 39).
- Б5.7.3 Параграф 5.5.5 дозволяє суб'єктові господарювання прийняти нескасовне безвідкличне рішення подавати в іншому сукупному прибутку зміни справедливої вартості інвестиції в інструмент власного капіталу, який не утримується для торгівлі. Така інвестиція не є монетарною статтею. Відповідно, прибуток або збиток, що подається в іншому сукупному доході згідно з параграфом 5.7.5, включає будь-який відповідний компонент валютного курсу.
- Б5.7.4 Якщо між непохідним монетарним активом та непохідним монетарним зобов'язанням існують відносини хеджування, то зміни валютного компоненту цих фінансових інструментів наводять у прибутку або збитку.

Зобов'язання, призначені за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку

- Б5.7.5 Коли суб'єкт господарювання призначає фінансове зобов'язання за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, він повинен визначити, чи не створюватиме або чи не збільшуватиме це подання впливів змін кредитного ризику зобов'язання в іншому сукупному прибутку неузгодженість обліку у прибутку або збитку. Неузгодженість обліку виникатиме або збільшуватиметься, якщо наслідком подання впливів змін кредитного ризику зобов'язання в іншому сукупному прибутку стане більша неузгодженість у прибутку або збитку, аніж тоді, коли б ці суми подавались у прибутку або збитку.
- Б5.7.6 Щоб визначити це, суб'єкт господарювання повинен оцінити, чи очікує він, що впливи змін кредитного ризику зобов'язання будуть згорнуті у прибутку або збитку зміною справедливої вартості іншого фінансового інструмента, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку. Таке очікування має базуватися на економічному зв'язку між характеристиками зобов'язання та характеристиками іншого фінансового інструмента.
- Б5.7.7 Таке визначення виконують при первісному визнанні і не переглядають. Для практичних цілей суб'єктові господарювання не потрібно укладати угоди на усі активи та зобов'язання, що спричиняють неузгодженість обліку, точно в один і той самий час. Прийнятна затримка дозволяється, за умови, що передбачається, що будь-які операції, що залишилися, відбудуться. Суб'єкт господарювання повинен послідовно застосовувати свою методологію для визначення, чи буде подання в іншому сукупному прибутку впливів змін кредитного ризику зобов'язання створювати або збільшувати неузгодженість обліку у прибутку або збитку. Проте суб'єкт господарювання може використовувати різні методології, якщо між характеристиками зобов'язання, призначеного за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, та характеристиками інших фінансових інструментів існують різні економічні зв'язки. МСФЗ 7 вимагає від суб'єкта господарювання розкривати у примітках до фінансової звітності якісну інформацію про свою методологію, використану для такого визначення.
- Б5.7.8 Якщо така неузгодженість створюватиметься або збільшуватиметься, то від суб'єкта господарювання вимагається подавати всі впливи змін справедливої вартості (в тому числі впливи змін кредитного ризику зобов'язання) у прибутку або збитку. Якщо така неузгодженість не створюватиметься і не збільшуватиметься, то від суб'єкта господарювання вимагається подавати всі впливи змін кредитного ризику зобов'язання в іншому сукупному прибутку.
- Б5.7.9 Суми, подані в іншому сукупному прибутку, у подальшому не переводять до прибутку або збитку. Проте суб'єкт господарювання може перевести кумулятивний прибуток або збиток у межах власного капіталу.
- Б5.7.10 Наведений далі приклад описує ситуацію, у якій у прибутку або збитку виникала б неузгодженість обліку, якби впливи змін кредитного ризику зобов'язання подавалися в іншому сукупному прибутку. Іпотечний банк надає позики клієнтам та фінансує такі позики, продаючи облігації з відповідними

характеристиками (наприклад, непогашена сума, особливості погашення, строки та валюта) на ринку. Контрактні умови позики дозволяють іпотечному клієнтові достроково погасити свою позику (тобто задовольнити своє зобов'язання перед банком) шляхом придбання відповідної облігації за справедливою вартістю на ринку та надання такої облігації до іпотечного банку. Внаслідок такого контрактного права дострокового погашення, якщо кредитна якість облігації погіршиться (а, отже, і справедлива вартість зобов'язання іпотечного банку зменшиться), справедлива вартість кредитного активу іпотечного банку також знизиться. Зміна справедливої вартості активу відображає контрактне право іпотечного клієнта достроково погасити іпотечну позику, придбавши відповідну облігацію за справедливою вартістю (яка, у цьому прикладі, зменшилась) та надавши цю облігацію до іпотечного банку. Отже, впливи змін кредитного ризику зобов'язання (облігації) будуть згорнуті у прибутку або збитку відповідною зміною справедливої вартості фінансового активу (позики). Якби впливи змін кредитного ризику зобов'язання були подані в іншому сукупному прибутку, то неузгодженість обліку була б у прибутку або збитку. Отже, іпотечний банк повинен подавати всі зміни справедливої вартості зобов'язання (в тому числі впливи змін кредитного ризику зобов'язання) у прибутку або збитку.

Б5.7.11 У прикладі в параграфі Б5.7.10 існує контрактний зв'язок між впливами змін кредитного ризику зобов'язання та змінами справедливої вартості фінансового активу (тобто результатом контрактного права іпотечного клієнта на дострокове погашення позики шляхом придбання облігації за справедливою вартістю та надання такої облігації до іпотечного банку). Проте неузгодженість обліку може також статися за відсутністю контрактного зв'язку.

Б5.7.12 Для цілей застосування вимог, наведених у параграфах 5.7.7 та 5.7.8, неузгодженість обліку не спричиняється виключно методом оцінювання, що його використовує суб'єкт господарювання для визначення впливів змін кредитного ризику зобов'язання. Неузгодженість обліку у прибутку або збитку виникає лише тоді, коли впливи змін кредитного ризику зобов'язання (як визначено в МСФЗ 7), як передбачається, згортатимуть зміни справедливої вартості іншого фінансового інструмента. Неузгодженість, яка виникає виключно внаслідок методу оцінювання (тобто тому, що суб'єкт господарювання не ізолював зміни кредитного ризику зобов'язання від деяких інших змін справедливої вартості) не впливає на визначення, що вимагається в параграфах 5.7.7 та 5.7.8. Наприклад, суб'єкт господарювання може не ізолювати зміни кредитного ризику зобов'язання від змін ризику ліквідності. Якщо суб'єкт господарювання подає об'єднаний вплив обох чинників в іншому сукупному прибутку, то неузгодженість може статися тому, що зміни ризику ліквідності можуть бути включені в оцінку справедливої вартості фінансових активів суб'єкта господарювання, а вся зміна справедливої вартості цих активів подана у прибутку або збитку. Проте така неузгодженість спричинена неточністю вимірювання, а не відносинами згортання, описаними в параграфі Б5.7.6, і отже, не впливає на визначення, що вимагається в параграфах 5.7.7 та 5.7.8.

Значення “кредитного ризику”

Б5.7.13 МСФЗ 7 визначає кредитний ризик як “ризик того, що одна сторона контракту про фінансовий інструмент не зможе виконати свої зобов'язання і це спричинить виникнення фінансового збитку іншій стороні”. Вимога, наведена в параграфі 5.7.7а), стосується ризику того, що емітент не виконає свої зобов'язання за цим конкретним зобов'язанням. Це не обов'язково стосується кредитоспроможності емітента. Наприклад, якщо суб'єкт господарювання випускає зобов'язання із забезпеченням і зобов'язання без забезпечення, які без цієї умови були б ідентичними, то кредитний ризик цих двох зобов'язань буде різним, навіть притому, що вони випущені одним суб'єктом господарювання. Кредитний ризик за зобов'язанням із забезпеченням буде менший, ніж кредитний ризик за зобов'язанням без забезпечення. Кредитний ризик для зобов'язання із забезпеченням може бути близьким до нуля.

Б5.7.14 Для цілей застосування вимоги, викладеної в параграфі 5.7.7а), кредитний ризик відрізняється від ризику результативності конкретного активу. Ризик результативності конкретного активу не пов'язаний з ризиком того, що суб'єкт господарювання не виконає певне зобов'язання, а радше пов'язаний з ризиком того, що один актив або група активів матиме погані показники (або взагалі не принесе доходу).

Б5.7.15 Далі наведені приклади ризику результативності конкретного активу:

- а) зобов'язання з характеристикою одиниці прив'язування, за якою сума, що належить до сплати інвесторам, визначена за контрактом на основі результативності визначених активів. Вплив такої характеристики одиниці прив'язування на справедливую вартість зобов'язання – це ризик результативності конкретного активу, а не кредитний ризик;
- б) зобов'язання, випущене суб'єктом господарювання спеціального призначення (СГСП) з такими характеристиками. СГСП юридично ізольований, отже активи в СГСП “огорожені” та призначені виключно для вигоди інвесторів, навіть у випадку банкрутства. СГСП укладає іншу операцію, і активи СГСП не можуть бути закладені у заставу. Суми належать до сплати інвесторам СГСП лише якщо “огорожені” активи генеруватимуть грошові потоки. Отже, зміни справедливої вартості зобов'язання у першу чергу відображають зміни справедливої вартості активів. Вплив функціонування активів на справедливую вартість зобов'язання – це ризик функціонування конкретного активу, а не кредитний ризик.

Визначення впливів змін кредитного ризику

Б5.7.16 Для цілей застосування вимоги, наведеної в параграфі 5.7.7а), суб'єкт господарювання визначає величину зміни справедливої вартості фінансового зобов'язання, що відноситься до змін кредитного ризику такого зобов'язання, або

- а) як величину зміни його справедливої вартості, що не відноситься до змін ринкових умов, які спричиняють зростання ринкового ризику (див. параграфи Б5.7.17 та Б5.7.18);
- або
- б) за допомогою альтернативного метода, що, на думку суб'єкта господарювання, достовірніше представляє величину зміни справедливої вартості зобов'язання, що відноситься до змін його кредитного ризику.

Б5.7.17 Зміни ринкових умов, що спричиняють зростання ринкового ризику, охоплюють зміни орієнтовної ставки відсотка, ціни іншого фінансового інструмента суб'єкта господарювання, ціни на товари, обмінного курсу або індексу цін чи ставок.

Б5.7.18 Якщо єдиними значними релевантними змінами ринкових умов для певного зобов'язання є зміни спостережної (орієнтовної) ставки відсотка, то величину в параграфі Б5.7.16а) можна оцінити таким чином:

- а) по-перше, суб'єкт господарювання обчислює внутрішню норму прибутковості за зобов'язанням на початку періоду, за допомогою справедливої вартості зобов'язання та контрактних грошових потоків за зобов'язанням на початок періоду. Від цієї ставки прибутку суб'єкт господарювання віднімає спостережну (орієнтовну) ставку відсотка на початок періоду, щоб отримати компонент внутрішньої норми прибутковості, характерний для конкретного інструмента;
- б) потім суб'єкт господарювання обчислює теперішню вартість грошових потоків, пов'язаних з цим зобов'язанням, за допомогою контрактних грошових потоків за зобов'язанням на кінець періоду та дисконтною ставкою, яка дорівнює сумі i) спостережної (орієнтовної) відсоткової ставки на кінець періоду та ii) компонента внутрішньої норми прибутковості, характерного для конкретного інструмента, як визначено в а);
- в) різниця між справедливою вартістю зобов'язання на кінець періоду та сумою, визначеною в б), являє собою зміну справедливої вартості, що не відноситься до змін спостережної (орієнтовної) ставки відсотка. Саме цю суму подають в іншому сукупному прибутку відповідно до параграфа 5.7.7а).

Б5.7.19 В прикладі, наведеному в параграфі Б5.7.18, припускається, що зміни справедливої вартості, що виникають внаслідок чинників, інших, аніж зміни кредитного ризику інструментів або зміни спостережних (орієнтовних) відсоткових ставок, не є значними. Цей метод не годиться, якщо зміни справедливої вартості, що виникають внаслідок інших чинників, є значними. В таких випадках суб'єкт господарювання повинен використати альтернативний метод, який достовірніше оцінює впливи змін кредитного ризику зобов'язання (див. параграф Б5.7.16а)). Наприклад, якщо фінансовий

інструмент в прикладі містить вбудований похідний фінансовий інструмент, то зміна справедливої вартості вбудованого похідного фінансового інструмента виключається при визначенні суми, що подається в іншому сукупному прибутку відповідно до параграфа 5.7.7а).

Б5.7.20 Так само, як і в усіх оцінках справедливої вартості, метод оцінювання суб'єкта господарювання для визначення частини зміни справедливої вартості зобов'язання, яка відноситься до змін його кредитного ризику, повинен якомога більше користуватися ринковими вхідними даними.

Додаток Б

Керівництво до застосування

Облік хеджування (розділ 6)

Інструменти хеджування (розділ 6.2)

Кваліфікування інструментів

- Б6.2.1 Похідні фінансові інструменти, які вбудовані у гібридні контракти, але не обліковуються окремо, не можуть бути призначені окремими інструментами хеджування.
- Б6.2.2 Власні інструменти капіталу суб'єкта господарювання не є фінансовими активами чи фінансовими зобов'язаннями суб'єкта господарювання і, отже, не можуть бути призначені інструментами хеджування.
- Б6.2.3 Для хеджування валютного ризику компонент валютного ризику непохідного фінансового інструмента визначається відповідно до МСБО 21.

Видані опціони

- Б6.2.4 Цей Стандарт не обмежує обставин, за яких похідний фінансовий інструмент, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, може бути призначений інструментом хеджування, за винятком деяких виданих опціонів. Виданий опціон не відповідає критеріям інструмента хеджування, окрім випадків, коли він призначений як згорання придбаного опціону, в тому числі опціону, вбудованого в інший фінансовий інструмент (наприклад, виданий опціон "кол", який використовується для хеджування зобов'язання, яке дає право на дострокове погашення).

Призначення інструментів хеджування

- Б6.2.5 Для різного роду хеджування (окрім хеджування валютного ризику), коли суб'єкт господарювання призначає непохідний фінансовий актив або непохідне фінансове зобов'язання, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, інструментом хеджування, він може призначити такий непохідний фінансовий інструмент лише повністю або його частку.
- Б6.2.6 Один інструмент хеджування може бути призначений інструментом хеджування більш ніж одного типу ризику, за умови, що є конкретне призначення інструмента хеджування та різних позицій ризику як об'єктів хеджування. Такі об'єкти хеджування можуть бути в різних відносинах хеджування.

Об'єкти хеджування (розділ 6.3)

Відповідність об'єктів хеджування критеріям

- Б6.3.1** Тверде зобов'язання придбати бізнес при об'єднанні бізнесу не може бути об'єктом хеджування, за винятком хеджування валютного ризику, оскільки інші ризики, що хеджуються, не можуть бути конкретно ідентифіковані та оцінені. Такими іншими ризиками є загальні ризики бізнесу.
- Б6.3.2** Інвестиція, яка обліковується за методом участі в капіталі, не може бути об'єктом хеджування при хеджуванні справедливої вартості. Це тому, що метод участі в капіталі передбачає визнання у прибутку або збитку частки інвестора у прибутку або збитку об'єкта інвестування, а не змін справедливої вартості інвестиції. З аналогічної причини інвестиція у консолідоване дочірнє підприємство не може бути об'єктом хеджування при хеджуванні справедливої вартості. Інша справа – хеджування чистої інвестиції у закордонну господарську одиницю, оскільки це хеджування валютного ризику, а не хеджування справедливої вартості зміни вартості інвестиції.
- Б6.3.3** Параграф 6.3.4 дозволяє суб'єктові господарювання призначати об'єктами хеджування сукупні ризики, які є комбінацією певного ризику та похідного фінансового інструмента. Призначаючи такий об'єкт хеджування, суб'єкт господарювання оцінює, чи поєднує сукупний ризик певний ризик з похідним фінансовим інструментом так, що це створює інший сукупний ризик, управління яким здійснюється як управління можливістю наразитися на конкретний ризик (або ризики). У такому випадку суб'єкт господарювання може призначити об'єкт хеджування на основі сукупного ризику. Наприклад:
- а) суб'єкт господарювання може хеджувати дану кількість купівель кави, ймовірність яких висока, упродовж 15 місячного строку проти цінового ризику (ціни у доларах США) за допомогою ф'ючерсного контракту на каву. Для цілей управління ризиком, комбінацію "купівлі кави, ймовірність яких висока, та ф'ючерсний контракт на каву" можна розглядати як відкритість для валютного ризику фіксованої суми у доларах США упродовж 15-місячного строку (тобто як будь-яке вибуття фіксованої суми у доларах США упродовж 15 місяців);
 - б) суб'єкт господарювання може хеджувати валютний ризик на весь строк 10-річного боргу за фіксованою ставкою, деномінованого в іноземній валюті. Проте, суб'єкт господарювання вимагає відкритості фіксованої ставки у своїй функціональній валюті лише для строку, що лежить у діапазоні від короткого до середнього, (скажімо, два роки) та відкритість ризикові змінної ставки у своїй функціональній валюті для решти строку до погашення боргу. Наприкінці кожного з дворічних інтервалів (тобто постійно, з інтервалом у два роки) суб'єкт господарювання фіксує ризик відсоткової ставки на наступні два роки (якщо рівень відсотка такий, що суб'єкт господарювання хоче зафіксувати ставки відсотка). У такій ситуації суб'єкт господарювання може укласти 10-річний міжвалютний своп фіксованої та змінної ставки відсотка, який обмінює борг в іноземній валюті за фіксованою ставкою на відкритість ризику функціональної валюти за змінною ставкою. Такий своп перекривається дворічним свопом відсоткової ставки, який – на основі функціональної валюти – обмінює борг зі змінною ставкою у борг з фіксованою ставкою. Насправді борг в іноземній валюті з фіксованою ставкою та 10-річний міжвалютний своп фіксованої відсоткової ставки у змінну у комбінації розглядаються – для цілей управління ризиком – як ризик функціональної валюти 10-річного боргу зі змінною ставкою.
- Б6.3.4** З метою оцінити ефективність хеджування та визначити неефективність хеджування, суб'єкт господарювання, призначаючи об'єкт хеджування на підставі сукупного ризику, розглядає сукупний вплив об'єктів, які становлять сукупну відкритість ризику. Проте об'єкти, які становлять сукупну відкритість ризику, і надалі обліковуються окремо. Це означає, що, наприклад:
- а) похідні фінансові інструменти, які є частиною сукупної відкритості ризику, визнаються як окремі активи або зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю; та
 - б) якщо відносини хеджування призначені між об'єктами, які становлять сукупну відкритість ризику, то спосіб, у який похідний фінансовий інструмент включається як частина сукупної відкритості ризику, повинен відповідати призначенню такого похідного фінансового інструмента інструментом хеджування на рівні сукупної відкритості ризику. Наприклад, якщо суб'єкт господарювання виключає форвардний елемент похідного фінансового інструмента з його призначення інструментом хеджування для відносин хеджування між об'єктами, які

становлять сукупну відкритість ризику, то він повинен також виключити форвардний елемент і тоді, коли він включає такий похідний фінансовий інструмент як об'єкт хеджування як частину сукупної відкритості ризику. Інакше сукупна відкритість ризику повинна включати похідний фінансовий інструмент або повністю, або частково.

- Б6.3.5 Параграф 6.3.6 стверджує, що у консолідованій фінансовій звітності валютний ризик високоїмовірної прогнозової внутрішньогрупової операції може бути кваліфікований як об'єкт хеджування при хеджуванні грошових потоків, за умови що операція деномінована у валюті, відмінній від функціональної валюти суб'єкта господарювання, який здійснює таку операцію, і що валютний ризик вплине на консолідований прибуток або збиток. Для цього суб'єкт господарювання може бути материнським підприємством, дочірнім підприємством, асоційованим підприємством, спільним підприємством або філією. Якщо валютний ризик прогнозової внутрішньогрупової операції не впливає на консолідований прибуток або збиток, то внутрішньогрупова операція не може бути кваліфікована як об'єкт хеджування. Це, як правило, стосується сплати роялті, сплати відсотків або плати за управління між членами однієї групи, окрім випадків, коли є відповідна зовнішня операція. Однак якщо валютний ризик прогнозової внутрішньої групової операції впливатиме на консолідований прибуток або збиток, то така внутрішньогрупова операція може бути кваліфікована як об'єкт хеджування. Прикладом такої операції є прогнози продажі або придбання запасів між членами однієї групи, якщо у подальшому здійснюється продаж запасів стороні, яка є зовнішньою щодо цієї групи. Аналогічно, прогнозовий внутрішньогруповий продаж машин та обладнання суб'єктом господарювання – членом групи, який виробив їх, суб'єктові господарювання – члену групи, який використовуватиме ці машини та обладнання у своїй діяльності, може вплинути на консолідований прибуток або збиток. Це може статися, наприклад, тому що машини та обладнання будуть амортизовані суб'єктом господарювання, який їх придбав, і сума, яку первісно визнали щодо машин та обладнання, може змінитися, якщо прогнозна внутрішньогрупова операція деномінована у валюті, відмінній від функціональної валюти суб'єкта господарювання – покупця.
- Б6.3.6 Якщо хеджування прогнозової внутрішньогрупової операції кваліфікується обліку хеджування, то будь-який прибуток або збиток визнається в іншому сукупному доході та вилучається з нього відповідно до параграфа 6.5.11. Відповідний період або періоди, протягом яких валютний ризик операції, що хеджується, впливає на прибуток або збиток, – це періоди чи періоди, коли він впливає на консолідований прибуток або збиток.

Призначення об'єктів хеджування

- Б6.3.7 Компонент – це об'єкт хеджування, менший, ніж весь об'єкт. Отже, компонент відображає лише деякі ризики об'єкта, частиною якого він є, або відображає ризики лише певною мірою (наприклад, коли призначається пропорційна частка об'єкта).

Компоненти ризику

- Б6.3.8 Для правомірності призначення компонента ризику об'єктом хеджування необхідно, щоб цей компонент ризику був компонентом фінансового або нефінансового об'єкта, який можна ідентифікувати окремо, і щоб зміни грошових потоків чи справедливої вартості об'єкта, які можна віднести до змін такого компонента ризику, можна було достовірно оцінити.
- Б6.3.9 Визначаючи, які компоненти ризику кваліфікуються для призначення об'єктом хеджування, суб'єкт господарювання оцінює такі компоненти ризику у контексті структури конкретного ринку, до якого відноситься даний ризик чи ризики, та на якому здійснюються заходи хеджування. Для такого визначення необхідна оцінка відповідних фактів та обставин – різних для різних ризиків та різних ринків.
- Б6.3.10 Призначаючи компоненти ризику об'єктами хеджування, суб'єкт господарювання має проаналізувати, чи визначені компоненти ризику явно у контракті (обумовлені в контракті компоненти ризику) або ж чи вони неявно враховані у справедливій вартості чи грошових потоках об'єкта, частиною якого вони є (не обумовлені в контракті компоненти ризику). Не обумовлені в контракті компоненти ризику можуть бути пов'язані з об'єктами, які не є контрактом (це, наприклад, прогнози операції), або з контрактами, які не визначають цей компонент явно (наприклад, тверде зобов'язання, яке включає лише одну-єдину ціну, а не цінову формулу, у якій використовуються різні основи). Наприклад:
- а) суб'єкт господарювання А має довгостроковий контракт на поставку природного газу, ціна на який визначається за допомогою обумовленої у контракті формули, яка враховує ціни на певні

товари та інші чинники (наприклад, ціни на газойль, дизельне паливо та інші компоненти, такі як транспортні витрати). Суб'єкт господарювання А хеджує компонент газойля у такому контракті на поставку за допомогою форвардного контракту на газойль. Оскільки компонент газойля визначений умовами контракту на поставку, то він є обумовленим у контракті компонентом ризику. Тому, виходячи з формули ціноутворення, суб'єкт господарювання А робить висновок, що відкритість ризику зміни ціни на газойль можна ідентифікувати окремо. Водночас існує ринок для форвардних контрактів на газойль. Отже, суб'єкт господарювання робить висновок, що відкритість ризику зміни ціни на газойль можна достовірно оцінити. Тому відкритість ризику зміни ціни на газойль у даному контракті на поставку є компонентом ризику, який є правомірним для призначення об'єктом хеджування;

- б) суб'єкт господарювання Б хеджує свої майбутні купівлі кави на основі свого прогнозу виробництва. Хеджування починається не раніше, ніж за 15 місяців до поставки, для частини прогнозного обсягу закупівель. З часом (з наближенням до дати поставки) суб'єкт господарювання Б збільшує обсяг, що хеджується. Щоб управляти ризиком зміни ціни на каву, суб'єкт господарювання Б застосовує два різні типи контрактів:

- i) ф'ючерсні контракти на каву, торгівля якими здійснюється на біржі; та
- ii) контракти на поставку кави сорту арабіка з Колумбії у конкретне місце її переробки. В цих контрактах ціна однієї тонни кави визначається на основі ф'ючерсних контрактів на каву, торгівля якими здійснюється на біржі, плюс фіксований ціновий диференціал, плюс змінна плата за послуги з логістики, за допомогою формули ціноутворення. Контракт на поставку кави є виконавчим контрактом, за яким суб'єкт господарювання Б отримує фактичну поставку кави.

Для поставок, пов'язаних з цьогорічним урожаєм, укладення контрактів на поставку кави дозволяє суб'єктові господарювання Б зафіксувати ціновий диференціал між ціною на фактично придбану каву певної якості (кава сорту арабіка з Колумбії), та ціною на каву тієї якості, яка використовується як орієнтир і яка є основою для ф'ючерсного контракту, торгівля яким здійснюється на біржі. Проте, контрактів на поставку врожаю кави наступного року ще немає, тому ціновий диференціал зафіксувати неможливо. Суб'єкт господарювання Б за допомогою ф'ючерсних контрактів, торгівля якими здійснюється на біржі, хеджує компонент орієнтирної якості свого ризику зміни ціни на каву для поставок кави врожаю поточного року, а також врожаю наступного року. Суб'єкт господарювання Б визначає, що він наражається на три різні ризики: ризик зміни ціни на каву, яка відображає орієнтирну якість; ризик зміни ціни на каву, яка відображає різницю (спред) між ціною на каву орієнтирної якості та ціною на конкретну каву сорту арабіка з Колумбії, яку він фактично отримує, та змінні витрати, пов'язані з логістикою. Що стосується поставок кави врожаю поточного року, то після того, як суб'єкт господарювання Б укладе контракт на поставку кави, ризик зміни ціни на каву, яка відображає орієнтирну якість, – це обумовлений у контракті компонент ризику, оскільки формула ціноутворення включає індексацію відносно ціни ф'ючерсних контрактів на каву, торгівля якими здійснюється на біржі. Суб'єкт господарювання Б робить висновок про те, що цей компонент ризику можна окремо ідентифікувати та достовірно оцінити. Що стосується поставок кави врожаю наступного року, то суб'єкт господарювання Б ще не уклав жодних контрактів на поставку кави (тобто такі поставки є прогнозними операціями). Отже, ризик зміни ціни на каву, який відображає орієнтирну якість, є не обумовленим у контракті компонентом ризику. Здійснений суб'єктом господарювання Б аналіз структури ринку враховує спосіб, у який складається ціна на отримані ним зрештою поставки конкретної кави. Отже, на підставі цього аналізу структури ринку, суб'єкт господарювання Б робить висновок про те, що ці прогнозні операції також включають ризик зміни ціни на каву, який відображає орієнтирну якість, як компонент ризику, який можна окремо ідентифікувати та достовірно оцінити, навіть при тому, що він не обумовлений у контракті. Отже, суб'єкт господарювання Б може призначити відносини хеджування на основі компонентів ризику (для ризику зміни ціни на каву, який відображає орієнтирну якість) для контрактів на поставку кави, а також для прогнозних операцій.

- в) Суб'єкт господарювання В хеджує частину своїх майбутніх закупівель авіаційного палива на основі свого прогнозу споживання не раніше ніж за 24 місяців до поставки та з часом збільшує обсяг закупівель, який він хеджує. Суб'єкт господарювання В хеджує цю відкритість ризику за допомогою різних видів контрактів, залежно від часового горизонту хеджування, який впливає на ринкову ліквідність похідних фінансових інструментів. Для триваліших часових горизонтів (12–24 місяців) суб'єкт господарювання В використовує контракти на поставку сирої нафти, оскільки лише вони мають достатню ринкову ліквідність. Для часових горизонтів у 6–12 місяців суб'єкт господарювання В користується похідними фінансовими інструментами на поставку газойля, тому що вони є достатньо ліквідними. Для часових горизонтів до шести

місяців суб'єкт господарювання В застосовує контракти на поставку авіаційного палива. Суб'єкт господарювання В проаналізував структуру ринку нафти на нафтопродуктів і склав таку оцінку доречних фактів й обставин:

- i) суб'єкт господарювання В діє у географічному регіоні, у якому орієнтиром ціни на сирину нафту є ціна нафти фірми Brent (Brent). Сира нафта це сировинний орієнтир, який впливає на ціну різних очищених нафтопродуктів, будучи її головним складником. Газойль є орієнтиром для очищених нафтопродуктів, і тому використовується як основа при ціноутворенні для високоочищених нафтопродуктів загалом. Це має своє відображення у типах похідних фінансових інструментів ринків сирої нафти та очищених нафтопродуктів у тому середовищі, у якому діє суб'єкт господарювання В, а саме:
 - ф'ючерсний контракт на орієнтирну сирину нафту, яким є ф'ючерсний контракт на поставку сирої нафти фірми Brent;
 - ф'ючерсний контракт на орієнтирний газойль, який використовується як основа при ціноутворенні для високоочищених нафтопродуктів – наприклад, похідні фінансові інструменти зі спредом на поставку авіаційного палива охоплюють ціновий диференціал між авіаційним паливом та цим орієнтирним газойлем; та
 - похідний фінансовий інструмент крек-спред на поставку орієнтирного газойля (тобто похідний фінансовий інструмент на ціновий диференціал між сирою нафтою та газойлем – маржа очищення нафтопродуктів), який індексується відповідно до ціни на сирину нафту фірми Brent.
- ii) ціноутворення для очищених нафтопродуктів не залежить від того, яку конкретно сирину нафту перероблено на конкретному очисному заводі, оскільки такі очищені нафтопродукти (наприклад, газойль або авіаційне паливо) є стандартизованими продуктами.

Отже, суб'єкт господарювання В робить висновок про те, що ціновий ризик його закупівель авіаційного палива містить компонент ризику зміни ціни на сирину нафту на основі ціни на сирину нафту фірми Brent та компонент ризику зміни ціни на газойль, навіть при тому, що сира нафта та газойль не вказані в жодній контрактній угоді. Суб'єкт господарювання В робить висновок, що ці два компоненти ризику можна ідентифікувати окремо та достовірно оцінити, навіть при тому, що вони не є обумовленими у контракті. Тому суб'єкт господарювання В може призначити відносини хеджування для прогнозних закупівель авіаційного палива на підставі компонентів ризику (для сирої нафти та газойля). Цей аналіз також означає, що якби, наприклад, суб'єкт господарювання В скористався похідними інструментами, побудованими на основі цін на сирину нафту фірми Уест Тексас Інтермідіейт (West Texas Intermediate (WTI)), то зміни цінового диференціалу між сирою нафтою фірми Brent та сирою нафтою фірми WTI призвели б до неефективності хеджування.

- г) Суб'єкт господарювання Г утримує борговий інструмент з фіксованою ставкою. Цей інструмент випущений в умовах ринку, на якому численні різноманітні подібні боргові інструменти порівнюються за їхніми спредами з орієнтирною ставкою (наприклад, ставкою ЛПБОР), а інструменти зі змінною ставкою у таких умовах, як правило, індексуються до такої орієнтирної ставки. З метою управління ризиком відсоткової ставки часто використовують свопи відсоткових ставок з посиланням на таку орієнтирну ставку, незалежно від спреда боргових інструментів до такої орієнтирної ставки. Ціна боргових інструментів з фіксованою ставкою змінюється відразу у відповідь на зміни орієнтирної ставки, щойно такі зміни відбуваються. Суб'єкт господарювання Г робить висновок, що орієнтирна ставка є компонентом, який можна окремо ідентифікувати та достовірно оцінити. Отже, суб'єкт господарювання Г може призначити відносини хеджування для боргового інструмента з фіксованою ставкою на основі компонентів ризику для ризику орієнтирної відсоткової ставки.

Б6.3.11 Якщо компонент ризику призначається об'єктом хеджування, то вимоги обліку хеджування застосовуються до такого компоненту ризику у такий самий спосіб, у який вони застосовуються до інших об'єктів хеджування, які не є компонентами ризику. Наприклад, застосовуються кваліфікаційні критерії, в тому числі критерії, за яким відносини хеджування повинні відповідати вимогам ефективності хеджування, а будь-яка неефективність хеджування повинна бути оцінена та визнана.

Б6.3.12 Суб'єкт господарювання може також призначити хеджованим ризиком лише зміни грошових потоків або справедливої вартості об'єкта хеджування вище або нижче визначеної ціни чи іншої змінної ("односторонній ризик"). Внутрішня вартість інструмента хеджування придбаного опціону (за

припущення, що він має ті самі основні умови та терміни, що і призначений ризик), – але не його часова вартість – відображає односторонній ризик в об'єкті хеджування. Наприклад, суб'єкт господарювання може призначити хеджованим ризиком змінність результатів майбутніх грошових потоків унаслідок зростання ціни на прогнозне придбання товару. У такій ситуації суб'єкт господарювання призначає для хеджування лише зменшення грошового потоку, що виникли внаслідок зростання ціни вище визначеного рівня. Хеджований ризик не включає часову вартість придбаного опціону, оскільки часова вартість не є компонентом прогнозованої операції, яка впливає на прибуток чи збиток.

- Б6.3.13 Існує спростовне припущення, що якщо ризик інфляції не обумовлений у контракті, то його не можна окремо ідентифікувати та достовірно оцінити, і отже, його не можна призначити компонентом ризику фінансового інструмента. Проте, в обмежених випадках є можливість ідентифікувати компонент ризику для ризику інфляції, який можна окремо ідентифікувати та достовірно оцінити, завдяки особливим умовам середовища, у якому відбувається інфляція, та відповідного ринку боргових інструментів.
- Б6.3.14 Наприклад, суб'єкт господарювання випускає борговий інструмент у середовищі, у якому обсяг та структура строків погашення облігацій, прив'язаних до рівня інфляції, такі, що це забезпечує достатньо ліквідний ринок, який дозволяє сконструювати строкову структуру реальних відсоткових ставок з нульовим купоном. Це означає, що для відповідної валюти інфляція є важливим чинником, який ринки боргових інструментів враховують окремо. За таких умов компонент ризику інфляції можна визначити, дисконтуючи грошові потоки боргового інструмента, що хеджується, за допомогою строкової структури реальних відсоткових ставок з нульовим купоном (тобто у спосіб, подібний способу визначення компонента безризикової (номінальної) відсоткової ставки). Компонент ризику інфляції – навпаки – в багатьох випадках не можна окремо ідентифікувати та достовірно оцінити. Наприклад, суб'єкт господарювання випускає лише борговий інструмент з номінальною ставкою відсотка в умовах, коли ринок для прив'язаних до інфляції облігацій не є достатньо ліквідним, щоб можна було сконструювати строкову структуру реальних відсоткових ставок з нульовим купоном. У такому випадку аналіз структури ринку, а також фактів й обставин не є підставою для висновку суб'єкта господарювання про те, що інфляція є важливим чинником, який ринки боргових інструментів враховують окремо. Тому суб'єкт господарювання не може подолати скасоване припущення про те, що компонент ризику інфляції, який не обумовлений у контракті, не можна окремо ідентифікувати та достовірно оцінити. Отже, компонент ризику інфляції не є правомірним для призначення об'єктом хеджування. Це положення застосовується незалежно від того, який інструмент хеджування інфляції суб'єкт господарювання фактично випустив. Зокрема, суб'єкт господарювання не може просто умовно призначити умови та терміни фактичного інструмента хеджування інфляції, проектуючи його умови та терміни на борговий інструмент з номінальною відсотковою ставкою.
- Б6.3.16 Обумовлений у контракті компонент ризику інфляції грошових потоків визнаної прив'язаної до інфляції облігації (за припущення, що немає вимоги обліковувати вбудовані похідні інструменти окремо) є таким, що його можна окремо ідентифікувати та достовірно оцінити, доти, доки компонент ризику інфляції не впливає на інші грошові потоки цього інструмента.

Компоненти номінальної вартості

- Б6.3.16 Є два типи компонентів номінальної вартості, які можуть бути призначені об'єктом хеджування у відносинах хеджування: компонент, який є часткою всього об'єкта, та прошарковий компонент. Від типу компонента залежить результат обліку. Суб'єкт господарювання призначає компонент для цілей обліку у відповідності з метою діяльності з управління ризиками.
- Б6.3.17 Прикладом компонента, який є часткою всього об'єкта, є 50 відсотків грошових потоків за контрактом про надання позики.
- Б6.3.18 Прошарковий компонент можна знайти, виходячи з визначеної, але відкритої, популяції, або виходячи з визначеної номінальної вартості. Приклади:
- а) частина обсягу монетарної операції, наприклад, наступні грошові потоки у 10 ОІВ від продажу, деномінованого в іноземній валюті після перших 20 ОІВ у березні 201X;¹
 - б) частина фізичного обсягу, наприклад, найнижчий прошарок, який становить 5 мільйонів кубічних метрів природного газу, що є у родовищі XYZ;
 - в) частина фізичного обсягу або іншої міри операції, наприклад, перші 100 барелів нафти, придбаної в червні 201X р., або перші 100 МВт електроенергії, проданої в червні 201X р.; або

¹ В цьому МСФЗ грошові суми деноміновані в "валютних одиницях" (ВО) та "одиницях іноземної валюти" (ОІВ).

- г) прошарок у номінальній вартості об'єкта хеджування, наприклад, останні 80 мільйонів ВО твердого зобов'язання обсягом у 100 мільйонів ВО, найнижчий прошарок у 20 мільйонів ВО облігації з фіксованою ставкою на суму 100 мільйонів ВО або найвищий прошарок у 30 мільйонів ВО боргового інструмента з фіксованою ставкою на загальну суму у 100 мільйонів ВО, який може бути погашений достроково за справедливою вартістю (визначена номінальна вартість становить 100 мільйонів ВО).

- Б6.3.19 Якщо прошарковий компонент призначається при хеджування справедливої вартості, то суб'єкт господарювання повинен знайти його, виходячи з визначеної номінальної вартості. Щоб відповідати кваліфікаційним вимогам хеджування справедливої вартості, суб'єкт господарювання повинен переоцінити об'єкт хеджування на предмет зміни справедливої вартості (тобто переоцінити об'єкт на предмет змін справедливої вартості, що відносяться до хеджованого ризику). Коригування хеджування справедливої вартості повинно бути визнане у прибутку або збитку не пізніше, ніж в адату припинення визнання такого об'єкта хеджування. Відповідно, необхідно відстежувати об'єкт, до якого відноситься коригування хеджування справедливої вартості. Що стосується прошаркового компонента при хеджуванні справедливої вартості, то суб'єкт господарювання повинен відстежувати номінальну вартість, на підставі якої цей компонент був визначений. Наприклад, в параграфі Б6.3.18г) необхідно відстежувати загальну визначену номінальну вартість 100 мільйонів ВО, щоб відстежувати найнижчий прошарок у 20 мільйонів ВО або найвищий прошарок у 30 мільйонів ВО.
- Б6.3.20 Прошарковий компонент, який включає опціон дострокового погашення, не є правомірним для призначення об'єктом хеджування при хеджуванні справедливої вартості, якщо на справедливую вартість опціону з достроковим погашенням впливають зміни хеджованого ризику, окрім випадків, коли призначений прошарок включає вплив відповідного опціону з достроковим погашенням при визначенні зміни справедливої вартості об'єкта хеджування.

Взаємозв'язок між компонентами та сукупними грошовими потоками статті

- Б6.3.21 Якщо об'єктом хеджування призначено компонент грошових потоків фінансової або нефінансової статті, то такий компонент повинен бути меншим або дорівнювати сукупним грошовим потоками усієї статті. Проте, об'єктом хеджування можуть бути призначені всі грошові потоки статті загалом і цей об'єкт може хеджуватися лише від одного конкретного ризику (наприклад, лише від тих змін, які відносяться до змін ставки ЛІБОР або ціни на орієнтирний товар).
- Б6.3.22 Наприклад, у випадку фінансового зобов'язання, ефективна ставка відсотка якого нижча за ставку ЛІБОР, суб'єкт господарювання не може призначити:
- компонент такого зобов'язання, який дорівнює ставці ЛІБОР (плюс основна сума у випадку хеджування справедливої вартості); та
 - від'ємний залишковий компонент.
- Б6.3.23 Однак якщо це фінансове зобов'язання з фіксованою ставкою, ефективна ставка відсотка якого становить (наприклад) 100 базисних пунктів нижче ставки ЛІБОР, то суб'єкт господарювання може призначити об'єктом хеджування зміну вартості такого всього зобов'язання (тобто основної суми плюс відсоток за ставкою ЛІБОР мінус 100 базисних пунктів), яка відноситься до змін ставки ЛІБОР. Якщо фінансовий інструмент з фіксованою ставкою хеджується через деякий час після свого виникнення, і за цей час ставки відсотка змінилися, то суб'єкт господарювання може призначити компонент ризику, який дорівнює орієнтирній ставці, яка є вищою, ніж ставка за контрактом, сплачена за цією статтею. Суб'єкт господарювання може вчинити так за умови, що орієнтирна ставка менша, ніж ефективна ставка відсотка, обчислена за припущення, що суб'єкт господарювання придбав цей інструмент у той самий день, коли він уперше призначає об'єкт хеджування. Наприклад, припустимо, що суб'єкт господарювання створює фінансовий актив з фіксованою ставкою на суму 100 ВО, який має ефективну ставку відсотка шість відсотків у той час, коли ставка ЛІБОР – чотири відсотки. Він починає хеджувати такий актив дещо пізніше, коли ставка ЛІБОР зросла до восьми відсотків, а справедлива вартість активу зменшилась до 90 ВО. Суб'єкт господарювання розрахував, що якби він купив цей актив у той день, коли він уперше призначив об'єктом хеджування відповідний ризик ставки відсотка ЛІБОР, то ефективний дохід від активу на основі його тодішньої справедливої вартості у 90 ВО склав би 9,5 відсотка. Оскільки ставка ЛІБОР менша, ніж цей ефективний дохід, то суб'єкт господарювання може призначити компонент ЛІБОР у вісім відсотків, який складається частково з обумовлених у контракті відсоткових грошових потоків, а частково з різниці між поточною справедливою вартістю (тобто 90 ВО) та сумою, яка сплачується при погашенні (тобто 100 ВО).
- Б6.3.24 Якщо за фінансовим зобов'язанням зі змінною ставкою сплачуються відсотки у розмірі (наприклад) тримісячної ставки ЛІБОР мінус 20 базисних пунктів (з нижньою межею у двадцять базисних пунктів),

то суб'єкт господарювання може призначити об'єктом хеджування зміну грошових потоків такого всього зобов'язання (тобто тримісячна ставка ЛІБОР мінус 20 базисних пунктів – в тому числі нижня межа), яка відноситься до змін ставки ЛІБОР. Отже, доки форвардна крива тримісячної ставки ЛІБОР для строку дії такого зобов'язання, який лишився, не падає нижче 20 базисних пунктів, об'єкт хеджування має таку саму змінність грошового потоку, що і зобов'язання, за яким сплачуються відсотки за тримісячною ставкою ЛІБОР з нульовим або додатним спредом. Проте, якщо форвардна крива тримісячної ставки ЛІБОР для строку дії такого зобов'язання, який лишився, (або його частини) падає нижче 20 базисних пунктів, то об'єкт хеджування має меншу змінність грошового потоку, ніж зобов'язання, за яким сплачуються відсотки за тримісячною ставкою ЛІБОР з нульовим або додатним спредом.

- Б6.3.25 Подібним прикладом нефінансової статті є особливий тип сирової нафти з конкретного нафтового родовища, ціна на яку визначається, виходячи з ціни на відповідну орієнтирну сирову нафту. Якщо суб'єкт господарювання продає таку сирову нафту за контрактом, користуючись зазначеною у контракті формулою ціноутворення, яка встановлює ціну за барель на рівні ціни на орієнтирну сирову нафту мінус 10 ВО з нижньою межею у 15 ВО, то суб'єкт господарювання може призначити об'єктом хеджування всю змінність грошового потоку за контрактом про продаж, яка відноситься до зміни ціни на орієнтирну сирову нафту. Проте суб'єкт господарювання не може призначити компонент, який дорівнює повній зміні ціни на орієнтирну сирову нафту. Тому, доки форвардна ціна (для кожної поставки) не падає нижче 25 ВО, об'єкт хеджування має нижчу змінність грошового потоку, ніж продаж сирової нафти за ціною на орієнтирну сирову нафту (або з додатним спредом).

Кваліфікаційні критерії для обліку хеджування (розділ 6.4)

Ефективність хеджування

- Б6.4.1 Ефективність хеджування – це те, якою мірою зміни справедливої вартості або грошових потоків інструмента хеджування перекривають зміни справедливої вартості або грошових потоків об'єкта хеджування (наприклад, коли об'єктом хеджування є компонент ризику, то відповідною зміною справедливої вартості або грошових потоків об'єкта є зміна, що відноситься до хеджованого ризику). Неефективність хеджування – це те, якою мірою зміни справедливої вартості або грошових потоків інструмента хеджування більші або менші, ніж відповідні зміни об'єкта хеджування.
- Б6.4.2 Призначаючи відносини хеджування, і надалі регулярно, суб'єкт господарювання повинен проаналізувати джерела неефективності хеджування, що, як очікується, можуть вплинути на відносини хеджування протягом терміну їх дії. Цей аналіз (в тому числі будь-які поновлення відповідно до параграфа Б6.5.21, що виникають внаслідок відновлення балансу відносин хеджування) є основною для оцінки суб'єктом господарювання ступеня виконання вимог щодо ефективності хеджування.
- Б6.4.3 Щоб уникнути неоднозначності, зазначимо, що наслідки заміни первісного контрагента кліринговим контрагентом та внесення відповідних змін, як описано в параграфі 6.5.6, мають бути відображені в оцінці інструмента хеджування і, отже, в оцінці ефективності хеджування та в кількісній оцінці ефективності хеджування.

Economic relationship between the hedged item and the hedging instrument Економічний зв'язок між об'єктом хеджування та інструментом хеджування

- Б6.4.4 Вимога існування економічного зв'язку означає, що зміна вартості інструмента хеджування та вартості об'єкта хеджування внаслідок дії одного й того ж ризику, який хеджується, загалом відбувається у протилежному напрямку. Тому слід очікувати, що вартість інструмента хеджування і вартість об'єкта хеджування систематично змінюватимуться у відповідь на зміни або в одній і тій самій основі чи основах, які економічно пов'язані між собою у такий спосіб, що реагують однаково на хеджований ризик (наприклад, сира нафта фірми Brent або WTI).
- Б6.4.5 Якщо основи не є однаковими, але є економічно пов'язаними, то можуть бути ситуації, коли вартість інструмента хеджування та об'єкта хеджування змінюються в одному напрямку, наприклад, через те, що ціновий диференціал між цими двома пов'язаними основами змінюється у той час, коли ціни на самі основи не змінюються значною мірою. Однак це узгоджується з економічним зв'язком між інструментом хеджування та об'єктом хеджування, якщо все ще очікується, що вартість інструмента хеджування та вартість об'єкта хеджування зазвичай змінюватимуться у протилежному напрямку при зміні цін на основи.

- Б6.4.6 Щоб оцінити, чи існує економічний зв'язок, необхідно, зокрема, проаналізувати можливу поведінку відносин хеджування протягом строку їх дії, щоб пересвідчитися, чи можна очікувати досягнення цілі управління ризиком. Одне лише існування статистичної кореляції між двома змінними, саме по собі, є достатньою підставою для висновку про те, що економічний зв'язок існує.

Вплив кредитного ризику

- Б6.4.7 Оскільки модель обліку хеджування побудована на загальному понятті перекривання прибутків та збитків за інструментом хеджування та об'єктом хеджування, то ефективність хеджування визначається не лише на підставі економічного зв'язку між цими двома об'єктами (тобто на підставі змін їхніх основ), але й на підставі впливу кредитного ризику на вартість і інструмента хеджування, і об'єкта хеджування. Вплив кредитного ризику означає, що навіть якщо між інструментом хеджування та об'єктом хеджування є економічний зв'язок, рівень згорання може стати нестійким. Це може бути наслідком зміни кредитного ризику інструмента хеджування або кредитного ризику об'єкта хеджування, який досяг такої величини, що кредитний ризик домінує над змінами вартості, що є результатом економічного зв'язку (тобто вплив змін основ). Масштаб величини, який спричиняє домінування, – це рівень, який приведе до збитку (або прибутку) внаслідок кредитного ризику, руйнуючи вплив змін основ на вартість інструмента хеджування або об'єкта хеджування, навіть якщо ці зміни будуть значними. І навпаки, якщо протягом певного періоду в основах відбуваються незначні зміни, той факт, що навіть невеликий зміни вартості інструмента хеджування або об'єкта хеджування, пов'язані з кредитним ризиком, можуть вплинути на їхню вартість більше, ніж базові товари, не створює домінування.
- Б6.4.8 Прикладом, коли кредитний ризик домінує над відносинами хеджування, є ситуація, коли суб'єкт господарювання хеджує відкритість ризику зміни ціни на товар за допомогою не забезпеченого заставою похідного фінансового інструмента. Якщо у контрагента такого похідного фінансового інструмента відбувається серйозне погіршення кредитної позиції, вплив змін кредитної позиції контрагента може переважити вплив змін ціни на товар на справедливую вартість інструмента хеджування, тоді як зміни справедливої вартості об'єкта хеджування значною мірою залежить від змін ціни на товар.

Показник хеджування

- Б6.4.9 Відповідно до вимог щодо ефективності хеджування, показник хеджування відносин хеджування повинен бути таким самим, що і відношення кількості об'єкта хеджування, яку суб'єкт господарювання фактично хеджує, та кількості інструмента хеджування, яку суб'єкт господарювання фактично використовує для хеджування такої кількості об'єкта хеджування. Отже, якщо суб'єкт господарювання хеджує менше ніж 100 відсотків ризику, на який наражається об'єкт, скажімо, 85 відсотків, то він повинен призначити відносини хеджування, користуючись показником хеджування, таким самим, який був би при хеджуванні 85 відсотків відкритості ризику та кількості інструмента хеджування, яку суб'єкт господарювання фактично використовує для хеджування цих 85 відсотків. Так само, якщо, наприклад, суб'єкт господарювання хеджує відкритість ризику, за допомогою номінальної вартості 40 одиниць деякого фінансового інструмента, то він повинен призначити відносини хеджування, користуючись таким самим показником хеджування, що і показник для такої ж кількості 40 одиниць (тобто суб'єкт господарювання не може скористатися показником хеджування, побудованим на більшій кількості одиниць, яку він можливо, має загалом, або на меншій кількості одиниць) та кількості об'єкта хеджування, яку суб'єкт господарювання фактично хеджує цими 40 одиницями.
- Б6.4.10 Проте призначення відносин хеджування, користуючись тим самим показником хеджування, що і для тієї кількості об'єкта хеджування та тієї кількості інструмента хеджування, які суб'єкт господарювання фактично використовує, не повинно відображати дисбаланс між вагою об'єкта хеджування та вагою інструмента хеджування, який, своєю чергою, породжував би неефективність хеджування (незалежно від того, визнана вона чи ні), яка може дати обліковий результат, що не відповідатиме меті обліку хеджування. Отже, для цілей призначення відносин хеджування суб'єкт господарювання повинен скоригувати показник хеджування, побудований для тих кількостей об'єкта хеджування та інструмента хеджування, які суб'єкт господарювання фактично використовує, якщо це необхідно для уникнення дисбалансу.
- Б6.4.11 Приклади доречних міркувань при оцінці того, чи відповідає обліковий результат меті обліку хеджування:
- з якою метою встановлено намічений показник хеджування: для уникнення визнання неефективності хеджування для хеджування грошових потоків, чи для досягнення коригувань хеджування справедливої вартості для більшої кількості об'єктів хеджування з метою

збільшення використання обліку справедливої вартості, але без згортання змін справедливої вартості інструмента хеджування; та

- б) чи є комерційна причина для конкретних значень ваги об'єкта хеджування та ваги інструмента хеджування, навіть при тому, що це породжує неефективність хеджування. Наприклад, суб'єкт господарювання укладає угоди про фінансові інструменти та признає їх інструментами хеджування у такій кількості, яка не є кількістю, визначеною для найкращого хеджування даного об'єкта хеджування, оскільки стандартний обсяг інструментів хеджування не дозволяє укласти в точності таку кількість угод про інструменти хеджування ("випуск у розмірі партії"). Прикладом є суб'єкт господарювання, який хеджує 100 тон закупівель кави стандартними ф'ючерсними контрактами на каву, причому обсяг кожного контракту 47500 фунтів. Суб'єкт господарювання може скористатися або п'ятьма, або шістьма контрактами (на 85,0 та 102,1 тонни, відповідно), щоб хеджувати закупівлю 100 тонн. У такому випадку суб'єкт господарювання признає відносини хеджування за допомогою показника хеджування, обчисленого виходячи з кількості ф'ючерсних контрактів на каву, яку він фактично використовує, оскільки неефективність хеджування, що виникає внаслідок невідповідності ваги об'єкта хеджування і ваги інструмента хеджування, не приведе до облікового результату, який не відповідатиме меті обліку хеджування.

Частота оцінювання відповідності вимогам ефективності хеджування

- Б6.4.12 Суб'єкт господарювання виконує оцінку відповідності відносин хеджування вимогам ефективності хеджування на початку відносин хеджування і потім регулярно. Як мінімум, суб'єкт господарювання виконує регулярне оцінювання на кожну звітну дату та після кожної значної зміни обставин, що впливає на вимоги ефективності хеджування. Така оцінка пов'язана з очікуваннями щодо ефективності хеджування і тому є лише перспективною.

Методи оцінки виконання вимог ефективності хеджування

- Б6.4.13 Цей Стандарт не визначає метод оцінки відповідності відносин хеджування вимогам ефективності хеджування. Проте суб'єкт господарювання має користуватися методом, який враховує відповідні характеристики відносин хеджування, в тому числі джерела неефективності хеджування. Залежно від цих чинників, метод може давати якісну або кількісну оцінку.
- Б6.4.14 Наприклад, якщо між критично важливими характеристиками (такими як номінальна вартість, термін погашення та основа) інструмента хеджування та об'єкта хеджування є повна або дуже близька відповідність, то суб'єкт господарювання може, на основі якісної оцінки цих критично важливих характеристик, зробити висновок, що вартість інструмента хеджування і вартість об'єкта хеджування змінюватимуться загалом у протилежному напрямку, оскільки ризик той самий і, отже, що між об'єктом хеджування та інструментом хеджування є економічний зв'язок (див. параграфи Б6.4.4–Б6.4.6).
- Б6.4.15 Той факт, що внутрішня вартість похідного фінансового інструмента на момент призначення його інструментом хеджування більша або менша ціни контракту, сам по собі не означає, що якісна оцінка ненадежна. Це залежить від обставин – чи є величина неефективності хеджування, що виникає внаслідок цього факту, такою, яку якісна оцінка не зможе адекватно врахувати.
- Б6.4.16 І навпаки, якщо між критично важливими характеристиками інструмента хеджування та об'єкта хеджування немає близької відповідності, то це означає підвищений рівень невизначеності щодо ступеня згортання. Відповідно, ефективність хеджування протягом строку дії відносин хеджування передбачити важче. У такій ситуації єдиною можливістю для суб'єкта господарювання може бути висновок на основі кількісної оцінки наявності економічного зв'язку між об'єктом хеджування та інструментом хеджування (див. параграфи Б6.4.4–Б6.4.6). В деяких ситуаціях кількісна оцінка може також бути необхідною для того, щоб оцінити чи відповідає показник хеджування, використаний для призначення відносин хеджування, вимогам ефективності хеджування (див. параграфи Б6.4.9–Б6.4.11). Для цих двох різних завдань суб'єкт господарювання може скористатися одним і тим самим або різними методами.
- Б6.4.17 Якщо обставини змінилися так, що це вплинуло на ефективність хеджування, то суб'єктові господарювання, можливо, потрібно змінити метод оцінки відповідності відносин хеджування вимогам ефективності хеджування, щоб забезпечити і подальше врахування в оцінці відповідних характеристик відносин хеджування, в тому числі джерел неефективності хеджування.
- Б6.4.18 Система управління ризиками суб'єкта господарювання є головним джерелом інформації для здійснення оцінки відповідності відносин хеджування вимогам ефективності хеджування. Це означає, що управлінська інформація (або аналіз) для прийняття рішень може бути використана як основа для оцінки відповідності відносин хеджування вимогам ефективності хеджування.

- Б6.4.19 Документація, яку суб'єкт господарювання складає стосовно відносин хеджування, повинна включати і опис того, як він оцінює вимоги ефективності хеджування, у тому числі використаний методи чи методи. Документацію відносин хеджування слід поновлювати при внесенні будь-яких змін у методи (див. параграф Б6.4.17).

Облік кваліфікації відносин хеджування (розділ 6.5)

- Б6.5.1 Прикладом хеджування справедливої вартості є хеджування ризику змін справедливої вартості боргового інструмента з фіксованою ставкою, що виникають внаслідок змін відсоткових ставок. Таке хеджування може здійснювати емітент або утримувач.
- Б6.5.2 Мета хеджування грошових потоків – відстрочити прибуток або збиток за інструментом хеджування до періоду або періодів, у якому (яких) хеджовані очікувані майбутні грошові потоки вплинуть на прибуток або збиток. Прикладом хеджування грошових потоків є використання свопу для обміну боргу зі змінною ставкою (що оцінюється або за амортизованою собівартістю, або за справедливою вартістю) на борг з фіксованою ставкою (тобто хеджування майбутньої операції, у якій майбутні грошові потоки, що хеджуються, – це майбутні платежі відсотків). І навпаки, прогнозне придбання інструмента власного капіталу, який, щойно буде придбаний, обліковуватиметься за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, є прикладом об'єкта, який не може бути об'єктом хеджування при хеджуванні грошових потоків, оскільки будь-який прибуток або збиток за інструментом хеджування, який буде відкладений, не може бути належним чином перекласифікований у прибуток або збиток протягом періоду, у якому він забезпечить згортання. З тієї самої причини прогнозне придбання інструмента власного капіталу, щойно інструмент придбано, обліковуватиметься за справедливою вартістю, причому зміни справедливої вартості, які подаються в іншому сукупному доході також не можуть бути об'єктом хеджування при хеджуванні грошових потоків.
- Б6.5.3 Хеджування твердого зобов'язання (наприклад, хеджування зміни ціни на паливо, пов'язане з невизнаним контрактним зобов'язанням підприємства постачання електроенергії придбати паливо за фіксованою ціною) є хеджуванням ризику зміни справедливої вартості. Відповідно, таке хеджування є хеджуванням справедливої вартості. Проте, відповідно до параграфа 6.5.4 хеджування валютного ризику твердого зобов'язання можна обліковувати також і як хеджування грошових потоків.
- Б6.5.4 Оцінюючи неефективність хеджування, суб'єкт господарювання має враховувати часову вартість грошей. Отже, суб'єкт господарювання визначає вартість об'єкта хеджування на основі теперішньої вартості і тому зміна вартості об'єкта хеджування також включає вплив часової вартості грошей.
- Б6.5.5 Щоб обчислити зміну вартості об'єкта хеджування з метою оцінки неефективності хеджування, суб'єкт господарювання може скористатися похідним фінансовим інструментом, який матиме характеристики, що відповідають критично важливим характеристикам об'єкта хеджування (такий похідний інструмент часто називають "гіпотетичним похідним інструментом"), та який, наприклад, для хеджування прогнозованої операції, був би калібрований за допомогою хеджованого рівня ціни (або ставки). Наприклад, якщо хеджування здійснено для двостороннього ризику на рівні поточного ринку, то гіпотетичний похідний інструмент представлятиме гіпотетичний форвардний контракт, який клібровано до нульової вартості на час призначення відносин хеджування. Якщо хеджування здійснено, наприклад, для одностороннього ризику, то гіпотетичний похідний інструмент представлятиме внутрішню вартість гіпотетичного опціону, внутрішня вартість якого на момент призначення відносин хеджування дорівнює ціні контракту, якщо рівень хеджованої ціни дорівнює поточному ринковому рівневі, або внутрішня вартість якого менша, ніж ціна контракту, якщо рівень хеджованої ціни вищий (або, для хеджування довгої позиції, нижчий), ніж поточний ринковий рівень. Гіпотетичний похідний інструмент повторює об'єкт хеджування і, отже, дає такий самий результат, який був би, якби ця зміна вартості визначалася іншим підходом. Отже, використання "гіпотетичного похідного інструмента" не є методом саме по собі, а лише математичним механізмом, який можна використати для обчислення вартості об'єкта хеджування. Відповідно, "гіпотетичний похідний інструмент" не може бути використаний для того, щоб включити у вартість об'єкта хеджування риси, які існують лише в інструменті хеджування (але яких немає в об'єкті хеджування). Прикладом є борговий інструмент, деномінований в іноземній валюті (чи то з фіксованою ставкою, чи зі змінною ставкою). Якщо гіпотетичний похідний інструмент використовують для обчислення зміни вартості такого боргового інструмента або теперішньої вартості сукупної зміни його грошових потоків, то гіпотетичний похідний інструмент не може просто відображати плату за обмін різних валют, навіть при тому, що реальні похідні інструменти, за якими обмінюються різні валюти, можуть включати таку плату (наприклад, між валютні свопи відсоткової ставки).
- Б6.5.6 Зміна вартості об'єкта хеджування, визначена за допомогою гіпотетичного похідного інструмента, також може бути використана з метою оцінки відповідності відносин хеджування вимогам ефективності хеджування.

Відновлення балансу відносин хеджування та зміни показника хеджування

- Б6.5.7 Відновлення балансу означає коригування, здійснені щодо визначених кількостей об'єкта хеджування або інструмента хеджування вже існуючих відносин хеджування з метою збереження показника хеджування, який відповідає вимогам ефективності хеджування. Зміни визначених кількостей об'єкта хеджування або інструмента хеджування для різних цілей не є відновлення балансу для цілей цього Стандарту.
- Б6.5.8 Відновлення балансу обліковують як продовження відносин хеджування відповідно до параграфів Б6.5.9–Б6.5.21. Після відновлення балансу визначають неефективність хеджування відносин хеджування і визнають її відразу, до коригування відносин хеджування.
- Б6.5.9 Коригування показника хеджування дозволяє суб'єктові господарювання реагувати на зміни у відносинах між інструментом хеджування та об'єктом хеджування, що виникають внаслідок змін їхніх основ або змінних ризику. Наприклад, відносини хеджування, у яких інструмент хеджування і об'єкт хеджування мають різні, але пов'язані між собою основи, зміни у відповідь на зміну у відносинах між цими двома основами (наприклад, різними, але пов'язаними між собою базовими індексами, ставками або цінами). Отже, відновлення балансу дозволяє продовжувати відносини хеджування в ситуаціях, коли відносини між інструментом хеджування та об'єктом хеджування змінюються у такий спосіб, що цю зміну можна компенсувати коригуванням показника хеджування.
- Б6.5.10 Наприклад, суб'єкт господарювання хеджує відкритість ризику зміни іноземної валюти А за допомогою валютного похідного інструменту, який посилається на іноземну валюту Б, а іноземні валюти А і Б прив'язані одна до одної (тобто їхній обмінний курс підтримується у межах певного коридору або обмінний курс встановлюється центральним банком чи іншим органом). Якби обмінний курс між іноземною валютою А та іноземною валютою Б змінився (тобто якби був встановлений новий коридор або новий обмінний курс), то відновлення балансу відносин хеджування з метою відображення нового обмінного курсу мало б забезпечити продовження відповідності відносин хеджування вимозі ефективності хеджування для показника хеджування за нових обставин. І навпаки, якби стався дефолт за валютним похідним інструментом, то зміна показника хеджування не змогла би забезпечити продовження відповідності відносин хеджування цій вимозі ефективності хеджування. Отже, відновлення балансу не сприяє продовженню відносин хеджування в ситуаціях, коли відносини між інструментом хеджування та об'єктом хеджування змінюються у такий спосіб, що цю зміну неможливо компенсувати коригуванням показника хеджування.
- Б6.5.11 Не кожна зміна ступеня перекривання між змінами справедливої вартості інструмента хеджування та справедливої вартості чи грошових потоків об'єкта хеджування є зміною відносин між інструментом хеджування та об'єктом хеджування. Суб'єкт господарювання аналізує джерела неефективності хеджування, які, за його очікуванням, вплинуть на відносини хеджування протягом їх строку дії, та оцінює, чи є зміни ступеня перекривання:
- а) коливаннями поблизу показника хеджування, який лишається дійсним (тобто продовжує належно відображати відносини між інструментом хеджування та об'єктом хеджування); чи
 - б) свідченням того, що показник хеджування більше не відображає належним чином відносини між інструментом хеджування та об'єктом хеджування).
- Суб'єкт господарювання виконує цю оцінку на предмет відповідності вимозі ефективності хеджування для показника хеджування, тобто щоб забезпечити, що відносини хеджування не відображають порушення балансу між вагою об'єкта хеджування та вагою інструмента хеджування, що може призвести до неефективності хеджування (байдуже – визнаного чи невизнаного), наслідком якої може бути обліковий результат, який не відповідатиме цілі обліку хеджування. Отже, ця оцінка вимагає судження.
- Б6.5.12 Коливання поблизу постійного показника хеджування (а, отже, і відповідну неефективність хеджування) не можна зменшити коригуванням показника хеджування у відповідь на кожний конкретний результат.
- Б6.5.13 Якщо ж, навпаки, зміни ступеня згортання вказують на те, що коливання відбувається поблизу показника хеджування, який відрізняється від показника хеджування, що використовується зараз для відносин хеджування, або що існує тенденція віддалення від показника хеджування, то неефективність хеджування можна зменшити коригуванням показника хеджування, тоді як збереження показника хеджування породжуватиме дедалі більшу неефективність хеджування. Отже, за таких обставин суб'єкт господарювання повинен оцінити, чи відображають відносини хеджування дисбаланс між вагою коефіцієнтами об'єкта хеджування та вагою інструмента хеджування, який призведе до неефективності хеджування (байдуже, визнаної чи ні), яка може спричинити обліковий результат, який не відповідатиме меті обліку хеджування. Якщо показник хеджування скориговано, це також впливає на оцінку та визнання неефективності хеджування, оскільки після відновлення балансу неефективність хеджування

відносин хеджування необхідно визначити та визнати негайно, до коригування відносин хеджування, відповідно до параграфа Б6.5.8.

- Б6.5.14 Відновлення балансу означає, що, для цілей обліку хеджування, після початку відносин хеджування суб'єкт господарювання коригує кількості інструмента хеджування або об'єкта хеджування у відповідь на зміни обставин, які впливають на показник хеджування таких відносин хеджування. Як правило, таке коригування повинно відображати коригування кількості інструмента хеджування та кількості об'єкта хеджування, які він фактично використовує. Однак суб'єкт господарювання повинен коригувати показник хеджування, який обчислено на основі кількості об'єкта хеджування та кількості інструмента хеджування, які він фактично використовує, якщо:
- а) показник хеджування, який є отримано внаслідок змін тих кількостей інструмента хеджування та об'єкта хеджування, які він фактично використовує,
 - б) суб'єкт господарювання зберігатиме кількості інструмента хеджування та об'єкта хеджування, які він фактично використовує і які дають показник хеджування, що занових обставин відображатиме дисбаланс, який створить неефективність хеджування, що може призвести до облікового результату, який не відповідатиме цілі обліку хеджування (тобто суб'єктові господарювання забороняється створювати дисбаланс, навмисно не коригуючи показник хеджування).
- Б6.5.15 Відновлення балансу не застосовується, якщо мета управління ризиком для відносин хеджування змінилася. Натомість облік хеджування для таких відносин хеджування слід припинити (незважаючи на те, що суб'єкт господарювання може призначити нові відносини хеджування, у яких задіяний інструмент хеджування або об'єкт хеджування попередніх відносин хеджування, як описано в параграфі Б6.5.28).
- Б6.5.16 Якщо баланс відносин хеджування відновлено, то коригування показника хеджування може бути виконано у різний спосіб:
- а) можна збільшити вагу об'єкта хеджування (що водночас зменшує вагу інструмента хеджування),
 - i) збільшивши обсяг об'єкта хеджування; або
 - ii) зменшивши обсяг інструмента хеджування.
 - б) можна збільшити вагу інструмента хеджування (що водночас зменшує вагу об'єкта хеджування),
 - i) збільшивши обсяг інструмента хеджування; або
 - ii) зменшивши обсяг об'єкта хеджування.

Зміни обсягу стосуються кількостей, які охоплені відносинами хеджування. Отже, зменшення обсягів не обов'язково означає, що об'єкти або операції більше не існують, або що їх настання більше не очікується; воно означає, що такі об'єкти або операції більше не охоплені відносинами хеджування. Наприклад, внаслідок зменшення обсягу інструмента хеджування суб'єкт господарювання може зберегти похідний інструмент, але лише частина його може залишитися інструментом хеджування у відносинах хеджування. Це може статися, якщо відновлення балансу може бути здійснене лише шляхом зменшення обсягу інструмента хеджування у відносинах хеджування, але при цьому суб'єкт господарювання зберігає обсяг, який більше не потрібний. У такому випадку непризначена частина похідного інструмента обліковуватиметься за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку (якщо тільки цей інструмент не був призначений інструментом хеджування в інших відносинах хеджування).

- Б6.5.17 Коригування показника хеджування шляхом збільшення обсягу об'єкта хеджування не впливає на те, як вимірюються зміни справедливої вартості інструмента хеджування. Оцінка змін вартості об'єкта хеджування, пов'язана з раніше призначеним обсягом, також лишається без змін. Проте, з дати відновлення балансу зміни вартості об'єкта хеджування включають також зміну вартості додаткового обсягу об'єкта хеджування. Ці зміни оцінюють, починаючи з дати відновлення балансу (а не з дати призначення відносин хеджування) і використовуючи її як точку відліку. Наприклад, якщо суб'єкт господарювання спершу хеджував обсяг у 100 тонн товару за форвардною ціною 80 ВО (форвардна ціна на початку відносин хеджування) і додав обсяг 10 тонн після відновлення балансу, коли форвардна ціна була 90 ВО, то об'єкт хеджування після відновлення балансу складатиметься з двох прошарків: 100 тонн, які хеджуються по 80 ВО, і 10 тонн, які хеджуються по 90 ВО.
- Б6.5.18 Коригування показника хеджування шляхом зменшення обсягу інструмента хеджування не впливає на те, як вимірюються зміни вартості об'єкта хеджування. Оцінка змін справедливої вартості інструмента хеджування, пов'язана з обсягом, який продовжує бути призначеним, також лишається без змін. Проте, з дати відновлення балансу обсяг, на який інструмент хеджування був зменшений, більше не охоплений відносинами хеджування. Наприклад, якщо суб'єкт господарювання спершу хеджував ціновий ризик

товару за допомогою похідного обсягу у 100 тонн як інструментом хеджування і зменшив цей обсяг на 10 тонн після відновлення балансу, то номінальна величина 90 тонн обсягу інструмента хеджування лишається (див. параграф Б6.5.16 щодо наслідків для похідного обсягу (тобто 10 тонн), який більше не охоплений відносинами хеджування).

- Б6.5.19** Коригування показника хеджування збільшенням обсягу інструмента хеджування не впливає на те, як вимірюються зміни об'єкта хеджування. Оцінка змін справедливої вартості інструмента хеджування, пов'язана з раніше призначеним обсягом, також лишається без змін. Проте з дати відновлення балансу зміни справедливої вартості інструмента хеджування також включають зміни вартості додаткового обсягу інструмента хеджування. Ці зміни оцінюють, починаючи з дати відновлення балансу (а не з дати призначення відносин хеджування) і використовуючи її як точку відліку. Наприклад, якщо суб'єкт господарювання спершу хеджував ціновий ризик товару за допомогою похідного обсягу 100 тонн як інструмента хеджування і після відновлення балансу додав обсяг 10 тонн, то інструмент хеджування після відновлення балансу становитиме сукупний похідний обсяг 110 тонн. Зміна справедливої вартості інструмента хеджування – це сукупна зміна справедливої вартості похідних інструментів, які становлять загальний обсяг 110 тонн. Ці похідні інструменти можуть мати (і, ймовірно, матимуть) різні критично важливі характеристики, наприклад, форвардні ставки, оскільки вони були укладені у різні моменти часу (включаючи можливість призначення похідних інструментів у відносини хеджування після їхнього первісного визнання).
- Б6.5.20** Коригування показника хеджування зменшенням обсягу об'єкта хеджування не впливає на те, як вимірюються зміни справедливої вартості інструмента хеджування. Оцінка змін вартості об'єкта хеджування, пов'язана з обсягом, який продовжує бути призначеним, також лишається без змін. Проте з дати відновлення балансу обсяг, на який було зменшено об'єкт хеджування, більше не охоплений відносинами хеджування. Наприклад, якщо суб'єкт господарювання спершу хеджував обсяг 100 тонн товару за форвардною ціною 80 ВО і зменшив цей обсяг на 10 тонн після відновлення балансу, то об'єкт хеджування після відновлення балансу буде 90 тонн, які хеджуються за ціною 80 ВО. Ці 10 тонн об'єкта хеджування, які більше не охоплені відносинами хеджування, обліковуватимуться відповідно до вимог щодо припинення обліку хеджування (див. параграфи 6.5.6–6.5.7 та Б6.5.22–Б6.5.28).
- Б6.5.21** Відновлюючи баланс відносин хеджування, суб'єкт господарювання має поновити свій аналіз де жерл неефективності хеджування, що, за очікуваннями, вплинуть на відносини хеджування протягом його строку дії (що лишився) (див. параграф Б6.4.2). Документацію відносин хеджування також необхідно відповідно змінити.

Припинення обліку хеджування

- Б6.5.22** Припинення обліку хеджування застосовується перспективно з дати, коли кваліфікаційні критерії більше не виконуються.
- Б6.5.23** An entity shall not de-designate and thereby discontinue a hedging relationship that:
- Б6.5.23** Суб'єкт господарювання не повинен скасовувати призначення і, отже, припиняти облік відносин хеджування, які
- а) все ще відповідають меті управління ризиком на тій самій підставі, на якій вони були кваліфіковані для обліку хеджування (тобто суб'єкт господарювання продовжує переслідувати ту саму ціль управління ризиком); та
 - б) продовжують відповідати всім іншим кваліфікаційним критеріям (після врахування будь-якого відновлення балансу відносин хеджування, якщо це доречно).
- Б6.5.24** Для цілей цього Стандарту стратегія управління ризиком суб'єкта господарювання відокремлюється від його цілей управління ризиком. Стратегія управління ризиком встановлюється на найвищому рівні, на якому суб'єкт господарювання визначає, як він здійснює управління своїм ризиком. Стратегії управління ризиком виявляють ризики, на які наражається суб'єкт господарювання, та встановлюють, як суб'єкт господарювання реагує на них. Стратегія управління ризиком, як правило, запроваджується на довгий період і може передбачати деяку гнучкість у реагуванні на зміни обставин, які складатимуться, поки ця стратегія діятиме (наприклад, різні рівні ставки відсотка або цін на товари вимагають різного ступеня хеджування). Зазвичай стратегію викладають у загальному документі, який потім конкретизується у різних політиках суб'єкта господарювання, які містять конкретніші настанови. На противагу цьому, мета управління ризиком для відносин хеджування застосовується на рівні конкретних відносин хеджування. Вона пов'язана з тим, як конкретний призначений інструмент хеджування, використовується для хеджування конкретного ризикового об'єкта, який був призначений об'єктом хеджування. Отже, стратегія управління ризиком може охоплювати багато різних відносин хеджування, цілі управління ризиком яких пов'язані з реалізацією загальної стратегії управління ризиком. Наприклад:

- а) суб'єкт господарювання має стратегію управління своїм ризиком відсоткової ставки у сфері фінансування боргу, яка встановлює діапазони для суб'єкта господарювання в цілому для змішаного фінансування за змінною та фіксованою ставкою відсотка. Ця стратегія покликана утримувати від 20 до 40 відсотків боргу за фіксованими ставками. Суб'єкт господарювання час від часу вирішує, як реалізувати цю стратегію (тобто яку саме позицію він займатиме у діапазоні від 20 відсотків до 40 відсотків для ризику фіксованої ставки відсотка), залежно від рівня ставок відсотка. Якщо ставки відсотка низькі, то суб'єкт господарювання фіксує відсотки для більшого обсягу боргу, ніж коли ставки відсотка високі. Борг суб'єкта господарювання становить 100 ВО боргу зі змінною ставкою відсотка, з яких 30 ВО внаслідок своєї наражаються на ризик фіксованої ставки. Суб'єкт господарювання користується перевагою низьких ставок відсотка, щоб випустити додатково 50 ВО боргових зобов'язань для фінансування важливої інвестиції, – і він робить це, випускаючи облігації з фіксованою ставкою. З огляду на низькі ставки відсотка, суб'єкт господарювання вирішує встановити свій ризик фіксованої ставки на рівні 40 відсотків від загального боргу, скоротивши на 20 ВО обсяг свого раніше хеджованого ризику змінної ставки, внаслідок чого ризику зміни фіксованої ставки тепер відкрито 60 ВО. В такій ситуації стратегія управління ризиком сама по собі лишається незмінною. Однак змінився спосіб, у який суб'єкт господарювання реалізує цю стратегію, і це означає, що для 20 ВО ризику змінної ставки, які раніше хеджувалися, мета управління ризиком змінилася (тобто на рівні відносин хеджування). Тому в цій ситуації облік хеджування необхідно припинити для 20 ВО раніше хеджованого ризику змінної ставки. Для цього, можливо, необхідно зменшити свою позицію на номінальну суму у 20 ВО, але, залежно від обставин, суб'єкт господарювання може зберегти цей обсяг своєї та, наприклад, використати його для хеджування іншого ризику, або ж він може стати частиною торгового портфеля. І навпаки, якби суб'єкт господарювання натомість обміняв шляхом своєї частини свого нового боргу з фіксованою ставкою на ризик змінної ставки, то облік хеджування необхідно було би продовжити для його раніше хеджованого ризику змінної ставки.
- б) деякі ризики виникають внаслідок позицій, які часто змінюються, наприклад, ризик відсоткової ставки відкритого портфеля боргових інструментів. Додавання нових боргових інструментів та припинення визнання боргових інструментів постійно змінює цей ризик (тобто він відрізняється від простої зміни позиції внаслідок закінчення строків дії інструментів). Це динамічний процес, у якому і ризик, і інструменти хеджування, використані для управління ним, не лишаються тими самими протягом тривалого періоду часу. Тому суб'єкт господарювання з таким ризиком часто коригує інструменти хеджування, використані для управління ризиком відсоткової ставки зі змінною величини ризику. Наприклад, боргові інструменти, строк дії яких закінчується через 24 місяці, призначаються об'єктом хеджування ризику відсоткової ставки на 24 місяці. Така сама процедура застосовується до інших сукупностей часових періодів або строків погашення. Через короткий проміжок часу суб'єкт господарювання припиняє всі, деякі або частину раніше призначених відносин хеджування для строків погашення та призначає нові відносини хеджування для строків погашення, виходячи з їхнього розміру та інструментів хеджування, які існують на той час. Припинення обліку хеджування в цій ситуації відображає той факт, що ці відносини хеджування встановлені у такий спосіб, зобов'язання суб'єкта господарювання дивиться на нові інструменти хеджування та новий об'єкт хеджування, а не на інструмент хеджування та об'єкт хеджування, які були призначені раніше. Стратегія управління ризиком лишається тією самою, але вже немає мети управління ризиком, яка продовжувала би бути актуальною для таких раніше призначених відносин хеджування, що як такі більше не існують. У такій ситуації припинення обліку хеджування застосовується настільки, наскільки змінилася мета управління ризиком. Це залежить від ситуації, у якій опинився суб'єкт господарювання, і може вплинути, наприклад, на всі або лише на деякі відносини хеджування періодів погашення, або лише на частину відносин хеджування.
- в) суб'єкт господарювання має стратегію управління ризиком, за якою він управляє валютним ризиком прогнозних продажів та ризиком дебіторської заборгованості, що виникає внаслідок цих продажів. Відповідно до цієї стратегії суб'єкт господарювання управляє валютним ризиком як окремими відносинами хеджування лише до моменту визнання дебіторської заборгованості. Після того суб'єкт господарювання більше не здійснює управління валютним ризиком, пов'язаним з дебіторською заборгованістю, кредиторською заборгованістю та похідними інструментами (які не пов'язані з прогнозними операціями, які ще не виконані), деномінованими у цій самій іноземній валюті. Для цілей обліку це працює як "природне" хеджування, оскільки прибутки та збитки внаслідок валютного ризику за всіма цими статтями відразу визнаються у прибутку або збитку. Отже, для цілей обліку, якщо відносини хеджування призначені на період аж до дати платежу, то такі відносини необхідно припинити, коли визнається дебіторська заборгованість, оскільки мета управління ризиком первинних відносин хеджування більше не є актуальною. Тепер управління валютним ризиком

здійснюється за тією самою стратегією, але на іншій основі. І, навпаки, якби суб'єкт господарювання мав іншу мету управління ризиком і здійснював управління валютним ризиком як одними відносинами хеджування конкретно для цих обсягів прогнозних продажів та пов'язаної з ними дебіторської заборгованості до дати погашення, то облік хеджування тривав би такої дати.

Б6.5.25 Припинення обліку хеджування може вплинути на:

- а) відносини хеджування в цілому; або
- б) частину відносин хеджування (що означає, що облік хеджування триває для решти відносин хеджування).

Б6.5.26 Відносини хеджування припиняються повністю, якщо вони, взяті в цілому, припиняють відповідати кваліфікаційним критеріям. Наприклад:

- а) відносини хеджування більше не відповідають меті управління ризиком, на основі чого вони були кваліфіковані для обліку хеджування (тобто суб'єкт господарювання більше не переслідує цю мету управління ризиком);
- б) інструмент або інструменти хеджування продані або ліквідовані (відносно усього обсягу, який був частиною відносин хеджування); або
- в) між об'єктом хеджування та інструментом хеджування більше немає економічного зв'язку або вплив кредитного ризику починає домінувати над змінами вартості, які є наслідком економічного зв'язку.

Б6.5.27 Частина відносин хеджування припиняється (а облік хеджування решти відносин хеджування триває), якщо лише частина відносин хеджування припиняє відповідати кваліфікаційним критеріям. Наприклад:

- а) після відновлення балансу відносин хеджування показник хеджування може бути скоригований у такий спосіб, що деяка частина обсягу об'єкта хеджування більше не є частиною відносин хеджування (див. параграф Б6.5.20); отже, облік хеджування припиняється лише для того обсягу об'єкта хеджування, який більше не є частиною відносин хеджування; або
- б) якщо настання декого обсягу об'єкта хеджування, який є прогноною операцією (або її компонентом), більше не є високоймовірною, облік хеджування припиняється лише для того обсягу об'єкта хеджування, настання якого більше не є високоймовірним. Проте, якщо суб'єкт господарювання у минулому мав призначені хеджування прогнозних операцій і у подальшому визначав, що настання цих прогнозних операцій більше не очікується, то здатність суб'єкта господарювання точно передбачати прогнозні операції ставиться під сумнів, коли подібні прогнозні операції передбачаються. Це впливає на оцінку того, чи є подібні прогнозні операції високоймовірними (див. параграф 6.3.3) і, отже, чи є вони правомірними як об'єкти хеджування.

Б6.5.28 Суб'єкт господарювання може призначити нові відносини хеджування, у яких задіяний інструмент хеджування або об'єкт хеджування попередніх відносин хеджування, для яких облік хеджування (частково чи повністю) припинено. Це означає не продовження відносин хеджування, а новий початок. Наприклад:

- а) кредитне погіршення інструмента хеджування настільки серйозне, що суб'єкт господарювання замінює його новим інструментом хеджування. Це означає, що за допомогою початкових відносин хеджування не вдалося досягти мети управління ризиком, і тому їх існування для суб'єкта господарювання припинено повністю. Новий інструмент хеджування призначений як хеджування того самого ризику, який хеджувався раніше, і він утворює нові відносини хеджування. Отже, зміни справедливої вартості грошових потоків об'єкта хеджування вимірюють, починаючи з дати призначення нових відносин хеджування, (а не з дати призначення початкових відносин хеджування) і використовуючи її як точку відліку.
- б) відносини хеджування припиняються до закінчення їх строку. Інструмент хеджування в таких відносинах хеджування може бути призначений як інструмент хеджування в інших відносинах хеджування (наприклад, коли коригують показник хеджування при відновленні балансу шляхом збільшення обсягу інструмента хеджування або коли призначають повністю нові відносини хеджування).

Облік часової вартості опціонів

Б6.5.29 Опціон можна вважати прив'язаним до часового періоду, оскільки його часова вартість представляє плату за надання захисту власникові опціону протягом певного періоду часу. Однак, доречним аспектом

для оцінки того, що саме хеджує опціон – операцію, чи прив'язаний до часового періоду об'єкт хеджування, є характеристики такого об'єкта хеджування, в тому числі як і коли він впливає на прибуток або збиток. Отже, суб'єкт господарювання має оцінити тип об'єкта хеджування (див. параграф 6.5.15а)), виходячи з природи об'єкта хеджування (незалежно від того, якими є відносини хеджування – хеджуванням грошового потоку чи хеджуванням справедливої вартості):

- а) часова вартість опціону пов'язана з об'єктом хеджування, який пов'язаний з операцією, якщо об'єкт хеджування за своєю природою є операцією, для якої часова має характер витрат на таку операцію. Наприклад, якщо часова вартість опціону пов'язана з об'єктом хеджування, наслідком чого є визнання статті, первісна оцінка якої включає витрати на операцію (наприклад, суб'єкт господарювання хеджує придбання товару, чи то завдяки прогностичній операції, чи твердому зобов'язанню, проти ризику зміни ціни на товар та включає витрати на операцію при первісній оцінці запасів). Як наслідок включення часової вартості опціону у первісну оцінку конкретного об'єкта хеджування, часова вартість впливає на прибуток або збиток одночасно з таким об'єктом хеджування. Подібно до цього, суб'єкт господарювання, який хеджує продаж товару, чи то завдяки прогностичній операції, чи твердому зобов'язанню, включає часову вартість опціону як частину собівартості, пов'язану з таким продажем (отже, часова вартість буде визнана у прибутку або збитку у тому самому періоді, що і дохід від хеджованого продажу).
- б) часова вартість опціону пов'язана з об'єктом хеджування, пов'язаним з часовим періодом, якщо об'єкт хеджування за своєю природою є таким, що часова вартість має характер витрат на отримання захисту проти певного ризику протягом певного періоду часу (проте наслідком об'єкта хеджування не є операція, яка передбачає витрати на операцію відповідно до пункту а)). Наприклад, якщо товарні запаси хеджуються проти зменшення справедливої вартості упродовж шести місяців за допомогою товарного опціону з відповідним строком, то часова вартість опціону буде відноситися до прибутку або збитку (тобто амортизуватися на систематичній та раціональній основі) протягом шестимісячного періоду. Іншим прикладом є хеджування чистої інвестиції в закордонну господарську одиницю, яка хеджується упродовж 18 місяців за допомогою валютного опціону, внаслідок чого часова вартість опціону буде розподілена протягом 18-місячного періоду.

Б6.5.30 Характеристики об'єкта хеджування, в тому числі те, як і коли об'єкт хеджування впливає на прибуток або збиток, також впливає на період, протягом якого амортизується часова вартість опціону, який хеджує пов'язаний з часовим періодом об'єкт хеджування, причому цей часовий період відповідає періоду часу, протягом якого внутрішня вартість може вплинути на прибуток або збиток відповідно до обліку хеджування. Наприклад, якщо для забезпечення захисту проти зростання витрат на відсотки за облігацією зі змінною ставкою використовується опціон відсоткової ставки ("кеп"), то часова вартість такого "кепу" амортизується до прибутку або збитку протягом того самого періоду, протягом якого внутрішня вартість "кепу" впливатиме на прибуток або збиток,

- а) якщо "кеп" хеджує зростання ставок відсотка протягом перших трьох років із загального терміну дії облігації зі змінною ставкою у п'ять років, то часова вартість такого "кепу" амортизується протягом перших цих трьох років; або
- б) якщо "кеп" є форвардним стартовим опціоном, який хеджує зростання ставок відсотка протягом другого та третього років із загального терміну дії облігації зі змінною ставкою у п'ять років, то часова вартість такого "кепу" амортизується протягом другого та третього років.

Б6.5.31 Облік часової вартості опціонів відповідно до параграфу 6.5.15 також застосовується до комбінації придбаного та виданого опціонів (з яких один – опціон "пут", а другий – опціон "кол"), яка на дату призначення інструментом хеджування має чисту нульову часову вартість (весь цей механізм має назву "комір з нульовою вартістю"). У такому випадку суб'єкт господарювання визнає будь-які зміни часової вартості в іншому сукупному доході, навіть якщо кумулятивна зміна часової вартості протягом усього періоду відносин хеджування є такою, що нею можна знехтувати. Отже, якщо часова вартість опціону пов'язана

- а) з об'єктом хеджування, який пов'язаний з операцією, то величина часової вартості на кінець відносин хеджування, яка коригує об'єкт хеджування або яка перекласифікована у прибуток або збиток (див. параграф 6.5.15б)) буде такою, що нею можна знехтувати;
- б) з об'єктом хеджування, який пов'язаний з часовим періодом, амортизаційні витрати, пов'язані з часовою вартістю, є такими, що ними можна знехтувати.

Б6.5.32 Облік часової вартості опціонів відповідно до параграфу 6.5.15 застосовується лише якщо часова вартість пов'язана з об'єктом хеджування (узгоджена часова вартість). Часова вартість опціону пов'язана з об'єктом хеджування, якщо критично важливі характеристики опціону (такі як номінальна вартість,

термін дії та основа) узгоджені з об'єктом хеджування. Отже, якщо критично важливі характеристики опціону і об'єкта хеджування не є повністю узгодженими, то суб'єкт господарювання визначає узгоджену часову вартість, тобто яка частина часової вартості, включеної у премію, (фактична часова вартість) пов'язана з об'єктом хеджування (і, отже, її необхідно трактувати відповідно до параграфу 6.5.15). Суб'єкт господарювання визначає узгоджений час за допомогою опціону, який мав би такі критично важливі характеристики, які повністю відповідають об'єкту хеджування.

Б6.5.33 Якщо фактична часова вартість і узгоджена часова вартість різні, то суб'єкт господарювання визначає суму, яка накопичується в окремому компоненті власного капіталу відповідно до параграфу 6.5.15 таким чином:

- а) якщо на початку відносин хеджування фактична часова вартість вища, ніж узгоджена часова вартість, то суб'єкт господарювання
 - i) визначає суму, яка накопичена в окремому компоненті власного капіталу, на основі узгодженої часової вартості; та
 - ii) обліковує різниці змін справедливої вартості цих двох часових вартостей у прибутку або збитку;
- б) якщо на початку відносин хеджування фактична часова вартість нижча, ніж узгоджена часова вартість, то суб'єкт господарювання визначає суму, яка накопичена в окремому компоненті власного капіталу, виходячи з меншої величини сукупної зміни справедливої вартості
 - i) фактичної часової вартості; та
 - ii) узгодженої часової вартості.
 Будь-який залишок зміни справедливої вартості фактичної вартості визнається у прибутку або збитку.

Облік форвардного елемента форвардних контрактів та спредів на валютній основі фінансових інструментів

Б6.5.34 Форвардний контракт можна розглядати як такий, що пов'язаний з часовим періодом, оскільки його форвардний елемент представляє плату за певний період часу (власне, задля цього він укладається). Однак відповідним аспектом для цілей оцінки того, чи хеджує інструмент хеджування операцію чи об'єкт хеджування, прив'язаний до часового періоду, є характеристики такого об'єкта хеджування, в тому числі, як і коли він впливає на прибуток або збиток. Отже, суб'єкт господарювання має оцінити тип об'єкта хеджування (див. параграфи 6.5.16 та 6.5.15а)), виходячи з природи об'єкта хеджування (байдуже, чи є відносини хеджування хеджуванням грошових потоків чи хеджуванням справедливої вартості):

- а) форвардний елемент форвардного контракту пов'язаний з об'єктом хеджування, прив'язаним до операції, якщо за своєю природою об'єкт хеджування є операцією, для якої форвардний елемент має характер витрат на таку операцію. Наприклад, коли форвардний елемент пов'язаний з певним об'єктом хеджування, що приводить до визнання об'єкта, первісна оцінка якого включає витрати на операцію (наприклад, суб'єкт господарювання хеджує придбання запасів, деномінованих в іноземній валюті (чи це є прогнозна операція, чи тверде зобов'язання) проти валютного ризику та включає витрати на операцію у первісну оцінку цих запасів). Внаслідок включення форвардного елемента у первісну оцінку конкретного об'єкта хеджування форвардний елемент впливає на прибуток або збиток водночас з об'єктом хеджування. Аналогічно, суб'єкт господарювання, який хеджує продаж товару, деномінованого в іноземній валюті, проти валютного ризику, (чи це є прогнозна операція, чи тверде зобов'язання), включатиме форвардний елемент як частину витрат, які пов'язані з цим продажем (отже, форвардний елемент визнаватиметься у прибутку або збитку у тому самому періоді, що і дохід від хеджованого продажу);
- б) форвардний елемент форвардного контракту пов'язаний з об'єктом хеджування, який прив'язаний до часового періоду, якщо за своєю природою об'єкт хеджування є таким, що форвардний елемент має характер витрат на отримання захисту проти ризику протягом конкретного періоду часу (але об'єкт хеджування не є операцією, яка передбачає поняття витрати на операцію відповідно до пункту а)). Наприклад, якщо товарний запас хеджується проти змін справедливої вартості на шість місяців за допомогою форвардного товарного контракту з відповідним строком дії, то форвардний елемент цього форвардного контракту відноситься до прибутку або збитку (тобто амортизується на систематичні та пропорційні основі) протягом такого шестимісячного періоду. Ще одним прикладом є хеджування чистої інвестиції в закордонну господарську одиницю, яка хеджується протягом 18 місяців за

допомогою валютного форвардного контракту, внаслідок чого форвардний елемент форвардного контракту буде розподілений на 18-місячний період.

- Б6.5.35 Характеристики об'єкта хеджування, в тому числі те, як і коли об'єкт хеджування впливає на прибуток або збиток, також впливають на період, протягом якого амортизується форвардний елемент форвардного контракту, який хеджує об'єкт хеджування, прив'язаний до часового періоду, тобто протягом періоду, до якого прив'язаний форвардний елемент. Наприклад, якщо форвардний контракт хеджує ризик змінності тримісячної ставки відсотка на тримісячний період, який починається через шість місяців, то форвардний елемент амортизується протягом періоду, який охоплює місяці з сьомого по дев'ятий.
- Б6.5.36 Облік форвардного елемента форвардного контракту відповідно до параграфу 6.5.16 застосовується також якщо на дату, коли форвардний контракт призначений інструментом хеджування, форвардний елемент є таким, що ним можна знехтувати. В такому випадку суб'єкт господарювання визнає будь-які зміни справедливої вартості, що відносяться до форвардного елемента протягом усього періоду відносин хеджування, такими, що ними можна знехтувати. Отже, якщо форвардний елемент форвардного контракту пов'язаний з
- а) об'єктом хеджування, прив'язаним до операції, то сума стосовно форвардного елемента на кінець відносин хеджування, яка коригує об'єкт хеджування або яка пере класифікується у прибуток або збиток (див. параграфи 6.5.16 та 6.5.15б)) буде такою, що нею можна знехтувати;
 - б) об'єктом хеджування, прив'язаним до часового періоду, то сума амортизації, пов'язана з форвардним елементом, є такою, що нею можна знехтувати.
- Б6.5.37 Облік форвардного елемента форвардних контрактів відповідно до параграфу 6.5.16 застосовується лише якщо форвардний елемент пов'язаний з об'єктом хеджування (узгоджений форвардний елемент). Форвардний елемент форвардного контракту пов'язаний з об'єктом хеджування, якщо критично важливі характеристики форвардного контракту (такі як номінальна вартість, строк дії та основа) узгоджені з об'єктом хеджування. Отже, якщо критично важливі характеристики форвардного контракту і об'єкта хеджування не є повністю узгодженими, то суб'єкт господарювання визначає узгоджений форвардний елемент, тобто яка частина форвардного елемента, включеного у форвардний контракт, (фактичний форвардний елемент) пов'язана з об'єктом хеджування (і, отже, її необхідно трактувати відповідно до параграфу 6.5.16). Суб'єкт господарювання визначає узгоджений форвардний елемент за допомогою оцінки форвардного контракту, який мав би такі критично важливі характеристики, які повністю відповідають об'єкту хеджування.
- Б6.5.38 Якщо фактичний форвардний елемент і узгоджений форвардний елемент – різні, то суб'єкт господарювання визначає суму, яка накопичена в окремому компоненті власного капіталу відповідно до параграфу 6.5.16, таким чином:
- а) якщо на початку відносин хеджування абсолютна величина фактичного форвардного елемента вища, ніж абсолютна величина узгодженого форвардного елемента, то суб'єкт господарювання
 - i) визначає суму, яка накопичена в окремому компоненті власного капіталу, виходячи з узгодженого форвардного елемента; та
 - ii) обліковує різниці у справедливій вартості цих двох форвардних елементів у прибутку або збитку;
 - б) якщо на початку відносин хеджування абсолютна величина фактичного форвардного елемента менша, ніж абсолютна величина узгодженого форвардного елемента, то суб'єкт господарювання визначає суму, яка накопичена в окремому компоненті власного капіталу, виходячи з меншої величини сукупної зміни справедливої вартості
 - i) абсолютної величини фактичного форвардного елемента; та
 - ii) абсолютної величини узгодженого форвардного елемента.

Будь - яка решта зміни справедливої вартості фактичного форвардного елемента має бути визнана у прибутку або збитку.

- Б6.5.39 Якщо суб'єкт господарювання відокремлює спред на валютній основі від фінансового інструмента та виключає його з призначення такого фінансового інструмента інструментом хеджування (див. параграф 6.2.4б)), то керівництво до застосування, викладене в параграфах Б6.5.34–Б6.5.38, застосовується до спреду на валютній основі у такий самий спосіб, у який воно застосовується до форвардного елемента форвардного контракту.

Хеджування групи об'єктів (розділ 6.6)

Хеджування чистої позиції

Правомірність обліку хеджування та призначення чистої позиції

- Б6.6.1 Чиста позиція є правомірною для обліку хеджування лише якщо суб'єкт господарювання хеджує нетто-основу для цілей управління ризиком. Чи хеджує суб'єкт господарювання саме це, визначається по суті (а не лише за відповідним твердженням чи документацією). Отже, суб'єкт господарювання не може застосовувати облік хеджування на нетто-основі виключно для того, щоб досягти конкретного облікового результату, якщо це не відобразатиме його підходу до управління ризиком. Хеджування чистої позиції повинна становити частину встановленої стратегії управління ризиком. Як правило, така стратегія має бути ухвалена провідним управлінським персоналом, як визначено в МСБО 24 *"Розкриття інформації про пов'язані сторони"*.
- Б6.6.2 Наприклад, суб'єкт господарювання А, функціональною валютою якого є місцева валюта, має тверде зобов'язання заплатити 150 000 ВО як витрати на рекламу через дев'ять місяців і має тверде зобов'язання продати готові товари на 150 000 ВО через 15 місяців. Суб'єкт господарювання А укладає валютний похідний інструмент, який погашається через дев'ять місяців і за яким він отримує 100 ВО і платить 70 ВО. Суб'єкт господарювання А ніяким іншим чином не наражається на валютний ризик. Суб'єкт господарювання А не здійснює управління валютним ризиком на нетто-основі. Тому суб'єкт господарювання А не може застосовувати обліку хеджування для відносин хеджування між похідним валютним інструментом та нетто-позицією у 100 ВО (яка складається з 150 000 ВО твердого зобов'язання про купівлю рекламних послуг та 149 900 ВО (зі 150 000 ВО) твердого зобов'язання продати) протягом дев'ятимісячного періоду.
- Б6.6.3 Якби суб'єкт господарювання А здійснював управління валютним ризиком на нетто-основі і не уклав валютного похідного інструмента (оскільки він збільшує відкритість валютному ризику, а не зменшує його), то суб'єкт господарювання був би у природній хеджованій позиції протягом дев'яти місяців. Як правило, така хеджована позиція не відображається у фінансовій звітності, оскільки операції визнаються у різних звітних періодах у майбутньому. Нульова чиста позиція була б правомірною для обліку хеджування лише у тому випадку, якби виконувались умови, викладені в параграфі 6.6.6.
- Б6.6.4 Якщо група об'єктів, які утворюють чисту позицію, призначається об'єктом хеджування, то суб'єкт господарювання має призначати всю групу об'єктів, яка включає об'єкти, які можуть утворити чисту позицію. Суб'єктові господарювання не дозволяється призначати неконкретну абстрактну суму чистої позиції. Наприклад, суб'єкт господарювання має групу твердих зобов'язань про продаж через дев'ять місяців на 100 ВО та групу твердих зобов'язань про купівлю через 18 місяців на 120 ВО. Суб'єкт господарювання не може призначати абстрактну суму чистої позиції до 20 ВО. Натомість він повинен призначити загальну суму закупівель та загальну суму продажів, які разом створюють хеджовану чисту позицію. Суб'єкт господарювання призначає сукупні позиції, які створюють чисту позицію, так щоб суб'єкт господарювання був спроможний виконувати вимоги щодо обліку кваліфікованих відносин хеджування.

Застосування вимог щодо ефективності хеджування до хеджування нетто-позиції

- Б6.6.5 Коли суб'єкт господарювання визначає, чи дотримуються вимоги щодо ефективності хеджування, викладені в параграфі 6.3.1в), при хеджуванні нетто-позиції, йому необхідно розглянути зміни вартості об'єктів у нетто-позиції, які спричиняють подібний вплив як інструмент хеджування у зв'язку зі зміною справедливої вартості на інструмент хеджування. Наприклад, суб'єкт господарювання має групу твердих зобов'язань щодо продажу через дев'ять місяців за 100 ВО та групу твердих зобов'язань щодо купівлі через 18 місяців за 120 ВО. Він хеджує валютний ризик нетто-позиції у 20 ВО за допомогою форвардного обмінного контракту на 20 ВО. Визначаючи, чи виконуються вимоги щодо ефективності хеджування, викладені в параграфі 6.4.1в), суб'єкт господарювання має розглянути взаємозв'язок між
- зміною справедливої вартості за форвардним обмінним контрактом разом зі змінами, пов'язаними з валютним ризиком, у вартості твердих зобов'язань щодо продажу; та
 - пов'язаними з валютним ризиком змінами вартості твердих зобов'язань щодо купівлі.

- Б6.6.6 Аналогічно, якби у прикладі в параграфі Б6.6.5 суб'єкт господарювання мав нульову нетто-позицію, то визначаючи, чи виконуються вимоги щодо ефективності хеджування, викладені в параграфі 6.4.1в), він розглядав би взаємозв'язок між пов'язаними з валютним ризиком змінами вартості твердих зобов'язань щодо продажу та пов'язаними з валютним ризиком змінами вартості твердих зобов'язань щодо купівлі.

Хеджування грошових потоків, які становлять нетто-позицію

- Б6.6.7 Коли суб'єкт господарювання хеджує групу об'єктів з позиціями ризику, які перекривають одна одну, (тобто нетто-позицію), правомірність обліку хеджування залужить від типу хеджування. Якщо це хеджування справедливої вартості, то нетто-позиція може бути правомірним об'єктом хеджування. Якщо ж це хеджування грошових потоків, то нетто-позиція може бути правомірним об'єктом хеджування лише якщо це хеджування валютного ризику, і призначення такої нетто-позиції визначає звітний період, у якому прогнознi операції, за очікуванням, вплинуть на прибуток або збиток, а також їхню природу та обсяг.
- Б6.6.8 Наприклад, суб'єкт господарювання має нетто-позицію, яка складається з найнижчого рівня у 100 ВО продажів та найнижчого рівня у 150 ВО купівель. І продажі, і купівлі деноміновані в однаковій іноземній валюті. Щоб визначити призначення хеджованої нетто-позиції достатньою мірою, суб'єкт господарювання вказує у початковій документації відносин хеджування, що продаватися може продукт А або продукт Б, а купуватися може обладнання типу А, обладнання типу Б та сировина А. Суб'єкт господарювання також зазначає обсяги кожної з можливих операцій. Суб'єкт господарювання зазначає в документації, що найнижчий рівень продажів (100 ВО) складається з обсягів прогнозних продажів перших 70 ВО продукту А та перших 30 ВО продукту Б. Якщо очікується, що ці обсяги продажу вплинуть на прибуток або збиток у різні звітні періоди, то суб'єкт господарювання включає це у документацію, наприклад, перші 70 ВО від продажу продукту А, що за очікуванням вплинуть на прибуток або збиток у першому звітному періоді, та перші 30 ВО від продажу продукту Б, що за очікуванням вплинуть на прибуток або збиток у другому звітному періоді. Суб'єкт господарювання також зазначає у документації, що найнижчий рівень купівель (150 ВО) складається з купівлі перших 60 ВО обладнання типу А, перших 40 ВО обладнання типу Б та перших 50 ВО сировини А. Якщо очікується, що ці обсяги купівель вплинуть на прибуток або збиток у різні звітні періоди, то суб'єкт господарювання включає у документацію розбивку обсягу купівель за звітними періодами, у яких, за очікуванням, вони вплинуть на прибуток або збиток (подібно до того, як він відображає в документації обсяги продажу). Наприклад, прогнозна операція буде окреслена так:
- а) перші 60 ВО купівлі обладнання типу А, що за очікуванням вплинуть на прибуток або збиток, починаючи з третього звітного періоду протягом наступних десяти звітних періодів;
 - б) перші 40 ВО купівлі обладнання типу Б, що за очікуванням вплинуть на прибуток або збиток, починаючи з четвертого звітного періоду протягом наступних 20 звітних періодів;
 - в) перші 50 ВО купівлі сировини, що за очікуванням будуть отримані у третьому звітному періоді та продані, тобто вплинуть на прибуток або збиток, у зазначеному періоді та наступному звітному періоді.

Опис природи обсягів прогнознi операції має включати такі аспекти як амортизаційна модель для об'єктів основних засобів того самого роду, якщо природа цих об'єктів є такою, що амортизаційна модель може змінюватись залежно від того, як суб'єкт господарювання використовує ці об'єкти. Наприклад, якщо суб'єкт господарювання використовує об'єкти обладнання типу А у двох різних виробничих процесах, внаслідок чого застосовується метод прямолінійної амортизації протягом десяти звітних періодів та метод виробничих одиниць, відповідно, то у документації обсяг прогнозного придбання обладнання типу А має бути наведений з розбивкою за моделями амортизації, що використовуватимуться.

- Б6.6.9 При хеджуванні грошових потоків нетто-позиції суми, визначені відповідно до параграфа 6.5.11 мають включати зміни вартості об'єктів у нетто-позиції, які спричиняють подібний вплив як інструменти хеджування у зв'язку зі зміною справедливої вартості на інструмент хеджування. Проте, зміни вартості об'єктів нетто-позиції, які спричиняють подібний вплив як інструмент хеджування, визнаються лише після визнання операцій, з якими вони пов'язані, скажімо, як коли прогнозний продаж визнається як дохід. Наприклад, суб'єкт господарювання має групу високоймовірних прогнозних продажів через дев'ять місяців на 100 ВО та групу високоймовірних прогнозних купівель через 18 місяців на 120 ВО. Визначаючи суми, що визнаються у резерві хеджування грошових потоків відповідно до параграфа 6.5.11а)–6.5.11б), суб'єкт господарювання порівнює
- а) зміну справедливої вартості за форвардним обмінним контрактом разом зі змінами, які пов'язані з валютним ризиком, вартості високоймовірних прогнозних продажів

зі

б) змінами, які пов'язані з валютним ризиком, вартості високоймовірних прогнозних купівель.

Проте суб'єкт господарювання визнає лише суми, пов'язані з форвардним обмінним контрактом доти, доки високоймовірні прогнозні операції продажу визнаються у фінансовій звітності, коли визнаються прибутки або збитки за такими прогнозними операціями (тобто зміна вартості, обумовлена зміною обмінного курсу у період між призначенням відносин хеджування та визнанням доходу).

Б6.6.10 Аналогічно, якби у прикладі суб'єкт господарювання мав нульову нетто-позицію, то він порівнював би пов'язані з валютним ризиком зміни вартості високоймовірних прогнозних продажів зі змінами, які пов'язані з валютним ризиком, вартості високоймовірних прогнозних купівель. Однак ці суми визнаються лише після визнання у фінансовій звітності відповідних прогнозних операцій.

Рівні груп об'єктів, призначених об'єктом хеджування

Б6.6.11 З тих самих причин, які зазначені в параграфі Б6.3.19, призначення рівневих компонентів груп існуючих об'єктів вимагає конкретної ідентифікації номінальної вартості груп об'єктів, виходячи з якої визначено хеджований рівень.

Б6.6.12 Відносини хеджування можуть включати рівні з кількох різних груп об'єктів. Наприклад, при хеджуванні нетто-позиції групи активів та групи зобов'язань відносини хеджування можуть охоплювати, у комбінації, рівневий компонент групи активів та рівневий компонент групи зобов'язань.

Подання прибутку або збитку за інструментами хеджування

Б6.6.13 Якщо об'єкти хеджуються разом як група при хеджуванні грошових потоків, то вони можуть впливати на різні рядки статей у звіті про прибуток та збиток та інший сукупний дохід. Подання прибутку або збитку від хеджування у такому звіті залежить від групи об'єктів.

Б6.6.14 Якщо група об'єктів не має позицій згортання ризику (наприклад, група витрат, пов'язаних з іноземною валютою, може впливати на різні статті у звіті про прибуток або збиток та інший сукупний дохід, які (статті) хеджуються проти валютного ризику), то перекласифікація прибутку або збитку від інструментів хеджування має бути здійснена пропорційно за тими статтями, на які об'єкти хеджування впливають. Такий пропорційний розподіл слід здійснювати систематично і раціонально, і він не повинен спричиняти збільшення загальної суми чистих прибутків або збитків, що виникають у зв'язку з кожним окремим інструментом хеджування.

Б6.6.15 Якщо група об'єктів не має позицій згортання ризику (наприклад, група продажів та витрати, деноміновані в іноземній валюті, що хеджуються разом проти валютного ризику), то суб'єкт господарювання подає прибутки або збитки від хеджування в окремому рядку у звіті про прибуток або збиток та інший сукупний дохід. Розглянемо, наприклад, хеджування валютного ризику нетто-позиції валютних операцій продажу у 100 ВО та валютних витрат у 80 ВО за допомогою форвардного обмінного контракту на 20 ВО. Прибуток або збиток за цим форвардним обмінним контрактом, який перекласифіковано з резерву хеджування грошових потоків у прибуток або збиток (коли нетто-позиція впливає на прибуток або збиток) має бути поданий в окремому рядку, окремо від хеджованих операцій продажу та витрат. Більше того, якщо операція продажу відбулася у більш ранній період, ніж витрати, то дохід від продажу так само оцінюється за спотовим обмінним курсом відповідно до МСБО 21. Пов'язаний з хеджуванням прибуток або збиток подається в окремому рядку, так щоб прибуток або збиток відображав вплив хеджування нетто-позиції, з відповідним коригуванням резерву хеджування грошових потоків. Якщо хеджовані витрати впливають на прибуток або збиток у пізнішому періоді, то прибуток або збиток внаслідок хеджування, раніше визнаний у резерві хеджування грошових потоків за операціями продажу, перекласифікують у прибуток або збиток та подають окремими рядком, окремо від витрат, які включають хеджовані витрати, що оцінюються за спотовим обмінним курсом відповідно до МСБО 21.

Б6.6.16 Для деяких видів хеджування справедливої вартості мета хеджування полягає, переважно, не в тому, щоб перекрити зміну справедливої вартості об'єкта хеджування, а навпаки, щоб трансформувати грошові потоки об'єкта хеджування. Наприклад, суб'єкт господарювання хеджує відсотковий ризик справедливої вартості боргового інструмента з фіксованою ставкою за допомогою відсоткового свопу. Мета суб'єкта господарювання у процесі хеджування полягає у тому, щоб трансформувати грошові потоки з фіксованою ставкою у грошові потоки зі змінною ставкою. Ця мета відображається в обліку відносин хеджування завдяки нарахуванню чистого відсотка за свопом відсоткової ставки у прибутку або збитку. У випадку хеджування нетто-позиції (наприклад, нетто-позиції актива з фіксованою ставкою та зобов'язання з фіксованою ставкою), це нарахування чистого відсотка повинно бути подане окремим

рядком у звіті про прибутки та збитки та інший сукупний дохід. Це необхідно для того, щоб уникнути включення чистого прибутку або збитку за кожним окремим інструментом у загальний результат перекриття та подавати їх у різних рядках (наприклад, це дозволяє уникнути включення суми отриманого чистого відсотка за одним свопом відсоткової ставки у сукупний відсотковий дохід та сукупні відсоткові витрати).

Дата набрання чинності та перехід (розділ 7)

Перехід (пункт 7.2)

Фінансові активи, утримувані для торгівлі

- B7.2.1** На дату першого застосування цього МСФЗ суб'єкт господарювання повинен визначити, чи відповідає мета моделі бізнесу суб'єкта господарювання для управління будь-якими його фінансовими активами умові, зазначеній в параграфі 4.1.2(a), або чи правомірний цей фінансовий актив для вибору в параграфі 5.7.5. Для цього суб'єкт господарювання визначає, чи відповідають фінансові активи визначенню утримуваних для торгівлі так, ніби суб'єкт господарювання придбав ці активи на дату першого застосування.

Визначення (Додаток А)

Похідні фінансові інструменти

- БА.1** Типовими прикладами похідних фінансових інструментів є ф'ючерсні та форвардні контракти, контракти на свопи та опціони. Похідний фінансовий інструмент має зазвичай умовну величину, яка являє собою суму валюти, кількість акцій, кількість одиниць ваги чи об'єму або інших одиниць, зазначених у контракті. Проте похідний фінансовий інструмент не вимагає, щоб утримувач чи суб'єкт господарювання, який його видав, інвестував або отримав умовну величину на початку дії контракту. Навпаки, похідний фінансовий інструмент може вимагати фіксований платіж або сплату певної суми, яка може змінитися (але не пропорційно зміні базового інструмента) внаслідок деякої майбутньої події, яка не прив'язана до умовної величини. Наприклад, контракт може вимагати фіксований платіж у 1000 ВО, якщо ставка ЛІБОР на шість місяців зросте на 100 базисних пунктів. Такий контракт є похідним фінансовим інструментом навіть при тому, що умовна величина не зазначена.
- БА.2** Визначення похідного фінансового інструмента в цьому МСФЗ включає контракти, розрахунок за якими здійснюється на брутто-основі поставкою базової статті (наприклад, форвардний контракт на придбання боргового інструмента з фіксованою ставкою). Суб'єкт господарювання може мати контракт на купівлю чи продаж нефінансової статті, розрахунок за яким здійснюється на нетто-основі грошовими коштами або іншим фінансовим інструментом, або обміном фінансових інструментів (наприклад, контракт на купівлю чи продаж товару за фіксованою ціною на майбутню дату). Такий контракт належить до сфери застосування цього МСФЗ, за винятком контрактів, які були укладені та продовжують утримуватися з метою поставки нефінансової статті відповідно до вимог суб'єкта господарювання до очікуваного придбання, продажу або застосування (див. параграфи 5–7 МСБО 39).
- БА.3** Однією з визначальних характеристик похідного фінансового інструмента є те, що він має початкову чисту інвестицію, яка є меншою, ніж вимагалася б для інших видів контрактів, що, як передбачається, мали б подібну реакцію на зміни ринкових чинників. Контракт на опціон відповідає цьому визначенню, оскільки премія меча, ніж інвестиція, яка була б необхідна, щоб отримати базовий фінансовий інструмент, до якого опціон прив'язаний. Валютний своп, який вимагає початкового обміну різних валют однакової справедливої вартості, відповідає цьому визначенню, оскільки він має нульову початкову чисту інвестицію.

БА.4 Звичайне придбання або продаж спричиняє появу зобов'язання за фіксованою ціною між датою операції та датою розрахунку, що відповідає визначенню похідного фінансового інструмента. Проте, через короткий строк цього зобов'язання воно не визнається як похідний фінансовий інструмент. Навпаки, цей МСФЗ передбачає особливий облік для таких регулярних контрактів (див. параграфи 3.2.1 та БЗ.1.3–БЗ.1.6).

БА.5 Визначення похідного інструмента містить посилання на нефінансові змінні, що не є характерними для сторони контракту. До таких відносяться індекс втрат внаслідок землетрусу в певному регіоні та індекс температур у конкретному місті. Нефінансові змінні, характерні для сторони контракту, включають настання або ненастання пожежі, яка завдає шкоди або руйнує актив сторони контракту. Зміна справедливої вартості нефінансового активу характерна для власника, якщо справедлива вартість відображає не лише зміни ринкових цін на такі активи (фінансова змінна), а й умову конкретного утримуваного нефінансового активу (нефінансова змінна). Наприклад, якщо гарантія залишкової вартості конкретного автомобіля наражає гаранта на ризик внаслідок змін фізичного стану автомобіля, то ця зміна залишкової вартості є характерною для власника цього автомобіля.

Фінансові активи і зобов'язання, утримувані для торгівлі

БА.6 Торгівля, як правило, означає активне і часте придбання та продаж, а фінансові інструменти, утримувані для торгівлі, як правило, використовуються з метою отримання прибутку від короткострокових коливань цін або маржі дилера.

БА.7 Фінансові зобов'язання, утримувані для торгівлі, включають:

- а) похідні зобов'язання, які не обліковуються як інструменти хеджування;
- б) зобов'язання надати фінансові активи, позичені “коротким” продавцем (тобто суб'єктом господарювання, який продає фінансові активи, які він позичив і якими він досі не володіє);
- в) фінансові зобов'язання, понесені з наміром викупити їх найближчим часом (наприклад, борговий інструмент, що котирується, який емітент може викупити назад найближчим часом, залежно від змін його справедливої вартості); та
- г) фінансові зобов'язання, які є частиною портфеля ідентифікованих фінансових інструментів, управління якими здійснюється разом і для яких є нещодавні свідчення того, що вони функціонують за моделлю швидкого отримання прибутку.

БА.8 Один той факт, що зобов'язання використовується для фінансування торговельної діяльності, не перетворює зобов'язання в утримуване для торгівлі.

Додаток В

Зміни до інших МСФЗ

Якщо не вказано інакше, суб'єкт господарювання застосовує зміни, вказані у цьому додатку, якщо він застосовує МСФЗ 9 зі змінами, прийнятими в листопаді 2013 р. Ці зміни включають зміни, викладені у Додатку В до МСФЗ 9, випущеному у 2009 та 2010 рр.

МСФЗ 1 Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності

В1 Параграф 29 змінено у наведеному далі формулюванні, параграфи 39Б та 39Є вилучено, а параграфи 29А та 29Р додано:

- 29 Суб'єктові господарювання дозволяється призначати попередньо визнаний фінансовий актив як фінансовий актив, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, згідно з параграфом Г19А. Суб'єкт господарювання має розкрити інформацію про справедливую вартість призначених таким чином фінансових активів на дату призначення, а також їх класифікацію та балансову вартість у попередній фінансовій звітності.
- 29А Суб'єктові господарювання дозволяється призначати попередньо визнане фінансове зобов'язання як фінансове зобов'язання, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку згідно з параграфом Г19. Суб'єкт господарювання має розкрити інформацію про справедливую вартість призначених таким чином фінансових зобов'язань на дату призначення, а також їх класифікацію та балансову вартість у попередній фінансовій звітності.
- 39Б [Вилучено]
- 39Є [Вилучено]
- 39Р МСФЗ 9 "Фінансові інструменти", змінений у листопаді 2013 р., змінив параграфи 29, Б1–Б6, Г1, Г14, Г15, Г19 та Г20, вилучив параграфи 39Б та 39Є та додав параграфи 29А, Б8, Б9, Г19А–Г19Г, Г33, Г1 та Г2. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

У Додатку Б параграфи Б1–Б6 змінені та викладені у наведеній далі редакції; додано заголовок та параграф Б8, а також заголовок та параграф Б9:

- Б1 Суб'єкт господарювання застосовує такі винятки:
- а) припинення визнання фінансових активів та фінансових зобов'язань (параграфи Б2 та Б3);
 - б) облік хеджування (параграфи Б4–Б6);
 - в) неконтрольовані частки (параграф Б7);
 - г) класифікація оцінки фінансових активів (параграф Б8);
 - г) вбудовані похідні фінансові інструменти (параграф Б9); та
 - д) державні позики (параграфи Б10–Б12).

Припинення визнання фінансових активів та фінансових зобов'язань

- Б2** Якщо параграф Б3 не дозволяє інше, то суб'єкт господарювання, який уперше застосував МСФЗ, перспективно застосовує вимоги щодо припинення визнання, наведені в МСФЗ 9, до операцій, що відбуваються на дату переходу на МСФЗ або після цієї дати. Наприклад, якщо суб'єкт господарювання, який уперше застосував МСФЗ, припинив визнання непохідних фінансових активів або непохідних фінансових зобов'язань за його попередніми ЗПБО внаслідок операції, що відбулася до дати переходу на МСФЗ, то він не визнає ці активи та зобов'язання за МСФЗ (якщо вони не можуть бути кваліфіковані для визнання внаслідок операції або події, яка відбулася пізніше).
- Б3** Незважаючи на параграф Б2, суб'єкт господарювання може застосовувати вимоги щодо припинення визнання, наведені в МСФЗ 9, ретроспективно з дати, обраної суб'єктом господарювання, за умови, що інформація, необхідна для застосування МСФЗ 9 до фінансових активів та фінансових зобов'язань, визнання яких припинено внаслідок минулих операцій, була одержана на час первісного обліку цих операцій.

Облік хеджування

- Б4** На вимогу МСФЗ 9 на дату переходу на МСФЗ суб'єкт господарювання:
- а) оцінює всі похідні інструменти за справедливою вартістю; та
 - б) виключає всі відстрочені збитки та прибутки за похідними інструментами, які були відображені у звітності за попередніми ЗПБО так, ніби вони були активами та зобов'язаннями.
- Б5** Суб'єкт господарювання не відображає у своєму звіті про фінансовий стан за МСФЗ на початок періоду відносини хеджування такого типу, які не відповідають вимогам обліку хеджування за МСФЗ 9 (наприклад, велика кількість відносин хеджування, де інструментом хеджування є окремий випущений опціон або чистий випущений опціон; або де об'єктом хеджування є нетто-позиція при хеджуванні грошового потоку для будь-якого ризику, окрім валютного). Однак, якщо суб'єкт господарювання призначив нетто-позицію як об'єкт хеджування за попередніми ЗПБО, то він може призначити об'єктом хеджування за МСФЗ окрему статтю у межах цієї нетто-позиції або нетто-позицію, якщо вона відповідає вимогам в параграфі 6.6.1 МСФЗ 9, за умови, що він робить це не пізніше дати переходу на МСФЗ.
- Б6** Якщо до дати переходу на МСФЗ суб'єкт господарювання призначив операцію як хеджування, але це хеджування не відповідає умовам обліку хеджування, наведеним у МСФЗ 9, то суб'єкт господарювання застосовує параграфи 6.5.6 та 6.5.7 МСФЗ 9 для припинення обліку хеджування. Операції, що мали місце до дати переходу на МСФЗ, не можуть бути призначені хеджуванням ретроспективно.

Класифікація та оцінка фінансових активів

- Б8** Суб'єкт господарювання оцінює, чи відповідає фінансовий актив умовам у параграфі 4.1.2 МСФЗ 9 з урахуванням фактів і обставин, що існують на дату переходу на МСФЗ.

Вбудовані похідні фінансові інструменти

- Б9** Суб'єкт господарювання, який уперше застосовує МСФЗ, оцінює, чи вимагається відокремлювати вбудований фінансовий інструмент від основного контракту та обліковувати його як похідний фінансовий інструмент, виходячи з умов, що існували на пізнішу з таких дат: дата, коли він уперше став стороною контракту, і дата, коли вимагається переоцінка згідно з параграфом Б4.3.11 МСФЗ 9.

ВЗ У Додатку Г змінені параграфи Г1, Г14, Г15, Г19 та Г20 змінено у наведеній далі редакції і додані параграфи Г19А–Г19Г та після параграфа Г32 – заголовок і параграф Г33:

Г1 Суб'єкт господарювання може вибрати використовувати одне або кілька таких звільнень:

- (а) ...
- з) призначення раніше визнаних фінансових інструментів (параграфи Г19–Г19Г);
- ...
- н) спільна діяльність (параграф Г31);
- о) витрати на розкривні роботи на етапі добування в кар'єрі (параграф Г32); та
- п) призначення контрактів на придбання або продаж нефінансового об'єкта.

Г14 Якщо суб'єкт господарювання складає окрему фінансову звітність, МСБО 27 вимагає, щоби суб'єкт господарювання обліковував свої інвестиції в дочірні, спільні та асоційовані підприємства:

- а) за собівартістю,
- або
- б) відповідно до МСФЗ 9.

Г15 Якщо суб'єкт господарювання, який уперше застосовує МСФЗ, оцінює таку інвестицію за собівартістю відповідно до МСБО 27, то він оцінює цю інвестицію за однією з наведених далі сум у своєму окремому звіті про фінансовий стан за МСФЗ на початок періоду:

- а) за собівартістю, визначеною відповідно до МСБО 27,
- б) за умовною собівартістю. Умовна собівартість такої інвестиції це її:
 - i) справедлива вартість на дату переходу суб'єкта господарювання на МСФЗ в його окремій фінансовій звітності,
 - або
 - ii) балансова вартість за попередніми ЗПБО на цю дату.

Суб'єкт господарювання, який уперше застосував МСФЗ, може вибрати або i), або ii) вище для оцінювання своєї інвестиції в кожне дочірнє, спільне або асоційоване підприємство, яку він вибирає оцінювати із застосуванням доцільної собівартості.

Г19 МСФЗ 9 дозволяє призначати фінансове зобов'язання (за умови його відповідності певним критеріям) таким, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку. Незважаючи на цю вимогу, суб'єктові господарювання дозволяється призначити, на дату переходу на МСФЗ, будь-яке фінансові зобов'язання таким, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, за умови, що таке зобов'язання відповідає критеріям, викладеним у параграфі 4.2.2 МСФЗ 9 на таку дату.

Г19А Суб'єкт господарювання може призначати фінансовий актив таким, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, відповідно до параграфа 4.1.5 МСФЗ 9 з урахуванням фактів і обставин, що існують на дату переходу на МСФЗ.

Г19Б Суб'єкт господарювання може призначати інвестицію в інструмент власного капіталу як таку, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки в іншому сукупному доході відповідно, до параграфа 5.7.5 МСФЗ 9 з урахуванням фактів і обставин, що існують на дату переходу на МСФЗ.

Г19В Якщо для суб'єкта господарювання практично неможливо (як визначено в МСБО 8) застосувати ретроспективно метод ефективного відсотка або вимоги зменшення корисності, викладені в параграфах 58–65 і К384–К393 МСБО 39, то справедливою вартістю фінансового активу на дату переходу на МСФЗ є нова амортизована собівартість такого фінансового активу на дату переходу на МСФЗ.

- Г19Г Суб'єкт господарювання визначає, чи створить підхід, викладений в параграфі 5.7.7 МСФЗ 9, невідповідність обліку прибутку або збитку з урахуванням фактів і обставин, що існують на дату переходу на МСФЗ.

Оцінка фінансових активів або фінансових зобов'язань за справедливою вартістю при первісному визнанні

- Г20 Незважаючи на вимоги параграфів 7 і 9, суб'єкт господарювання може застосовувати вимоги параграфу Б5 1.2А(б) МСФЗ 9 перспективно до операцій, укладених на дату переходу на МСФЗ або пізніше.

Призначення контрактів на придбання або продаж нефінансового об'єкта

- Г33 МСБО 39 дозволяє призначати деякі контракти на придбання або продаж нефінансового об'єкта на початку такими, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку (див. параграф 5А МСБО 39). Незважаючи на цю вимогу, суб'єктові господарювання дозволяється призначати, на дату переходу на МСФЗ, контракти, які вже існують на цю дату, такими, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, але лише якщо вони відповідають вимогам параграфу 5А МСБО 39 на таку дату і якщо суб'єкт господарювання призначає всі подібні контракти.

- В4 У Додатку Г додано параграфи Г1 та Г2;

Звільнення від вимоги перерахування порівняльної інформації для МСФЗ 9

- Г1 У своїй першій фінансовій звітності за МСФЗ суб'єкт господарювання, який (а) застосовує МСФЗ для річних періодів, що починаються до 1 січня 2012 р., та (б) застосовує МСФЗ 9, подає порівняльну інформацію щонайменше за один рік. Проте не обов'язково, щоб ця порівняльна інформація відповідала МСФЗ 7 "Фінансові інструменти: розкриття інформації" або МСФЗ 9 тією мірою, якою розкриття інформації вимагає МСФЗ 7 стосовно статей, що належать до сфери застосування МСФЗ 9. Для таких суб'єктів господарювання посилання на «дату переходу на МСФЗ» означає, лише у випадку МСФЗ 7 та МСФЗ 9, початок першого періоду звітності за МСФЗ.
- Е2 An entity that chooses to present comparative information that does not comply with IFRS 7 and IFRS 9 in its first year of transition shall:
- Г2 Суб'єкт господарювання, який обирає можливість подавати порівняльну інформацію, що не відповідає МСФЗ 7 і МСФЗ 9, у свій перший рік переходу,
- а) застосовує вимоги визнання та оцінки своїх попередніх ЗПБО замість вимог МСФЗ 9 для порівняльної інформації про статті, що належать до сфери застосування МСФЗ 9;
 - б) розкриває цей факт разом з основою, використаною при підготовці цієї інформації;
 - в) розглядає будь-яке коригування між звітом про фінансовий стан на звітну дату порівняльного періоду (тобто звітом про фінансовий стан, який включає порівняльну інформацію за попередніми ЗПБО) і звітом про фінансовий стан на початок першого періоду звітності за МСФЗ (тобто першого періоду, що включає інформацію, яка відповідає МСФЗ 7 і МСФЗ 9) як таке, що виникає внаслідок зміни в обліковій політиці, і розкриває інформацію, що вимагається в параграфі 28(а)-(г) та (д)(і) МСБО 8. Параграф 28(д)(і) застосовується лише до сум,
 - г) застосовує параграф 17(в) МСБО 1 для додаткового розкриття інформації, якщо виконання конкретних вимог МСФЗ є недостатнім для того, аби користувачі змогли зрозуміти вплив певних операцій, інших подій та умов на фінансовий стан та фінансові показники діяльності суб'єкта господарювання.

МСФЗ 3 Об'єднання бізнесу

B5 Параграфи 16, 42, 53, 56 та 58б) змінено у наведеній дані редакції, параграфи 64А та 64 Г вилучено, а параграф 64Є додано:

16 В деяких ситуаціях МСФЗ передбачають різний облік, залежно від того, як суб'єкт господарювання класифікує чи призначає певний актив або зобов'язання. Прикладами класифікацій чи призначень, що їх зробить покупець, виходячи з відповідних умов, які існують на дату придбання, зокрема, є такі:

- а) класифікація окремих фінансових активів і зобов'язань як таких, що оцінюються за справедливою вартістю або за амортизованою собівартістю, відповідно до МСФЗ 9 *“Фінансові інструменти”*;
- б) призначення похідного інструмента інструментом хеджування відповідно до МСБО 39; та
- в) оцінку того, чи слід відокремлювати вбудований похідний інструмент від основного контракту відповідно до МСФЗ 9 (що є питанням *“класифікації”* у тому значенні, у якому цей термін застосовується в цьому МСФЗ).

42 При поетапному об'єднанні бізнесу покупець переоцінює свою раніше утримувану частку участі в капіталі об'єкта придбання за її справедливою вартістю на дату придбання та визнає остаточний прибуток або збиток, якщо такий існує, у прибутку чи збитку або іншому сукупному доході, залежно від обставин. У попередні звітні періоди покупець міг визнати зміни вартості своєї частки участі в капіталі об'єкта придбання в іншому сукупному доході. У такому випадку суму, яку було визнано в іншому сукупному доході, слід визнавати на такій самій основі, яка вимагалася б, якби покупець прямо реалізував раніше утримувану частку участі в капіталі.

53 Витрати, пов'язані з придбанням, є витратами, які несе покупець для здійснення об'єднання бізнесу. Ці витрати включають гонорари посередникові; гонорари радникам, бухгалтерам, юристам, оцінювачам, іншим фахівцям та консультантам; загальногосподарські адміністративні витрати, включаючи витрати на утримання відділу придбання та витрати на реєстрацію й випуск боргових та цінних паперів. Покупець обліковує витрати, пов'язані з придбанням, як витрати в тих періодах, у яких витрати були понесені, а послуги – отримані, за одним винятком. Витрати на випуск боргових або цінних паперів визнають відповідно до МСБО 32 та МСФЗ 9.

56 Після первісного визнання та доки зобов'язання не буде погашеним, анульованим або не закінчиться його строк, покупець оцінює умовне зобов'язання, визнане при об'єднанні бізнесу, за більшою з таких двох сум:

- а) сума, яка була б визнана відповідно до МСБО 37, та
- б) первісна визнана сума мінус (якщо прийнятно) кумулятивна амортизація, визнана відповідно до МСБО 18 *“Дохід”*.

Ця вимога не застосовується до контрактів, обліковуваних відповідно до МСФЗ 9.

58 Деякі зміни справедливої вартості умовної компенсації, яку покупець визнає після дати придбання, можуть бути наслідком додаткової інформації, отриманої покупцем після цієї дати, про факти та обставини, що існували на дату придбання. Такі зміни є коригуваннями періоду оцінки відповідно до параграфів 45–49. Проте зміни, що є наслідком подій після дати придбання, таких як досягнення запланованих показників прибутків, отримання встановленої ціни акцій або досягнення певного етапу за науково-дослідним проектом, не є коригуваннями періоду оцінки. Покупцеві слід обліковувати зміни справедливої вартості умовної компенсації, які не є коригуваннями періоду оцінки, таким чином:

- (а) ...
- б) умовна компенсація, класифікована як актив або зобов'язання, що:
 - і) є фінансовим інструментом та належить до сфери застосування МСФЗ 9, оцінюється за справедливою вартістю, причому будь-який остаточний

- прибуток або збиток визнається або в прибутку чи збитку, або в іншому сукупному доході відповідно до МСФЗ 9;
- (ii) не належить до сфери застосування МСФЗ 9, обліковується відповідно до МСБО 37 або інших МСФЗ, залежно від обставин.
- 64А [Вилучено]
- 64Г [Вилучено]
- 64Є МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграфи 16, 42, 53, 56 та 58б) та вилучив параграфи 64А та 64Г. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

МСФЗ 4 Страхові контракти

- С6 [Не застосовується до вимог]
- Параграфи 3, 4г), 7, 8, 12, 34г), 35 та 45 змінено у наведені далі редакції, параграфи 41В та 41Г вилучено, а параграф 41Д додано:
- 3 Цей МСФЗ не розглядає інші аспекти обліку страховиками, такі як облік фінансових активів, утримуваних страховиками, та фінансових зобов'язань, випущених страховиками (див. МСБО 32 “Фінансові інструменти: подання”, МСБО 39 “Фінансові інструменти: визнання та оцінка”, МСФЗ 7 та МСФЗ 9 “Фінансові інструменти”), за винятком перехідних положень, викладених у параграфі 45.
- 4 Суб'єкт господарювання не повинен застосовувати цей МСФЗ до:
- (а) ...
- г) контрактів фінансової гарантії, окрім випадків, коли емітент попередньо явно вказав, що він вважає такі договори страховими контрактами і застосував облік, що використовується для страхових контрактів; у такому випадку емітент може вибирати для застосування до таких контрактів фінансової гарантії або МСБО 32, МСФЗ 7 та МСФЗ 9, або цей МСФЗ. Емітент може робити такий вибір окремо для кожного договору, однак вибір для кожного договору є незворотним;
- (е) ...
- 7 МСФЗ 9 вимагає, щоб суб'єкт господарювання відокремлював деякі вбудовані похідні інструменти від їх основного контракту, оцінював їх за *справедливою вартістю* та включав зміни їхньої справедливої вартості до прибутку чи збитку. МСФЗ 9 застосовується до похідних інструментів, вбудованих у страховий контракт, за винятком, коли вбудований похідний інструмент сам по собі є страховим контрактом.
- 8 Як виняток з вимог МСФЗ 9, страховик не зобов'язаний відокремлювати та оцінювати за справедливою вартістю опціон власника страхового поліса про дострокове припинення страхового контракту з отриманням фіксованої суми (або суми на основі фіксованої суми плюс проценти за визначеною ставкою), навіть якщо ціна виконання відрізняється від балансової вартості основного *страхового зобов'язання*. У той самий час вимога МСФЗ 9 застосовується до опціону “пут” чи опціону про дострокове припинення з виплатою готівки, вбудованого у страховий контракт, якщо викупна вартість варіюється відповідно до змін фінансової змінної (такої, як вартість власного капіталу чи товарів або індекс) або нефінансової змінної, неспецифічної для сторони за договором. Крім того, ці вимоги також застосовуються, якщо можливість виконати опціон “пут” чи опціон про дострокове припинення з виплатою грошових коштів з'являється у власника страхового поліса в зв'язку зі зміною такої змінної (наприклад, опціон “пут” може виконуватися, якщо індекс фондового ринку досягає певного рівня).
- 12 Для того, щоб розділити компоненти контракту, страховик повинен:
- а) застосовувати цей МСФЗ до компонента страхування;
- б) застосовувати МСФЗ 9 до компонента депозиту.
- 34 Деякі страхові контракти містять умову дискреційної участі, а також *гарантований елемент*. Емітент такого договору:

- (a) ...
- г) повинен, якщо контракт містить вбудований похідний інструмент, що належить до сфери застосування МСФЗ 9, застосовувати до такого вбудованого похідного інструмента МСФЗ 9;
- (e) ...

Умови дискреційної участі у фінансових інструментах

- 35 Вимоги в параграфі 34 також застосовуються до фінансового інструмента, що містить умову дискреційної участі. Крім того:
- а) якщо емітент повністю класифікує умову дискреційної участі як зобов'язання, він повинен застосовувати перевірку адекватності зобов'язань, описану в параграфах 15–19, до всього контракту (тобто і до гарантованого елемента, і до умови дискреційної участі). Емітентові не треба визначати суму, яка була б результатом застосування МСФЗ 9 до гарантованого елемента;
 - б) якщо емітент повністю або частково класифікує таку умову як окремий компонент власного капіталу, то зобов'язання, визнане стосовно всього контракту, не повинно бути меншим за суму, що є результатом застосування МСФЗ 9 до гарантованого елемента. Ця сума повинна включати внутрішню вартість опціону про дострокове припинення контракту, але може не включати його часову вартість, якщо параграф 9 не вимагає оцінки такого опціону за справедливою вартістю. Емітент може не розкривати суму, яка була б результатом застосування МСФЗ 9 до гарантованого елемента, і не подавати цю суму окремо. Крім того, емітент може не визначати цю суму, якщо загальна сума визнаного зобов'язання є вочевидь вищою;
 - (c) ...
- 41В [Вилучено]
- 41Г [Вилучено]
- 41Д МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграфи 3, 4г), 7, 8, 12, 34г), 35, 45 та Б18–Б20 та Додаток А і вилучив параграфи 41В та 41Г. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.
- 45 Незважаючи на параграф 4.4.1 МСФЗ 9, якщо страховик змінює свої облікові політики щодо страхових зобов'язань, він має право (але не зобов'язаний) перекласифікувати деякі або всі свої фінансові активи так, щоб вони оцінювались за справедливою вартістю. Така перекласифікація допускається, якщо страховик змінює облікові політики, уперше застосовуючи цей МСФЗ, і якщо він у подальшому змінює політику, як це дозволяє параграф 22. Перекласифікація є зміною облікової політики, і до неї застосовується МСБО 8.

У Додатку А змінено визначення терміна "компонент депозиту" таким чином:

компонент депозиту	Компонент контракту, який не обліковується як похідний інструмент за МСФЗ 9 і який належав би до сфери застосування МСФЗ 9, якби він був окремим інструментом.
---------------------------	--

С9 У Додатку Б параграфи Б18–Б20 змінено і вони мають таку редакцію:

- Б18 Далі наведено приклади контрактів, що є страховими контрактами, якщо страховий ризик, який вони передають, є значним:
- (a) ...
 - е) кредитне страхування, яке передбачає здійснення визначених платежів для відшкодування власникові страхового поліса збитку, якого він зазнає внаслідок несплати конкретним позичальником належних платежів за первісними або зміненими умовами боргового інструмента. Такі контракти можуть мати різноманітні юридичні форми (такі як гарантія, деякі види акредитиву, договір про невиконання зобов'язань за кредитним похідним інструментом або страховий контракт). Проте, хоча ці контракти відповідають визначенню страхового контракту, вони також відповідають визначенню контракту фінансової гарантії в МСФЗ 9 та належать до сфери застосування МСБО 32 [примітку вилучено] та МСФЗ 9, а не цього МСФЗ

(див. параграф 4(г)). Однак, якщо емітент контрактів фінансової гарантії попередньо явно заявив, що він вважає такі договори страховими контрактами і застосував облік, який застосовується до страхових контрактів, то емітент може вибирати: застосовувати МСБО 32 [примітку вилучено] та МСФЗ 9 чи цей МСФЗ до таких контрактів фінансової гарантії.

...

Б19 Далі наводяться приклади статей, які не є страховими контрактами:

(a) ...

г) похідні інструменти, які наражають одну сторону на фінансовий ризик, але не на страховий ризик, оскільки вони вимагають від цієї сторони здійснення платежу виключно внаслідок змін однієї чи кількох визначених процентних ставок, ціни фінансового інструмента, ціни товару, валютного курсу, індексу цін або ставок, кредитного рейтингу або індексу кредитного рейтингу чи інших змінних, за умови, що у випадку нефінансової змінної, ця змінна не є специфічною для сторони за контрактом (див. МСФЗ 9);

д) пов'язана з кредитом гарантія (або акредитив, договір про невиконання зобов'язань за кредитним похідним інструментом або контракт кредитного страхування), який вимагає здійснення платежів, навіть якщо власник не зазнав збитків у зв'язку з невиконанням боржником своїх зобов'язань здійснювати платежі вчасно (див. МСФЗ 9);

...

Б20 Якщо контракти, описані в параграфі Б19, створюють фінансові активи або фінансові зобов'язання, то вони належать до сфери застосування МСФЗ 9. Крім усього іншого, це означає, що сторони контракту використовують метод, який іноді називають депозитний облік, який передбачає таке:

(a) ...

МСФЗ 5 Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність

С10 Параграф 5 змінено і він має наведену далі редакцію, параграф 44Д вилучено, а параграф 44З додано:

5 Положення цього МСФЗ [примітку вилучено] щодо оцінки не застосовуються до таких активів, що охоплюються МСФЗ як окремі активи або частина ліквідаційної групи. Це:

(a) ...

в) фінансові активи, що належать до сфери застосування МСФЗ 9 “Фінансові інструменти”;

...

44Д [Вилучено]

44З МСФЗ 9, змінений у грудні 2013 р., змінив параграф 5 та вилучив параграф 44Д. Суб'єкт господарювання застосовує цю зміну, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

МСФЗ 7 Фінансові інструменти: розкриття інформації

С11 Параграфи 2–5, 8–10, 11, 14, 20, 28 та 30 змінено у наведених далі редакції, параграфи 12, 12А, 22–24, 29Б), 44Г, 44Д, 44Є, 44Й та Б4 та додав параграфи 10А, 11А, 11Б, 12Б–12Г, 20А, 21А–21Г, 22А–22В, 23А–23Д, 24А–24Є, 44Ж та 44З.

2 The principles in this IFRS complement the principles for recognising, measuring and presenting financial assets and financial liabilities in IAS 32 *Financial Instruments: Presentation* and IFRS 9 *Financial Instruments*.

2 Принципи цього МСФЗ доповнюють принципи визнання, оцінки та подання фінансових активів і фінансових зобов'язань, викладені в МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» та МСФЗ 9 «Фінансові інструменти».

Сфера застосування

- 3 Цей МСФЗ застосовується всіма суб'єктами господарювання до всіх типів фінансових інструментів, за винятком:
- а) тих часток участі у дочірніх, асоційованих або спільних підприємствах, що їх обліковують відповідно до МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність», МСБО 27 «Окрема фінансова звітність» або МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства». Проте в деяких випадках МСФЗ 10, МСБО 27 або МСБО 28 вимагають від суб'єкта господарювання або дозволяють йому обліковувати частку участі в дочірньому, асоційованому або спільному підприємстві із застосуванням МСФЗ 9; у таких випадках суб'єкти господарювання застосовують вимоги цього МСФЗ. Суб'єкти господарювання застосовують також цей МСФЗ до всіх похідних інструментів, пов'язаних з частками участі у дочірніх, асоційованих або спільних підприємствах, якщо похідний інструмент не відповідає визначенню інструмента капіталу, наведеному в МСБО 32;
 - ...
 - г) страхових контрактів, як визначено в МСФЗ 4 «*Страхові контракти*». Проте цей МСФЗ застосовується до похідних інструментів, убудованих у страхові контракти, якщо МСФЗ 9 вимагає від суб'єкта господарювання обліковувати їх окремо. Крім того, до *контрактів фінансової гарантії* емітент застосовує цей МСФЗ, якщо він застосовує МСФЗ 9 для визнання та оцінки цих контрактів; але якщо він обирає можливість, відповідно до параграфу 4г) МСФЗ 4, застосовувати для їх визнання та оцінки МСФЗ 4, то він застосовує МСФЗ 4;
 - (е) ...
- 4 Цей МСФЗ застосовується до визнаних і невизнаних фінансових інструментів. До визнаних фінансових інструментів належать фінансові активи та фінансові зобов'язання, на які поширюється сфера застосування МСФЗ 9. До невизнаних фінансових інструментів належать деякі фінансові інструменти, які, хоча на них і не поширюється сфера застосування МСФЗ 9, належать до сфери застосування цього МСФЗ (наприклад, деякі зобов'язання за позиками).
- 5 Цей МСФЗ застосовується до контрактів на придбання або продаж нефінансового об'єкта, на які поширюється сфера застосування МСФЗ 9.
- 8 Балансову вартість кожної з наведених далі категорій, як вказано у МСФЗ 9, слід розкривати або у звіті про фінансовий стан, або в примітках:
- а) фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, наводячи окремо і) призначені такими при первісному визнанні або у подальшому відповідно до параграфу 6.7.1 МСФЗ 9, та ii) такі, що обов'язково оцінюються за справедливою вартістю відповідно до МСФЗ 9;
 - г) фінансові зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, наводячи окремо і) призначені такими при первісному визнанні або у подальшому відповідно до параграфу 6.7.1 МСФЗ 9, та ii) такі, що відповідають визначенню утримуваних для торгівлі, наведеному в МСФЗ 9;
 - д) фінансові активи, що оцінюються за амортизованою собівартістю;
 - е) фінансові зобов'язання, що оцінюються за амортизованою собівартістю;
 - є) фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у сукупному доході

Фінансові активи або фінансові зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку

- 9 Якщо суб'єкт господарювання призначив таким, що оцінюється за справедливою вартістю, фінансовий актив (чи групу фінансових активів), який інакше оцінювався б за амортизованою собівартістю, то він розкриває таку інформацію:

- а) максимальний рівень кредитного ризику (див. параграф 36а)) за фінансовим активом (чи групою фінансових активів) на кінець звітного періоду;
 - б) величину, на яку будь-які пов'язані з цим фінансовим актив (чи групою фінансових активів) кредитні похідні або подібні інструменти зменшують цей максимальний рівень кредитного ризику;
 - в) величину зміни (протягом періоду та кумулятивно) справедливої вартості фінансового активу (чи групи фінансових активів), яка відноситься до змін кредитного ризику фінансового активу, визначену:
 - (і) ...
 - г) величину зміни справедливої вартості будь-яких пов'язаних з цим фінансовим актив (чи групою фінансових активів) кредитних похідних або подібних інструментів, яка відбулася протягом періоду та кумулятивно з часу призначення фінансового активу.
- 10 Якщо суб'єкт господарювання призначив фінансове зобов'язання таким, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, відповідно до параграфа 4.2.2 МСФЗ 9 і має подати впливи змін кредитного ризику такого зобов'язання в іншому сукупному доході (див. параграф 5.7.7 МСФЗ 9), то він розкриває:
- а) величину зміни (кумулятивно) справедливої вартості фінансового зобов'язання, яка відноситься до змін кредитного ризику цього зобов'язання (див. параграфи Б5.7.13–Б5.7.20 МСФЗ 9 щодо керівництва з визначення впливів змін кредитного ризику зобов'язання);
 - б) різницю між балансовою вартістю фінансового зобов'язання та сумою, яку суб'єктові господарювання треба було би сплатити за контрактом при погашенні утримувачеві зобов'язання;
 - в) будь-які переміщення кумулятивного прибутку або збитку в межах власного капіталу протягом періоду, в тому числі причину таких переміщень;
 - г) якщо визнання зобов'язання припинено протягом періоду, – суму (якщо вона є), наведену в іншому сукупному доході, яка була реалізована при припиненні визнання.
- 10А Якщо суб'єкт господарювання призначив фінансове зобов'язання як таке, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, відповідно до параграфа 4.2.2 МСФЗ 9 і має подати впливи усіх змін на справедливую вартість такого зобов'язання (у тому числі впливи змін кредитного ризику такого зобов'язання) у прибутку або збитку (див. параграфи 5.7.7 та 5.7.8 МСФЗ 9), то він розкриває:
- а) величину зміни (протягом періоду і кумулятивно) справедливої вартості фінансового зобов'язання, яка відноситься до змін кредитного ризику цього зобов'язання (див. параграфи Б5.7.13–Б5.7.20 МСФЗ 9 щодо керівництва з визначення впливів змін кредитного ризику зобов'язання); та
 - б) різницю між балансовою вартістю фінансового зобов'язання та сумою, яку суб'єктові господарювання треба було би сплатити за контрактом при погашенні утримувачеві зобов'язання.
- 11 Суб'єкт господарювання також розкриває:
- а) докладний опис методів, використаних для досягнення відповідності вимогам, наведеним у параграфах 9 в), 10 а) та 10Аа), та параграфа 5.7.7а) МСФЗ 9, у тому числі пояснення, чому цей метод є доречним;
 - б) якщо суб'єкт господарювання вважає, що розкриття інформації, наданої ним або у звіті про фінансовий стан, або у примітках, для відповідності вимогам, наведеним у параграфах 9 в), 10а), та 10Аа), або параграфа 5.7.7а) МСФЗ 9, не відображає достовірно зміну справедливої вартості фінансового активу чи фінансового зобов'язання, що відноситься до змін їхнього кредитного ризику, – причини цього висновку та чинники, які він вважає доречними;
 - в) докладний опис методології або методологій, використаних для визначення того, чи створюватиме або збільшуватиме подання впливів змін кредитного ризику зобов'язання в іншому сукупному доході облікову розбіжність у прибутку або збитку (див. параграфи 5.7.7 та 5.7.8 МСФЗ 9). Якщо від суб'єкта господарювання вимагається подати впливи змін кредитного ризику зобов'язання у прибутку або

збитку (див. параграф 5.7.8 МСФЗ 9), то розкриття повинно включати докладний опис економічного зв'язку, описаного в параграфі Б5.7.6 МСФЗ 9.

Фінансові активи, оцінені за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки в іншому сукупному доході

- 11A Якщо суб'єкт господарювання призначив інвестиції в інструменти капіталу такими, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки в іншому сукупному доході, як дозволено у параграфі 5.7.7 МСФЗ 9, то він розкриває:
- а) інформацію про те, які інвестиції в інструменти капіталу були призначені такими, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки в іншому сукупному доході;
 - б) причини використання цієї альтернативи подання;
 - в) справедливую вартість кожної такої інвестиції на кінець звітного періоду;
 - г) дивіденди, визнані протягом періоду, показуючи окремо ті, що пов'язані з інвестиціями, визнання яких було припинено протягом звітного періоду, та ті, що пов'язані з інвестиціями, утримуваними на кінець звітного періоду;
 - г) будь-які переміщення кумулятивного прибутку або збитку в межах власного капіталу протягом періоду, в тому числі причини таких переміщень.
- 11B If an entity derecognised investments in equity instruments measured at fair value through other comprehensive income during the reporting period, it shall disclose:
- 11B Якщо суб'єкт господарювання припинив визнання інвестицій в інструменти капіталу, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки в іншому сукупному доході, протягом звітного періоду, то він розкриває:
- а) причини вибуття інвестицій;
 - б) справедливую вартість інвестицій на дату припинення визнання;
 - в) кумулятивний прибуток або збиток від вибуття.
- 12B Якщо суб'єкт господарювання перекласифікував у поточному або попередніх звітних періодах будь-які фінансові активи відповідно до параграфу 4.4.1 МСФЗ 9, то він розкриває інформацію про це. Для кожної такої події суб'єкт господарювання розкриває таку інформацію:
- а) дату перекласифікації;
 - б) докладне пояснення зміни моделі бізнесу та якісний опис її впливу на фінансову звітність суб'єкта господарювання;
 - в) суму, перекласифіковану в кожну категорію та з кожної категорії.
- 12B Для кожного звітного періоду після перекласифікації до припинення визнання суб'єкт господарювання розкриває для активів, перекласифікованих таким чином, що вони оцінюються за амортизованою собівартістю, відповідно до параграфу 4.4.1 МСФЗ 9, таку інформацію:
- а) ефективну ставку відсотка, визначену на дату перекласифікації;
 - б) визнані відсотковий дохід або витрати.
- 12Г Якщо суб'єкт господарювання перекласифікував фінансові активи таким чином, що вони оцінюються за амортизованою собівартістю з часу останньої річної звітної дати, то він розкриває:
- а) справедливую вартість фінансових активів на кінець звітного періоду;
 - б) справедливую вартість прибутку або збитку, який був би визнаний у прибутку або збитку протягом звітного періоду, якби фінансові активи не були перекласифіковані.
- 14 Суб'єкт господарювання розкриває таку інформацію:

- a) балансову вартість фінансових активів, які він віддав у заставу як забезпечення зобов'язань або умовних зобов'язань, включаючи суми, які були перекласифіковані відповідно до параграфа 3.2.23а) МСФЗ 9;
- б) умови, пов'язані з їх заставою.
- 20 Суб'єкт господарювання розкриває або у звіті про сукупний дохід або у примітках інформацію про такі статті доходу, витрат, прибутків або збитків:
- (a) net gains or net losses on:
- a) чисті прибутки або чисті збитки:
- i) від фінансових активів або фінансових зобов'язань, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки як прибутку або збитку, наводячи їх окремо для фінансових активів або фінансових зобов'язань, призначених такими при первісному визнанні, а також для фінансових активів або фінансових зобов'язань, що обов'язково оцінюються за справедливою вартістю відповідно до МСФЗ 9 (наприклад, фінансові зобов'язання, що відповідають визначенню утримуваних для торгівлі в МСФЗ 9). Для фінансових зобов'язань, призначених як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, суб'єкт господарювання наводить окремо суму прибутку або збитку, визнаного в іншому сукупному доході, а також суму, визнану у прибутку або збитку;
- ii)– iv)[вилучено]
- v) від фінансових зобов'язань, що оцінюються за амортизованою собівартістю;
- vi) від фінансових активів, що оцінюються за амортизованою собівартістю;
- vii) від фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки в іншому сукупному доході;
- б) загальний відсотковий дохід та загальні відсоткові витрати (обчислені із застосуванням методу ефективного відсотка) для фінансових активів, що оцінюються за амортизованою собівартістю, або фінансових зобов'язань, що не оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки як прибутку або збитку;
- в) дохід та витрати від комісійних (інших, ніж суми, що включалися при визначенні ефективного ставки відсотка), які отримуються від:
- i) фінансових активів, які оцінюються за амортизованою собівартістю, або фінансових зобов'язань, які не оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки у прибутку або збитку;
- ii) трастової та інших видів фідучіарної діяльності, що ведуть до утримання або інвестування активів за дорученням фізичних осіб, трастів, програм пенсійного забезпечення та інших установ;
- г) відсоткового доходу від фінансових активів, корисність яких зменшилась, нарахованого відповідно до параграфа К393 МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка»;
- (e) ...
- 20A Суб'єкт господарювання розкриває аналіз прибутку або збитку, визнаного у звіті про сукупний дохід, що виникає внаслідок припинення визнання фінансових активів, які оцінюються за амортизованою собівартістю, показуючи окремо прибутки та збитки, що виникають внаслідок припинення визнання таких фінансових активів. Це розкриття інформації включає причини припинення визнання таких фінансових активів.

Облік хеджування

- 21A Суб'єкт господарювання застосовує вимоги розкриття інформації, викладені в параграфах 21Б–24Д, до тих ризиків, які суб'єкт господарювання хеджує і щодо яких він обрав можливість застосовувати облік хеджування. Розкрита інформація про облік хеджування має містити таке:

- а) стратегію управління ризиком та як вона застосовується для управління ризиком;
 - б) як діяльність суб'єкта господарювання з метою хеджування може вплинути на суми, час та невизначеність його майбутніх грошових потоків; та
 - в) вплив, спричинений обліком хеджування на звіт про фінансовий стан суб'єкта господарювання, звіт про сукупний дохід та звіт про зміни у власному капіталі.
- 21Б Суб'єкт господарювання подає інформацію, розкриття якої вимагається, в одній примітці або окремому розділі у своїй фінансовій звітності. Проте суб'єкт господарювання не потрібно дублювати інформацію, яка вже наведена будь-де в іншому місці, за умови, що ця інформація включена до фінансової звітності шляхом посилання на інший звіт, такий як коментар управлінського персоналу або звіт про управління ризиками, і такий інший звіт є доступний для користувачів фінансової звітності на тих самих умовах, що і фінансова звітність, і у той самий час. Без інформації, включеної шляхом посилання, фінансова звітність є неповною.
- 21В Якщо параграфи 22А–24Д вимагають від суб'єкта господарювання відокремлювати за категоріями ризику інформацію, що розкривається, то суб'єкт господарювання має визначити кожну категорію ризику, виходячи з того, які ризики суб'єкт господарювання вирішує хеджувати, та для яких застосовується облік хеджування. Суб'єкт господарювання має визначати категорії ризиків однаково для всієї розкритої щодо обліку хеджування інформації.
- 21Г Для досягнення цілей, вказаних в параграфі 21А, суб'єкт господарювання (окрім якщо зазначено інше, див. далі) визначає ступінь деталізації інформації, що розкривається, значущість різних аспектів вимог щодо розкриття інформації, відповідний рівень агрегації та дезагрегації та чи потрібні користувачам фінансової звітності додаткові пояснення для того, щоб оцінити розкриті кількісну інформацію. Водночас рівень агрегації або дезагрегації має бути той самий, який використовується суб'єктом господарювання для вимог щодо розкриття спорідненої інформації у цьому МСФЗ та МСФЗ 13 *"Оцінка справедливої вартості"*.

Стратегія управління ризиком

- 22 [Вилучено]
- 22А Суб'єкт господарювання має пояснити свою стратегію управління ризиком для кожної категорії ризику, які він вирішив хеджувати і до яких застосовується облік хеджування. Завдяки цьому поясненню користувачі фінансової звітності повинні мати змогу оцінювати (наприклад):
- а) як виникає кожний ризик;
 - б) як суб'єкт господарювання здійснює управління кожним ризиком; сюди входить і те, чи хеджує суб'єкт господарювання об'єкт повністю проти усіх ризиків, чи хеджує компонент (або компоненти) ризику об'єкта і чому;
 - в) величину ризику, управління яким здійснює суб'єкт господарювання.
- 22Б Щоб виконати вимоги, викладені в параграфі 22А, інформація має включати, зокрема, опис:
- а) використаних інструментів хеджування (і як вони використані) для хеджування відкритості ризику;
 - б) як суб'єкт господарювання визначає економічний зв'язок між об'єктом хеджування та інструментом хеджування для цілей оцінки ефективності хеджування; та
 - в) як суб'єкт господарювання встановлює показник хеджування і які є джерела неефективності хеджування.
- 22В Якщо суб'єкт господарювання призначає об'єктом хеджування певний компонент ризику (див. параграф 6.3.7 МСФЗ 9), то він має надати, окрім інформації, розкриття якої вимагають параграфи 22А та 22Б, кількісну та якісну інформацію про таке:
- а) як суб'єкт господарювання визначив компонент ризику, який призначено об'єктом хеджування (в тому числі опис природи зв'язку між компонентом ризику та об'єктом у цілому); та
 - б) як компонент ризику пов'язаний з усім об'єктом хеджування (наприклад, на призначений компонент ризику у минулому приходилось 80 відсотків змін справедливої вартості усього об'єкта).

Величина, час та невизначеність майбутніх грошових потоків

- 23 [Вилучено]
- 23А Окрім виключення, про яке йдеться в параграфі 23В, суб'єкт господарювання розкриває за категоріями ризику кількісну інформацію, яка дозволить користувачам фінансової звітності оцінити умови та строки інструментів хеджування, а також те, як вони впливають на величину, час та невизначеність майбутніх грошових потоків суб'єкта господарювання.
- 23Б Для виконання вимоги, викладеної в параграфі 23А, суб'єкт господарювання має надати розбивку, яка містить таку інформацію:
- а) загальну характеристику часу та номінальну вартість інструмента хеджування; та
 - б) якщо доречно, середню ціну або ставку (наприклад, ціну "страйк" або форвардну ціну тощо) інструмента хеджування.
- 23В В ситуаціях, у яких суб'єкт господарювання часто заново встановлює (тобто припиняє і знову починає) відносини хеджування через те, що інструмент хеджування і об'єкт хеджування часто змінюються (тобто суб'єкт господарювання застосовує динамічний процес, у якому і ризик, і інструменти хеджування, використані для управління цим ризиком, не лишаються тими самими протягом тривалого часу, – як, наприклад, в параграфі Б6.5.24б) МСФЗ 9), суб'єкт господарювання
- а) звільняється від необхідності надавати інформацію, якої вимагають параграфи 23А та 23Б;
 - б) розкриває
 - i) інформацію про те, яка остаточна стратегія управління ризиком стосується цих відносин хеджування;
 - ii) опис того, як він відображає стратегію управління ризиком, користуючись обліком хеджування та призначаючи ці конкретні відносини хеджування; та
 - iii) вказівку на те, наскільки часто здійснюється припинення відносин хеджування та їх повторне відновлення у межах процесу суб'єкт господарювання стосовно цих відносин хеджування.
- 23Г Суб'єкт господарювання розкриває за категоріями ризику опис джерел неефективності хеджування, що, за очікуваннями, вплинуть на відносини хеджування протягом їх терміну дії.
- 23Г Якщо у відносинах хеджування виникають інші джерела неефективності, то суб'єкт господарювання розкриває ці джерела за категоріями ризику та пояснює отриману в результаті неефективність хеджування.
- 23Д Якщо хеджуються грошові потоки, то суб'єкт господарювання наводить опис усіх прогностичних операцій, для яких облік хеджування був використаний у попередньому періоді, але для яких такий облік більше не передбачається.

Впливи обліку хеджування на фінансовий стан та результати діяльності

- 24 [Вилучено]
- 24А Суб'єкт господарювання розкриває в табличній формі зазначені далі величини, пов'язані з об'єктами, призначеними інструментами хеджування, окремо за категоріями ризику для кожного типу хеджування (хеджування справедливої вартості, хеджування грошових потоків або хеджування чистої інвестиції в закордонну господарську одиницю):
- а) балансову вартість інструментів хеджування (фінансові активи окремо від фінансових зобов'язань);
 - б) рядок у звіті про фінансовий стан, який включає інструмент хеджування;
 - в) зміну справедливої вартості інструмента хеджування, використаного як основа для визнання неефективності хеджування за період; та
 - г) номінальну вартість (а також кількість, наприклад, тонни або кубічні метри) інструментів хеджування.
- 24Б Суб'єкт господарювання розкриває, в табличній формі, зазначені далі величини, пов'язані з об'єктами хеджування, окремо за категоріями ризику для таких типів хеджування

- а) для хеджування справедливої вартості:
- i) балансову вартість об'єкта хеджування, визнану у звітті про фінансовий стан (подаючи активи окремо від зобов'язань);
 - ii) накопичену величину коригувань хеджування справедливої вартості за об'єктом хеджування, включену у балансову вартість об'єкта хеджування, визнану у звітті про фінансовий стан (подаючи активи окремо від зобов'язань);
 - iii) рядок у звітті про фінансовий стан, який включає об'єкт хеджування;
 - iv) зміну вартості хеджованого об'єкта, використаного за основу для визнання неефективності хеджування за період; та
 - v) накопичену величину коригувань хеджування справедливої вартості, що лишається у звітті про фінансовий стан для всіх об'єктів хеджування, для яких припинено коригування з урахуванням прибутків або збитків внаслідок хеджування відповідно до параграфа 6.5.10 МСФЗ 9;
- б) для хеджування грошових потоків та хеджування чистої інвестиції в закордонну господарську одиницю:
- i) зміну вартості об'єкта хеджування, використаного за основу для визнання неефективності хеджування за період (тобто для хеджування грошових потоків – зміну вартості, використану для визначення визнаної неефективності хеджування відповідно до параграфа 6.5.11в) МСФЗ 9);
 - ii) залишки резерву хеджування грошових потоків та резерву переведення іноземної валюти для тих хеджувань, які тривають і які обліковуються відповідно до параграфів 6.5.11 та 6.5.13а) МСФЗ 9; та
 - iii) залишків, що лишилися у резерві хеджування грошових потоків та у резерві переведення іноземної валюти внаслідок будь-яких відносин хеджування, для яких облік хеджування більше не застосовується.
- 24В Суб'єкт господарювання розкриває у табличній формі зазначені далі величини окремо за категоріями ризику для типів хеджування:
- а) для хеджування справедливої вартості:
- i) неефективність хеджування – тобто різницю між прибутками та збитками за інструментом хеджування та об'єктом хеджування – визнану у прибутку або збитку (чи іншому сукупному доході для хеджування інструмента капіталу, для якого суб'єкт господарювання обрав можливість подавати зміни справедливої вартості в іншому сукупному доході відповідно до параграфа 5.7.5); та
 - ii) рядок у звітті про сукупний дохід, який включає визнану неефективність хеджування.
- б) для хеджування грошових потоків та хеджування чистої інвестиції
- ii) прибутки або збитки внаслідок хеджування за звітний період, які були визнані в іншому сукупному доході;
 - ii) неефективність хеджування, визнану у прибутку або збитку;
 - ii) рядок у звітті про сукупний дохід, який включає визнану неефективність хеджування;
 - iv) величину, перекласифіковану з резерву хеджування грошових потоків або резерву переведення іноземної валюти у прибуток або збиток як коригування пере класифікації (див. МСБО 1) (подаючи окремо суми, для яких раніше був використаний облік хеджування, але для яких більше немає очікувань отримати хеджовані майбутні грошові потоки, та суми, які переведені в іншу категорію через те, що об'єкт хеджування вплинув на прибуток або збиток);
 - v) рядок у звітті про сукупний дохід, який включає коригування перекласифікації (див. МСБО 1); та

- vi) для хеджування чистих позицій – прибутку або збитку внаслідок хеджування, визнані окремими рядком у звіті про сукупний дохід (див. параграф 6.6.4 МСФЗ 9).
- 24Г Якщо обсяг відносин хеджування, до якого застосовується виняток, зазначений в параграфі 23В, є неподставницьким порівняно з іншими обсягами протягом цього періоду, то суб'єкт господарювання розкриває цей факт і причину того, чому він вважає, що ці обсяги є неподставницькими.
- 24Г Суб'єкт господарювання надає узгодження кожного компонента власного капіталу і аналіз іншого сукупного доходу відповідно до МСБО 1, що, взяте разом, дає можливість
- а) розрізнити, як мінімум, суми, що відносяться до розкриття інформації, якої вимагає параграф 24В6)і) – і пункт б)iv), а також суми, які обліковуються відповідно до параграфа 6.5.11г) – і відповідно до г)iii) МСФЗ 9;
 - б) розрізнити суми, пов'язані з часовою вартістю опціонів, які хеджують об'єкти хеджування, пов'язані з операцією, – і суми, пов'язані з часовою вартістю опціонів, які хеджують об'єкти хеджування, пов'язані з часовим періодом, якщо суб'єкт господарювання обліковує часову вартість опціону відповідно до параграфа 6.5.15 МСФЗ 9; та
 - в) розрізнити суми, пов'язані з форвардними елементами форвардних контрактів та спредами на валютній основі фінансових інструментів, які хеджують об'єкти хеджування, пов'язані з операціями, – і суми, пов'язані з форвардними елементами форвардних контрактів та спредами на валютній основі фінансових інструментів, які хеджують об'єкти хеджування, пов'язані з часовим періодом, якщо суб'єкт господарювання обліковує ці суми відповідно до параграфа 6.5.16 МСФЗ 9.
- 24Д Суб'єкт господарювання розкриває інформацію, якої вимагає параграф 24Г, окремо за категоріями ризику. Ця розбивка за ризиком може бути надана у примітках до фінансової звітності.

Можливість призначати кредитний ризик як такий, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку

- 24Е Якщо суб'єкт господарювання призначив фінансовий інструмент (або його частину) таким, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, тому, що він використовує кредитний похідний інструмент для управління кредитним ризиком такого фінансового інструмента, то він розкриває:
- а) для кредитних похідних інструментів, які були використані для управління кредитним ризиком фінансових інструментів, призначених як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, відповідно до 6.7.1 МСФЗ 9, – узгодження кожної номінальної вартості і справедливої вартості на початок і на кінець періоду;
 - б) визнаний у прибутку або збитку прибуток або збиток від призначення фінансового інструмента (або його частини) таким, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, відповідно до 6.7.1 МСФЗ 9;
 - в) при припиненні оцінювання фінансового інструмента (або його частини) за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, справедливую вартість такого фінансового інструмента, яка стала новою балансовою вартістю відповідно до параграфа 6.7.4б) МСФЗ 9, та відповідну номінальну вартість чи основну суму (за винятком надання порівняльної інформації відповідно до МСБО 1, суб'єкт господарювання може не продовжувати розкривати цю інформацію у наступних періодах).
- 28 В деяких випадках суб'єкт господарювання не визнає прибуток або збиток при первісному визнанні фінансового активу або фінансового зобов'язання тому, що справедлива вартість не підтверджується ціною котирування на активному ринку для ідентичного активу чи зобов'язання (див. вхідні дані 1-го рівня) і не отримана за допомогою методики оцінки, яка використовує лише дані з відкритих ринків (див. параграф Б5.1.2А МСФЗ 9). У таких випадках суб'єкт господарювання розкриває за класом фінансового активу чи фінансового зобов'язання:

- а) свою облікову політику щодо визнання у прибутку або збитку різниці між справедливою вартістю при первісному визнанні та ціною операції з метою відображення зміни чинників (у тому числі чинника часу), що їх учасники ринку брали б до уваги, встановлюючи ціну на даний актив чи зобов'язання (див. параграф Б5.1.2Аб) МСФЗ 9);
- б) сукупну різницю, яку ще слід визнати у прибутку або збитку на початок та кінець періоду, й узгодження змін залишку цієї різниці;
- в) чому суб'єкт господарювання зробив висновок про те, що ціна операції не була найкращим підтвердженням справедливої вартості, у тому числі опис підтвердження справедливої вартості.

29 Розкриття справедливої вартості не вимагається:

- (а) ...
- б) [вилучено]
- (с) ...

30 У випадку, описаному в параграфі 29 в), суб'єкт господарювання розкриває інформацію, щоб допомогти користувачам фінансової звітності скласти свої власні судження про величину можливих різниць між балансовою вартістю цих контрактів та їхньою справедливою вартістю, зокрема:

- (а) ...

44Є [Вилучено]

44Ж Якщо суб'єкт господарювання вперше застосовує МСФЗ 9, він розкриває для кожного класу фінансових активів на дату першого застосування:

- а) первинну категорію оцінки та балансову вартість, визначену відповідно до МСБО 39;
- б) нову категорію оцінки та балансову вартість, визначену відповідно до МСФЗ 9;
- в) величину будь-яких фінансових активів у звіті про фінансовий стан, що були раніше призначені як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, але які більше не є призначені такими, розрізняючи ті, що їх суб'єкт господарювання повинен, за вимогою МСФЗ 9, перекласифікувати, та ті, що їх суб'єкт господарювання обрав для перекласифікації.

Суб'єкт господарювання подає розкриття цієї кількісної інформації у табличній формі, якщо інший формат не є доречнішим.

44З Якщо суб'єкт господарювання вперше застосовує МСФЗ 9, то він розкриває якісну інформацію, щоб користувачі могли зрозуміти:

- а) як він застосовував вимоги класифікації, викладені в МСФЗ 9, до тих фінансових інструментів, класифікацію яких було змінено внаслідок застосування МСФЗ 9;
- б) причини будь-якого призначення або скасування призначення фінансових активів або фінансових зобов'язань як таких, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку.

44Й [Вилучено]

44Ф МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграфи 2–5, 8–10, 11, 14, 20, 28, 30, Додаток А та параграфи Б1, Б5, Б10а), Б22 та Б27, вилучив параграфи 12, 12А, 22–24, 29б), 44Г, 44Д, 44Є, 44Й та Б4 та додав параграфи 10А, 11А, 11Б, 12Б–12Г, 20А, 21А–21Г, 22А–22В, 23А–23Д, 24А–24Є, 44Ж та 44З. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р. Ці зміни не обов'язково застосовувати до порівняльної інформації, що надається за періоду додати першого застосування МСФЗ 9, зміненого у листопаді 2013 р.

С12 У Додатку А останній параграф змінено таким чином:

Наведені далі терміни визначені в параграфі 11 МСБО 32, параграфі 9 МСБО 39 або Додатку А до МСФЗ 9 та вживаються в цьому МСФЗ у значенні, визначеному в МСБО 32, МСБО 39 та МСФЗ 9:

- амортизована собівартість фінансового активу або фінансового зобов'язання;

- припинення визнання;
- похідний інструмент;
- метод ефективного відсотка;
- інструмент капіталу;
- справедлива вартість;
- фінансовий актив;
- контракт фінансової гарантії;
- фінансовий інструмент;
- фінансове зобов'язання;
- фінансове зобов'язання за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку;
- прогнозна операція;
- інструмент хеджування;
- утримуваний для торгівлі;
- дата перекласифікації;
- звичайне придбання або продаж.

C13 У Додатку Б заголовок перед параграфом Б4 та параграф Б4 вилучені, а параграфи Б1, Б5, Б10а), Б22 и Б27 змінені у такій редакції:

Б1 Параграф 6 вимагає, щоб суб'єкт господарювання об'єднував фінансові інструменти у класи, які відповідають характеру розкритої інформації та враховують характеристики цих фінансових інструментів. Класи, описані в параграфі 6, визначаються суб'єктом господарювання, а тому відрізняються від категорій фінансових інструментів, установлених у МСФЗ 9 (які обумовлюють, як оцінювати фінансові інструменти і де визнавати зміни справедливої вартості).

Б5 Параграф 21 вимагає розкриття інформації про основу (або основу) оцінки, використану при складанні фінансової звітності, та про використані інші облікові політики, доречні для розуміння фінансової звітності. Стосовно фінансових інструментів розкриття такої інформації може охоплювати:

- а) для фінансових зобов'язань, призначених як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку:
 - i) характер фінансових зобов'язань, що їх суб'єкт господарювання призначив як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку;
 - ii) критерії такого призначення цих фінансових зобов'язань при первісному визнанні; та
 - iii) як суб'єкт господарювання виконав умови, наведені в параграфі 4.2.2 МСФЗ 9 для такого призначення;
- аа) для фінансових активів, призначених як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку:
 - i) характер фінансових активів, призначених суб'єктом господарювання як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку; та
 - ii) як суб'єкт господарювання виконав критерії, наведені в параграфі 4.1.5 МСФЗ 9 для такого призначення.
- б) [вилучено];
- в) чи обліковується звичайне придбання або продаж фінансових активів на дату операції або на дату розрахунку (див. параграф 3.1.2 МСФЗ 9);

...

- Б10 До видів діяльності, що спричиняють кредитний ризик, та пов'язаний з ними максимальний рівень кредитного ризику, належать, зокрема, такі види діяльності:
- а) надання позик клієнтам та розміщення депозитів у інших суб'єктів господарювання. У таких випадках максимального рівня кредитного ризику зазнає балансова вартість відповідних фінансових активів;
- ...
- Б22 *Ризик відсоткової ставки* виникає за фінансовими інструментами, за якими нараховуються відсотки, визнаними у звіті про фінансовий стан (наприклад, придбані та випущені боргові інструменти), та за деякими фінансовими інструментами, не визнаними у звіті про фінансовий стан (наприклад, деякі зобов'язання з надання позик).
- Б27 Відповідно до параграфу 40а), чутливість прибутку або збитку (що виникає, наприклад, від інструментів, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку) розкривається окремо від чутливості іншого сукупного доходу (що виникає, наприклад, від інвестицій в інструменти капіталу, зміни справедливої вартості яких подаються в іншому сукупному доході).
- С14 [Не застосовується до вимог]

МСФЗ 9 Фінансові інструменти (виданий в листопаді 2009 р.)

- С15 Параграф 8.1.1 змінено таким чином:
- 8.1.1 Цей МСФЗ можна застосовувати. Якщо суб'єкт господарювання обрав можливість застосовувати цей МСФЗ, то він розкриває цей факт і водночас застосовує зміни у Додатку В.

МСФЗ 9 Фінансові інструменти (виданий у жовтні 2010 р.)

- С16 Параграф 7.1.1 змінено у наведеній далі редакції, а параграф 7.1.1А додано:
- 7.1.1 Цей МСФЗ можна застосовувати. Якщо суб'єкт господарювання обрав можливість застосовувати цей МСФЗ і ще не застосовував МСФЗ 9, виданий у 2009 р., то він повинен застосовувати всі вимоги цього МСФЗ одночасно (але див. також параграфи 7.1.1А та 7.3.2). Якщо суб'єкт господарювання застосовуватиме цей МСФЗ, то він розкриває цей факт і одночасно застосовував зміни, викладені у Додатку В.
- 7.1.1А Незважаючи на вимоги, викладені в параграфі 7.1.1, суб'єкт господарювання може обрати можливість застосовувати вимоги щодо подання прибутків та збитків за фінансовими зобов'язаннями, призначеними як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, викладені в параграфах 5.7.1в), 5.7.7–5.7.9, 7.2.13 та Б5.7.5–Б5.7.20, не застосовуючи інших вимог цього МСФЗ. Якщо суб'єкт господарювання обрав можливість застосовувати лише вказані параграфи, то він розкриває цей факт та регулярно надає інформацію, зазначену в параграфах 10–10А МСФЗ 7 (зі змінами, внесеними цим МСФЗ).

МСБО 1 Подання фінансової звітності

В параграфі 7 визначення "інший сукупний дохід" та параграфи 68, 71, 82, 93, 95, 96, 106 та 123 змінено у наведеній далі редакції, вилучено параграфи 139Г та 139Е і додано параграф 139Ї:

- 7 **Терміни, які використовуються в цьому Стандарті, мають такі значення:**
- Інший сукупний дохід** містить статті доходів або витрат (включаючи коригування перекласифікації), які не визнані у прибутку або збитку, як вимагають або дозволяють інші МСФЗ.
- Компонентами іншого сукупного доходу є:
- (а) ...
- г) прибутки та збитки від інвестицій в інструменти власного капіталу, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки в іншому сукупному доході, відповідно до параграфу 5.7.5 МСФЗ 9 "Фінансові інструменти";

- г) ефективна частка прибутків та збитків за інструментами хеджування при хеджуванні грошових потоків, а також прибутки та збитки за інструментами хеджування, які хеджують інвестиції в інструменти капіталу, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки в іншому сукупному доході, відповідно до параграфу 5.7.5 МСФЗ 9 (див. Розділ 6 МСФЗ 9);
 - д) для окремих зобов'язань, призначених як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, величина зміни справедливої вартості, що відноситься до змін кредитного ризику зобов'язання (див. параграф 5.7.7 МСФЗ 9);
 - е) зміни вартості часової змінної опціонів при відокремленні внутрішньої вартості і часової вартості контракту на опціон та призначенні інструментом хеджування лише змін внутрішньої вартості (див. Розділ 6 МСФЗ 9);
 - є) зміни вартості форвардних елементів форвардних контрактів при відокремленні форвардного елемента та спотового елемента форвардного контракту та призначенні інструментом хеджування лише змін спотового елемента, а також зміни вартості спреда на валютній основі фінансового інструмента при виключенні його з призначення такого фінансового інструмента інструментом хеджування (див. Розділ 6 МСФЗ 9);
- ...
- 68 Операційний цикл суб'єкта господарювання – це час між придбанням активів для переробки та реалізацією їх у грошові кошти або еквіваленти грошових коштів. Якщо нормальний операційний цикл суб'єкта господарювання не можна чітко ідентифікувати, то припускається, що його тривалість дорівнює дванадцяти місяцям. Поточні активи складаються з активів (таких як запаси та торговельна дебіторська заборгованість), які продаються, споживаються чи реалізуються як частина нормального операційного циклу, навіть якщо не очікується, що вони будуть реалізовані протягом дванадцяти місяців після кінця звітного періоду. Поточні активи складаються також з активів, утримуваних в основному з метою продажу (прикладами є деякі фінансові активи, що відповідають визначенню утримуваних для продажу, наведеному в МСФЗ 9), та поточної частини непоточних фінансових активів.
- 71 Інші поточні зобов'язання не погашаються в рамках нормального операційного циклу, а підлягають погашенню протягом дванадцяти місяців після звітного періоду або утримуються в основному з метою продажу. Це, наприклад, деякі фінансові зобов'язання, що відповідають визначенню утримуваних для продажу, наведеному в МСФЗ 9, банківські овердрафти та поточна частина непоточних фінансових зобов'язань, дивіденди до сплати, податки на прибуток та інша неторговельна кредиторська заборгованість. Фінансові зобов'язання, що забезпечують фінансування на довгостроковій основі (тобто вони не є частиною робочого капіталу, що використовується в нормальному операційному циклі суб'єкта господарювання) і не підлягають погашенню протягом дванадцяти місяців після кінця звітного періоду, є непоточними зобов'язаннями, на які поширюються вимоги параграфів 74 і 75.
- 82 **Окрім статей, що вимагаються іншими МСФЗ, розділ прибутків та збитків або звіт про прибутки та збитки має включати статті, які подають такі суми за період:**
- а) дохід;
 - аа) прибутки та збитки, що виникають внаслідок припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю;
 - б) фінансові витрати;
 - в) частку прибутку або збитку асоційованих та спільних підприємств, що обліковуються за методом участі в капіталі;
 - ва) якщо фінансовий актив перекласифікований так, що він оцінюється за справедливою вартістю, будь-який прибуток або збиток, що виникає внаслідок різниці між попередньою балансовою вартістю та його справедливою вартістю на дату перекласифікації (як визначено в МСФЗ 9);
- ...
- 93 Інші МСФЗ визначають, чи потрібно і коли саме потрібно перекласифікувати у прибуток або збиток суми, попередньо визнані в іншому сукупному доході. У цьому Стандарті такі перекласифікації називаються коригування перекласифікації. Коригування перекласифікації включається до відповідного компоненту іншого сукупного доходу в періоді, у якому таке коригування перекласифіковують у прибуток або збиток. Ці суми можуть бути визнані в

- іншому сукупному доході як нереалізований дохід у поточному або попередньому періодах. Такі нереалізовані доходи необхідно вилучати з іншого сукупного доходу у періоді, в якому ці реалізовані доходи перекласифікують у прибуток або збиток, з метою уникнути подвійного включення таких нереалізованих доходів у загальну суму сукупного доходу.
- 95 Коригування перекласифікації виникають, наприклад, при вибутті закордонної господарської одиниці (див. МСБО 21) та коли хеджований прогнозний грошовий потік впливає на прибуток чи збиток (див. параграф 6.5.11г) МСФЗ 9 стосовно хеджування грошових потоків).
- 96 Коригування перекласифікації не виникають унаслідок змін у надлишку переоцінки, визнаних відповідно до МСБО 16 або МСБО 38, або внаслідок переоцінки програмам з визначеною виплатою, визнаних згідно з МСБО 19. Ці компоненти визнаються в іншому сукупному доході і не перекласифікуються у прибуток чи збиток у наступні періоди. Зміни у надлишку переоцінки можуть бути переведені до нерозподіленого прибутку в наступних періодах, коли актив використовується або коли його визнання припиняється (див. МСБО 16 та МСБО 38). Відповідно до МСФЗ 9, коригування перекласифікації не виникають, якщо хеджування грошових потоків або облік часової вартості опціону (або форвардного елемента форвардного контракту чи середа на валютній основі фінансового інструмента) спричиняє вилучення сум з резерву хеджування грошових потоків або окремого компоненту власного капіталу, відповідно, та включення їх у первісну вартість або іншу балансову вартість активу чи зобов'язання. Ці суми переводяться безпосередньо у активи або зобов'язання.
- 106 Суб'єкт господарювання подає звіт про зміни у власному капіталі, як вимагає параграф 10. Звіт про зміни у власному капіталі містить таку інформацію:
- (а) ...
 - в) [вилучено];
 - г) для кожного компонента власного капіталу, зіставлення балансової вартості на початок та на кінець періоду, окремо розкриваючи (щонайменше) зміни в результаті:
 - i) прибутку чи збитку;
 - ii) іншого сукупного доходу;
 - iii) операцій з власниками, які діють згідно з їхніми повноваженнями власників, показуючи окремо внески власників та виплати власникам, а також зміни у частках власності у дочірніх підприємствах, які не спричинили втрату контролю.
- 123 Застосовуючи облікові політики суб'єкта господарювання, управлінський персонал формує різні професійні судження (що не обмежуються попередніми оцінками), які можуть суттєво вплинути на суми, визнані у фінансовій звітності. Наприклад, управлінський персонал формує професійні судження при визначенні таких питань:
- а) [вилучено]
 - ...
- 139Г [Вилучено]
- 139Е [Вилучено]
- 139І МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграфи 7, 68, 71, 82, 93, 95, 96, 106 і 123 та вилучив параграфи 139Г та 139Е. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

МСБО 2 Запаси

- C18 Параграф 2б) змінено у наведеній далі редакції, параграфи 40А та 40Б вилучено, а параграф 40Г додано:
- 2 Цей Стандарт застосовується до всіх запасів, за винятком:
- (а) ...
 - б) фінансових інструментів (див. МСБО 32 “Фінансові інструменти: подання” та МСФЗ 9 “Фінансові інструменти”); та
 - (с) ...
- 40А [Вилучено]

40Б [Вилучено]

40Г МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграф 2б) і вилучив параграфи 40А та 40Б. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

МСБО 8 Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки

С19 Параграф 53 змінено у наведеній далі редакції, параграфи 54А та 54Б вилучено, а параграф 54Г додано:

53 Не слід використовувати ретроспективний погляд при застосуванні облікової політики до попереднього періоду чи коригуванні сум за попередній період ні при здійсненні припущень щодо того, якими були наміри управлінського персоналу в попередньому періоді, ні при попередній оцінці сум, визнаних, оцінених чи розкритих у попередньому періоді. Наприклад, якщо суб'єкт господарювання виправляє помилку попереднього періоду, обчислюючи своє зобов'язання щодо накопичених днів тимчасової непрацездатності працівників відповідно до МСБО 19 *“Виплати працівникам”*, він не бере до уваги інформацію про період незвичайно важкого грипу протягом наступного періоду, яка стала наявною після затвердження до випуску фінансової звітності за попередній період. Той факт, що суттєві попередні оцінки часто потрібні під час зміни порівняльної інформації, поданої за попередні періоди, не звільняє від достовірного коригування або виправлення порівняльної інформації.

54А [Вилучено]

54Б [Вилучено]

54Г МСФЗ 9 *“Фінансові інструменти”*, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграф 53 і вилучив параграфи 54А та 54Б. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

МСБО 12 Податки на прибуток

С20 Paragraph 20 is amended to read as follows, paragraphs 96 and 97 are deleted and paragraph 98D is added:

Параграф 20 змінено у наведеній далі редакції, параграфи 96 і 97 вилучено, а параграф 98Г додано:

20 МСФЗ дозволяють або вимагають обліковувати певні активи за справедливою вартістю або переоцінювати їх (див., наприклад, МСБО 16 *“Основні засоби”*, МСБО 38 *“Нематеріальні активи”*, МСБО 40 *“Інвестиційна нерухомість”* та МСФЗ 9 *“Фінансові інструменти”*). У деяких юрисдикціях переоцінка або інше перерахування вартості актива до справедливої вартості впливає на оподатковуваний прибуток (податковий збиток) за поточний період. Унаслідок цього податкову базу актива коригують і тимчасова різниця не виникає. В інших юрисдикціях переоцінка чи перерахування вартості актива не впливає на оподатковуваний прибуток періоду переоцінки або перерахування, а отже, податкову базу актива не коригують. Незважаючи на це, майбутнє відшкодування балансової вартості приведе до отримання суб'єктом господарювання економічних вигід, які підлягають оподаткуванню, а сума, яка вираховується для цілей оподаткування, відрізнятиметься від суми цих економічних вигід. Різниця між балансовою вартістю переоціненого актива та його податковою базою є тимчасовою різницею, і вона спричиняє виникнення відстроченого податкового зобов'язання чи актива. Це твердження є правильним, навіть якщо:

(а) ...

96 [Вилучено]

97 [Вилучено]

98Г МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграф 20 і вилучив параграфи 96 та 97. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

МСБО 18 *Дохід*

- C21 Параграфи 6г) та 11 змінено у наведеній далі редакції, параграфи 39 і 40 вилучено, а параграф 43 додано:
- 6 Цей Стандарт не поширюється на дохід, який виникає від:
- (a) ...
- г) змін справедливої вартості фінансових активів та фінансових зобов'язань або їх вибуття (див. МСФЗ 9 "*Фінансові інструменти*");
- (e) ...
- 11 У більшості випадків компенсація надається у формі грошових коштів або їх еквівалентів, а дохід виражається в сумі грошових коштів чи їх еквівалентів, які були отримані або підлягають отриманню. Проте в разі відстрочення надходження грошових коштів або їх еквівалентів справедлива вартість компенсації може бути нижчою від номінальної суми грошових коштів, яка була чи має бути отримана. Наприклад, суб'єкт господарювання може надати покупцеві відстрочення платежу (без нарахування відсотків) або прийняти від покупця у вигляді компенсації за продаж товарів вексель до отримання, ставка відсотка якого буде нижчою за ринкову. Коли домовленість фактично є фінансовою операцією, справедлива вартість компенсації визначається шляхом дисконтування всіх майбутніх надходжень із використанням умовної ставки відсотка. Умовна ставка відсотка буде найточніше визначена з двох наведених далі ставок:
- (a) ...
- The difference between the fair value and the nominal amount of the consideration is recognised as interest revenue in accordance with paragraphs 29 and 30 and in accordance with IFRS 9.
- Різниця між справедливою вартістю та номінальною сумою компенсації визнається як дохід від відсотків згідно з параграфами 29 і 30 та згідно з МСФЗ 9.
- 39 [Вилучено]
- 40 [Вилучено]
- 43 МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграфи 6г) і 11 та вилучив параграфи 39 та 40. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

МСБО 20 *Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу*

- C22 Параграф 10А змінено у наведеній далі редакції, параграф 44 вилучено, а параграф 43 додано:
- 10А Вигода від державної позики за ставкою відсотка нижче ринкової вважається державним грантом. ПоZIка визнається й оцінюється відповідно до МСФЗ 9 "*Фінансові інструменти*". Вигода від ставки відсотка нижче ринкової оцінюється як різниця між первинною балансовою вартістю позики, визначеною згідно з МСФЗ 9, та отриманими коштами. Вигода обліковується відповідно до цього Стандарту. Визначаючи витрати, які, як передбачається, має компенсувати вигода від позики, суб'єкт господарювання має врахувати умови та зобов'язання, які були або повинні бути виконані.
- 44 [Вилучено]
- 47 МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграф 10А та вилучив параграф 44. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

МСБО 21 *Вплив змін валютних курсів*

- C23 [Не застосовується до вимог]
- C24 Параграфи 3а), 4, 5, 27 та 52аа) змінено у наведеній далі редакції, параграфи 60В та 69Г вилучено, а параграф 60Ж додано:
- 3 Цей Стандарт слід застосовувати: [примітку видалено]

- а) в обліку операцій та залишків в іноземних валютах, за винятком операцій з тими похідними інструментами та залишків за ними, на які поширюється сфера застосування МСФЗ 9 *“Фінансові інструменти”*;
- (б) ...
- 4 МСФЗ 9 застосовується до багатьох похідних інструментів в іноземній валюті, і, відповідно, вони не входять до сфери застосування цього Стандарту. Проте на похідні інструменти в іноземній валюті, що не входять до сфери застосування МСФЗ 9 (наприклад, деякі похідні інструменти в іноземній валюті, вбудовані в інші контракти), поширюється сфера застосування цього Стандарту. Крім того, цей Стандарт застосовується, коли суб'єкт господарювання переводить суми, пов'язані з похідними інструментами, зі своєї функціональної валюти у свою валюту подання.
- 5 Цей Стандарт не застосовується для обліку хеджування статей в іноземній валюті, у тому числі хеджування чистих інвестицій у закордонну господарську одиницю. До обліку хеджування застосовується МСФЗ 9.
- 27 Як зазначено в параграфах 3а) та 5, МСФЗ 9 застосовується до обліку хеджування статей в іноземній валюті. Застосування обліку хеджування вимагає від суб'єкта господарювання обліковувати деякі курсові різниці інакше, ніж цього вимагає підхід до курсових різниць у цьому Стандарті. Наприклад, МСФЗ 9 вимагає, щоб курсові різниці за монетарними статтями, які при хеджуванні грошових потоків кваліфікуються як інструменти хеджування, первісно відображалися в іншому сукупному прибутку, якщо хеджування є ефективним.
- 52 Суб'єкт господарювання розкриває:
- а) суму курсових різниць, визнаних у прибутку або збитку, за винятком тих, що виникають від фінансових інструментів, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку згідно з МСФЗ 9;
- (б) ...
- 60В [Вилучено]
- 60Г [Вилучено]
- 60Ж МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграфи 3а), 4, 5, 27 та 52а) та вилучив параграфи 60В та 60Г. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

МСБО 32 *Фінансові інструменти: подання*

- C25 [Не застосовується до вимог]
- C26 Параграфи 3, 4, 8, 12, 23, 31, 42 та 96В змінені у наведеній далі редакції, параграфи 97Д та 97Є вилучено, а параграф 97Л додано:
- 3 Принципи, подані в цьому Стандарті, доповнюють принципи визнання та оцінки фінансових активів та фінансових зобов'язань, подані в МСФЗ 9 *“Фінансові інструменти”*, і принципи розкриття інформації щодо них, подані в МСФЗ 7 *“Фінансові інструменти: розкриття інформації”*.

Сфера застосування

- 4 Цей Стандарт застосовується усіма суб'єктам господарювання до всіх типів фінансових інструментів, окрім:
- а) тих часток у дочірніх, асоційованих або спільних підприємствах, що обліковуються відповідно до МСФЗ 10 *“Консолідована фінансова звітність”*, МСБО 27 *“Окрема фінансова звітність”* або МСБО 28 *“Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства”*. Проте в деяких випадках МСФЗ 10, МСБО 27 або МСБО 28 вимагають або дозволяють суб'єктам господарювання обліковувати частку участі в дочірньому, асоційованому або спільному підприємстві відповідно до МСФЗ 9. В таких випадках суб'єктам господарювання слід застосовувати вимоги цього Стандарту. Суб'єктам господарювання слід застосовувати цей Стандарт до всіх похідних інструментів, пов'язаних з частками участі в дочірніх, асоційованих або спільних підприємствах;

- (б) ...
- г) страхових контрактів, як визначено в МСФЗ 4 “*Страхові контракти*”. Проте цей Стандарт застосовується до похідних інструментів, вбудованих у страхові контракти, якщо МСФЗ 9 вимагає від суб’єкта господарювання обліковувати їх окремо. Крім того, емітент застосовує цей Стандарт до контрактів фінансової гарантії, якщо він застосовує МСФЗ 9 для визнання та оцінки таких контрактів, але йому слід застосовувати МСФЗ 4, якщо для визнання та оцінки контрактів фінансової гарантії емітент обирає (відповідно до параграфу 4г) МСФЗ 4) застосування МСФЗ 4.
- г) фінансових інструментів, на які поширюється сфера застосування МСФЗ 4, оскільки вони містять характеристику дискреційної участі. Емітент таких інструментів звільняється від застосування до цих характеристик параграфів 15-32 та К325-К335 цього Стандарту стосовно розмежування на фінансові зобов’язання та інструменти власного капіталу. Однак на ці інструменти поширюються всі інші вимоги цього Стандарту. Крім того, цей Стандарт застосовується до похідних інструментів, які вбудовані в ці інструменти (див. МСФЗ 9);
- ...
- 8 Цей Стандарт слід застосовувати до тих контрактів на придбання чи продаж нефінансового об’єкту, погашення яких можна здійснювати на нетто-основі грошовими коштами чи іншим фінансовим інструментом або шляхом обміну фінансових інструментів, ніби ці контракти є фінансовими інструментами, за винятком контрактів, які були укладені та залишаються утримуваними з метою отримання чи надання нефінансового об’єкту згідно з вимогами суб’єкта господарювання до очікуваного придбання, продажу чи використання. Проте цей Стандарт застосовується до тих контрактів, які суб’єкт господарювання призначив такими, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, відповідно до параграфу 5А МСБО 39 “*Фінансові інструменти: визнання та оцінка*”.
- 12 Вказані далі терміни визначені у Додатку А до МСФЗ 9 або в параграфі 9 МСБО 39 “*Фінансові інструменти: визнання та оцінка*” та використовуються в цьому Стандарті в значенні, встановленому МСБО 39 та МСФЗ 9:
- амортизована собівартість фінансового активу або фінансового зобов’язання;
 - припинення визнання;
 - похідний інструмент;
 - метод ефективного відсотка;
 - контракт фінансової гарантії;
 - фінансове зобов’язання за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки як прибутку або збитку;
 - тверде зобов’язання;
 - прогнозована операція;
 - ефективність хеджування;
 - об’єкт хеджування;
 - інструмент хеджування;
 - утримуваний для торгівлі;
 - придбання або продаж за стандартною процедурою;
 - витрати на операцію.
- 23 За винятком обставин, зазначених у параграфах 16А та 16Б або в параграфах 16В та 16Г, контракт, який містить зобов’язання суб’єкта господарювання придбати свої власні інструменти капіталу за грошові кошти чи за інший фінансовий актив, приводить до фінансового зобов’язання у розмірі теперішньої вартості суми викупу (наприклад, теперішньої вартості ціни форвардного контракту на продаж з наступним викупом, ціни здійснення опціону

або іншої суми викупу). Це так, навіть якщо сам контракт є інструментом власного капіталу. Прикладом може бути зобов'язання суб'єкта господарювання за форвардним контрактом придбати свої власні інструменти капіталу за грошові кошти. Фінансове зобов'язання первісно визнається за теперішньою вартістю і перекласифікується з власного капіталу. Надалі фінансове зобов'язання оцінюється відповідно до МСФЗ 9. Якщо строк контракту закінчується без виконання, балансова вартість фінансового зобов'язання перекласифікується у власний капітал. Контрактне зобов'язання суб'єкта господарювання придбати свої власні інструменти капіталу приводить до фінансового зобов'язання щодо теперішньої вартості суми викупу, навіть якщо зобов'язання придбати залежить від здійснення контрагентом права викупу (наприклад, проданий опціон «пут», який надає контрагенту право продати власні інструменти капіталу суб'єкта господарювання цьому ж суб'єктові господарювання за фіксованою ціною).

- 31 В МСФЗ 9 йдеться про оцінку фінансових активів та фінансових зобов'язань. Інструменти власного капіталу – це інструменти, які засвідчують залишкову частку в активах суб'єкта господарювання після вирахування всіх його зобов'язань. Отже, якщо первісна балансова вартість складного фінансового інструмента розподіляється на компоненти капіталу і зобов'язань, на компонент капіталу розподіляється залишкова сума після вирахування зі справедливої вартості інструмента в цілому суми, яка окремо визначена для компонента зобов'язання. Вартість будь-яких характеристик похідних інструментів (наприклад, опціону “кол”), вбудованих у складний фінансовий інструмент, крім компонента капіталу (наприклад, опціон на конвертування в звичайні акції), включається до компонента зобов'язання. Сума балансової вартості, розподілена на компоненти зобов'язань та капіталу при первісному визнанні, завжди дорівнює справедливій вартості, яка була б установлена для інструмента в цілому. Ніякі прибутки чи збитки не виникають від первісного визнання компонентів інструмента окремо.

- 42 **Фінансовий актив та фінансове зобов'язання слід згортати і чисту суму подавати в звіті про фінансовий стан, якщо і тільки якщо суб'єкт господарювання:**

(a) ...

Обліковуючи передачу фінансового активу, який не відповідає вимогам щодо припинення визнання, суб'єктові господарювання не слід згортати переданий актив та пов'язане з ним зобов'язання (див. МСФЗ 9, параграф 3.2.22).

- 96В Класифікація інструментів згідно цього винятку має обмежуватися обліком таких інструментів згідно вимог МСБО 1, МСБО 32, МСБО 39, МСФЗ 7 та МСФЗ 9. Відповідно до інших керівництв, наприклад, згідно положень МСФЗ 2, цей інструмент не вважатиметься інструментом власного капіталу.

97Д [Вилучено]

97Є [Вилучено]

- 97Л МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграфи 3, 4, 8, 12, 23, 31, 42, 96С, К32 та К330 та вилучив параграфи 97Д та 97Є. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

- С27 У Додатку параграфи К32 та К330 змінено у такій редакції:

К32 Стандарт не розглядає визнання або оцінку фінансових інструментів. Вимоги щодо визнання та оцінки фінансових активів і фінансових зобов'язань встановлено в МСФЗ 9.

К330 Параграф 28 поширюється лише на емітентів непохідних складних фінансових інструментів. У параграфі 28 не йдеться про складні фінансові інструменти з погляду утримувачів. У МСФЗ 9 розглядається класифікація та оцінка фінансових активів, які є складними фінансовими інструментами з погляду утримувача.

МСБО 36 *Зменшення корисності активів*

- С28 Параграфи 2 і 5 змінено у наведеній далі редакції, параграфи 140Д та 140Е вилучено, а параграф 140И додано:

2 **Цей стандарт слід застосовувати для обліку зменшення корисності всіх активів за винятком:**

(a) ...

- г) **фінансових активів, на які поширюється сфера застосування МСФЗ 9 “Фінансові інструменти”;**

...

- 5 Цей стандарт не поширюється на фінансові активи, що належать до сфери застосування МСФЗ 9, на інвестиційну нерухомість, яку оцінюють за справедливою вартістю відповідно до сфери застосування МСБО 40, та на біологічні активи, пов’язані з сільськогосподарською діяльністю, які оцінюють за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж відповідно до сфери застосування МСБО 41. Однак цей стандарт слід застосовувати до активів, які відображаються в обліку за переоціненою вартістю (тобто справедливою вартістю на дату переоцінки за вирахуванням будь-якої подальшої накопиченої амортизації та подальших накопичених збитків унаслідок зменшення корисності) відповідно до інших МСФЗ, таких як модель обліку за переоціненою вартістю, що наведена в МСБО 16 “Основні засоби” та МСБО 38 “Нематеріальні активи”. Єдина відмінність між справедливою вартістю активу та його справедливою вартістю за вирахуванням витрат на вибуття є прямі додаткові витрати на вибуття цього активу.

(a) ...

140Д [Вилучено]

140Е [Вилучено]

140И МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграфи 2г) і 5 та вилучив параграфи 140Д та 140Е. Суб’єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

МСБО 37 Забезпечення, умовні зобов’язання та умовні активи

- C29 Параграф 2 змінено у наведеній далі редакції, параграф 97 вилучено, а параграф 98 додано:
- 2 Цей Стандарт не застосовується до фінансових інструментів (включаючи гарантії), на які поширюється сфера застосування МСФЗ 9 “Фінансові інструменти”.
- 97 [Вилучено]
- 98 МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграф 2 та вилучив параграф 97. Суб’єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

МСБО 39 Фінансові інструменти: визнання та оцінка

- C30 [Не застосовується до вимог]
Заголовок перед параграфом 1 і параграф 1 вилучені.
- C32 Параграф 5А додано, а параграфи 2, 4 і 5 змінено у наведеній далі редакції:
- 2 Цей Стандарт має застосовуватися всіма суб’єктами господарювання до всіх фінансових інструментів, за винятком:
- (a) ...
- б) прав та зобов’язань за угодами про оренду, до яких застосовується МСБО 17 “Оренда”. Однак:
- i) дебіторська заборгованість за угодою про оренду, визнана орендодавцем, підлягає дії положень МСФЗ 9 “Фінансові інструменти” про припинення визнання;
- ii) кредиторська заборгованість за угодою про фінансову оренду, визнана орендарем, підлягає дії положень МСФЗ 9 про припинення визнання;
- iii) похідні інструменти, вбудовані в угоди про оренду, підлягають дії положень МСФЗ 9 про вбудовані похідні інструменти;
- (c) ...

- г) прав та зобов'язань, що виникають і) згідно з страховим контрактом як визначено в МСФЗ 4 *“Страхові контракти”*, крім прав та зобов'язань емітента, що виникають за страховим контрактом, які відповідають визначенню контракту фінансової гарантії в Додатку А МСФЗ 9 *“Фінансові інструменти”*, або ii) за контрактом у межах сфери застосування МСФЗ 4, оскільки він містить умову дискреційної участі. Проте цей Стандарт застосовується до похідного інструмента, вбудованого в такий контракт в межах сфери застосування МСФЗ 4, якщо похідний інструмент сам не є контрактом у межах сфери застосування МСФЗ 4. До того ж, якщо емітент контрактів про фінансові гарантії попередньо чітко зазначав, що він вважає такі контракти страховими контрактами і застосовував облік, прийнятний для страхових контрактів, емітент може обрати, чи застосовувати цей Стандарт, чи МСФЗ 4 до таких контрактів про фінансові гарантії (див. параграфи К34 та К34А). Емітент може обирати, чи застосовувати цей вибір до кожного окремого контракту, але вибір для кожного контракту є нескасовним;
- ...
- е) зобов'язань за позиками за винятком зазначених у параграфі 4. Емітентові зобов'язання за позиками слід застосовувати МСБО 37 *“Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи”* до зобов'язань за позиками, на які не поширюється сфери застосування цього Стандарту. Проте всі зобов'язання за позиками підлягають дії положень цього Стандарту про припинення визнання;
- ж) фінансових інструментів, контрактів та зобов'язань за операціями, платіж за якими здійснюється на основі акцій, до яких застосовується МСФЗ 2 *“Платіж на основі акцій”*, за винятком контрактів у межах сфери застосування параграфів 5-7 цього Стандарту (до яких застосовується цей Стандарт);
- ...
- 4 Наведені далі зобов'язання за позиками належать до сфери застосування цього Стандарту:
- а) зобов'язання за позиками, які суб'єкт господарювання признає фінансовими зобов'язаннями, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку (див. параграф 4.2.2 МСФЗ 9). Суб'єкт господарювання, який має минулу практику продажу активів, що є результатом його зобов'язань за позиками через короткий строк після ініціювання, застосовує цей Стандарт до всіх своїх зобов'язань за позиками такого самого класу;
- (b) ...
- в) зобов'язання надати позику за ставкою відсотку нижче ринкової. (див. параграф 4.2.1 МСФЗ 9).
- 5 Цей Стандарт слід застосовувати до тих контрактів на придбання чи продаж нефінансової статті, які можна погашати грошовими коштами на нетто-основі чи іншим фінансовим інструментом, або шляхом обміну фінансових інструментів у такий спосіб, ніби контракти є фінансовими інструментами, за винятком контрактів, які були укладені та продовжують утримуватися з метою одержання або прийняття нефінансової статті відповідно до вимог суб'єкта господарювання до очікуваного придбання, продажу або застосування. Проте цей Стандарт слід застосовувати до тих контрактів, які суб'єкт господарювання призначив такими, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, відповідно до параграфа 5А.
- 5А Контракт на придбання чи продаж нефінансової статті, який можна погашати грошовими коштами на нетто-основі чи іншим фінансовим інструментом, або шляхом обміну фінансових інструментів у такий спосіб, ніби контракти є фінансовими інструментами, може бути нескасовно призначений таким, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, навіть якщо він був укладений з метою отримання або надання нефінансового об'єкта відповідно до вимог суб'єкта господарювання щодо очікуваного придбання, продажу або використання. Це призначення можливе лише на початку дії контракту та лише якщо воно усуває або значно зменшує неузгодженість визнання (яку часто називають *“неузгодженість обліку”*), яка виникла б у випадку невизнання такого контракту, оскільки він виключається зі сфери застосування цього Стандарту (див. параграф 5).

- C33 Параграфи 8 і 9 змінено у такій редакції:
- 8 Терміни, визначені в МСФЗ 9 та МСБО 32, застосовуються в цьому Стандарті у значенні, визначеному в Додатку А до МСФЗ 9 та в параграфі 11 МСБО 32. МСФЗ 9 та МСБО 32 визначають такі терміни:
- припинення визнання;
 - похідний інструмент;
 - інструмент власного капіталу;
 - справедлива вартість;
 - фінансовий актив;
 - контракт фінансової гарантії;
 - фінансовий інструмент;
 - фінансове зобов'язання;
- та місяць настанови щодо застосування цих визначень.
- В параграфі 9 вилучено "Визначення похідного інструмента", "Визначення чотирьох категорій фінансових інструментів" та "Визначення контракту фінансової гарантії". У "Визначеннях, пов'язаних з визнанням та оцінкою", вилучені визначення "припинення визнання", "справедлива вартість" та "звичайний спосіб придбання або продажу".
- C34 Параграфи 10–57 вилучено.
- C35 Заголовок "Зменшення корисності фінансових активів та неможливість їх отримати" перед параграфом 58, а також параграфи 58 та 63 змінено у наведеній далі редакції, а параграфи 61 та 66–70 та заголовок перед параграфами 63, 66 та 67 вилучено:

Зменшення корисності фінансових активів, що оцінюються за амортизованою собівартістю, та неможливість їх отримати

- 58 Наприкінці кожного звітного періоду суб'єктові господарювання слід оцінювати, чи є об'єктивне свідчення того, що корисність фінансового активу або групи фінансових активів, що оцінюються за амортизованою собівартістю, зменшується. Якщо таке свідчення є, суб'єктові господарювання слід застосовувати параграф 63 для визначення суми будь-якого збитку від зменшення корисності.
- 63 Якщо є об'єктивне свідчення того, що відбувся збиток від зменшення корисності фінансових активів, що оцінюються за амортизованою собівартістю, то суму збитку оцінюють як різницю між балансовою вартістю активу та теперішньою вартістю попередньо оцінених майбутніх грошових потоків (за винятком майбутніх кредитних збитків, які не були понесені), дисконтованих за первісною ефективною ставкою відсотка фінансового активу (тобто ефективною ставкою відсотка, обчисленою при первісному визнанні). Балансову вартість активу слід зменшити прямо або застосовуючи рахунок резервів. Суму збитку слід визнавати у прибутку чи збитку.
- C36 Параграф 79 вилучено, а параграфи 71, 88г), 89б), 90 та 96в) змінено у такій редакції
- 71 Якщо суб'єкт господарювання застосовує МСФЗ 9 (змінений у листопаді 2013 р.) і не обрав своєю обліковою політикою продовження застосування вимог щодо обліку хеджування, викладених у цьому Стандарті (див. параграф 7.2.1 МСФЗ 9), то він застосовує вимоги щодо обліку хеджування, викладені в Розділі 6 МСФЗ 9. Проте, для хеджування справедливої вартості ризику відсоткової ставки частини портфеля фінансових активів або фінансових зобов'язань суб'єкт господарювання може, відповідно параграфу 6.1.3 МСФЗ 9, застосовувати вимоги щодо обліку хеджування, викладені у цьому Стандарті, замість вимог МСФЗ 9. У такому випадку суб'єкт господарювання повинен також застосовувати конкретні вимоги щодо обліку хеджування справедливої вартості для портфельного хеджування ризику відсоткової ставки (див. параграфи 81А, 89А та К3114–К3132).
- 88 Відносини хеджування кваліфікуються для обліку хеджування згідно з параграфами 89–102, якщо і тільки якщо виконуються всі із наведених далі умов:
- (а) ...

- г) **ефективність хеджування можна достовірно оцінити, тобто можна достовірно оцінити справедливу вартість або грошові потоки від об'єкта хеджування, які відносяться до хеджування ризику, та справедливу вартість інструмента хеджування;**
- (е) ...

Хеджування справедливої вартості

- 89 **Якщо хеджування справедливої вартості протягом періоду відповідає умовам параграфу 88, його слід обліковувати так:**
- (а) ...
- б) **прибуток або збиток від об'єкта хеджування, які можна віднести до хеджування ризику, мають коригувати балансову вартість об'єкта хеджування і визнаватися у прибутку чи збитку. Це застосовується, якщо об'єкт хеджування оцінюють в інший спосіб за собівартістю.**
- 90 Якщо хеджуються лише окремі ризики, що відносяться до об'єкта хеджування, то визнані зміни справедливої вартості об'єкта хеджування, не пов'язані з хеджованим ризиком, визнають так, як зазначено у параграфі 5.7.1 МСФЗ 9.
- 96 Конкретніше хеджування грошових потоків обліковується так:
- (а) ...
- в) якщо задокументована стратегія суб'єкта господарювання щодо управління ризиком для конкретних відносин хеджування виключає оцінку ефективності хеджування конкретного компонента прибутку чи збитку або пов'язаних з ним грошових потоків від інструмента хеджування (див. параграфи 74, 75 та 88 а)), то цей вилучений компонент прибутку або збитку визнається відповідно до параграфу 5.7.1 МСФЗ 9.
- C37 Параграфи 103Б, 103В, 103И, 104 та 108В змінено у наведеній далі редакції, параграфи 103Є–103З, 103І, 103К та 105–107А вилучено, а параграфи 103О та 108Г додано:
- 103Б Документ *"Контракти фінансової гарантії"* (Зміни до МСБО 39 та МСФЗ 4), випущений у серпні 2005 р., обумовив зміни в параграфах 2 г) та є), 4 та К34, додавання параграфу К34А, додавання нового визначення контрактів про фінансові гарантії та вилученню параграфу 3. Суб'єктові господарювання слід застосовувати ці зміни для річних періодів, що починаються 1 січня 2006 р. або пізніше. Заохочується застосування до цієї дати. Якщо суб'єкт господарювання застосовує цей Стандарт до періоду, що починається раніше, йому слід розкривати інформацію про цей факт та застосовувати відповідні зміни до МСБО 322 та МСФЗ 4 одночасно.
- 103В МСБО 1 (переглянутий у 2007 р.) вніс зміни до термінології, що використовується у всіх МСФЗ. Крім того, він вніс зміни до параграфів 95(а), 97, 98, 100, 102, 108 та К399В. Суб'єктові господарювання слід застосовувати ці зміни для річних періодів, що починаються 1 січня 2009 р. або пізніше. Якщо суб'єкт господарювання застосовує МСБО 1 (переглянутий у 2007 р.) до періоду, що починається раніше, йому слід застосовувати зазначені зміни для цього періоду.
- 103И Документ *"Удосконалення МСФЗ"*, виданий у квітні 2009 р., змінив параграфи 2е), 97 та 100. Суб'єкт господарювання застосовує зміни до цих параграфів перспективно до всіх контрактів, термін дії яких не закінчився, для річних періодів, що починаються 1 січня 2010 р. або пізніше. Застосування до зазначеної дати дозволяється. Якщо суб'єкт господарювання застосовує ці зміни до більш раннього періоду, він розкриває цей факт.
- 103І [Вилучено]
- 103Ї [Вилучено]
- 103К [Вилучено]
- 103О МСФЗ 9, виданий у листопаді 2013 р., додав параграф 5А, змінив параграфи 2, 4, 5, 8, 9, 58, 63, 71, 88г), 89б), 90, 96в), 103Б, 103В, 103И, 104, 108В, К33–К34, К38, К384, К395, К3114а) та К3118б) і вилучив параграфи 1, 10–57, 61, 66–70, 79, 103Є–103З, 103І, 103Ї, 103К, 105–107А, К34Б–К34И, К39–К312А, К314–К315, К327–К383 та К396. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, виданий у листопаді 2013 р.

² Якщо суб'єкт господарювання застосовує МСФЗ 7, посилання на МСБО 32 замінюється посиланням на МСФЗ 7.

- 104 Цей Стандарт слід застосовувати ретроспективно, за винятком випадків, зазначених у параграфі 108. Залишок нерозподіленого прибутку на початок періоду за перший поданий попередній період та всі інші порівняльні суми слід коригувати так, ніби цей Стандарт застосовувався завжди, якщо перерахування інформації буде можливим. Якщо перерахування неможливе, суб'єктові господарювання слід розкривати цей факт та зазначати, якою мірою інформацію перераховано.
- 108В Документ “Удосконалення до МСФЗ”, виданий у травні 2008 р., змінив параграфи 73 та К38. Документ “Удосконалення до МСФЗ”, виданий у квітні 2009 р., змінив параграф 80. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни до річних періодів, що починаються 1 січня 2009 р. або пізніше. Застосування до визначеної дати усіх цих змін дозволяється. Якщо суб'єкт господарювання застосовує ці зміни до більш раннього періоду, він розкриває цей факт.
- 108Г Параграф 5А доданий МСФЗ 9, зміненим у листопаді 2013 р. Коли цей параграф застосовується вперше, суб'єктові господарювання дозволяється зробити призначення, яке запроваджується цим параграфом, для контрактів, що вже існують на таку дату, але лише якщо він призначає всі подібні контракти. Зміну чистих активів унаслідок таких призначень при переході слід визнавати як коригування нерозподіленого прибутку.

С38 У Додатку А параграфи К33–К34 змінені у такій редакції:

- К33 Суб'єкт господарювання інколи здійснює, на його погляд, "стратегічні інвестиції" в інструменти капіталу, випущені іншим суб'єктом господарювання, маючи намір встановити чи підтримувати довгострокові операційні відносини з суб'єктом господарювання, у який здійснюються такі інвестиції. Для визначення прийнятності методу участі в капіталі для обліку таких інвестицій суб'єкт господарювання – інвестор або учасник спільного підприємства застосовує МСБО 28. У тому випадку, коли метод участі в капіталі не є прийнятним, суб'єкт господарювання застосовує цей Стандарт та МСФЗ 9 до таких стратегічних інвестицій.
- К33А Цей Стандарт та МСФЗ 9 застосовують до фінансових активів та фінансових зобов'язань страховиків, інших, аніж права та зобов'язання, які виключаються згідно з параграфом 2 г), оскільки вони виникають за контрактами, що входять до сфери застосування МСФЗ 4.
- К34 Контракти фінансової гарантії можуть набувати різних юридичних форм, зокрема, таких, як гарантія, акредитив, контракт на випадок несплати заборгованості за кредитом або страховий контракт. Підхід до їхнього обліку не залежить від їхньої юридичної форми. Далі наведено приклади відповідного підходу (див. параграфи 2 г):
- а) хоча контракт фінансової гарантії відповідає визначенню страхового контракту в МСФЗ 4, якщо переданий ризик є значним, емітент застосовує цей Стандарт та МСФЗ 9. Проте, якщо емітент раніше недвозначно заявив, що він вважає такі контракти страховими контрактами та використовував облік, застосовний до страхових контрактів, то емітент може обирати можливість застосовувати цей Стандарт та МСФЗ 9 або МСФЗ 4 до таких контрактів фінансової гарантії. Якщо застосовується цей Стандарт та МСФЗ 9, параграф 5.1.1 МСФЗ 9 вимагає від емітента визнавати контракт фінансової гарантії первісно за справедливою вартістю. Якщо контракт фінансової гарантії був наданий непов'язаній стороні в окремій операції між незалежними, обізнаними та зацікавленими сторонами, ймовірно, що його справедлива вартість на початку дорівнюватиме отриманій премії, якщо немає свідчення зворотному. В подальшому, якщо контракт фінансової гарантії не був призначений на початку таким, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, або якщо до нього не застосовуються параграфи 3.2.15–3.2.23 та Б3.2.12–Б3.2.17 МСФЗ 9 (коли передача фінансового активу не кваліфікується для припинення визнання або застосовується підхід подальшої участі), то емітент оцінює його за більшою з двох сум:
 - i) суми, визначеної відповідно до МСБО 37; та
 - ii) суми, первісно визнаної мінус, якщо доречно, кумулятивна амортизація, визнана відповідно до МСБО 18 (див. параграф 4.2.1в) МСФЗ 9).
 - б) деякі пов'язані з кредитом гарантії не вимагають як передумову платежу, щоб утримувач наражався на ризик збитку і зазнав його внаслідок невиконання зобов'язання боржником сплатити за гарантований актив, коли настає строк.

Прикладом такої гарантії є гарантія, яка вимагає платежів у відповідь на зміни певного кредитного рейтингу або кредитного індексу. Такі гарантії не є контрактами фінансової гарантії, визначеними в МСФЗ 9, і не є страховими контрактами, визначеними в МСФЗ 4. Такі гарантії являють собою похідні інструменти, і емітент застосовує до них цей Стандарт та МСФЗ 9;

(с) ...

С39 У Додатку А параграфи К34Б–К34И, К39–К312А та К314–К315 вилучено, а параграф К38 додано у наведеній далі редакції:

К38 Якщо суб'єкт господарювання переглядає свої попередні оцінки платежів чи надходжень, то він коригуватиме балансову вартість фінансового активу чи фінансового зобов'язання (або групи фінансових інструментів) для відображення фактичних та переглянутих попередньо оцінених грошових потоків. Суб'єкт господарювання перераховує балансову вартість шляхом обчислення теперішньої вартості попередньо оцінених майбутніх грошових потоків за первісною ефективною ставкою відсотка фінансового інструмента, або, якщо це можливо, за переглянутою ставкою відсотка, обчисленою відповідно до параграфа 92. Коригування визнається у прибутку або збитку як дохід або витрати.

С40 У Додатку А заголовок перед параграфом К327 та параграфи К327–К383 вилучено.

С41 У Додатку А заголовок "Зменшення корисності фінансових активів та неможливість їх отримати (параграфи 58–70)" перед параграфом К384 та параграф К384 змінено таким чином:

Зменшення корисності фінансових активів, що оцінюються за амортизованою собівартістю, та неможливість їх отримати (параграфи 58–65)

К384 Зменшення корисності фінансового активу, що оцінюється за амортизованою собівартістю, оцінюється із застосуванням первісної ефективної ставки відсотка за фінансовим інструментом, оскільки дисконтування за поточною ринковою ставкою відсотка фактично означало б застосування оцінки за справедливою вартістю до фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю. Якщо умови фінансового активу, що оцінюється за амортизованою собівартістю, змінюються внаслідок повторних переговорів чи з причин фінансових труднощів позичальника або емітента, то зменшення корисності оцінюється, виходячи із первісної ефективної ставки відсотка до змінених умов. Грошові потоки, пов'язані з короткостроковою дебіторською заборгованістю, не дисконтують, якщо вплив дисконтування є несуттєвим. Якщо фінансовий актив, що оцінюється за амортизованою собівартістю, має змінну ставку відсотка, то ставка дисконту для оцінювання будь-якого збитку від зменшення корисності (згідно з параграфом 63) є поточною ефективною ставкою відсотка (ставками відсотка), визначеною за контрактом. Виходячи з прагматичних умов, кредитор може оцінити зменшення корисності фінансового активу, що оцінюється за амортизованою собівартістю, на основі справедливої вартості інструмента із застосуванням спостереженої ринкової ціни. Обчислення теперішньої вартості попередньо оцінених майбутніх грошових потоків від забезпеченого заставою фінансового активу відображає грошові потоки, які можуть бути наслідком позбавлення боржника права викупу закладеного ним майна мінус витрати на отримання та продаж застави, незалежно від імовірності позбавлення боржника права викупу закладеного ним майна.

С42 У Додатку А параграф К396 та першу примітку до параграфа К3118б) вилучено, а параграфи К395, К3114а) та К3118б) змінено у такій редакції:

К395 Фінансовий актив, що оцінюється за амортизованою собівартістю, можна призначити інструментом хеджування для хеджування валютного ризику.

К396 [Вилучено]

К3114 Для хеджування справедливої вартості відсоткового ризику, пов'язаного з портфелем фінансових активів або фінансових зобов'язань, суб'єкт господарювання виконуватиме вимоги цього Стандарту, якщо він дотримуватиметься методів, викладених в а) – і) та параграфах К3115-К3132 далі:

а) суб'єкт господарювання ідентифікує портфель статей, відсотковий ризик яких він бажає хеджувати, як частину процесу управління ризиками. Портфель може складатися лише з активів, лише з зобов'язань або поєднувати їх разом. Суб'єкт

господарювання може ідентифікувати два чи кілька портфелів, у цьому випадку він застосовує наведені далі керівництва до кожного портфеля окремо;

(б) ...

К3118 Як приклад призначення, наведеного в параграфі К3114 в), – якщо в певний період переоцінки суб'єкт господарювання попередньо оцінює, що він має активи з фіксованою ставкою відсотка у 100 ВО та зобов'язання з фіксованою ставкою відсотка у 80 ВО і вирішує хеджувати всю чисту позицію у 20 ВО, він призначає об'єктом хеджування активи у 20 ВО (частину активів). Це призначення відображається як "сума валюти" (наприклад, сума доларів, євро, фунтів чи рендів), а не як окремі активи. Звідси випливає, що всі активи (або зобов'язання), від яких походить сума хеджування – тобто, всі активи у 100 ВО у наведеному вище прикладі – мають бути:

(а) ...

б) статтями, які можна кваліфікувати для обліку хеджування справедливої вартості, якщо вони були призначені хеджованими окремо. Зокрема, оскільки МСФЗ 9 встановлює, що справедлива вартість фінансового зобов'язання з характеристикою "до запитання" (такі як депозити до запитання та деякі типи строкових депозитів) не менша, ніж сума, що сплачується до запитання, дисконтується від першої дати, коли суму можна вимагати сплатити, то таку статтю не можна кваліфікувати для обліку хеджування справедливої вартості протягом будь-якого періоду часу, що є за межами найкоротшого періоду, в якому утримувач може вимагати платежу. У наведеному вище прикладі позиція хеджування є сумою активів. Отже, такі зобов'язання не є частиною призначеного об'єкта хеджування, але використовуються суб'єктом господарювання для визначення суми активу, яку він призначає хеджованою. Якщо позиція суб'єкта господарювання, яку він бажає хеджувати, була сумою зобов'язань, то суму, що відображає призначений об'єкт хеджування, слід визначати із зобов'язань з фіксованою ставкою відсотка (крім зобов'язань, погашення яких можуть вимагати від суб'єкта господарювання у періоді, що відбувається раніше), а оцінку відсотка, застосовану для оцінювання ефективності хеджування відповідно до параграфу К3126 б), обчислювати як відсоток від цих інших зобов'язань. Наприклад, припустимо, що суб'єкт господарювання попередньо оцінює, що у певному періоді переоцінки він має зобов'язання з фіксованою ставкою відсотка у 100 ВО, яка складається з 40 ВО депозитів до запитання та 60 ВО зобов'язань без характеристики "до запитання", а також активів з фіксованою ставкою відсотка у 70 ВО. Якщо суб'єкт господарювання вирішує хеджувати всю чисту позицію у 30 ВО, він призначає об'єктом хеджування зобов'язання у 30 ВО або 50 відсотків зобов'язань без характеристики "до запитання".

С43 Заголовок "Перехід (параграфи 103–108Ж)" перед параграфом К3133 змінено таким чином:

Перехід (параграфи 103–108В)

Тлумачення КТМФЗ 2 Частки учасників кооперативних суб'єктів господарювання та подібні інструменти

Після заголовка "Посилання" вилучено посилання на МСБО 39 і додано посилання на МСФЗ "Фінансові інструменти". Параграф 15 вилучено, а параграф 18 додано:

15 [Вилучено]

18 МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграфи А8 та А10 і вилучив параграф 15. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

У Додатку параграфи А8 та А10 змінено таким чином:

А8 Частки учасників, які перевищують межу, встановлену для заборони викупу, є фінансовими зобов'язаннями. При первісному визнанні кооперативний суб'єкт господарювання оцінює це фінансове зобов'язання за справедливою вартістю. Оскільки ці частки підлягають викупу на вимогу, кооперативний суб'єкт господарювання визначає справедливую вартість таких фінансових зобов'язань згідно до параграфу 47 МСФЗ 13, який твердить: "Справедлива

вартість фінансового зобов'язання з характеристикою "до запитання" (наприклад, депозит до запитання) не є меншою, ніж сума, що підлягає сплаті за вимогою...". Відповідно, кооперативний суб'єкт господарювання класифікує максимальну суму до сплати за вимогою як фінансові зобов'язання згідно з положеннями про викуп.

- A10 Після внесення змін до статуту від кооперативного суб'єкта господарювання тепер можуть вимагати здійснення викупу у розмірі максимум 25 відсотків його часток в обігу, або ж щонайбільше 50 000 часток по 20 ВО кожна. Відповідно, 1 січня 20х3 р. кооперативний суб'єкт господарювання класифікує як фінансове зобов'язання суму у 1 000 000 ВО, що становить максимальну суму виплат на вимогу згідно з положеннями про викуп, визначеними відповідно до параграфу 5.4.3 МСФЗ 9. Таким чином, 1 січня 20х3 р. він переводить з власного капіталу до фінансових зобов'язань суму у 200 000 ВО, залишаючи 2 000 000 ВО класифікованими як власний капітал. У цьому прикладі суб'єкт господарювання не визнає прибутку чи збитку внаслідок такої зміни.

Тлумачення КТМФЗ 5

Права на частки у фондах на виведення з експлуатації, відновлення та екологічну реабілітацію

- C46 Після заголовка "Посилання" вилучено посилання на МСБО 39 і додано посилання на МСФЗ 9 "Фінансові інструменти". Параграф 5 змінено у наведеній далі такій редакції, параграф 14А вилучено, а параграф 14В додано:
- 5 Залишкова частка у фонді, що виходить за межі права на відшкодування (така як контрактне право на виплати після того, як завершенні всі виведення з експлуатації або при ліквідації фонду), може бути інструментом капіталу в межах сфери застосування МСФЗ 9 і не входить до сфери застосування цього Тлумачення.
- 14А [Вилучено]
- 14В МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграф 5 та вилучив параграф 14А. Суб'єкт господарювання застосовує цю зміну, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

Тлумачення КТМФЗ 10 Проміжна фінансова звітність і зменшення корисності

- C47 Після заголовка "Посилання" вилучено посилання на МСБО 39 і додано посилання на МСФЗ 9 "Фінансові інструменти". Параграфи 5, 6, 11 та 12 вилучено, параграфи 1, 2, 7 та змінено у наведеній далі такій редакції, а параграф 13 додано:
- 1 Від суб'єкта господарювання вимагається оцінювати гудвіл на зменшення корисності на кінець кожного звітного періоду та, якщо потрібно, визнавати збиток від зменшення корисності на цю дату відповідно до МСБО 36. Проте на кінець наступного звітного періоду умови можуть настільки змінитися, що збиток від зменшення корисності зменшився би чи його не було би, якби оцінку зменшення корисності робили би лише на цю дату. Це Тлумачення надає керівництво, чи слід коли-небудь сторнувати збитки від зменшення корисності.
- 2 Це Тлумачення розглядає взаємодію між вимогами МСБО 34 та визнанням збитків від зменшення корисності гудвілу згідно з МСБО 36, а також вплив цієї взаємодії на подальшу
- 5 [Вилучено]
- 6 [Вилучено]
- 7 Тлумачення розглядає такі питання:

Чи слід суб'єктові господарювання сторнувати збитки від зменшення корисності, визнані у проміжному періоді стосовно гудвілу, коли збиток не був би визнаний або менший збиток був би визнаний, якби оцінку зменшення корисності робили би лише на кінець наступного звітного періоду?

Консенсус

- 8 Суб'єктові господарювання не слід сторнувати збиток від зменшення корисності, визнаний в попередньому проміжному періоді стосовно гудвілу.
- 11 [Вилучено]
- 12 [Вилучено]
- 13 МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграфи 1, 2, 7 і 8 та вилучив параграфи 5, 6, 11 і 12. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

Тлумачення КТМФЗ 12 Послуги за угодами про концесію

Після заголовка "Посилання" вилучено посилання на МСБО 39 і додано посилання на МСФЗ 9 "Фінансові інструменти". Параграфи 23–25 змінено у наведеній далі такій редакції, параграфи 28А та 28Б вилучено, а параграф 28В додано:

- 23 МСБО 32 та МСФЗ 7 та 9 застосовуються до фінансових активів, визнаних відповідно до параграфів 16 і 18.
- 24 Суми, що підлягають отриманню від надавача або за його вказівкою, відображаються в обліку відповідно до вимог МСФЗ 9:
- а) за амортизованою собівартістю;
 - б) як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку чи збитку.
- 25 Якщо сума, надходження якої очікується від надавача, відображається в обліку за амортизованою собівартістю, то МСФЗ 9 вимагає обчислювати відсотки за методом ефективного відсотка, який слід визнавати у прибутках чи збитках.
- 28А [Вилучено]
- 28Б [Вилучено]
- 28В МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграфи 23–25 та вилучив параграфи 28А and 28Б. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

Тлумачення КТМФЗ 16

Хеджування чистих інвестицій в закордонну господарську одиницю

Після заголовка "Посилання" додано посилання на МСФЗ 9 "Фінансові інструменти".

С50 Параграфи 3, 5, 6, 7, 14 та 16 змінено у наведеній далі такій редакції, а параграф 18А додано:

- 3 МСФЗ 9 вимагає призначати правомірний об'єкт хеджування та правомірні інструменти хеджування у відносинах обліку хеджування. За наявності призначених відносин хеджування, коли йдеться про хеджування чистих інвестицій, прибуток або збиток від інструмента хеджування, визначеного як ефективне хеджування чистої інвестиції, визнається в іншому сукупному доході і включається до курсових різниць, що виникають внаслідок перерахування результатів діяльності та фінансового стану закордонної господарської одиниці.
- 5 МСФЗ 9 дозволяє суб'єктові господарювання призначати або похідний інструмент, або непохідний фінансовий інструмент (або ж їх поєднання) інструментами хеджування валютного ризику. Це Тлумачення надає керівництво щодо того, де саме (в межах групи) можна

утримувати інструменти хеджування, які є хеджуванням чистих інвестицій у закордонну господарську одиницю, для їх кваліфікації з метою обліку хеджування.

- 6 МСБО 21 та МСФЗ 9 вимагають визнавати кумулятивні суми в іншому сукупному доході, пов'язаному як з курсовими різницями, що виникають при перерахуванні результатів діяльності та фінансового стану закордонної господарської одиниці, так і з прибутком чи збитком від інструмента хеджування, визначеним як ефективне хеджування чистої інвестиції, яка підлягає перекласифікації із власного капіталу у прибуток чи збиток як коригування перекласифікації при вибутті закордонної господарської одиниці. Це Тлумачення надає керівництво щодо того, як суб'єктові господарювання слід визначати суми, що підлягають перекласифікації з власного капіталу у прибуток чи збиток як для інструмента хеджування, так і для об'єкта хеджування.
- 7 Це Тлумачення застосовується до суб'єкта господарювання, який хеджує валютний ризик, що виникає внаслідок його чистих інвестицій у закордонні господарські одиниці, і бажає кваліфікувати облік хеджування відповідно до МСФЗ 9. Для зручності це Тлумачення посилається на такий суб'єкт господарювання як материнське підприємство та на фінансову звітність, у якій чисті активи закордонних господарських одиниць включені як консолідована фінансова звітність. Усі посилання на материнське підприємство стосуються однаковою мірою суб'єкта господарювання, який має чисту інвестицію в закордонну господарську одиницю, що є спільним, асоційованим підприємством або відділенням.
- 14 Похідний або непохідний інструмент (чи їх поєднання) можна призначати інструментом хеджування при хеджуванні чистої інвестиції в закордонну господарську одиницю. Інструмент (інструменти) хеджування може бути утримуваний будь-яким суб'єктом (суб'єктами) господарювання в межах групи, доки задовольняються вимоги параграфу 6.4.1 МСФЗ 9 щодо призначення, документування та ефективності хеджування чистої інвестиції. Зокрема, стратегія хеджування групи має бути ретельно документована внаслідок можливості різних призначень на різних рівнях групи.
- 16 При вибутті закордонної господарської одиниці, яка хеджувалася, сума, перекласифікована як коригування пере класифікації у прибуток або збиток з резерву на перерахування іноземної валюти у консолідованій фінансовій звітності материнського підприємства, що має відношення до інструмента хеджування, є сумою, що її вимагає ідентифікувати параграф 6.5.14 МСФЗ 9. Ця сума є кумулятивним прибутком або збитком від інструмента хеджування, який визначено як ефективне хеджування.
- 18A МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграфи 3, 5–7, 14, 16, К31 та К38а). Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

У Додатку А параграфи К31 та К38а) змінено у такій редакції:

- К31 Цей додаток ілюструє застосування Тлумачення, використовуючи корпоративну структуру, наведену далі. В усіх випадках ефективність наведених відносин хеджування перевірятиметься згідно з МСФЗ 9, хоча ця перевірка не розглядається в цьому додатку. Материнське підприємство, яке є кінцевим материнським підприємством, подає свою консолідовану фінансову звітність у своїй функціональній валюті євро (євро). Кожне дочірнє підприємство знаходиться у його повній власності. Чисті інвестиції Материнського підприємства сумою 500 млн. ф.ст. в Дочірнє підприємство Б (функціональна валюта – фунти стерлінгів (ф.ст. Великобританії) включають еквівалент 159 млн. ф.ст. чистих інвестицій Дочірнього підприємства Б сумою 300 млн. дол. США в Дочірнє підприємство В (функціональна валюта – дол. США). Інакше кажучи, чисті активи Дочірнього підприємства Б, за винятком його інвестицій в Дочірнє підприємство В, складають 341 млн. ф.ст.
- К38 При вибутті дочірнього підприємства В суми, перекласифіковані у прибуток або збиток у консолідованій фінансовій звітності Материнського підприємства з його резерву на перерахування іноземної валюти (РПІВ), будуть такими:
- а) стосовно зовнішнього запозичення у 300 млн. дол. США Дочірнього підприємства А, сума, що її вимагає ідентифікувати МСФЗ 9, тобто загальна зміна вартості, яка відноситься до валютного ризику, визнаного в іншому сукупному доході як ефективна частка хеджування; та
 - б) ...

ТЛУМАЧЕННЯ КТМФЗ 19

Погашення фінансових зобов'язань інструментами власного капіталу

C52 Після заголовка "Посилання" вилучено посилання на МСБО 39 і додано посилання на МСФЗ 9 "Фінансові інструменти". Параграфи 4а), 5, 7, 9 і 10 змінено у наведеній далі такій редакції, параграф 14 вилучено, а параграф 16 додано:

- 4 Це Тлумачення розглядає такі питання:
- а) Чи є інструменти власного капіталу суб'єкта господарювання, випущені для погашення усього або частини фінансового зобов'язання, "сплаченою компенсацією" відповідно до параграфу 3.3.3 МСФЗ 9?
 - (b) ...

Консенсус

- 5 Випуск інструментів власного капіталу кредиторів для погашення всієї або частини фінансового зобов'язання є компенсацією, сплаченою відповідно до параграфу 3.3.3 МСФЗ 9. Суб'єкт господарювання вилучає фінансове зобов'язання (або частину фінансового зобов'язання) зі свого звіту про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли воно погашається відповідно до параграфу 3.3.1 МСФЗ 9.
- 7 Якщо справедливую вартість випущених інструментів власного капіталу не можна достовірно оцінити, тоді ці інструменти власного капіталу оцінюються за справедливою вартістю погашеного фінансового зобов'язання. Оцінюючи справедливую вартість погашеного фінансового зобов'язання, яке включає характеристику "до запитання" (наприклад, депозит "до запитання"), не застосовують параграф 47 МСФЗ 13.
- 9 Різниця між балансовою вартістю погашеного фінансового зобов'язання (або частини фінансового зобов'язання) та сплаченою компенсацією визнається у прибутку або збитку, відповідно до параграфу 3.3.3 МСФЗ 9. Випущені інструменти власного капіталу первісно визнаються та оцінюються на дату погашення фінансового зобов'язання (або частини цього фінансового зобов'язання).
- 10 Коли погашається лише частина фінансового зобов'язання, то компенсація розподіляється відповідно до параграфу 8. Компенсація, розподілена на зобов'язання, що лишилися, становить частину оцінки того, чи є суттєвими зміни умов зобов'язання, що лишилися. Якщо зобов'язання, що залишилися, змінено суттєво, то суб'єкт господарювання обліковує зміну як погашення початкового зобов'язання і визнання нового зобов'язання, як вимагає параграф 3.3.2 МСФЗ 9.
- 14 [Вилучено]
- 16 МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграфи 4а), 5, 7, 9 та 10 та вилучив параграф 14. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.

Тлумачення ПКТ-7 Введення євро

C53 Примітку до третього речення параграфу 6 змінено у такій редакції:

- Оскільки Тлумачення ПКТ-7 було випущене до того, як вийшов МСБО 39, то попередня версія цього Тлумачення могла містити посилання лише на облікові політики суб'єкта господарювання з цього питання. Облік хеджування у подальшому був охоплений в МСБО 39 "Фінансові інструменти: визнання та оцінка". В листопаді 2013 р. Рада замінила вимоги щодо обліку хеджування та перемістила їх до МСФЗ 9 "Фінансові інструменти".

Тлумачення ПКТ 27 Оцінка сутності операцій, які мають юридичну форму угоди про оренду

C54 Після заголовка "Посилання" вилучено посилання на МСБО 39 і додано посилання на МСФЗ 9 "Фінансові інструменти". В розділі "Консенсус" параграф 7 і розділ після заголовка "Дата набрання чинності" змінено у наведеній далі такій редакції:

- 7 Інші зобов'язання угоди, у тому числі будь-які надані гарантії та зобов'язання, взяті при достроковому розірванні, обліковуються згідно з МСБО 37, МСФЗ 4 або МСФЗ 9, залежно від умов угоди.

Дата набрання чинності

Це Тлумачення набирає чинності 31 грудня 2001 р. Зміни в обліковій політиці слід відображати відповідно до МСБО 8.

МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р., змінив параграф 7. Суб'єкт господарювання застосовує цю зміну, якщо він застосовує МСФЗ 9, змінений у листопаді 2013 р.